

Anne a Serge Golonovi: Angelika Markýza andělů

PRVNÍ DÍL

ČESKOSLOVENSKÝ
SPISOVATEL
PRAHA
LIDOVÉ
NAKLADATELSTVÍ
PRAHA

Markýza andělů

(1645)

(1)

"Chůvo," zeptala se Angelika, "a pročpak ten Gilles de Retz zabíjel tolik malých dětí?"

"Měl smlouvu s ďáblem, děvenko. Gilles de Retz, lidojed z Machecoulu, chtěl být ze všech nejmocnější. Na zámku měl jen samý křivule a baňky a z těch stoupaly příšerný rudý páry. Ďábel na něm žádal srdce dětských obětí a tak začaly ty zločiny. Zděšený matky ukazovaly prstem na černou věž hladomorny, kolem který kroužilo nad hromadou nevinnejch mrtvolek hejno krkavců."

"A to on je všechny jedl?" zeptala se roztřeseně Madelon, nejmladší Angeličina sestra.

"Všechny ne, to by ani nešlo," odpověděla chůva. Sklonila se ke kastrolu a chvíli tiše míchala zelňačku.

Hortenzie, Angelika a Madelon, tři dcery barona de Sancé de Monteloup, se lžícemi v rukou rozčileně čekaly, až bude chůva pokračovat. Dělal daleko horší věci," ozvala se konečně znovu vypravěčka záštiplně. "Nechal si přivést chudinku vyděšenýho chlapečka nebo holčičku, co zoufale volali maminku. Pán ležel na lůžku a měl radost z toho, jak se to děcko bojí. Pak nařídil, aby toho nebožáka přivázali ke zdi poutama, který ho obepínaly kolem hrudníčku a krčku a dusily ho. Dítě se zmítalo jako oběšený kuře, křik slábnul, oči mu vylézaly z důlků, modralo. V ohromný místnosti byl slyšet jen smích toho kruťasa a sténání maličké oběti. Pak ho Gilles de Retz nechal odvázat, posadil si toho andílka na klín, přitiskl si jeho čelíčko na prsa a sladce mu domlouval:

,To nic, miláčku, jen jsme se trochu pobavili. Teď dostaneš mandle s cukrovou polevou, pěknou měkkou peřinku, hedvábný šatičky jako pážátko.' Dítě se uklidňovalo. V uplakanejch 7 očkách se rozsvítila radost.

Vtom mu pán kordem prořízl hrdlo.

Nejhorší ale bylo, když unesl nějaký mladičké děvče."

Co mu udělal?" zeptala se Hortenzie.

V tu chvíli zasáhl starý Vilém, který seděl u krbu a řezal si tabák. Zabuřel pod zažloutlé vousy: "Mlčte už přeci, babo bláznivá. Z těch vašich hrůzostrašnejch tlachů se začíná zvedat žaludek už i mně, starýmu vojákovi."

Zakulacená Fantina Lozierová se k němu hbitě otočila:

"Tak tlachů... Hned je jasný, že nejste z Poitou, jak se sluší a patří, Viléme Lůtzene. Kdybyste vystrčil nos kousek za Nantes, hnedky byste na ten zlověstnej machecoulskej zámek narazil. Už je to dvě stě let, co se ty zločiny udály, a ještě dneska se lidi křížují, kdyžjdou kolem. Jenže vy nejste místní, vy nemůžete o předcích týhle země nic vědět."

"Pěkný předkové, jestli jsou všichni jako ten váš Gilles de Retz."

"Gilles de Retz byl tak velkej zloduch, že se žádnéj jinej kraj s něčím takovým nemůže chlubit. A po jeho smrti, když ho v Nantes odsoudili a popravili a on se přiznal ke všem zločinům a prosil Boha o slitování, všechny matky, co jim mučil a snědl děti, si oblíkly smutek."

To byl teda machr," ulevil si starý Vilém.

"

"a takový jsme my, lidi z Poitou. Velký ve zlu a velký v odpouštění."

Chůva se zarputilým pohledem urovnala nádobí na stole a pak prudce objala malého Denise.

"Je pravda," pokračovala, "že jsem do školy moc nechodila, ale ještě poznám, co jsou babský tlachy a co vyprávění o starejch časech.

Gilles de Retz opravdu žil. Jeho duše dokonce možná ještě obchází kolem Machecoulu, ale jeho tělo hnije v týhle zemi. Proto se jeho skutky nedají brát tak na lehkou váhu jako ty povídačky o vílách a skřítcích, který tancují kolem velkejch kamenů v polích. Ostatně ani těm bych se radši neposmívala."

"a chůvo, strašidlům se člověk může posmívat?" zeptala se Angelika.

"Radši ani těm ne, drahoušku. Strašidla nejsou zlý, ale vět/8/ šinou jsou smutný a nedůtklivý, proč teda trápení těch chudáků ještě zhoršovat?"

"A kvůli čemu pláče ta stařena, co se objevuje na zámku?"

"To se asi nikdy nedovíme. Když jsem ji před šesti lety naposled potkala mezi bývalou strážnicí a hlavní chodbou, zdálo se mi, že už nepláče. Možná proto, že se za ni váš pan dědeček nechal v kapli pomodlit."

"Já jsem ji slyšela chodit po schodech na věž," oznámila služka Babeta.

"To byla asi krysa. Monteloupská stará paní je tichá a nechce rušit. Snad je i slepá! Pořád přece chodí s napřaženou rukou.

Ale taky může něco hledat. Občas zajde ke spícím dětem a položí jim ruku na čelo."

Fantina ztlumila hlas:

"Možná hledá mrtvé dítě!"

"Paninko, poslouchat vás je daleko děsivější než se octnout v márnici," protestoval znovu Vilém. "Je možný, že ten váš Retz byl slavné mužské, a vy jste pyšná, že jste z jednoho kraje. i když je to už dvě stě let a monteloupská stará paní může být nesmírně úctyhodná dáma, přesto ale tvrdím, že byste neměla ty děti tak strašit, vždyť nejsou schopný se ani najíst."

"Ale ale, vy jste najednou nákej citlivka, vy jeden vojáku hrubiánskej, vy žoldáku ďáblovej! Kolikpak takovejchhle roztomilejch dětiček jste propíchl vlastním kopím, když jste sloužil císaři rakouskýmu na německejch, alsaskejch a picardskejch bojištích? Kolikpak požárů jste založil a v zavřeném domě jste nechal uškvařit celý rodiny? Vy že jste neoběsil jedinýho sedláka? Bylo jich tolik, že pod nima praskaly větve stromů. A neznásilňoval jste snad ženy a dívky, až jim nezbejvalo než zemřít studem?"

"Jako každej, jako každej, drahá paní. To je vojenskéj život. To je holt válka. Ale tyhle ty děcka, co tu seděj, mají mít život jen samý radovánky a hry."

"Dokud se sem nepřijezou jako hejno kobylek vojáci a raubíři. Pak se ty chudáčkové rázem propadnou do hrůzy a strachu."

Chůva hořce vzdychla, odklopila pokličku z kastrolu s králíčí paštikou, začala ji rozdělovat na misky a posílala je kolem stolu; nezapomněla ani na starého Viléma.

/9/

"Já, Fantina Lozierová, vám teď něco řeknu, děťátka."

Hortenzie, Angelika a Madelon, které mezitím vyjedly misky až do dna, znovu zvedly nosy k gontran, jejich desetiletý bratr, který vylezl z tmavého kouta, kde trucoval.

Byl to čas válek a loupeží, surových žoldáků a raubířů; svět se zmítal v rudých plamenech požárů, ohlušený třeskotem mečů a křikem žen.

"Viléme Lútzene, vy znáte mýho syna, co dělá tady na zámku našemu pánovi baronu de Sancé de Monteloup kočího?"

"Znám, pěkněj chlapec."

"No vidíte, a o jeho otci vím jen to, že byl v armádě pana kardínála Richelieua, co přijel do La Rochelle zničit protestanty. Já nebyla hugenotka a modlila jsem se k panence Marii, aby nade mnou bděla až do svatby. Jenže když vojska našeho nejkřesťanštějšího krále Ludvíka XIII. prošla zemí, mohlajsem

přinejmenším říct, že už nejsem panna. A svého syna jsem pokřtila Jan Pancíř na památku všech těch zplodenců ďábla, co byl jeden z nich. jeho otec. Jejich pancíře plný hřebíků mi rozervaly jedinou košili, kterou jsem tehdy měla.

Celý noci vám můžu vyprávět o banditech a lupičích, který hlad už tolikrát vyhnal do kraje a co mě zatáhli na seno do (stodoly a zatím pálili mému muži chodidla nad ohněm, aby ho donutili prozradit, kde má peníze. Vonělo to tak, že jsem myslela, že pečou selátko."

Mohutná Fantína se rozesmála a nalila si jablečné víno; po tom dlouhém vyprávění jí vyschlo v krku.

Dětství Angeliky de Sancé de Monteloup tedy provázely vidiny lidojedů, strašidel a lupičů.

Chůvě kolovala v žilách kapka maurské krve po Arabech, kteří se v 11. století dostali až k hranicím Poitou. Angelika sála mléko plné citů a snů, v němž se soustředila duše jejího kraje močálů a lesů, otevřeného vlahým větrům z oceánu.

Vsála do sebe onu atmosféru kouzel a hrůz, zdomácněla v ní a přestávala se bát. Litovala třesoucí se malou Madelon a pozorovala starší Hortenzii, jakoby povznesenou a přitom umí/10/ rající touhou dozvědět se, co s chůvou dělali lupiči na slámě ve stodole.

Osmiletá Angelika si uměla moc dobře představit, co se ve stodole dělo. Tolikrát přece už vedla krávu k býkovi nebo kozu ke kozlovi! A její kamarád, pasáček Nicolas, jí vysvětlil, že když chtějí mít lidi děti, dělají totéž. Tak taky přišla chůva k Janu Pancířovi. Angeliku znepokojovalo pouze to, že když chůva začala mluvit o těchto věcech, upadala buď v jakési dychtivé vytržení či byla naopak upřímně vyděšená.

Jenže proč by měla rozumět chůvině mlčení nebo hněvu? Hlavně že tady je, mohutná, s otevřenou náručí a širokým klínem pod barchetovými šaty, do něhož se můžete schoulit jako ptáče a poslouchat ukolébavku nebo vyprávění o Gillovi de Retz.

Starý Vilém Lützen, který mluvil drsným klidným hlasem, nebyl tak tajemný. Mohl být buď Švýcar nebo Němec. Už málem před patnácti lety sem bos dokulhal starou římskou cestou z Angers do Saint-Jean-d'Angely. Vešel do monteloupského zámku a požádal o kapku mléka. Od té doby tu zůstal: sluha pro všechno, opravář a kutil. Baron de Sancé ho dokonce posílal s dopisy k sousedům nebo na jednání s výběřcím daní, který přicházel pro peníze. Starý Vilém seržanta klidně vyslechl, poté mu svou švýcarskou či tyrolskou hatmatilkou cosi odpověděl a výběřčí ustrašeně vycouval.

Přišel z bojišť na severu nebo na východě? A jakou náhodou

se tenhle zřejmě bretaňský žoldněř dostal až sem? Věděli o něm pouze to, že byl v Lůtzenu pod velením kondotiéra Valdštejna a že měl tu čest propíchnout břicho tlustému a slavnému švédskému králi Gustavu Adolfovi, když se během bitvy ztratil v mlze a narazil na rakouské kopiníky.

V podkroví, kde Vilém bydlel, se mezi pavučinami lesklo jeho staré brnění a helma, z níž pil svažené víno a občas jedl polévku. Obrovským kopím, třikrát delším než on, klátil v sezóně ořechy. Angelika mu záviděla jen želvovinové intarzované struhadélko na tabák, kterému říkal žoldačka.

/11/

Dveře velké zámecké kuchyně se celý večer netrhnou. Když se otevrou, pronikne dovnitř vůně hnoje, sluhové, služky a po matce černovlasý kočí Jan Pancíř. Občas se jimi protáhnou i psi, dva dlouzí špicové Mars a Marjolena, zablácení až po uši. Dveřmi na opačné straně přichází ze zámeckých pokojů půvabná Nanetta, která se tu zaučuje na komornou a doufá, že až získá patřičné zkušenosti a odkouká vznešené způsoby, bude moct opustit své chudé pány a jít sloužit k panu a paní markýze du Plessis de Bellière, kteří žijí pár kilometrů od Monteloupu. Sem tam se courají i oba lokajové a vlasy jim padají do očí, když přinášejí dřevo do krbu nebo teplou vodu do ložnic. Nakonec se objeví paní baronka. Má něžný obličej ošlehaný ostrým vzduchem a poznamenaný častým mateřstvím. Nosí šedé keprové šaty a černý vlněný čepec, protože v jídelně, kde sedává s dědečkem a starými tetami, je chladněji než v kuchyni.

Ptá se, jestli je bylinkový čaj pro pana barona už hotový a nejmenší dítě nakojeno. Cestou pohladí napůl spící Angeliku, jejíž dlouhé vlasy barvy starého zlata rozhozené po stole září v odlescích ohně z krbu.

"Je čas jít spát, holčičky. Pulcherie vás uloží."

Přichází pokorná stará teta Pulcherie. Protože nenašla ani manžela, ani klášter, který by ji přijal, neboť neměla žádné věno, převzala roli guvernanky svých neteří. A protože ani nefňukala, ani celý den nepíchala jehlou do nějaké výšivky, ale snažila se být užitečná, všichni se k ní chovali poněkud pohrdavě a daleko méně ohleduplně než ke druhé tetě, tlusté Jeanne.

Pulcherie si odvede neteře. Chůvy uloží nejmladší děti a Gontran, který nemá vlastního vychovatele, si půjde lehnout, až se mu bude chtít.

Hortenzie, Angelika a Madelon následují hubenou slečnu do zámeckého pokoje, kde světlo tří svíček jen stěží rozhání těžké stiny, hromadící se celá staletí pod vysokými středověkými klenbami.

Několik goblénů na stěnách se pokouší uchránit zdi před vlhkem, ale látka je tak vetřá a prolezlá moly, že se na zobrazených scénách dají rozeznat jen vyděšené pohledy pobledlých bytostí, které vyčítavě sledují diváky.

/12/

Dívky se jdou rozloučit s dědečkem, který sedí u krbu ve starém černém houpacím křesle, vyloženém kožešinami. Ale nesmírně bílé ruce, spočívající na rukojeti hole, jsou ruce šlechtice. Má široký černý klobouk a jeho do čtverce zastřižená bradka, jakou nosil zesnulý král Jindřich IV., leží na malém vroubkovaném okruží, o němž Hortenzie tajně tvrdí, že je dávno vyšlé z módy.

Další úklona škarohlídké tetě Jeanne, která se snad ani neumí usmát, a pak už stoupají po dlouhém kamenném schodišti, vlhkém jako v jeskyni. Pokoje jsou v zimě ledové, ale v létě příjemně chladné. Chodí se sem jen spát. Postel, v níž spí všechny tři holčičky, trůní jako pomník v rohu neudržované místnosti, jejíž veškerý nábytek byl za poslední generace rozprodán. Dlaždice na zemi, v zimě přikryté slámou, jsou na několika místech prasklé. K posteli vedou tři schůdky.

Tři slečny de Sancé de Monteloup si oblékly noční košile a čepečky, vkleče poděkovaly Bohu za jeho milost, pak skočily do měkké postele a vklouzly pod děravé pokrývky. Angelika okamžitě našla díru, vystrčila ven růžové chodidlo a zahýbala prsty, aby rozesmála Madelon.

Maličká se po chůviných historkách třásla jako králík. Hortenzie měla taky strach, ale mlčela, byla přece nejstarší. Jediná

Angelika strach přímo vychutnávala. Život se skládá z tajemství a objevů.

Bylo slyšet, jak v ostění šustí myši, pod střechami obou věží poletují a piští sovy a kaloni a na dvoře hubují psi, že si o zdi zámku přišel poškrábat záda jelen z lesa.

Občas se v zasněžených nocích ozve vytí vlků, scházejících z divokých lesů kolem Monteloupu k obydleným místům. Od prvních jarních večerů doléhá ze vsi až k zámku zpěv sedláků, tančících za svitu měsíce.

Jednou zdí byl monteloupský zámek obrácen k močálu. Byla to nejstarší část budovy, postavená někdejší panem Ridoué de Sancé, který udržoval ve 12. století přátelské styky s Gueschinem. Byla zakončena dvěma vysokými věžemi s točitým

dřevěným schodištěm; když po něm Angelika s Gontranem nebo s Denisem běhali, bavili se tím, že plivali do mezer v pod/13/

sebití, jimiž vojíci ve středověku vylévali na obléhatele vědra s horkým olejem. Zeď zámku vyrůstala zeď z malého vápencového výběžku, za nímž začínal močál. Kdysi dávno, na počátku zdejšího osídlování, sahalo moře až sem. Jak ustupovalo, zanechalo

za sebou síť řek, kanálů a jezer, po nichž se sedláci plaví v lodkách

a v jejichž kapradí a vrbinách kralují užovky a žáby.

Osady a vesničky jsou roztroušeny po ostrovech bývalého zalivu. Poněkud výstřední vévoda de la Trémoille který byl jedno

,

léto hostem markýze du Plessis, nazval ten kraj Zelené Benátky.

Rozlehlé vodní pláně a měkké močály se táhnou od Niortu a

Fontenay-le-Comte až k oceánu. Kousek před Marans,

Chaillé a Luconem sahají až k hořkým bažinám, jak se tu říká

slané vodě. Ostatně celé pobřeží tvoří bílá bariéra vzácné soli, o

níž celníci tvrdě bojují s pašeráky.

Strašidelné historky o akcizácích a pašerácích solí, které

vzrušovaly celý kraj, vypráví chůva jen proto, že je z pevné země a hluboce

pohrdá lidmi, kteří žijí s nohama ve vodě;

ostatně jsou to vesměs protestanti.

Směrem do vnitrozemí je monteloupský zámek obrácen novější fasádou s mnoha

okny. Jen stěží se mezi ně vtěsna starý

padací most se zrezavělými řetězy, kde hřadují slepice a krůty

a který odděluje hlavní vchod od luk, na nichž se pasou muly.«

Napravo je panský holubník se střechou z kulatých tašek

a malé hospodářské stavení. Ostatní budovy jsou roztroušeny

podél hradního příkopu. V dálce se tyčí zvonice v Monteloupu.

Les začíná rozvolněnými korunami dubů a kaštanů. Táhne

se bez jediné mýtky na sever až ke Gatinu a Bocage ve Ven-

dée; pokud se vám bude chtít jím projít z jednoho konce na

druhý a nebudete se bát vlků ani banditů, dostanete se téměř

až k Loire a Anjou.

Nieulský les, který je nejbližší, patří zámeckému pánu du Ples-

sis. Lidé z Monteloupu tam pouštějí na pastvu prasata, z čehož

pramení nekonečné hádky s chamtivým markýzovým správcem Molinesem. Žije v něm

i pár výrobců dřeváků a uhlířů a

ještě stará čarodějnice Meluzína. Ta v zimě občas přichází

ke vratům zámku vyměnit léčivé byliny za hlt mléka.

Angelika následuje jejího příkladu a také sbírá nejrůznější

květy, listy a kořeny, suší je, vaří, roztlouká a rozděluje do

/14/

pytlíků v tajné skrýši, o níž ví jen starý Vilém. Pulcherie ji

může celé hodiny hledat a nenajde ji.

Pulcherie se občas při pomýšlení na Angeliku rozpláče. Zdá

se jí totiž, že Angelika je nejen důkazem neúspěchu snah o dobré vychování, ale

i svědectvím o úpadku celého rodu a šlechtických ctností, zaviněném bídou a

nedostatkem.

Už za úsvitu utíká holčička s rozevlátými vlasy z domu, na

sobě má jen košili, rozepnutou vestičku a vyšívanou sukni,

v níž vypadá jako nějaká venkovanka. Chodidla jemných šlechtických nožek má ztvrdlá jako rohovinu, protože hned za prvním křovím pravidelně odhazuje boty, aby se jí lépe běželo. V mžiku tatam-uhání, kamji vedoujejí zářivé modrozelené oči barvy byliny, co roste v močále a jmenuje se jako ona - angelika.

"Měla by jít do kláštera," nařiká Pulcherie.

Jenže mlčenlivý baron de Sancé, zavalený starostmi, jen krčí rameny. Copak může poslat dcerku do kláštera, když tam nemohl při ročním příjmu sotva čtyři tisíce liber a při pěti stech librách, které platí za vzdělání obou starších synů augustiánům v Poitiers, poslat ani tu starší?

Blízko močálu má Angelika kamaráda, mlynářského synka Valentina.

Opačným směrem, u lesa, zas bydlí Nicolas, jedno ze sedmi rolníkových dětí, pasáček u pana de Sancé.

S Valentinem projíždí na loďce kanály, vroubené pomněnkami, mátou a angelikou. Valentin jí trhá celé náruče této vysoké byliny, co tak krásně voní. Prodává ji mnichům z nieulského kláštera, kteří vyrábějí z kořenů a květů léčivý likér a ze

stonků cukroví. Výměnou dostává škapulíře a růžence, jimiž hází po dětech z protestantských vesnic. Utíkají před ním a křičí, jako by jim do tváře plivl sám ďábel. Otec mlynář jeho chování neschvaluje. Přestože je katolík, je tolerantní. Copak má jeho syn zapotřebí kšeftovat s angelikou, když zdědí mlynářské oprávnění a může se usadit v pohodlném mlýně postaveném na kůlech na břehu řeky? Valentinje složitá povaha. Ruměný hoch s těkavýma očima

/15/

je ve svých dvanácti letech urostlý jako Herkules a mlčenlivější než ryba, takže lidé, kteří mlynáři závidí, tvrdí, že je to blbeček.

Upovídaný pasáček Nicolas bere Angeliku na houby, na moruše a na borůvky. Taky na kaštany. A z ořešáku jí dělá písťalky.

Oba chlapci na sebe kvůli Angelice žárlí tak, že by se byli schopni zabít. Už teď je tak krásná, že v ní sedláci vidí ztělesnění všech víl, které kdy žily v tomhle kraji čarodějnic a skřítků.

"Já jsem markýza," hlásí sebevědomě těm, kdo jí jsou ochotni naslouchat.

"Ale? A jaks k tomu přišla?"

"No, přece jsem si vzala markýze."

Roli "markýze" hraje buď Valentin, nebo Nicolas či další z toho hejna kluků, nevinných jako ptactvo nebeské, které za sebou vláčí po loukách a lesích.

A ještě dodává:

"Jsem Angelika, vedu do války své andělíčky."

A tak jí začali říkat malá Markýza andělů.

Začátkem léta 1648, Angelice bylo právě jedenáct, začala chůva Fantina tušit blížící se lupiče a vojáky. Přestože byl všude klid, chůva, která dokázala předvídat tolik věcí, očekávala v parném létě příchod neurvalých raubířů a násilníků. Pozorovala cestu na sever, jako by jí prašný vítr přinášel jejich vůni.

Stačilo jí málo a hned věděla, co se kde děje, a to nejen v okolí, ale v celém kraji, a dokonce až v Paříži.

Koupila od auvergueského překupníka trochu vosku a pár mašlí a už byla schopna sdělit panu baronovi ² nejdůležitější novinky o trhu v celém francouzském království.

Vypíše nové daně, ve Flandřích se bojuje, královna matka už neví, kde vzít peníze pro chamtivé prince. Ani sama panovnice se necítí úplně v pořádku a král se zlatými kadeřemi ještě nosí krátké kalhoty stejně jako jeho mladší bratr, kterému se říká Panáček, protože jeho strýček, pan bratr krále Ludvíka XIII., ještě žije.

Pan kardinál Mazarin zatím obohacuje své sbírky starožitností a obrazů z Itálie. Královna ho miluje. Pařížský parlament je znepo²

/16/

kojen. Slyší nárek zbídačelého lidu, zruinovaného válkami a daněmi. Pánové z parlamentu jezdí v nádherných kočárech a překrásných šatech zdobených hermelínem do paláce

v Louvru, kde se malý král jednou rukou drží za sukni černých šatů své matky, Španělky, druhou za rudý plášť kardinála Mazarina, Itala.

A ti urození pánové, bažící jen po moci a bohatství, upozorňují, že lid už nemůže platit, že měšťanstvo už nemůže podnikat, že lidé už jsou z těch neustálých poplatků za všechno unavení. Nebudeme muset brzy platit i za misku na polévku?

Královna matka je nespokojená. Pan Mazarin taky. Takže ti urození pánové žádají o stanovisko malého krále. Dost hlasitě, i když občas zaváhá nad slovy, která ho naučili, odpovídá všem těm urozeným pánům, že je třeba peněz na armádu, na ! mír, který bude brzy podepsán. Král promluvil. Parlament se podřizuje. Vypíše novou daň. Správci krajů vyšlou své výběrčí.

²²a

Výběrčí budou hrozit. Lidé budou prosit, plakat, vezmou kosy ²,² a budou zabíjet akcizáky a výběrčí, rozprchnou se do kraje a připojí se k roztroušeným vojákům, stanou se z nich banditi. Nikdo nevěřil že tohle všechno mohl chůvě sdělit ten chudák , k

překupník. Obviňovali ji, že si vymýšlí, jenže ona pouze předvídala. Slovo, stín, příliš odvážný žebrák a znepokojený kupec jí poodhalili pravdu. Slídila v tom předbouřkovém vedru krásného léta roku 1648 po lupičích a Angelika je očekávala s ní.

(2)

Ten večer se Angelika rozhodla, že půjde s Nicolasem na raky. Nikomu nic neřekla a rozběhla se k Merlotovům. Osada tří či čtyř chalup, v níž žili, ležela na okraji rozlehlého nieulského lesa. Země, kterou obdělávali, patřila baronu de Sancé. Jakmile hospodyně zahlédla pánovu dceru, zvedla poklici a přidala do hrnce s polévkou kousek špeku, aby ji vylepšila. Angelika položila na stůl slepičku, které před chvílí na zámeckém dvoře zakroutila krkem. Občas přicházela k sedlákům

/17/

na návštěvu a nikdy nezapomněla přinést nějaký dáreček. V okolí mělo holubník a kurníky jedině zámecké panstvo; byla to totiž jeho šlechtická výsada.

Muž u ohniště jedl černý chléb. Francina, nejstarší z dětí, šla Angeliku přivítat. Byla jen o dva roky starší než Angelika, ale už dávno se musela starat o mladší sourozence a pracovat na poli. Proto nemohla běhat na raky a na houby jako její toulavý bratr Nicolas. Tuhle milou a zdvořilou dívku s jasnou tvářičkou hodlala paní de Sancé přijmout jako komornou místo Nanetty, jejíž drzost ji rozčilovala.

Když se najedli, Nicolas táhl Angeliku ven.

„Půjdem přes stáj, vezmem si lucernu.“

Vyšli ze vrat. Noc byla tmavá, schylovalo se k bouři. Později si Angelika vzpomněla, že pohlédla k římské cestě kousek odtud a měla dojem, že zaslechla nějaký hluk.

V lese bylo ještě temněji.

„Neboj se,“ řekl Nicolas. „Vlci v létě nechodí až sem.“

„Já se nebojím.“

,

Brzy došli k potoku a spustili na dno košíky s kouskem špeku. Občas je vytáhli mokré a plné a vybírali z nich hrozny modrých raků, přilákaných světlem. Házeli je do připravené nůše. Angeliku vůbec nenapadlo, že by ji tu mohly překvapit strážce ze zámku du Plessis, a že kdyby našly jednu z dcer barona de Sancé pytláčit při lucerně s prostým venkovským mladíkem, vyvolalo by to pořádný skandál.

Najednou vyskočila a Nicolas vzápětí také.

Neslyšelas nic?”

„

„Jo, někdo křičel.“

Děti chvíli tiše poslouchaly, ale pak znovu obrátily pozornost ke košům. Ale napínaly uši a brzy sebou znovu trhly.

„Teď už to slyším jasně. Dole někdo křičí.“

To je od osady.“

„

Nicolas rychle sesbíral rybářské náčiní a hodil si nůši na záda. Angelika vzala lucernu. Velice tiše se vraceli po cestičce porostlé mechem. Když se přiblížili ke kraji lesa, naráz strnuli. Mezi stromy pronikala růžová záře.

"

Snad. už nesvítá?" zamumlala Angelika.

"Ne, to hoří

/18/

"Proboha, to by mohlo být u vás! Rychle poběž!"

Zadržel ji. "

"Počkej! To nebude jen požár! Tam se děje ještě něco jiného.

Pomaloučku se přiblížili ke krajním stromům. Dolů až k prvnímu domku, který patřil Merlotovým, klesala rozlehlá louka a pět set metrů pod ní se podél cesty krčily tři zbylé chalupy. Jedna z nich hořela. Plápolající plameny osvětlovaly hrstku mužů, kteří křičeli a pobíhali kolem, vbíhali do chatrčí, vynášeli šunky a vyváděli krávy a osly.

Oddíl mužů se vlekl po vyhloubené římské cestě jako dlouhá černá řeka. Zástup, ježící se holemi a kopími, prošel kolem Merlotova hospodářství, převalil se přes ně a pokračoval směrem k Monteloupu.

Nicolas uslyšel vykřiknout matku. Pak se ozval výstřel. Otec Merlot stačil ještě strhnout ze zdi starou mušketu a nabít ji. Okamžik nato už ho omráčeného ranou holí táhli na dvůr jako pytel.

Angelika zahlédla, jak dvůr přeběhla žena v košili a dala se s křikem a pláčem na útěk; pronásledovali ji. Žena se pokusila doběhnout do lesa. Děti couvly, chytily se za ruce a rozběhly se klopýtavě trním.

Když se vrátily, bezděky přitahované požárem a tím monotónním hlukem z jednotlivých výkřiků, znějícím nocí, viděly, že pronásledovatelé ženu dostihli a táhnou ji po louce.

"To je Pavlínka," zašeptal Nicolas.

Tiskli se k sobě za kmenem obrovského dubu a se zatajeným dechem a rozšířenými očima sledovali hrůzné divadlo.

"Sebrali nám prase a osla," všiml si Nicolas.

V nadcházejícím svítání bledly odlesky pohasínajícího ohně.

Zbylá stavení lupiči nezapálili. Většina se u té bezvýznamné osady ani nezastavila. Muži pokračovali směrem k Monteloupu. Ti, kdo vyrabovali ty čtyři chalupy, už opouštěli místo svého řádku. Byli rozedraní, vyzáblí a zarostlí. Někteří měli široké slamáky a jeden dokonce jakousi čepici, připomínající vojenskou. Ale většina z nich byla oblečena v cárech bez jakéhokoliv střihu a barvy. V ranním oparu z močálu bylo slyšet, jak se svolávají. Nebylo jich víc než patnáct. Kousek nad Merlotovými se zastavili a ukazovali si kořist. Podle gest a útržků

hovoru bylo zřejmé, že sejim zdá hubená: pár prostěradel a ruč/19/níků, vytahaných z truhel, nějaké nádobí, chleba, sýr. Jeden z nich ukusoval ze šunky, kterou držel za kost. Ukradená zvířata šla před nimi. Svázali těch pár ubohých věcí do dvou tří uzlů a odcházeli; ani se neohlédli.

Angelika a Nicolas se dlouho neodvažovali vyjít z úkrytu. Rosa na louce už jiskřila na slunci, když se odhodlali sejít k podivně ztichlé osadě.

Jak se blížili k Merlotovým, zaslechli dětský pláč.

" "

To je brácha," zašeptal Nicolas, "aspoň ten je živý.

V obavách, jestli se tu nějaký bandita nezdržel, vešli tiše do dvora. Drželi se za ruce a téměř na každém kroku se zastavovali. Nejdřív narazili na tělo otce Merlota s nosem zabořeným do hnoje. Nicolas se sklonil a snažil se zvednout otci hlavu.

"Tati, slyšíš, jsi mrtvej?"

Narovnal se.

"Myslím, že je mrtvej. Vždycky byl hrozně červený a podívej, jak je teď bledej."

V chalupě plakalo dítě. Sedělo na rozházené posteli a zoufale mávalo ručičkami. Nicolas se k němu rozběhl a vzal ho do náručí.

,Zaplaťpámbu, nic mu není, chudáčkovi."

Angelika hleděla s očima rozšířenými hrůzou na Francinu.

Dívka ležela na podlaze, bledá a se zavřenými očima. Šaty měla vyhrnuté až na břicho a mezi stehny jí stékala krev.

"

Nicolasi," mumlala Angelika přidušeným hlasem, "co.

co jí to udělali?"

Nicolas se ohlédl a tvář mu najednou strašně zestárla. Odvrátil oči ke dveřím:

"BídáCi, miZerOVé."

Podal dítě Angelice.

Podrž ho."

"

Klekl si vedle sestry, cudně jí stáhl potrhanou sukni.

"Francino, to jsem já; Nicolas. Řekni, že nejsi mrtvá?"

Vedle ze stáje se ozvalo zasténání. Objevila se matka, bolestí zlomená vedví.

"Tos ty, synku? Chudáci děti, chudáci děti. To je neštěstí!

Vzali nám osla a prase i těch pár zlatých. Říkala jsem muži, že je má zakopat."

Je ti něco, mami?"

"To je dobrý. Já už jsem stará ženská, podobnejch věcí jsem zažila! Chudinka Francina je ale taková něžná, klidně by z toho

mohla umřít."

Chovala dívenku ve svém širokém náručí a plakala.

"Kde jsou ostatní?" zeptal se Nicolas.

Po dlouhém hledání našli tři děti, chlapce a dvě holčičky, v moučnici; utekli tam, když lupiči ukradli chleba a začali znásilňovat matku a sestru.

Vtom se přišel zeptat soused, jak jsou na tom. Všichni ti chudáci z osady se tu shromáždili a zjišťovali rozsah škod.

Měli pouze dva mrtvé: otce Merlota a staříka, který také sáhl po pušce. Ostatní sedláci byli přivázáni k židlím a úděsně ztlučeni. Děti byly živé. Jeden z nájemců statku stihl otevřít vrata kravína, takže některé krávy unikly a jistě se najdou. Aněco prádla a šatů zmizelo, kolik cínového nádobí od ohnišť, kolik sýrů a šunek, a dokonce i ty tak těžce našetřené peníze.

Pavlíinka plakala a křičela:

"Šest se jich na mě vystřídalo!"

"Mlč už," okřikl ji drsně otec. "Stejně pořád běháš někde za chlapama, člověk by si až pomyslel, že ti to dělalo dobře. Důležitější je kráva, byla přeci stelná! Nenaжду ji tak snadno jako ty galána."

"Musíme odtud zmizet," řekla paní Merlotová s omdlelou Francinou v náručí. "Můžou přitáhnout další."

"Utečem do lesa i s dobyt看em, co nám zbyl. Jako kdysi, když táhly Richelieuovy armády."

"Pojďme do Monteloupu!"

"Jo, do Monteloupu! Myslíte, že tomu se vyhnuli?"

"Pojďme do zámku," řekl někdo.

"Ano, do zámku."

Instinkt, zděděný po předcích, je hnal k panskému sídlu, pod ochrannou ruku vrchnosti, která od věků bránila jejich práci stínem svých zdí a věží.

Angelika s dítětem v náručí cítila, jak se jí podivně sevřelo srdce.

/21/

« i

Náš ubohý zámek, napadlo ji, roznesou ho na kopytech. Copak jsme schopni ochránit tyhle chudáky? Kdovíjestli tam banditi už taky nejsou. Starý Vilém se svým kopím ho určitě neubrání.

"Ano," řekla nahlas, "pojdme do zámku. Ale ne po cestě aní zkratkou mezi poli. Kdyby tam někde ti banditi byli, nedostaneme se ke vchodu. Musíme sejít až k vyschlému močálu a dostat se k zámku úžlabinou. Jsou tam dvířka, která nikdo nepoužívá, ale já o nich vím."

Už nedodala, že ta dvířka, napůl zavalená zborceným zdivem, jí už několikrát posloužila k útěku a že v jedné z tajných

jeskyněk, o níž dnešní baroni de Sancé nemají ani tušení, má skříš, kde vaří a suší byliny jako čarodějnice Meluzína. Sedláci ji s důvěrou vyslechli. Některým bylo divné, kde se tu vzala, ale už si tak navykli vidět v ní všemocnou vílu, že je ani moc neudivilo, že je v jejich neštěstí s nimi. Jedna z žen od ní vzala dítě. Angelika vedla v pálicím slunci skupinku velkou oklikou přes blata, podél strmého výběžku, který se kdysi tyčil nad poitouským zálivem. Celá zablácená a s obličejem plným prachu nepřestávala sedláky povzbuzovat. Protáhli se úzkou mezerou tajné branky. Ovanul je příjemný chlad podzemní chodby, ale děti se lekly tmy a rozplakaly se. "Tiše, tiše," uklidňoval je Angeličin hlas. "Už budeme v kuchyni, chůva Fantina vám ohřeje polívku."

Vidina chůvy Fantiny dodala odvahu všem.

Vesničané udýchaně klopytali za dcerou barona de Sancé, stoupali po napůl pobořených schodištích, procházeli sály za-« valenými harampádím, mezi nímž pobíhaly krysy. Angelika kráčela s naprostou jistotou. To bylo její království.

Když došli do rozlehlé haly, vylekal je na chvíli zvuk hlasů.

Ale Angelika si stejně jako sedláci nepřipouštěla myšlenku, že by zámek mohl být přepaden. Jak se blížili ke kuchyni, sílila vůně polévky a svařeného vína. Tam někde bylo určitě hodně lidí, ale nebyli to banditi, hlasy byly tlumené, vyrovnané, spíš smutné. Už sem dorazili ostatní sedláci a okolní nájemci statků, uchýlili se pod ochranu starých hroutících se zdí.

Jakmile noví příchozí otevřeli dveře, všichni zděšeně vykřikli, protože je měli za lupiče. Když ale chůva zahlédla Angeliku, vrhla se k ní a vzala ji do náručí.

/22/

Děvečka drahá! A živá! Díky Bohu."

"

Poprvé v životě se Angelika vzepřela prudkému objetí. Právě převedla "své" lidi přes močál. Celé hodiny za sebou vnímala to politováníhodné stádečko.

Už není žádné dítě. Téměř se vytrhla Fantině Lozierové z náručí.

"Dej jim najíst," řekla.

Později jako ve snu vnímala, že matka má oči plné slz a hladí ji po tváři. "

"Holčičko moje, tys nám ale nahnala strachu

Přišla i Pulcherie, rozměklá jako vosk trudovitou tvář zmá-

,

čenou slzami, a otec a dědeček.

Angelice připadalo to procesí legrační. Vyzunkla velkou sklenici svařeného vína, opila se a plula v jakémsi šťastném otupění.

Kolem ní se diskutovalo o příhodách oné tragické noci, o přepadení vesnice, o

zapálených domech, o tom, jak správce vyhodili
z okna v prvním patře jeho nového domu, na nějž byl tak pyšný.
Ti bezbožní raubíři přepadli dokonce kostelík, ukradli posvátné nádoby a
přivázali kněze se služkou k oltáři. Jsou posedlí
dáblem! Jinak by nebyli něčeho takového schopni!
Vedle Angeliky chovala jakási stařena v náruči vnučku, už
dost velkou holčičku s obličejem napuchlým od pláče. Babička
skláněla hlavu a neustále opakovala napůl s obdivem, napůl
s hrůzou: "

"Co se jí jen mohlo stát! Co jí mohli udělat! To je strašný!

Mluvílo se o znásilněných ženách, zmlácených mužích, odvedených kravách a
ukradených kozách.

Ale mnoha lidem se podařilo i utéct. Do lesa, na blata, většinou
do zámku. Ve dvoře i v sálech bylo dost místa i pro tak těžce
zachráněná zvířata. Jejich úprk vylákal bohužel směrem sem
několik banditů a nehledě na mušketu pana de Sancé mohla
záležitost špatně skončit, kdyby Vilém neměl geniální nápad.
Opřel se do zrezivělých řetězů padacího mostu a podařilo se
mu ho zvednout.

Jako nelítostní, leč bázlivi vlci couvli banditi před ubohou
strouhou zatuchlé vody.

/23/

i

Příchozím se naskytla zvláštní podívaná. Starý Vilém stál
u brány, hlasitě nadával svým podivným nářečím a hrozil pěstí
proti stínům, do nichž se nořily otrhané siluety. Vtom se ale
jeden muž zastavil a začal mu odpovídat. A nocí, zrudlou požáry, se rozléhal
bizarní dialog v onom tvrdém jazyce, při němž
běhá mráz po zádech a třesou se kolena.

Nikdo přesně nevěděl, co si Vilém s krajanem mohli říkat.

Je ale fakt, že se lupiči už nevrátili a za úsvitu opustili i
vesnici.

Všichni pohlíželi na Viléma jako na hrdinu a choulili se v jeho
vojáckém stínu.

V každém případě ta příhoda svědčila o tom, že se potulné
bandy neskládaly jen z venkovské či městské chudiny, ale byli
v nich i vojáci ze severu, propuštění po Vestfálském míru.

V téhle armádě byli všichni, koho princové dokázali přinutit
ke službě králi: Valoni, Italové, Vlámové, Loraiňané, Liégeané,
Španělé, Němci; prostě svět tak pestrý, že si to klidní Poitevané
ani neuměli představit. Někteří dokonce tvrdili, že tam byl
i jeden Polák, jeden z těch divochů, které kondotiér Jean de
Werth přivedl do Pikardie a kteří řezali hlavy kojencům.

Mnozí ho viděli. Měl úplně žlutý obličej, kožešinovou čepici
a zřejmě byl nesmírně sexuálně potentní, protože kvečeru

všechny ženské ze vsi tvrdily, že je znásilnil.

Lidé z vesnice si znovu postavili spálené domy. Šlo to rychle: smísili bláto se slámou a s rákosím a získali celkem solidní lepenici. Schylovalo se ke žním, pole nebyla vydrancovaná, a protože slibovala dobrou úrodu, hodně lidí se uklidnilo. Jen dvě dívky, jedna z nich byla Francina, se už nedokázaly vzpamatovat z utrpení, které jim způsobili lupiči. Dostaly horečku a zemřely. Říkalo se, že se po stopách té raubířské bandy, která vypadala izolovaná a bez velení, vydal jízdní oddíl z Niortu.

Vpád lupičů na území barona de Sancé tedy do všedního života zámku příliš nezasáhl. Jedině starý dědeček častěji meditoval o zkáze, kterou zavinila smrt dobrého krále Jindřicha IV. a to, že se protestanti odmítli podřídit.

"Ti lidé zosobňují rozkladného ducha království. Kdysi jsem /24/

měl za zlé panu Richelieuovi, že je tak tvrdý, ale zřejmě ani to nestačilo."

. Angelika a Gontran, toho dne jediní věrní dědečkovi posluchači, na sebe vrhli spiklenecký pohled. Tomu milému staříkovi úplně uniká, co se právě děje.

Všichni vnuci zbožňovali starého barona, ale jen zřídka kdy souhlasili s jeho zastaralými názory.

Chlapec, kterému už bylo téměř dvanáct, se odvážil poznamenat:

"Ti banditi, dědečku, ale nebyli hugenoti. To byli katolíci, hladoví dezertéři a cizinci, kterým prý v armádě nikdo neplatil, a taky lidi z vesnic, odkud je vyhnala válka."

"Stejně neměli chodit až sem. A nebudeš mi přece tvrdit, že jim nepomáhali protestanti. Přiznávám, že v době mého mládí armáda sice platila své vojáky špatně, ale pravidelně. Věř mi, všechn tenhle nepořádek je podněcován ze zahraničí, možná z Anglie, možná z Holandska. Bouří se a shlukují přesto, že je k nim Nantský edikt tak shovívavý, že jim nechává nejen svobodu vyznání, ale dokonce jim dává stejná občanská práva."

"Co jsou to ta občanská práva, která dáváme protestantům, dědečku?" zeptala se najednou Angelika.

"Na to jsi ještě moc malá, děvenko," odpověděl starý baron a dodal: "Občanské právo je něco, co se nedá člověku vzít, ; aniž by ten, kdo je komukoliv upírá, neztratil čest."

"Tak to tedy nejsou peníze," usoudila dívka.

i Starý šlechtic ji pochválil:

"Máš pravdu, Angeliko, jsi opravdu velice chytrá na svůj věk." .

Ale Angelika měla pocit, že ještě všechno nechápe.

"Takže když nás lupiči dočista okradou a nechají nás tu

úplně nahé, nechávají nám přesto občanská práva!"

"Správně," odpověděl jí bratr.

Ale v hlase mu zazněla ironie a ji napadlo, jestli si z ní nedělá legraci.

Člověk neví, co si má o tomhle Gontranovi myslet. Je to málomluvný samotář. Protože nemohl mít ani soukromého učitele, ani navštěvovat kolej, musel se spokojit se znalostmi

/25/
místního učitele a faráře. Ze všeho nejčastěji se uchýloval do

podkroví a tam hnětl barevné hlíny, z nichž vyráběl podivné 'tické ren kompozice, kterým říkal "obrazy" nebo "plátna". z prachu' zpoždění

I když si na své osobě stejně jako ostatní děti de Sancé příliš nezakládal, přesto vyčítal Angelice, že je hrozná divoženka

a neumí zachovat odstup.

"Nejsi tak pitomá, jak vypadáš," dodal toho dne a mínil to jako poklonu.

(3)

Starý baron už ale chvíli natahoval uši ke dvoru, odkud sem doléhaly výkřiky doprovázené povely a poletováním vyděšené drůbeže. Pak se ozval dusot kopyt a hlasitý Vilémův dialekt. Bylo sváteční podzimní odpoledne a všichni dospělí obyvatelé zámku odjeli.

"Nebojte se, děti," řekl dědeček, "asi honí nějakého zloděje."

Ale Angelika už vyběhla na zápraží a křičela:

"Přepadli otce Viléma!"

Baron se kulhavě rozběhl pro šavli a Gontran přiběhl s bičíkem na psy. Ze zápraží uviděli starého sluhu mávajícího kopím a vedle něj Angeliku.

Ani útočník nebyl daleko. Stál sice už skoro u padacího mostu, ale ustoupit nehodlal. Vysoký, nepříliš dobře živený chlapík vypadal nesmírně rozkaceně. Snažil se však o oficiální a odměřený výraz.

Gontran okamžitě schoval bičík, tahal dědečka zpátky a šeptal:

"To je výběrčí daní. Už jsme ho vyhnali několikrát."

Napadený úředník pořád couval, ale neotáčel se zády, zaváhání nově příchozích mu dodalo jistotu. Zastavil se v uctivé

vzdálenosti, vytáhl z kapsy roli papíru, v bitce poněkud pomačkanou, a láskyplně ji rozvinul. Začal číst seznam, podle

něhož baron de Sancé musí okamžitě zaplatit 875 liber a 11

/26/

denárů jako pokutu za neplacící nájemce statků, desetinu šlechtické renty a berní daň, poplatek za připuštění kobyl, "daň

z prachu", který zvedají stáda na královské cestě, a pokutu za zpoždění platby; příšerně se u toho šklebil.

Starý baron zrudl hněvem.

"Snad si nemyslíš, ty floutku, že šlechtic bude platit jako nějaký poslední sedlák jen proto, že tady zarecituješ takovýhle blábol," vykřikl pobouřeně.

"Víte moc dobře, že váš pan syn zatím platil každoroční daně celkem pravidelně," řekl muž a uklonil se. "Přijdu tedy za ním. Ale upozorňuju vás: jestli zítra v tuhle hodinu tu už počtvrté nebude a nezaplatí, budu to hlásit a váš zámek s veškerým zařízením bude prodán ve prospěch královské pokladny."

"Vypadni, ty mizero lokajská!"

"Upozorňuju vás, pane barone, že jsem státní úředník a že bych mohl být pověřen i exekucí."

i

Na exekuci musí být nejdřív soud," vybuchl starý zeman.

"

„Jestli nezaplatíte, proběhne soud pěkně rychle, to mi věřte."

,

"Jakpak máme platit, když nemáme čím," vykřikl mladík, jakmile uviděl, že stařec upadl do rozpaků. "Jste přeci i soudní znalec, pojdte se tedy podívat, že nám lupiči sebrali hřebce, dva osly a čtyři krávy, a ty peníze, co dlužíme, jsou většinou dluhy otcových nájemců statků. Až doteď je za ně platil, protože ti chudáci mají ještě míň, ale jeho vina to není. A protože poslední drancování odnesli sedláci ještě hůř než my, nebude otec už určitě moct daně zaplatit."

Tahle rozumná slova zaskočila výběrčího víc než nadávky starého šlechtice. S opatrnými pohledy na starého Viléma se o kousek vrátil a poněkud mírnějším, skoro chápavým tónem, avšak nekompromisně, vysvětloval, že jen plní rozkazy, které ! dostal od daňové správy. Podle jeho názoru je může pro tuhle chvíli zachránit jediná věc, a sice když pan baron pošle pro střednictvím krajské intendatury v Poitiers žádost na hlavní daňovou správu.

"Mezi námi," dodal soudní úředník, na což se starý šlechtic znechuceně ušklíbl, "mezi námi, ani mí přímí nadřízení, prokurátor a kontrolor, nejsou oprávněni poskytnout vám odklad

/27/

nebo zmírnění platby. Jste přece šlechtici, musíte se tedy znát s někým výše postaveným. Radím vám jako přítel: obraťte se tam!"

"Tedy já se vaším přítelem necítím," prohodil kousavě baron.

"Taky vám to říkám jen proto, abyste to vyřídil vašemu

panu synovi. Ostatně jsme na tom všichni stejně. Vy si snad myslíte, že mě baví, když se na mě všichni dívají jako na strašidlo a schytám víc ran holí než toulavý pes? Takže na shledanou, vážená společnosti, nic ve zlém!"

Narazil si klobouk, kulhal pryč a přitom si starostlivě prohlížel rukáv uniformy, který si v bitce natrhl.

Baron se otočil a kulhal na opačnou stranu. Za ním ztichle kráčeli Gontran a Angelika.

Starý Vilém seještě pořád zlobil najakési pomyslné nepřátele a odnášel si starodávné kopí do svého kutlochu s historickými památkami.

Dědeček začal měřit dlouhými kroky salón a děti se dlouho neopovažovaly promluvit. Konečně se v podvečerním přítmí ozval dívčin hlas:

"Když jsi říkal, dědečku, že nám ti raubíři nechali naše občanská práva, neodnesl je teď náhodou ten člověk v černém?"

"Jdi za maminkou," řekl stařec a měl najednou podivně mečivý hlas.

Usadil se zpátky do svého vysokého křesla s odřeným potahem a už nepromluvil.

Děti se uklonily a odešly.

Když se Armand de Sancé dozvěděl o přijetí, kterého se dostalo výběrčímu daní, vzdychl a dlouho se škrábal ve štětince šedých vousů na bradě, jaká se nosila za Ludvíka XIII.

Angelika se chovala k tomuhle hodnému a klidnému otci, jemuž každodenní starosti zbrázdily vysoké čelo hlubokými vráskami, mírně protektorsky.

Aby uživil své početné hnízdo, musel tenhle syn zchudlého šlechtice rezignovat na všechny radosti, vyplývající z jeho postavení. Skoro necestoval a na rozdíl od sousedních zemanů,

/28/

kterí taky nebyli moc bohatí, ale smířovali se se svou bídou tak, že trávili čas lovem zajíců a divočáků, ani honů se už téměř nezúčastňoval.

Armand de Sancé věnoval veškerý čas péči o své malé hospodářství. Chodil oblečený téměř jako jeho poddaní a vanul

z něho pach hnoje a koní. Miloval své děti a byl na ně hrdý.

Byly pro něho nejdůležitější na světě, vždycky myslel nejdřív

na ně. A pak na muly. Jednu chvíli snil o tom, že vyšlechtí

celé stádečko těchto zvířat, která jsou odolnější než koně a silnější než osli.

Jenže teď mu zloději odvedli nejlepšího samce a dvě samice.

To bylo strašné neštěstí a on byl v pokušení všechny ostatní muly i pozemky, na nichž je choval, prodat.

Druhý den po návštěvě výběrčího si baron Armand pečlivě seřízl brk a usedl k psacímu stolu, aby napsal králi žádost o prominutí každoročních daní.

V dopise vylíčil, v jaké bídě je on, šlechtic, nucen žít.

Nejdřív se omluvil, že zatím nedokázal vychovat víc než devět zdravých dětí, ale že se jistě narodí další, protože "on i manželka jsou ještě mladí a dělají je rádi".

Dodal, že pečuje o bezmocného otce, který nemá žádnou penzi, přestože byl za Ludvíka XIII. plukovníkem. On sám že je kapitán a měl být povýšen, ale musel odejít z královských služeb, protože plat důstojníka královského dělostřelectva, 1700 liber ročně, "mu neposkytoval možnost udržet se ve službě". Zmínil se také o tom, že má na starosti dvě staré tety, "které ani kláštery, ani manželé nechtěli, protože nemají věno, a které teď musí žít v té největší skromnosti". Že má čtyři sluhy, z nichž jeden je vysloužilý voják bez penze, kterou by za své služby zasluhoval. Dva nejstarší syny má baron v koleji, kde platí zajeich výchovu 500 liber. Dcera měla jít do kláštera, ale chtěli na něm dalších 300 liber. Na závěr dodal, že už léta platí daně za nájemce statků, aby je udržel při půdě, nicméně je zadlužen a daňový výběrčí na něm chce 875 liber a 11 denárů jen za minulý rok. Veškerý jeho příjem činí stěží 4000 liber ročně, z toho musí živit devatenáct lidí a nezpronevěřit se přitom svému šlechtickému postavení ve chvíli, kdy ke vši bídě na jeho pozemcích navíc kradli, zabíjeli, ničili a znásilňovali

/29/

lupiči a ty nájemce, kteří přežili, uvrhli do ještě strašnější bídě. Závěrem požádal královskou Milost o prominutí daní a o dar či půjčku aspoň tisíce liber, přičemž navrhl "Jeho Výsosti králi", aby do vojska, mířícího do Ameriky nebo Indie, přijal jako rytíře jeho nejstaršího syna, který dostudovává poslední

rok u augustiánů, jimž ostatně dluží roční výchovné.

Dodal, že pokud jde o něj, byl vždycky ochoten přijmout jakýkoliv úkol slučitelný s jeho postavením, jen aby mohl uživit, rodinu, což mu jeho půda, i kdyby ji prodal, už nezajistí.

Armand de Sancé vysušil to dlouhé poselství, které ho stálo několik hodin námahy, a pak připsal ještě doušku ochránci a bratranci, panu markýzi du Plessis de Bellière, a požádal ho,

aby tuto žádost předal králi nebo královně matce a postaral se, aby byla příznivě přijata.

Uzavřel zdvořile:

"Doufám, pane, že Vás brzy uvidím a že se Vám budu moci v tomto kraji odvděčit buď svými nádhernými mulami, nebo ovocem, kaštany, sýrem a tvarohem na Váš stůl."

O několik týdnů později by mohl chudák baron Armand de Sancé dodat ke svému psaní další hořkou stížnost.

Jednoho večera, kdy se začíná objevovat první jinovatka,² zaslechli nejdřív na cestě, pak na starém padacím mostě, který se už zase skvěl svou drůbeží výzdobou, cválat koně.

Na dvoře se rozštěkali psi. Angelika, kterou se tetě Pulcherii podařilo uvěznit v pokoji a donutit ji chvíli šít, se vrhla k oknu.²

Uviděla, jak z koně slézají dva vysocí a hubení jezdci v černém a vzápětí se na cestě objevila mula, naložená zavazadly, kterou vedl jakýsi sedlák.

Teto? Hortenzie?" vykřikla, "pojdte se podívat. Mně se zdá,²²

"

že je to Josselin a Raymond.

Obě holčičky a stará slečna rychle seběhly ze schodů. Dorazily do salónu ve chvíli, kdy se studenti zdravili s

dědečkem o²

a s tetou Jeanne. Ze všech stran přibíhali sloužící. Kdosi se rozběhl pro pana barona na pole a pro paní baronku do zahrady.

Mladíci na to bouřlivé uvítání reagovali dost odmítavě.

/30/

Jednomu bylo patnáct, druhému šestnáct, ale lidé je často pokládali za dvojčata, protože byli stejně vysocí a byli si podobní - oba snědí, s šedýma očima a černými rovnými vlasy, padajícími na bílý, teď mírně ušmudlaný a pomačkaný límec uniformy. Jen výraz obličeje měl každý jiný - Josselin drzý, Raymond spíš zdrženlivý.

Zatímco jednoslabičně odpovídali na dědečkovy otázky, chůva, celá šťastná, prostírala na stůl bílý ubrus a přinášela pekáče s paštikou, chléb, máslo a misky s prvními kaštany. Mladíkům svitlo v očích. Na nic nečekali, usadili se ke stolu a pustili se tak lačně a bez ostychu do jídla, že je Angelika s obdivem sledovala.

Všimla si ale zároveň, že jsou hubení a bledí, černé seržové šaty mají na kolenou a loktech prošoupané, a když mluví, klopí oči.

Nezdálo se, že by ji poznali, a přesto se pamatovala - kdysi s Josselinem slídila po ptácích stejně jako dnes s Denisem. Raymondovi visel na pásku vydlabaný roh. Zeptala se, co to je.

"To je na inkoust," skoro jí odsekl.

"Já ho zahodil," řekl Josselin.

Přiběhli rozzáření baron a baronka. Baronovi ale kazil radost mírný neklid.

"Jak to, že jste přijeli, hoši? Vždyť jste tu nebyli ani v létě. Není začátek zimy trochu zvláštní doba na prázdniny?"

"Nepřijelijsme v létě," vysvětloval Raymond, "protožejsme neměli ani vindru, abychom mohli najmout koně nebo aspoň veřejný povoz z Poitou do Niortu."

"Jenže to, že jsme tady, neznamená, že jsme teď bohatší," pokračoval Josselin.

"Ale že nás mniši vyhodili," dokončil Raymond.

Rozhostilo se roztrpčené ticho.

"Pro všechny svaté," vykřikl dědeček, "co jste udělali tak hrozného, pánové, že vás takhle ponížili?"

"Nic, ale už víc než dva roky nedostali augustiniáni školné.

Dali nám najevo, že naše místa potřebují jiní žáci, kteří mají velkorysejší rodiče..."

/31/

Baron Armand začal rázovat po místnosti, což znamenalo, že je navýsost rozčilen.

"To přece není možné! Snad vás nemohou vyhodit ze dveří jakoby nic, když jste se nijak neprovinili. Jste přece šlechtici! A mniši to vědí..."

Starší Josselin se ušklíbl:

"Jo, moc dobře to vědí, a já vám dokonce můžu opakovat slova pokladníka, kterými nás doprovodil na cestu. Řekl, že šlechtici jsou největší neplatiči, a že když nemají peníze, musí se obejít bez latiny a přírodních věd."

Starý baron vypjal propadlá prsa.

Ani se mi nechce věřit tomu, co říkáte. Je přece jasné,
"

že církev a šlechta jedno jsou a že studenti představují budoucí výkvět státu. Dobří otcové to vědí líp než kdokoliv jiný."

Druhý chlapec, Raymond, který se měl stát knězem, odpověděl s očima upřenýma do země:

V klášteře nás učili, že Bůh si své lidi vybírá, takže nás
" "

třeba neshledal hodnými své náklonnosti.

"Nemel pitomosti, Raymonde," okřikl ho bratr. "Ujišťuju tě, že tohle není ta pravá chvíle. Jestli se chceš stát žebravým mnichem, je to tvoje věc. Ale já jsem starší a já sdílím dědův názor - církev by si nás, šlechtu, měla vážít. Pokud dává přednost měšťákům, synkům kupců a kramářů, ať si poslouží. Řítí se do vlastní zkázy."

Oba baroni vykřikli naráz:

"Josseline, nemáš právo se takhle rouhat!"

„Já se nerouhám; prostě konstatuju. V nejvyšší třídě, kde

,

jsem byl nejmladší a přitom ze třiceti žáků druhý nejlepší,

bylo pětadvacet synků kupců a úředníků, kteří pěkně pravidelně nosili krejčárky, a pět šlechticů, z nichž přesně platili jen dva."

Armand de Sancé si chtěl aspoň maličko zachovat prestiž:

"Takže kromě vás vyhnali ještě další dva šlechtice?"

"Ale ne, rodiče těch dvou neplatičů jsou vysoce postavení, z těch mají mniši strach."

"Zakazuju ti takhle mluvit o tvých vychovatelích," řekl baron Armand a jeho otec zabručel jakoby pro sebe:

/32/

"Ještě štěstí, že král zemřel, aby se nemusel na něco takového

,
dívat."

"Jo, naštěstí, dědečku, jak říkáte," ušklíbl se Josselin. "Akorát že Jindřicha IV. zavraždil taky mnich."

"Mlč, Josseline," okřikla ho najednou Angelika. "Nejsi zrovna skvělý řečník, mluvíš jako uličník. Navíc mnich nezavraždil Jindřicha IV., ale Jindřicha III."

Mladík sebou trhl a s překvapením pohlédl na kudrnatou holčičku, která mu s klidem čelila.

"Podívejme, to je ta žába, ta princezna z blat! Markýza andělů. Já tě snad ani nepozdravil, sestřičko."

"Neříkej mi žábo!"

"A ty mi neříkej uličníku! Ještě se touláš v rákosí a trávě na blatech? Nebo jsi snad už stejně moudrá a protivná jako Hortenzie?"

"Doufám, že ne," řekla Angelika skromně.

Její replika trochu uvolnila napětí.

Oba bratři dojedli a chuva sklízela ze stolu. V domě ale přesto panovala napjatá atmosféra. Každý rozpačitě hledal nějaké východisko z této nové rány osudu.

V tichu se rozlehl pláč nejmladšího dítěte. Matka, tety a dokonce i Gontran využili příležitosti a "šli to zařídit". S barony a oběma staršími bratry, kteří se tak ponižujícím způsobem vrátili domů, zůstala jen Angelika.

Zajímalo ji, jestli toto je ona chvíle, kdy člověk ztrácí čest.

Hrozně ráda by se zeptala, ale netroufala si. Jako by bratry litovala, ale zároveň jimi pohrdala.

Starý Lützen, který ve chvíli, kdy přijeli, nebyl doma, přinesl na počest příchozích nové svíce. Objal staršího bratra tak nešikovně, až mu ukápl ze svícnu trochu vosku. Mladší se se špatně skrývaným opovržením drsnému objetí na přivítanou vyhnul.

Ale starého vojáka to nevyvedlo z míry a hlasitě jim sdělil ! svůj názor:

"Já si myslím, že jste přijeli právě včas. K čemu je dobrý

šprkat latinu a přitom skoro úplně zapomenout rodnej jazyk?
Když mi Fantina řekla, že se mladý pánové definitivně vrátili,
hned jsem si pomyslel, že pan Josselin bude moct konečně vyjet
, na moře."

/33/

Seržante Lůtzene asi tě budu muset volat k poslušnosti!"
přerušil ho suše starý baron.☐
Stařec okamžitě ztichl. Angeliku překvapil dědečkův tvrdý
tón. Baron se obrátil na staršího vnuka:☐ Doufám, Josseline, že si už opustil
ty své dětinské plány
vyrazit na moře.☐☐
Proč bych je opouštěl. dědečku? Mám dokonce pocit že
"
teď mi už nic jiného nezbývá."

"Dokud budu živ námořníkem nebudeš. Všechno ale tohle
ne," uhodil stařec holí do popraskaných dlaždic.

Josselina zřejmě udivil dědečkův tvrdohlavý odpor proti plánu, který si
v duchu hýčkal a díky němuž bez větší hořkosti
přežil i ten vyhazov.

Konec modlitbiček a latinských citátů, pomyslel si. Teď jsem
dospělý a poplavím se na královské lodi.Armand de Sancé se pokusil zasáhnout:
Ale otče, proč ta neústupnost? Bylo by to možná stejně
dobré východisko jako kterékoliv jiné. Přiznávám se dokonce,
že v žádosti, kterou jsem psal králi, jsem ho mezi jiným prosil,
aby dovolil případné nalodění mého syna na korvetu nebo
válečnou loď."

Ale starý baron byl bez sebe hněvem. Ještě nikdy ho Angelika
neviděla tak rozzlobeného, ani tenkrát při tom výstupu s vý-
"Sp
běrčím daní.

"Nemám rád lidi, které pálí zem jejich předků pod nohama.
Za mořem nikdy nenajdou moc a bohatství, ale jen nahé divochy s tetovanými
pažemi. Nejstarší syn šlechtice má sloužit
královské armádě. A dost." "

Vždyť já chci sloužit králi, jenže na moři," namítl chlapec. "☐☐

Josselinovi je šestnáct let. Musí se rozhodnout sám " ozval
se vyhýbavě otec.

Na vrásčité tváři lemované krátkou bílou bradkou se objevil
bolestný výraz. Stařec mávl rukou.

"Ano, i jiní v rodině si kdysi vybrali svůj osud. Chceš mě
zklamat i ty, synu?" zeptal se s nesmírným smutkem.Vůbec vám nechci
připomínat nějaká trápení," omlouval
se baron Armand. "Mě samotného nikdy nenapadlo, že bych
chtěl odejít, a ani nedokážu vyjádřit, jak lpím na našich po/34/
zemcích v Poitou. Ale pamatuju se, jak poníženě jsem si připadal v armádě.

Ani šlechtic nemůže bez peněz dosáhnout vyšší hodnosti. Byl jsem až po uši v dluzích, a abych se z toho dostal, musel jsem občas prodat veškerou výstroj: koně, stan, zbraně, dokonce i pronajmout vlastního sluhu. Vzpomínáte si, kolik dobrých pozemků jste musel dát do pronájmu, abyste mě udržel ve službě?"

Angelika sledovala rozhovor s velkým zájmem. V životě neviděla námořníka, ale byla z kraje, kam přes údolí Sévre a Vendée zaznívalo mohutné volání oceánu. Věděla, že směrem k La Rochelle a Nantes a za Sables-d'Olonne kotví velké rybářské lodi, které odplouvají do dalekých zemí, kde člověk potká muže rudé jako oheň nebo pruhované jako divoké sele. Dokonce prý jeden bretoňský námořník od Saint-Malo přivezl do Francie divochy, jimž rostla na hlavě péra jako ptákům.

Ach! Kdyby byla muž, vůbec by se dědečka neptala. Už dávno by odjela a odvezla by do Nového světa i své andílky. Když se druhý den ráno Angelika ochomýkala na dvoře, viděla, že jakýsi sedlák přinesl baronovi pomačkaný papír.

"Správce Molines mě zve k sobě. S jídlem na mě nečekejte," řekl baron a dal znamení podkonímu, aby mu osedlal koně.

Paní de Sancé ve slamáku, posazeném na šátku uvázaném kolem hlavy, zamířila do zahrady a pohrdavě stiskla rty:

"To je neslýchané, v jakých dobách to žijeme," vzdychla si.

"Jak můžete snést, že si vás správce sousedního zámku, navíc hugenot, dovolí klidně předvolat, vás, který jste přímým potomkem Filipa Augusta! Ráda bych věděla, jaké záležitosti může projednávat šlechtic s nějakým úředníkem. Zřejmě zas půjde o muly..."

Baron neodpověděl, jen mlčky sledoval odcházející manželku. Angelika mezitím odběhla do kuchyně pro boty a pro plášť.

Pak utíkala za otcem do stáje.

"Můžu jet s vámi, otče?" zeptala se s co nejsvůdnějším pohledem.

/35/

Nedokázal odolat a posadil ji před sebe do sedla. Měl ji ze všech dětí nejradši. Připadala mu velice hezká a snil o tom, že ji provdá za nějakého vévodu.

(4)

Byl jasný podzimní den a stromy blízkého lesa, ještě plné listí, zvedaly k nebi husté koruny.

Když Angelika projížděla kolem mříží zámku Plessis-Belliére, sklonila se a pokusila se na konci kaštanové aleje zahlédnout bílou siluetu překrásné budovy, odrážející se v rybníku jako snový přelud. Kolem bylo ticho a renesanční zámek, který

jeho pánové opustili a odešli ke dvoru, vypadal, jako by uprostřed tajemného parku a zahrad dřímал. V opuštěných alejích se procházely laně z nieulského lesa.

Statek správce Molinesa stál o dva kilometry dál u jednoho z vjezdů do parku. Pěkná budova z červených cihel s modrou břidlicovou střechou připomínala svou měšťáckou solidností pečlivého strážce, hlídajícího křehkou stavbu, jejíž italská spanilost nepřestávala udivovat místní lidi, zvyklé na středověké hrady. Správce vypadal úplně stejně jako jeho dům. Přísný a vyrovnaný muž, vědomý si svých práv a své role, se zdál být

pravým pánem obrovského území du Plessisů, jehož majitel byl neustále pryč. Snad jen každý druhý rok při podzimních lovech či na jaře, když kvetl šeřík, zaplavil Plessis zástup pánů a dam v kočárech a na koních, s chrty a hudebníky. Několik dní se tu konaly zábavy a slavnosti, které úplně pobláznily okolní zemany, pozvané jen proto, aby si z nich panstvo mohlo utahovat. Pak všichni zas odjeli do Paříže a sídlo upadlo zpátky do svého ticha, které střežil přísný správce.

Při zvuku koňských kopyt vyběhl Molines na dvůr a několikrát se hluboce uklonil: nijak ho to neobtěžovalo, patřilo to k jeho roli. Angelika, která věděla, jak umí být ten člověk tvrdý a nepříjemný, jeho přemrštěnou zdvořilost neocenila, ale baron Armand jí byl viditelně potěšen:

/36/

"Mám dnes ráno čas a tak jsem si myslel, že vás nemohu nechat čekat, pane Molinesi."

"Jsem vám velice zavázán, pane barone. Báł jsem se, aby se vás nedotklo, že jsem k vám poslal sluhu."

"Chápu to. Víím, že se snažíte vyhnout mému otci, který ve vás vidí nebezpečného hugenota."

"Pan baron je skutečně velice chápavý. Opravdu se nechci dotknout pana de Ridoué ani paní baronky, jež je velice zbožná. Takže vás raději uvítám u sebe a doufám, že mi prokážete tu čest a spolu s vaší malou dceruškou s námi poobědváte."

"Já už nejsem malá," namítla Angelika. "Je mi deset a půl a doma mám ještě mladší sourozence: Madelon, Denise, Marii-Anežku, Alberta a děťátko, které se právě narodilo."

"Odpusťte, slečno Angeliko! Starší sestra musí být opravdu moudrá a mít rozhled. Byl bych nesmírně šťasten, kdybyste se skamarádila s mou dcerou Bertille, sestřičky z kláštera mi bohužel svěřily, že má ptačí mozeček a že z ní nikdy nic kloudného nebude."

"Ale to přeháníte, pane Molinesi," protestoval baron Armand zdvořile. Aspoň jednou máme s Molinesem stejný názor, pomyslela si Angelika, která správcovu dceru, tu počouchlou malou brunetku, upřímně

nesnášela.

Pokud jde o správce, měla smíšené pocity. Přestože jí vůbec nebyl sympatický, vzbuzoval v ní jistou úctu, zřejmě proto, že on i jeho dům vypadaly tak spořádaně. Správce měl vždycky tmavé šaty z dobré látky a určitě je rozdával, či spíš prodával, ještě naprosto neobnošené. Na nohou měl střevíce na vyšším podpatku, ozdobené sponou podle poslední módy.

A jedlo se u něj výtečně. Když vešli do uklizené haly, zářící čistotou, zachvělo se Angelice chřípí malého nosíku. Paní Molinesová se jim přišla poklonit a pak se vrátila ke svým koláčům.

Správce zavedl hosty do malé kanceláře, nechal přinést čerstvou vodu a láhev vína.

"Tohle je mé oblíbené víno," řekl se sklenkou v ruce, "pochází z vinice, která dlouho ležela ladem. Věnoval jsem jí patřičnou péči a vloni na podzim jsem ji sklídl. Vína z Poitou se nevyrovnají loireským, ale mají něco do sebe."

/37/

"Neumím vám ani říct, pane, jak jsem šťasten, že jste přijel osobně. Pokládám to za dobré znamení, o níž bych s vámi rád mluvil, dohodneme. "Chtěl jste si mě vyzkoušet?"

"Ať mi pan baron promine. Já nejsem žádný vzdělanec, chodil jsem jen do obyčejné vesnické školy. Ale řeknu vám, že mi nafoukanost jistých šlechticů nikdy nepřipadala jako důkaz inteligence. Na rozhovor o obchodních záležitostech, byť sebejednodušších, člověk musí být inteligentní."

Baron se opřel do čalouněného opěradla židle a zvědavě pozoroval správce. To, že s ním chce tenhle soused, který neměl zrovna nejlepší pověst, o něčem seriózně mluvit, ho poněkud znepokojovalo.

Správce byl údajně velice bohatý. Zpočátku nebyl na sedláky a statkáře příliš vlídný, ale v posledních letech se snažil jednat shovívavěji i s těmi nejchudšími.

Nikdo o důvodech tohoto zvratu nic bližšího nevěděl. Sedláci mu moc nevěřili, ale protože byl odjisté doby velkorysý, pokud šlo o daně a poplatky, které zámek odváděl králi a markýzovi, chovali se k němu s úctou.

Zlí jazykové tvrdili, že se pokouší zruinovat svého pána, který tu věčně není. A markýza ani její syn Filip se o majetek nezajímali o nic víc než markýz sám.

"Jestli je na těch pověstech něco pravdy, pak jste na nejlepší cestě získat veškeré plessiské panství," řekl poněkud příkře Armand de Sancé.

"To jsou jen pomluvy, pane barone. Nejenže hodlám zůstat věrným služebníkem pana markýze, ale v nejmenším netoužím po jeho majetku. A abych vás přesvědčil, prozradím vám

-stejně to už není žádné tajemství -, že ta usedlost je zatížena vysokou hypotékou."

"Nenavrhujte mi, abych ji koupil, nemám na to prostředky."

"To by mě ve snu nenapadlo, pane barone. Ještě trochu vína?"

Angelika, kterou už ten rozhovor přestal bavit, vyklouzla z pracovny a vrátila se do prostorné kuchyně, kde paní Mo/38/ linesová třela těsto na obrovský koláč. Usmála se na dívku a podala jí sklenici, z níž se linula omamná vůně.

"Tumáte, ochutnejte, drahoušku. Je to marmeláda z angeliky, jmenujete se jako ona. Dělá si ji sama, dávám do ní bílý cukr. Je lepší než u otců z kláštera, ti do ní přidávají jen surový třtinový cukr. Copak můžou cukráři v Paříži ocenit dobrotu, která nutně ztratila veškerou vůni, protože ji nedbale vyvařili v obrovských špatně vymytých kotlích po polívkách a jiných jídlech?"

Angelikaji poslouchala a přitom s chutí vysávala malá zelená voňavá stébélka. Vida, co se může stát z těch silných a vysokých rostlin na blatech, které v přírodě voní spíš hořce.

S obdivem se rozhlížela kolem. Nábytek se jen leskl. V rohu stály hodiny, podle dědečka ďábelský výmysl. Aby na ně lépe viděla a slyšela, jak tikají, poodešla ke dveřím pracovny, kde rozmlouvali oba muži. Slyšela, jak otec říká:

"Proboha, Molinesi, vy mě uvádíte do rozpaků! Vypráví se o vás leccos, ale koneckonců všichni uznávají, že jste silná osobnost s velkým rozhledem. A já najednou přímo z vašich úst slyším nejpustší utopie."

"Proč vám to, co jsem vám právě řekl, připadá tak nesmyslné, pane barone?"

"Dobrá, proberem si to. Vy víte, že pěstuji muly a že jsem dokázal vyšlechtit docela pěknou rasu. Přemlouváte mě, abych chov rozšířil, že dokážete zvířata výhodně prodat. To je všechno moc pěkné. Ale nechápu, jak můžete uvažovat o dlouhodobé smlouvě se Španělskem! Vždyť přece se Španělskem válčíme, příteli..."

Válka nebude trvat věčně, pane barone."

"To taky doufáme. Ale na podobných předpokladech se neuzavírají seriózní obchody."

Správce se poněkud přezíravě pousmál, což zchudlému šlechtici uniklo. S vervou se znovu ujal slova.

"Jak chcete obchodovat s národem, který s námi válčí? Jednak je to zakázáno, což je správné, protože Španělsko je nepřítel. A navíc jsou zavřené hranice a přechody a mýta jsou

hlídána. Jsem ochoten souhlasit s tím, že prodávat nepříteli muly není tak hrozné jako prodávat mu zbraně, tím spíš, že
/39/

k nepřátelským výpadům už nedochází tady, ale na cizím území. A navíc nemám tolik zvířat, aby to stálo za nějaký obchod. To by si vyžádalo spoustu peněz a dlouholetou péči. Nejsem na tom finančně tak, abych si mohl podobné experimenty dovolit."

"

Ješitnost mu nedala, aby dodal, že svůj chov dokonce právě likviduje.

"Pan baron mi dovolí poznamenat, že vlastní čtyři vynikající kobyly a že pro něj bude daleko snažší nežpromně obstarat si u okolních šlechticů další. A oslic seženem po deseti či dvaceti

librách za kus stovky. Vysušíme kus močálu a budeme mít vynikající pastviny, ostatně vaše mulyjsou velice odolné. Myslím že dvacet tisíc liber by tu záležitost seriózně rozběhlo a za tři čtyři roky můžem začít prodávat."

Ubohému baronovi se málem zatočila hlava.

"Vy jste se snad zbláznil! Dvacet tisíc liber! To si těch mých

nešťastných mul, jimž se tady všichni smějí, pořádně považujete. Dvacet tisíc liber! Nechcete mi ale snad říct, že byste byl ochoten mi ty peníze půjčit!"

Proč ne?" odpověděl klidně Molines."

Baron na něho poněkud vyděšeně pohlédl.

"To by od vás bylo naprosté šílenství. Musím vám sdělit, opakoval. že vám nemohu poskytnout žádné záruky."

Spokojil bych se s jednoduchou smlouvou o spolupráci

s tím, že pojedem napůl a že chov bude zatížen hypotékou, ale to bychom sepsali úplně soukromě a tajně v Paříži."

Tak já vám něco řeknu: obávám se, že ještě dlouho nebudu mít prostředky ani na to, abych do hlavního města vůbec jel.

Zatím mi váš návrh připadá příliš hazardní a fantastický, potřeboval bych se nejdřív poradit s několika přáteli."

V tom případě toho nechme hned, pane barone. Klíč k úspěchu totiž spočívá jedině v tom, že věc udržíme v naprosté tajnosti. Pokud ne, nedá se nic dělat."

"Ale já se přece nemůžu jen tak bezhlavě vrhnout do zále-

"

žitosti která mi navíc připadá proti zájmům vlasti

"Má vlast je to taky, pane barone.

" "Ani se mi nezdá, Molinesi."

"Nechme toho tedy, pane barone. Řekněme, že jsem se zmýlil. Díky vašim výjimečným výsledkům jsem se domníval, že jste v tomhle kraji jediný, kdo je schopen chovu ve velkém."

Baron se cítil nesmírně polichocen.

Nejde o to, že"

"Pan baron mi tedy jistě dovolí, abych mu vyložil, jak je tato otázka úzce spjata s problémem, který vás trápí, tedy se starostí, jak slušně zaopatřit vaši početnou rodinu."

Zasloužil byste, abych vás zpráskal, Molinesi, protože

"

strkáte nos do věcí, do nichž vám nic není."

"Jak si přejete, pane barone. Přestože jsou mé prostředky daleko skromnější, než jsou někteří lidé ochotni věřit, myslel jsem si, že bych vám okamžitě - samozřejmě s ohledem na naši budoucí spolupráci - mohl zapůjčit právě onu sumu dvacet tisíc liber, abyste se mohl plně věnovat práci a nemusel se zatěžovat starostmi o děti. Vím ze zkušenosti, že člověku nejde práce od ruky, má-li v hlavě nějaké starosti."

"A když ho pronásleduje výběrčí daní," dodal baron, jehož opálený obličej lehounce zčervenal.

"A aby naše vzájemné peněžní transakce nevzbudily podezření, je zřejmě v oboustranném zájmu držet eventuální dohodu v tajnosti. Trvám na tom, abyste náš rozhovor nikomu neopakoval, ať už se rozhodnete jakkoliv."

"Rozumím. Chápejte ale, že má žena musí o nabídce, kterou jste mi učinil, vědět. Jde o budoucnost našich deseti dětí."

"Odpusťte, pane barone, že vám kladu tak opovážlivou otázku. Bude umět paní baronka mlčet? Nikdy jsem neslyšel, že by nějaká žena byla schopna zachovat tajemství."

"Moje žena má pověst velice mlčenlivé bytosti. Navíc se s nikým nestýkáme. Požádám-li ji, nikomu nic neřekne."

V tu chvíli zpozoroval správce Angeličin nosík: opírala se o veřeje, poslouchala je a ani se nepokoušela to skrývat. Baron se otočil, také ji uviděl a zdvihl obočí.

"Pojďsem, Angeliko," řekl suše. "Vidím, že si začínáš zvykat poslouchat za dveřmi. Objevuješ se vždycky v nejnevhodnějších chvílích a nikdo tě neslyší přicházet. To nesvědčí o dobrém vychování."

Molines na ni upřel pronikavý pohled, ale nevypadal tak rozzlobeně jako baron.

/41/

"

Podle sedláků je to víla," blížil se k ní se slabým úsměvem. Klidně k nim přistoupila.

"

Slyšela jsi, o čem jsme mluvili?" zeptal se baron.

"Ano, otče. Pan správce říkal, že kdybyste vypěstoval hodně mul, Josselin by mohl vstoupit do armády a Hortenzie do kláštera."

"

Shrnula jsi to poněkud zvláštním způsobem. Teď mě poslouchej! Musíš mi slíbit, že o té záležitosti nikomu neřekneš."

Angelika k němu zvedla zelené oči.

"Dobrá. Jenže co z toho budu mít já?"

Správce se přidušeně rozesmál.

Angeliko," vykřikl otec zklamaně.

"

Molines odpověděl místo něj:

"

Nejdřív nám dokažte, že umíte držet jazyk za zuby, slečno Angeliko. Až se s panem baronem dohodneme, jak doufám, a zjistíme, že záležitost proběhne bez potíží a naše plány nikdo nevyzradil, na oplátku vám najdeme manžela."

Chvilí mlčela, jako by o tom uvažovala, a pak řekla:

"Dobrá, slibuju."

Otočila se a odešla. V kuchyni odstrčila paní Molinesová služky a sama sázela do trouby obrovský třešňový koláč.

"Už bude oběd, paní Molinesová?" zeptala se Angelika.

"Ještě ne, děvenko. Jestli máte velký hlad, namažu vám chleba."

"Proto se neptám. Chtěla bych vědět, jestli mám čas doběhnout až k Plessis."

"Samozřejmě. Pošlu pro vás kluka, až bude prostřeno."

Angelika se rozběhla. Za prvním ohybem aleje si zula boty a schovala je pod kámen; na zpáteční cestě se zas obuje. Pak se lehce jako laňka znovu rozběhla. Zem voněla houbami a mechem a po nedávném dešti na ní zůstala sem tam loužička

,

kterou snadno přeskočila. Byla šťastná. Pan Molines jí slíbil manžela. Nebyla si úplně jistá, jestli je to tak vzácný dar. Co s ním bude dělat? No, jestli bude tak milý jako Nicolas, bude mít aspoň s kým lovit raky.

Na konci aleje uviděla siluetu zámku, bílé zářící na modrém pozadí nebe. Zámek Plessis-Belliére byl pohádkový dům, široko daleko nebylo nic podobného. Všechna šlechtická sídla

/42/

v okolí připomínala Monteloup, byla šedá, tmavá, slepá. Sem italský umělec v minulém století zasadil mnoho oken, ozdobných říms a portálů. Přes vodní příkop plný leknínů vedl malinký padací most. Věžičky na rozích sloužily jen na ozdobu.

Ale přesto se linie zámku daly označit za jednoduché. Vznosné oblouky a křehké klenby nebyly přetíženy, napodobovaly jen přirozenou krásu květin.

Pouze štít nad hlavní bránou, na němž byl drak s vyplazeným ohnivým jazykem, připomínal vyumělkovanou středověkou

architekturu.

Angelika se šikovně vyšplhala až na terasu a po ozdobách oken a balkónů se dostala do prvního patra, kde se pohodlně opřela o římsu. Přitiskla obličej na sklo. Často sem chodívala, nedokázala si odepřít potěšení nahlédnout do tohoto tajemného pokoje, kde se na intarzovaném nábytku leskly v polostínu stříbrné a slonovinové starožitnosti, jasnými růžovými a modrými barvami zářily nové goblény a na zdech se skvěly obrazy.

V pozadí stála obrovská postel s damaškovým přehozem.

Nad ní se vznášela těžká hedvábná nebesa protkávaná zlatem.

Dívčin pohled ale přitahovalo hlavně obrovské plátno nad krbem, které nesmírně obdivovala. Bylo pro ni zobrazením světa, o němž měla jen mlhavou představu, křehkého světa obyvatel Olympu, jeho pohansky nevázaného půvabu; pod dohledem vousatého fauna se tu objímal bůh s bohyní a jejich nádherná těla byla stejně jako celý zámek symbolem rajských radovánek na pozadí divokého lesa.

Angelika byla tak dojatá, že bezděky couvla.

Chtěla bych to všechno pohladit vlastníma rukama, dotknout se všech těch věcí, pomyslela si. Chtěla bych, aby mi jednou patřily.

/43/

(5)

V květnu v tomhle kraji chlapci se zelenou větvíčkou za kloboukem a dívky s kvítky lnu ve vlasech tančí kolem dolmenů, velkých kamenných stolců, které dávná historie roztrousila po polích.

Večer se dvojice mladých lidí rozptýlí na loukách a mýtinách vonících po konvalinkách.

V červnu vdával otec Saulier s velkou slávou dceru. Byl to jediný statkář barona de Sancé, který zaměstnával nájemce.

Tedy zámožný muž, navíc místní krčmář.

Malý románský kostelík byl vyzdoben květinami a svíčkami silnými jako ruka. Nevěstu k oltáři vedl sám pan baron.

Hostina trvala několik hodin, na stole se skvěla jelita a jitrnice, klobásky a sýr. Pilo se víno.

Po hostině přinášely ženy ze vsi, jak bylo zvykem, dárky pro mladou novomanželku.

Seděla ve svém novém domě na lavici u velkého stolu, kde se vršilo nádobí, prádlo, měděné a cínové kotlíky. Její kulatý, poněkud přihlouplý obličejík svítil pod obrovskou kopretinovou korunou radostí.

Paní de Sancé se skoro styděla, že přináší tak skromný dárek: několik pěkných porcelánových talířů, které měla schované

pro podobné příležitosti. Angeliku okamžitě napadlo, že na zámku jedí ze stejných misek jako sedláci. Ta nelogičnost ji zároveň bolela i urážela - ti lidé jsou ale divní! Copak není naprosto jasné, že ani venkovanka nebude jíst z těchhle talířů, taky je schová do truhly a dál bude jíst z misky? I na Plessis je tolik nádherných věcí, které jsou tam uloženy jako do hrobu! Angelika se zamračila a koutkem úst políbila mladou ženu. Kolem velké manželské postele zatím žertovala skupinka mladých lidí.

"Jéje, krasavice," vykřikl jeden z nich, "když se tak na vás dívám, pochybuju, že nás přijmete s otevřenou náručí, až vám donesem vínovou polívku?"

"Mami," zeptala se Angelika, když odcházeli, "co je to za polívku, co se jí na každé svatbě?"

/44/

"To je takový venkovský zvyk, jako dárky a tanec," odpověděla matka vyhýbavě. Jenže tohle vysvětlení dívce nestačilo a umínila si, že tu "vínovou polívku" taky ochutná.

Na návsi pod jilmem se ještě netančilo. Muži posedávali u stolů, postavených na dřevěných kozách pod širým nebem.

Angelika zaslechla, jak její starší sestra pláče, že chce jít domů: styděla se za své prosté a obnošené šaty.

"Bože," vykřikla Angelika, "ty si ale otravuješ život, sestřičko. Stěžuju si snad já na šaty, i když jsou mi těsné a krátké?"

A navíc mě tlačí boty. Prostě jsem si přinesla dřeváky, a až půjdu tancovat, vezmu si ty. A budu se bavit."

Hortenzie naléhala, stěžovala si, že je jí horko, že jí není dobře a že se chce vrátit. Paní de Sancé vyhledala manžela, který seděl mezi honorací, a sdělila mu, že odchází, ale nechává mu tu Angeliku. Dívka si na chvíli sedla k otci. Přejedla se a chtělo se jí spát.

Kolem stolu seděli farář, rychtář, učitel a zpěvák v jedné osobě, který dělal příležitostně i doktora, holiče i zvoníka, a několik sedláků, jimž se říkalo oráči, protože vlastnili pluh s voly a zaměstnávali několik podruhů; byli pokládáni za jakousi venkovskou smetánku. Přisedl si sem i Arthème Callot, zeměměřič ze sousedního městečka, který se tu octl náhodou, protože pomáhal při vysoušení blízkých blat; tvářil se jako něco mezi vědcem a cizincem, přestože byl jen z Limousinu. Skupinku uzavíral nevěstin otec Paul Saulier, chovatel hovězího dobytka, koní a oslů.

Tenhle podsaditý sedlák z Poitou byl opravdu nejváženější ze všech okolních statkářů, a přestože byl baron de Sancé "pán", jeho statkář byl určitě bohatší než on.

Angelika pozorovala otce, který se nepřestával mračit,

a snadno odhadla, co mu běží hlavou.

Další jasný důkaz, jak šlechta upadla, musel si myslet melancholicky.

Na prostranství kolem vysokého jilmu se mezitím začalo cosi
dít, objevili se dva muži s jakýmsi bílými, už dost nafouklými
/45/

pytli v podpaží a usazovali se na sudech. Byli to dudáci. Vedle
nich se uvelebil hráč na šalmaj.

"A jde se tancovat," vykřikla Angelika a vrhla se k rychtářovu domu,
kde si schovala dřeváky.

Otec ji zahlédl, jak se vrací, poskakuje z nohy na nohu
"

a tleská do dlaní v rytmu balad a kolových tanců, které
se

budou vzápětí tančit. Tmavě zlaté vlasy jí poletovaly po ra-
menou. Zřejmě její příliš úzké a příliš krátké šaty ho upozornily,

☐ ☐ Jak za posledních několik měsíců najednou vyspě-

Vždycky nesmírně křehká dívenka teď vypadala na dvanáct: Měla široká
ramena, obnošenou látku šatů lehce nadzvedávala ňadra. Její
opálená pleť vypadala nazlátle, tváře měla zrzňovělé a po-
otevřenými vlhkými rty prosvítaly dokonalé zoubky. na e

Do polorozeprnutého živůtku si zastrčila jako ostatní dívky
velkou kytku žlutých a fialových petrklíčů.

Muže, sedící kolem, to jásavé a svěží stvoření také upoutalo.

" " ☐

Z vaší slečny se stává krasavice řekl otec Saulier se ser-
vilním úsměvem a spiklenecky pohlédl na sousedy.☐

Baronovu hrdost zkalil mírný neklid. Už je moc velká, neměla by se míchat
mezi tyhle sedláky, napadlo ho najednou.

Do kláštera bychom měli dát spíš ji než Hortenzii.☐

Angelika, která si vůbec neuvědomovala, jaké pohledy a po-
známky vyprovokovala, se vesele vmísila mezi chlapce a dívky,
sbíhající se sem ze všech stran.

Skoro se srazila s mladíkem, který byl tak vystrojený, že ho
hned nepoznala.a

"

Valentine," vykřikla v místním nářečí, "tobě to ale dneska
sluší!"

Mlynářův syn měl na sobě městsky střižené šaty z tak kvalitní
šedé látky, že vypadaly jako naškrobené. Kabát i vestu měl
pošité několika řadami blýskavých zlatých knoflíčků. Na botách a na klobouku
se skvěly kovové spony a místo podvazků
modré saténové mašle. Urostlému mladíkovi ta výstroj neseseděla a neuměl se v
ní pohybovat, ale jeho zrudlý obličej zářil
spokojeností. Angelika, která ho neviděla už několik měsíců
protože byl s otcem ve městě, si všimla, že mu nesahá ani k rameni, a skoroji

to vystrašilo. Aby se dostala z rozpaků, chytila ho za ruku.²

46/

"Pojď si zatancovat."

"Ne, ne," protestoval. "Ušpinil bych si oblek. Já se jdu napít . s chlapama," dodal nadutě a zamířil ke skupince, k níž si právě sedal jeho otec.

"Jdem tančit," vykřikl nějaký chlapec a chytil Angeliku kolem pasu. Byl to Nicolas. Jeho oči, tmavé jako zralé kaštany, vesele plály.

Stoupli si proti sobě a začali podupávat v rytmu tónů dud a šalmají. Tyhle tance, na první pohled těžkopádné a monotónní, byly svým smyslem pro rytmus neobyčejně harmonické.

Vedle dud a šalmají byl nejdůležitějším hudebním nástrojem právě ten hluchý zvuk dřeváků dopadajících v absolutním souzvuku na zem. Působení venkovskému tanci dodávají složité figury, které všichni tanečníci dokonale vytáčejí na vteřinu přesně.

Setmělo se. Zpocená čela ovanul chládek. Angelika úplně propadla tanci a cítila se šťastná a volná. Střídala kavalíry a v jejich veselých a jiskřivých očích četla cosi, co ji podivně vzrušovalo.

K nebi stoupal prach, připomínající lehoučkou mlhu zrzávělou zapadajícím sluncem. Hráč na šalmaj měl tváře jako balóny a oči mu úsilím vylézaly z důlků.

Museli si odpočinout, napít se vína ze džbánku.

"Na co myslíte, otče?" zeptala se Angelika, která si přišla sednout vedle zamračeného barona.

Byla rudá a udýchaná. Skoro se na ni zlobil, že je tak bezstarostná a šťastná, zatímco on se trápí a ani na vesnické hostině se nedovede radovat jako kdysi.

"Na daně," odpověděl a pohlédl posupně na souseda naproti. Nebyl jím nikdo jiný než Corne, výběččí³ z Aides, kterého

,
už tolikrát vyhodili ze zámku.

Angelika protestovala:

"Nesmíte myslet na takové věci, když se všichni baví. Naši sedláci na to taky nemyslí, a přesto musí platit nejvíc. Není to tak, pane Corne?" vykřikla rozmarně přes stůl. "Že v takovýhle den nesmí nikdo myslet na daně, ani vy ne!"

Kolem se ozval smích. Všichni začali zpívat. Začali nevinně, jenže rychle přešli k poněkud choulostivějším písním, které ovšem na svatbu patří, a Armand de Sancé, čím dál pobou/47/ řadější z chování dcery, jež do sebe obracela jednu sklenici za " druhou, se rozhodl, že půjdou domů.

Pobídl Angeliku, aby se rozloučila a vrátila se s ním do zámku. Raymond a

ostatní děti odešli s chůvou už dávno. Jen nejstarší Josselin ještě zůstal a držel kolem pasu jednu z nejpůsobivějších místních dívek. Baron se střežil mu cokoliv vytknout. Byl rád, že hubený a bledý student nachází v náruči paní Přírody zdravější barvy a myšlenky. V jeho věku on sám, začal už dávno povalil do sena pěknou venkovanku ze sousední osady. Kdoví? Třeba ho to udrží v kraji.

Přesvědčený o tom, že ho Angelika následuje, začal se zámecký pán loučit. Jenže dcera měla jiné plány. Už několik hodin přemýšlela o tom, jak za svítání ochutná tu vínovou polévku. Využila nastalého zmatku a odběhla stranou. Pak s dřeváky v ruce běžela na kraj vsi, kde nebylo živé duše. Všimla si žebříku na jakousi půdu, vylezla po něm a zapadla do voňavého a měkkého sena. Vypité víno a únava z tance vykonaly své. Zívla.

Trochu si zdřímnou, pomyslela si. Až se probudím, bude to ta pravá chvíle.

Víčka jí klesla a ona tvrdě usnula.

Probudila se s příjemným pocitem pohody a radosti. Tma ve stodole byla hustá a teplá. Byla noc, z dálky sem zazníval zpěv oslavujících vesničanů.

Angelika příliš nechápala, co se s ní děje. Tělo jí zaplavila podivná slast, měla chuť se protáhnout a zasténat rozkoší. Najednou cítila, že jí jakási ruka hladí ňadra, sune se jí podél těla a dotýká se nohou. Tvář jí ožehl teplý závan dechu. Natáhla se dlaň a nahmatala tvrdou látku.

"Tos ty, Valentine?" zašeptala.

Neodpověděl, ale přitiskl se k ní.

Angeliku omámily vinné výpary a sladká závrať. Nebála se, Poznala Valentina po jeho těžkém dechu, po jeho vůni, dokonce podle rukou, popíchaných od křoví a rákosí v močálech.

Dotyk jejich drsné kůže jí působil mrazení v zádech.

/48/

"Už se nebojíš, že si zmačkáš šaty?" zamumlala s bezděky koketní naivitou.

Něco zamručel a přitiskl se čelem na jemnou dívčí šíji.

"Ty pěkně voníš," vydechl, "voníš jako angelika."

Pokusil se ji políbit, ale jeho vlhká hledající ústa jí byla nepříjemná a odstrčila ho. Chytil ji hruběji, přitiskl se na ni. Ta nečekaná brutalitai okamžitě vzpamatovala, vrátila jí vědomí.

Začala bojovat, pokusila se vstát. Ale chlapec ji celý udýchaný pevně tiskl k zemi. Začala ho zuřivě tlouct pěstmi do obličeje a křičela:

"Nech mě, ty lotře, nech mě!"

Konečně ji pustil; sklouzla po seně, slezla po žebříku z půdy. Zlobila se a styděla zároveň a nevěděla proč. Nocí se rozlehl

hlahol, blížila se jakási světla.

Farandola!"

"

Chlapci a dívky, držící se za ruce, protančili kolem ní a vzali ji mezi sebe. Farandola zaplavila uličky, překonávala překážky, v ranním přisvitu šlapala po polích. Tanečníci, opilí vínem a likéry, neustále klopýtali, padali, smáli se. Vraceli se na návěs: stoly a lavice byly převržené, farandola přelézala přes ně. Pochodně uhasínaly.

"Vínová polívka, nese se vínová polívka," začal kdosi vyvolávat. Zabouchali na dveře rychtáři, který už šel spát.

"Vzbud' se, sousede! Jdeme posilnit novomanžele!"

Angelika, které se podařilo dostat z kola, viděla přicházet podivný průvod.

V čele kráčely dvě směšné postavy, ozdobené cetkami a rolničkami jako kdysi královi šašci. Pak nesli dva mladíci na ramenou hůl, na níž bylo navlečeno ucho obrovského kotlíku.

Kamarádi kolem nich nesli korbele a sklenice. Ti sedláci, kteří se ještě drželi na nohou, je sledovali a tvořili dost početnou skupinu.

Vtrhli neomaleně do chalupy novomanželů, -

Ti leželi vedle sebe ve velké posteli a Angelice připadali až dojemní. Mladá žena zrudla po kořínky vlasů. Bez protestů vypili teplé víno s kořením, které jim nalili. Vtom se jeden z přihlížejících, opilejší než ostatní, pokusil stáhnout prostěradlo, jímž se cudně přikrývali. Manžel ho praštil pěstí. Nastala

/49/

rvačka doprovázená jen křikem chudinky novomanželky, zamotané do přikrývek.

Angelikou smýklo zuřící klubko, dusil

ji pach vína a špatně mytých sedláckých těl, takže málem upadla a ušlapali ji. Nicolas ji zachytil a vytáhl ven.

"Uf," vydechla, když se konečně octla na čerstvém vzduchu.

"Ta vaše polívka tedy není moc zábavná. A pročpak se, Nicolasi, vůbec nosí novomanželům teplé víno?"

"No přeci se musej po té svatební noci trochu posilnit!"

"To je to tak únavné?"

"Podle toho, co lidi říkaj."

Rozesmál se. Oči mu svítily, na snědé čelo padaly kadeře černých vlasů. Viděla, že není o nic míň opilý než ostatní. Najednou k ní natáhl ruku a snažil se k ní přitisknout.

"Angeliko... Tys tak miloučká, když takhle mluvíš. Tak miloučká, Angeliko."

Objal ji kolem krku. Beze slova ho odstrčila a odcházela.

Nad zpustošenou návší vycházelo slunce. Hostina definitivně skončila. Angelika kráčela nejistými krůčky po pěšině k zámku

a s hořkostí probírala právě prožité události.
Takže po Valentinovi si na ni dovolil i Nicolas. Ztratí tedy oba najednou. Měla pocit, že její dětství zemřelo, a při pomýšlení, že už nebude moct běhat po blatech a lesích se svými obvyklými kamarády, jí vhrkly slzy do očí.
Baron de Sancé a starý Vilém, kteří se ji vydali hledat, ji zastihli, jak kráčí nejistou chůzí, má roztrhané šaty a seno ve vlasech.

"Mein Gott," vykřikl Vilém a vytřeštil oči.
"Odkud jdete, Angeliko?" zeptal se přísně baron.
Ale když viděli, že není schopná odpovídat, vzal ji starý voják do náručí a odnášel ji domů.
Armand de Sancé si s hrůzou uvědomil, že prostě musí najít způsob, jak co nejdříve poslat do kláštera i druhou dceru.

/50/

(6)

Jednoho zimního dne pozorovala Angelika oknem, jak prší; vtom s úžasem zahlédla početnou skupinu jezdců a vozů, vjíždějící po rozbahněné cestě na padací most. Před vozy a dostavníkem, který se zdál plný zavazadel, komorných a sluhů, jeli lokajové ve žlutě zdobených livrejích.
Kočí už seskočili z kozlíků, aby provedli spřežení úzkým vchodem. Sluhové, stojící vzadu na prvním voze, sestoupili a otevírali dvířka, zdobená zlatorudými erby.
Angelika seběhla po schodišti a dorazila před dům právě ve chvíli, kdy v hnojišti na dvoře uklouzl jakýsi urozený pán a klobouk s pérem mu spadl na zem: nehodu doprovodil prudkým úderem holí na sluhova záda a proudem nadávek.
Na špičkách svých elegantních střevíců skákal pak šlechtic z dlaždice na dlaždici až na zápraží, odkud ho pozorovala Angelika a několik jejích bratrů a sester.
Následoval ho asi patnáctiletý mladík ve stejně vybraném oblečení.

"Proboha, kde je bratránek?" vykřikl příchozí a pobouřeně se rozhlížel kolem sebe.

Všiml si Angeliky a zahlaholil:

"U svatého Dyndy, to je zmenšený portrét sestřenky de Sancé, když jsem ji viděl v Poitiers na svatbě. Dovolte, abych vás políbil, děvenko, jsem přece váš strýček."

Zvedl ji do náruče a dal jí pusu. Když Angelika znovu stála na zemi, málem se zapotácela, tak ten pán pronikavě voněl.
Utřela si rukávem nos a vzápětí si uvědomila, že by jí Pulcherie asi vyhubovala, ale nezačervenala se, protože neznala stud a rozpaky.

Vysekla uctivé pukrle návštěvníkovi, v němž poznala markýze du Plessis de

Belliére. Pak se chystala políbit bratrance
Filipa.

Ten o krok ucouvl a vyděšeně pohlédl na markýze.
„Tati... musím obejmout tuhle.. tuhle osůbku?“

„Ale jistě, hlupáku, naopak toho využijte, dokud se nechá,“
rozesmál se vznešený pán.

/51/

Mladík se opatrně dotkl rty Angeličiných kulatých tváří.
pak vytáhl vyšívaný kapesník a ovíval si jím obličej, jako by si

odháněl mouchy.

A to už sem běžel baron Armand, zablácený až po kolena
Pan markýz du Plessis, to je ale překvapení! Proč jste mě
„

neupozornil na vaši návštěvu předem?

Po pravdě řečeno jsem hodlal jet přímo domů, milý bratrán-ku, ale cesta
byla
„

„poněkud obtížná: u Neuchátelu nám praskla

„náprava. Zdrželi jsme se. A teď už se stmívá a my jsme úplně
promrzlí. A protože jsme právě míjeli váš zámek, napadlo mě, „??
že vás požádám bez jakýchkoli formalit o azyl. Máme s sebou
lůžkoviny i oblečení, sluhové je jen odnesou do pokojů, které
jim určíte. A my si aspoň v klidu popovídáme. Filipe,
pozdravte ???

se s bratracem de Sancé a celou jeho milou rodinkou.“

Krásný mladík rezignovaně pokročil vpřed a hluboce sklonil
blondátou hlavu v pokloně, která vzhledem k venkovskému
vzezření toho, komu byla adresována, působila poněkud pře-?
mrštěně. Pak šel poslušně políbit kulaté a špinavé tvářičky , ?
svých malých příbuzných. Nakonec znovu vytáhl krajkový ka-“,
pesník a s povýšeným pohledem k němu voněl. “

„Můj syn je snobský dvořan a není zvyklý na venkov,“ prohlásil markýz.

„Neumí nic než hrát na kytaru. Dal jsem ho
jako páže do služeb pana Mazarina, ale bojím se, aby se tam
nenaučil milovat po italsku. Nevypadá snad už dnes jako do
cela hezká dívka?. Víte, co znamená milovat po italsku?“

„Ne,“ prohlásil naivně baron. Jak by

„Jednou vám to budu vyprávět, až u toho nebudou tahle
nevinná ouška. Ale tady umřeme zimou, přáteli. Mohl bych
pozdravit svou krásnou sestřenku?“

Baron usoudil, že když dámy zahlédly přijíždějící průvod,

běžely se převléknout, ale starý baron bude nesmírně potěšen, když ho uvidí.

Angelika si všimla, s jakým pohrdáním si její mladý brat-

ranec prohlédl zchátralý a tmavý salón. Filip du Plessis měl velice světle modré oči, chladné jako ocel. Pohledem odsoudil odřené goblény, skomírající oheň v krbu i starého dědečka s okružím, dávno vyšlým z módy. Podíval se ke dveřím a světlé obočí mu vylétlo nahoru; na rtech se mu mihl výsměšný úsměv.

/52/

V doprovodu Hortenzie a dvou tet vešla paní de Sancé.

Určitě si oblékly své nejlepší šaty, mladíkovi ale musely připadat směšné, protože se rozkašlal do kapesníku.

Angelika, která z něj nespouštěla oči, měla hroznou chuť po něm skočit a vyškrábat mu oči. Nebyl snad on s těmi krajkami, mašličkami a rukávy s rozparkem od podpaží až k zápěstí, aby byla vidět jemná látka košile, daleko směšnější?

Jeho otec, ne tak povznesený, se dámám uklonil, až nádherným načechným perem klobouku zametl dlaždice.

"Odpusťte, drahá sestřenko, mé skromné oblečení. Zastavil jsem se jen náhodou, chci vás požádat o útulek na jednu noc. Tadyje můj rytíř Filip. Od té doby, co jste ho neviděla, vyrostl, ale život ho ještě moc nepoučil. Co nevidět mu koupím hodnost plukovníka, armáda mu prospěje. Dnešní pážata u dvora nemají žádnou disciplínu."

Teta Pulcherie se k nim s obvyklou srdečností obrátila: "Co vám můžeme nabídnout? Trochu vína nebo kyselé mléko? Vidím, že jedete z daleka."

"Děkuji. Rádi si vezmeme trochu vína s vodou."

"Vino došlo," řekl baron Armand, "ale pošleme sluhu k faráři."

Markýz si mezitím sedl, pohrával si s ebenovou holí se saténovou rozetou na konci a vyprávěl, že jede rovnou ze Saint-Germain, že cestý jsou ucpané a že se znovu omlouvá za své skromné oblečení.

Jak by asi vypadali v plné parádě? pomyslela si Angelika.

Dědeček, kterého ty řeči kolem oblečení rozčilovaly, se dotkl špičkou hole ozdob na návštěvníkových botách.

"Když tak koukám na ty vaše krajky na punčochách a na límci, mám pocit, že jste nějak pozapomněl na edikt pana kardinála z roku 1633, kterým zakazoval jakoukoli parádu."

"Ba ne," vzdychl markýz, "ještě úplně ne. Regentka je chudá a přísná. Jen několik se nás dosud ruinuje, abychom udrželi na tom devótním dvoře trochu originality. Pan Mazarin dokáže ocenit nádheru, jenže ten nosí sutanu. Prsty má sice plné diamantů, ale pro

několik mašliček, které si princové připevní na vestu, vybuchne jako jeho předchůdce pan Richelieu. Krajky přes boty.ano."

/53/

Skřížil nohy před sebou a pozoroval je se stejným zaujetím jako baron Armand své muly.

"Myslím, že tahle móda krajek na botách brzy skončí, prohlásil. "Několik mladých mužů je nosí tak široké, že nemohou dát nohy k sobě a musí chodit rozkročmo. Když to některá, móda přežene, zmizí sama od sebe. Sdílíte můj názor, drahá " , sestřenko?"

Odpověděla tak směle a spontánně, až by to od té hubené vážky nikdo nečekal. kladli légra .

"Oh, bratránku, myslím, že móda si vždycky najde nějaký neFzonda? Ale

důvod pro svou existenci. Ale pokud jde o vaše boty, nejsem Tak schopná vám říct, co si o tom myslím, v životě jsem takové " a říkáme

neviděla. Jste určitě nejlépe oblečený příbuzný, kterého máme." my u dv

parlament

"Rád konstatuji, slečno, že i když žijete ve vzdálené provincii jste nesmírně duchaplná

a moderní; pokládáte-li mě za dobře slyšec, h chýtp oblečeného, vězte, že za mých dob nesměla slečna složit podobnou poklonujako první. Nadcházející generaceje užjiná. a není to nepříjemné, ba naopak. Jak se jmenujete?"

"Hortenzie."

"Musíte přijet do Paříže, Hortenzie, a zajít do míst, kde se scházejí vědci a preciózky. Filipe, synu, dejte si pozor, možná "Nic

určitě

že během svého pobytu na našich pozemcích v Poitou narazíte " na silné protihráče."

"U všech rohatých," vykřikl starý baron, "já přece umím

trochu anglicky, domluví se i německy a studoval jsem mateřský jazyk, ale musím se přiznat, markýzi, že nechápu ani slovo z toho, co jste právě řekl těmto dámám."

"Ale dámy pochopily, a to je důležité," odpověděl vesele úprk , ...

šlechtic. "A co říkáte mým botám vy? Líbí se vám?" Jakc?

"Proč jsou tak dlouhé a mají čtverhrannou špičku?" zeptala se Madelon.

"Proč? To nikdo neví, sestřenko, ale je to poslední výkřik o módy. A je i užitečný! Tuhle využil pan de Rochefort toho, že pan de Condé velice horlivě diskutoval, a probil mu obě špičky bot hřebíkem. Když chtěl princ odejít, byl přibit k podlaze. Představte si, kdyby měl boty kratší: měl by probodnuté p. 2 nohy!"

Nikdo snad nevymýšlel boty proto, aby udělal radost lidem,
"

/54/

kteří vbíjejí ostatním do nohou hřebíky," zabručel dědeček.

"To je směšné!"

"Víte, že je král v Saint-Germain?" zeptal se markýz.

"Ne," odpověděl Armand de Sancé. "Co je na tom tak mimořádného?"

"Ale příteli, to je přece kvůli frondě!"

Jeho povídání, přeskakující z tématu na téma, bavilo ženy i děti, ale oba šlechtici, zvyklí na venkovskou zdlouhavost, si kladli otázku, jestli si z nich jejich mnohomluvný příbuzný nedělá legraci.

"Fronda? Ale to je přece jen hra pro děti."

"Tak hra pro děti! To se tedy pletete, bratránku. To, čemu my u dvora říkáme fronda, je prostě a jednoduše vzpoura pařížského parlamentu proti králi. Už jste někdy něco takového slyšel? Je to pár měsíců, co se tihle pánové ve čtverhranných čepicích chytli s regentkou a tím italským kardinálem. Kvůli daním, které se jejich výsad vůbec nedotkly. Jenže oni ze sebe dělají lidumily. A tak vznášejí jednu námitku za druhou! A regentka toto začíná mít dost. Slyšeli jste přece aspoň o bouřích z loňského dubna?"
Nic určitého."

"To vzniklo kvůli zatčení člena parlamentu Broussela. Regentka ho nechala zatknout ráno, zrovna když si bral lék.

Služka vzbouřila chátru kolem, takže Comminges, velitel stráží, nemohl čekat, až se oblékne a tahal ho v županu z jednoho kočáru do druhého. Nakonec se mu s velkými obtížemi ten objednaný únos podařil. Později se mi svěřil, že by se tím úprkem před pronásledovateli velice pobavil, kdyby šlo o nějakou pěknou slečinku a ne o starého fňukala, který nic nechápal.

Oklamaná lůza vždycky začne stavět barikády. To je její oblíbená hra, když si chce vylít vztek."

"A co královna a malý král?" zeptala se vyděšeně teta Pulcherie, která byla strašně sentimentální.

"Co vám mám vyprávět! Přijala pány z parlamentu velice povýšeně, ale nakonec ustoupila. Od té doby se už pohádali a zase smířili několikrát. Přesto mi věřte, že mi Paříž v poslední

době připomíná kotlík čarodějnic, v němž vrou vášně. Je to /55/

Jistě "

rozkošné město, ale skrývá někde hluboko nesčetné množství "

ubožáků i banditů, jichž se nedokáže zbavit jinak, než že Je

hromadně upálí jako obtížný hmyz. A

to nemluvím o autorech pamfletů a básnících, kteří třou

bídu, ale jejichž pero píchá bolestivěji než včelí žihadlo. Paříž

je zaplavena hanopisy, které opakují ve verších i prózou: Pryč

s Mazarinem! Pryč s Mazarinem! Začalo se jim dokonce říkat

mazarinády. Královna je nachází už i v posteli a nic jí nezpůsobí bezesnější noc a bledší pleť, než tyhle zdánlivě nevinné .

papírky.

Zkrátka drama vrcholí. Pánové z parlamentu to očekávali .

už dávno; neustále se obávali, aby královna neodvezla malého

krále mimo Paříž, a tak se ve velkém počtu i třikrát za večer

"Uz1

přicházeli ptát, zda by mohli vidět to krásné dítě spát, ve skutečnosti se

ale chtěli ujistit, že je pořád tam. Jenže Španělka

a Ital jsou mazaní. Na Tři krále jsme u dvora popíjeli a pěkně

vesele slavili a bezstarostně hodovali u tradičního

tříkrálového Pica

koláče. Kolem půlnoci, zrovna když jsem chtěl s několika přáteli zajít někam

do hospody, jsem dostal rozkaz shromáždit

své lidi a vozy a dostavit se k pařížské bráně. A odtud odjet "

do Saint-Germain. Tam jsem už našel královnu s oběma syny, míru

jejich dvorní dámy a pážata; celý ten urozený svět se rozložil by

o

na slámě ve starém zámku, kde táhlo ze všech stran. Byl tu

i pan Mazarin. Od té doby je Paříž obklíčena princem de Con- mi

dé, který se postavil do čela královských vojsk. Parlament

v hlavním městě nepřestává mávat povstaleckou korouhví, ale s

má potíže. Pařížský koadjutor princ de Gindi a kardinál de tě

Retz, který by rád vystřídal Mazarina, jsou taky se

vzbouřenci. jakéh

Já jsem následoval prince de Condé." je fri

"To mě tedy podržte," vzdychl starý baron. "Za Jindři- ské! ;

cha IV. by k něčemu takovému nikdy nemohlo dojít. Parla- a ;

ment, princové se bouří proti králi Francie! Další vliv těch

myšlenek za Kanálem. Copak se snad neříká, že i anglický

parlament překročil meze poslušnosti a došel tak daleko, že

se dokonce opovážil svého krále uvěznit?" něco

"Dokonce mu položili hlavu na špalek. Jeho Výsost Ka- ne j

rel I. byl v Londýně minulý měsíc popraven."

"To je ale hrůza," vykřikli všichni přítomní zděšeně.

/56/

"Jistě si umíte představit, že tahle novinka nikoho na francouzském dvoře, kam se ostatně uchýlila i vdova po anglickém

králi se svými dvěma dětmi, neuklidnila. Rozhodlo se tedy, že se proti Paříži bude postupovat přísně a nesmlouvavě. Takže jsem byl vyslán jako pobočník pana de Saint-Maur, abych vzbouřil armádu v Poitou a přivedl ji panu de Turenne, což je nejstatečnější velitel ve službách krále.

To by bylo, abych na svých a na vašich pozemcích, drahý bratranče, nedal dohromady aspoň jeden regiment pro svého syna. Takže pošlete všechny lenochy a darmojedy mým seržantům, barone. Uděláme z nich dragouny."

"Musíme pořád mluvit jen o válčení?" řekl pomalu baron.

"Už jsme málem uvěřili, že se situace uklidní. Copakjsme snad na podzim nepodepsali Vestfálský mír, který stvrzuje porážku Rakouska a Německa? Mysleli jsme, že si trochu vydechneme. A to na tom náš kraj ještě není nejhůř, když si vzpomenu na Picardii a Flandry, kde jsou ještě zbytky Španělů, a to už třicet let."

Lidi si mezitím zvykli," podotkl lehkovážně markýz.

"

"Válka je nutné zlo, drahý příteli, a je skoro kacířské volat po míru, když ho nám, hříšným, nechce Bůh dát. Důležité je jen být mezi těmi, kdo válku vedou, a ne mezi těmi, kdo jí trpí.

.Co se mě týče, vždycky si vyberu tu první možnost, na niž mi mé postavení dává právo. Na celé záležitosti je nepříjemné pouze to, že má žena zůstala v Paříži. na druhé straně, ano, s parlamentem. Dokonce si ani nemyslím, že by měla mezi těmi vážnými a vzdělanými úředníky, kterým chybí jiskra, nějakého milence. Ale uvědomte si, jak ženy rády kuží pikle, takže je fronda okouzluje. Sdružují se kolem dcery Gastona Orleánského, bratra krále Ludvíka XIII. Nosí na prsou modré šerpy a dokonce malé meče připevněné krajkou. To všechno je sice moc hezké, ale přesto mám o markýzu obavy."

"Může se jí něco stát," vzlykla Pulcherie.

"Ne. Je sice přemrštěná, ale opatrná. Mně spíš dělá starost něco jiného. Jenže pokud k tomu dojde, poškodí to spíš mě než ji. Chápete? Podobná odloučení jsou pro partnera, který se nerad dělí, velice neblahá. Co se mě týče."

Prudce se rozkašlal, protože sluha ze stáje, povýšený do

/57/

funkce komorníka, právě přihodil do krbu obrovskou náruč vlhké slámy, aby se oheň rychle rozhořel. Oblaku kouře, který zaplavil

místnost bylo chvíli slyšet jen záchvaty kašle.

"Sakrblé, bratráčku," vykřikl markýz, když popadl dech, "už chápu, že si chcete volněji vydechnout. Ten blázen by zasloužil pár na zadek."

Vzal to s humorem a Angelice připadal i při své blahosklonnosti docela sympatický. Jeho povídání ji zaujalo. Jako by se vytáhli z vlhké skříně.)

starý ospalý zámek probral a otevřel svá těžká vrata jinému se na židli, světlé vlasy měl úhledně rozprostřené na širokém kraj-
. kovém límci a dokonale vyděšeným pohledem sledoval Josse-

lina a Gontrana, kteří si uvědomovali, jaký na něj dělají dojem, a začali se předvádět; dloubali se v nose a škrábali ve vlasech. ' ně

Jejich chování Angeliku tak vztekalo, že se jí skoro zvedl žalice

ludek. Ostatně jí už několik dní nebylo dobře: bolelo ji břicho a Pulcherie jí zakázala jíst její oblíbenou syrovou mrkev. DnesAle večer si ale po všech těch dojmech a vzruchu, který vyvolali nezvyklí hosté, začala opravdu připadat nemocná. Mlčela a se- vit,krysy... (o

děla klidně na židli. Kdykoliv pohlédla na bratrance

Filipa, trá'Nicz láštníhn,

cosi jí stisklo hrdlo a ona nevěděla, je-li to nenávist nebo obdiv. F už' jistý čas stěiulí

V životě neviděla tak krásného chlapce. i zásoby o ,

Jeho vlasy i hedvábná patka, která mu padala do čela, byly É jim 1 t

jiskřivě zlaté, její lokýnky vedle nich vypadaly skoro hnědé.

Měl dokonalé rysy. Oblek z kvalitního šedého sukna, zdobený krajkami a modrými stuhami, mu velice slušel. Nebýt tvrdého pohledu, v němž nebylo vůbec nic ženského, by si člověk klidně Něc"

mohl myslet, že jde o dívku.

Jeho vinou Angelika celý večer trpěla. Mladík výsměšným napsat '

pohledem kvitoval každou sluhovu chybu, každou nešikov-
ním s j
nost.

Jan Pancíř v roli majordoma přinášel jídla s utěrkou non-
přev?'

šalantně přehozenou přes rameno. Markýz vyprskl a řekl, že tenhle způsob nošení utěrky je obvyklý pouze u stolu krále hou n,

a královských princů, že je sice potěšen úctou, která je mu

prokazována, ale že se spokojí s jednodušší obsluhou, tedy s utěrkou přes předloktí. Kočí se plný dobré vůle pokoušel /58/

přehodit umolousaný hadr přes chlupaté předloktí, ale byl tak neohrabaný, že to markýze pobavilo ještě víc, stejně jako jeho syna.

"To je chlap, který by se hodil spíš na dragouna než na komorníka," řekl markýz s pohledem na Jana Pancíře. "Co ty na to, hochu?"

Vozka, celý vyděšený, zabručel jako medvěd něco, co nedělalo příliš velkou čest jeho rodnému jazyku. Z ubrusu, který vytáhl z vlhké skříňe, se pod horkými talíři s polévkou pářilo. Jeden ze sluhů se ve své horlivosti pokoušel zastříhnout knot u několika svíček, takže se mu podařilo je několikrát uhasit. Na dovršení vši ostudy se chlapec, kterého poslali pro víno, vrátil, podrbal se na hlavě a hlásil, že farář odjel trávit krysy do vedlejší osady a služka mu odmítla cokoli vydat.

"Netrapte se s takovou maličkostí, sestřenko," prohlásil velice galantně markýz du Plessis, "napijeme se jablečné šťávy, ať se to mému synovi nebude chutnat, nebude prostě pít nic. Ale na oplátku mi vysvětlete, co znamená to, co jsem právě slyšel. Rozumím natolik dobře nářečí země, kde jsem byl odkojen, abych pochopil, co ten mladík vykládal. Farář odjel trávit krysy. Co to má znamenat?"

"Nic zvláštního, bratránku. Lidé z vedlejší osady si skutečně už jistý čas stěžují, že se u nich vyrojila spousta krys a žere jim zásoby obilí. Kněz tam musel zajít se svěcenou vodou a pomodlit se, aby zlí duchové, kteří sídlí v těch zvířátkách, odletěli a přestali škodit."

Šlechtic poněkud vytřeštěně pohlédl na Armanda de Sancé; pak se opřel do židle a začal se tiše smát.

"Něco tak povedeného jsem v životě neslyšel. To musím napsat paní de Beaufort. Takže vy chcete zničit krysy poléváním svěcenou vodou?"

"Co je na tom směšného?" protestoval baron, který začínal ztrácet trpělivost. "Všechno zlo je dílem zlých duchů, kteří se převtělí do zvířat a škodí lidem. Vloni jsem měl pole zamořené housenkami. Taky jsem je nechal zařikat."

"A zmizely?"

"Ano. Za dva tři dny."

"Když už neměly na poli co žrát."

/59/

Paní de. Sant Sékterá se držela zásady, že žena má poníženě , mlčet, si neodpustila , poznámku na obranu své víry,

ktehou 2 topředehv2 hř2 l.i
pokládala za ohroženou.

"Nevím, bratranče, proč by svaté zaklínání nemělo působit na škodlivá zvířata. Copak náš Hospodin nenechal vstoupit! zlé duchy do stáda vepřů, jak se praví v evangeliu? Náš pan farář velice trvá na podobných modlitbách."

"A kolik mu za to zařikávání platíte?"222
Nežádá moc a vždycky ochotně přijde, když ho zavoláme."
Tentokrát Angelika zachytila útrpný pohled, který si markýz 2.
vyměnil se synem a který jako by říkal: ti ubožáci jsou tak děsivě naivní!

Musím o těchto venkovských zvycích promluvit s panem
"

Vincentem," pokračoval markýz. "Jen aby z toho neonemocněl, když chudák založil zvláštní řád na to, aby hlásal víru " mezi venkovským duchovenstvem. Má za patrona svatého La-zara .2
Říká se jim lazareté. Chodí se po třech modlit do vsí a učí kněze našich venkovských kostelíků, že mše nemá začínat Otče náš a že nemají spát se svými služkami. Je to dost neobvyklé poslání, ale pan Vincent je zastánce názoru, že církev má reformovat zas jen církev."

To je právě to slovo, které nemám rád," vykřikl starý baron.
"

"Reforma, pořád jen reforma! Vaše slova znějí úplně hugenotsky, bratranče. Bojím se, že od toho je ke zradě krále už jen krůček. A co se týče vašeho pana Víncenta, podle toho, co jsem slyšel a pochopil, mají jeho způsoby, přestože je kněz, v sobě mnoho kacířského, před čím by se měl Řím mít na pozoru."

A přece když Jeho Veličenstvo Ludvík XIII. umíral, chtěl
"

ho postavit do čela Duchovní rady."

"Copak to je zase zač?"

Pan du Plessis si lehce načechral krajkové rukávy.
Jak bych vám to vysvětlil? To je obrovská věc. Svědomí

"

království. Pan Vincent de Paul je svědomí království, a dost. Téměř každý den navštěvuje královnu a je přijímán princí. A přitom je to nejprostší a nejusměvavější člověk, kterého znám. Tvrdí, že bída je léčitelná a že urození tohoto světa ji musí pomáhat zmírnit."

/60/

"Utopie," odsekla teta Jeanne nevrle. "Bída, stejně jako jste to před chvílí řekl o válce, je zlo, kterým nás Bůh chtěl potrestat

za prvotní hřích. Stavět se proti ní znamená bouřit se proti božskému pořádku."

"Pan Vincent by vám odpověděl, drahá slečno, že především vyjste odpovědná za zlo kolem nás. A bez jakýchkoliv dalších řečí by vás poslal s léky a jídlem k vašim nejchudším rolníkům a upozornil by vás, že pokud byste je shledala podle jeho slov příliš hrubými a přízemními, stačí, když pohlédnete na odvrácenou stranu téže mince a uvidíte tvář trpícího Krista. Tak

ten čertovský chlapík našel způsob, jak zapojit mnohé šlechtice v království do charitativní činnosti. Jak mě tu vidíte," dodal markýz a zatvářil se nešťastně, "jsem v Paříži dvakrát týdně chodil do nemocnice a roznášel nemocným polévku."

"Vy mě nepřestanete vyvádět z míry," vykřikl starý baron podrážděně. "Šlechtici, jako jste vy, už prostě nevědí, jak víc pospínit svůj erb. Musím konstatovat, že svět se začíná točit pozpátku: vysvěcují se kněží, aby hlásali evangelium kněžím, a musí přijít takový prostopášník, jako jste vy, málem libertin, aby kázal morálku tak svatě a počestně rodině, jako je naše. To už je na mě moc!"

Stařec, zlostí bez sebe, vstal, a protože bylo po večeři, všichni ho následovali. Angelika, která nebyla s to cokoliv pozřít, vyklouzla z místnosti. Zničehonic ji roztřásla zimnice. V hlavě se jí pletlo všechno, co právě slyšela: král na slámě, vzbouřený parlament, šlechtici s polévkou, živá a lákavá Paříž. Ve srovnání s tím vzrušením a nadšením měla pocit, že ona sama, Angelika, je jako mrtvá, že žije zavřená v hrobě.

Najednou se v ohybu chodby přikrčila. Bratranec Filip prošel kolem ní a ani si jí nevšiml. Slyšela, jak vyšel do patra a zavolal sluhy, kteří při svitu několika svíček připravovali pokoje svých pánů. Mladíkova fistulka byla plná vzteku.

"To je neslýchané, že jste cestou nekoupili dost svíček. Dalo se předpokládat, že v téhle díře nestojí ti takzvaní šlechtici za víc než jejich poddaní. Ohřáli jste mi aspoň vodu na koupel?"

Muž zabručel něco, co Angelika neslyšela; Filip rezignovaně odpověděl:

"Nevadí. Umyju se ve škopku. Naštěstí otec říkal, že na(61) Plessis jsou dvě vyhřívané umývárny. Už abych tam byl. Mám pocit, že mě zápach rodu de Sancé nepřestane pronásledovat." :

To mu nedaruju, pomyslela si Angelika, to mi zaplatí.

Viděla, jak ve světle lucerny, položené na zábradlí schodiště, schází ze schodů.

Když už byl skoro u ní, vystoupila ze stínu.

"Jak se opovažujete mluvit o nás před sluhy s takovým pohrdáním?" zeptala se ho zvučným hláskem, který se odrážel od klenutí. "Nemáte za mák smyslu pro šlechtickou čest!"

Zřejmě proto, že pocházíte z královských bastardů, zatímco my jsme čistokrevná šlechta."

„Právě tak čistokrevná, jako špinavá," odsekl mladík studeně.

Vtom po něm Angelika skočila. Jenže chlapec ji celou svou už mužnou silou uchoopil za zápěstí a prudce ji odhodil na zeď.

Pak pomalu odcházel a ani se neotočil.

Omráčená Angelika cítila, jak jí buší srdce. Dusil ji neznámý pocit studu a zoufalství najednou.

Nenávidím ho, pomyslela si, jednoho dne se mu pomstím.

Musí se omluvit, musí mě odprosit.

Ted' tu však stálajen ubohá dívenka ve stínu provlhlého zámku.

Zaskřípaly dveře a Angelika rozeznala rozložitou siluetu starého Viléma, který nesl dva kbelíky horké vody pro lázeň mladého pána. Když ji zpozoroval, zarazil se.

Kdo je tu?"

,

To jsem já," odpověděla Angelika německy.

"

Kdykoliv byla se starým vojákem sama, mluvila s ním jazykem, kterému ji naučil.

Co tu děláte?" zeptal se Vilém také německy. "Je zima.

"

Jděte si raději poslechnout další historky vašeho strýce markýze. Budete se mít čím bavit celý rok."

Nenávidím ty lidi," řekla zamračeně Angelika. "Posmívají se

"

nám, jsou úplně jiní. Zničí všechno, čeho se dotknou, a pak nás nechají samotné a s prázdnýma rukama, zatímco sami si odjedou do těch jejich krásných zámků plných nádherných věcí."

"

Co je s vámi, děvenko," zeptal se pomalu starý Liitzen.

To se neumíte povznést nad pár žertů?"

"

Angelice bylo čím dál hůř. Na čele jí vystoupil studený pot.

/62/

"Tys v životě nebyl na žádném královském dvoře, Viléme.

Řekni mi: když člověk potká někoho zlého a zbabělého zároveň, co má udělat?"

"Takhle se děti neptají. Ale když už to chcete vědět, myslím, že člověk musí zlého zabít a zbabělce nechat utéct."

Po chvíli přemýšlení vzal znovu kbelíky a dodal:

"Ale váš bratranec Filip není ani zlý, ani zbabělý. Jen trochu příliš mladý, nic víc."

"Tak ty se ho taky zastáváš!" vykřikla Angelika hořce. "Ty taky! Protože je hezký, protože je bohatý."

V ústech měla najednou hořko. Zavrávorala, sklouzla podél

zdi a omdlela.

To, co se stalo, bylo úplně normální. Příznaky, které dítě, z něhož se stávala mladá žena, poněkud vyděsily, jí paní de Sancé vysvětlila a dodala, že to tak teď bude každý měsíc až do doby, kdy zestárne.

"A to každý měsíc omdlím?" informovala se Angelika, kterou překvapilo, že si častěji nevšimla, že by ženy kolem ní povinně omdlávaly.

"Ne, to byla jen náhoda. Brzy se uzdravíte a zvyknete si na svůj nový stav."

"No jo, ale než zestárnu, to je ještě doba," vydechla dívka.

"A pak už stejně nebudu moct lézt po stromech."

"Klidně můžete dál lézt po stromech," řekla paní de Sancé

,

kteřá byla k dětem velice pozorná a dokázala pochopit Angeličiny obavy. "Ale sama zřejmě cítíte, že je to příležitost, abyste přestala dělat věci, které neodpovídají ani vašemu věku, ani postavení."

A přidala stručný výklad na téma, jaká radost je přivádět na svět děti a jaký prvotní hřích lpí na ženách vinou pramáti Evy.

A k tomu všemu ještě chudoba a válka, pomyslela si Angelika.

Ležela v posteli, poslouchala déšť, padající na střechu, a najednou se cítila podivně blaženě. Byla slabá a zároveň dospělá.

Měla pocit, že leží na palubě lodi, která odplouvá od známých břehů vstříc novému osudu. Občas si vzpomněla na Filipa a zařala zuby.

/63/

Poté, co omdlela, ji odnesli pod ochrannými křídly Pulcherie do postele, takže už nezažila odjezd markýze a jeho syna.

Řekli jí, že se na Monteloupu nezdrželi. Filip si stěžoval, že nemohl spát kvůli blechám.

"A co moje suplika adresovaná králi?" zeptal se baron deSantsé, když jeho vzácný příbuzný nastupoval do vozu, "měli jste příležitost ji odevzdat?"

"Jistěže jsem ji odevzdal, ubohý příteli, ale radím vám, abyste od toho příliš neočekával: královské dítě je v této chvíli chudší než vy a nemá tak říkajíc ani střechu nad hlavou."

A s mírným pohrdáním dodal:

"Doneslo se mi, že chováte krásné muly. Začněte je prodávat!"

"Budu o tom přemýšlet," řekl Armand de Sancé tentokrát ironicky. "Nyní je zřejmě pro šlechtice užitečnější pracovat než počítat s velkorysostí pánů."

"Pracovat! Fuj! To je ale ošklivé slovo," odfrkl si markýz a mávl žertovně rukou. "Tak na shledanou, bratranče. Pošlete

své syny k armádě a nejurostlejší sedláky do pluku mého syna.??
Sbohem."?

Vůz houpavě odjížděl a z okénka mávala pěstěná ruka.

Panstvo z Plessis už víckrát nepřijelo. Prý uspořádali několik
hostin a pak odjeli se svou novou armádou na Ile-de-France
Monteloupem prošli rekrutové.?

Ze zámku se slavnou budoucností královských dragounů nechali lákat Jan
Pancíř a jeden. podomek. Chůva Fantina odchod syna dlouho oplakávala.

Takovej hodnej hoch a teď se z něj stane rejtar jako vy,"
"

říkala Vilému Lützenovi.

"To je prostě dědičný, vážená. Jeho otec byl přeci taky žoldák?"

Pro časové určení se teď na zámku používalo rčení "To bylo
po návštěvě markýze du Plessis".

/64/

(7)

Pak došlo k návštěvě "hosta v černém".

Na tu Angelika vzpomínala podstatně častěji a déle. Neurážel totiž nikoho
jako předešlí hosté, naopak svými podivnými slovy dodával naději, která pak
dívenku neopouštěla celý

život, naději tak hluboce zakořeněnou, že jí v okamžicích zoufalství, které
později zakoušela, stačilo zavřít oči a vrátila se
do toho jarního podvečera, doprovázeného šuměním deště,
v němž se objevil.

Angelika byla jako obvykle v kuchyni. Kolem ní si hráli

Denis, Marie-Anežka a malý Albert. Nejmenší děťátko leželo
v kolébce u krbu. Děti pokládaly kuchyň za nejkrásnější
místopis v domě. Neustále tam hořel oheň a téměř nekouřil,
protože obrovská plotna měla hodně vysoký komín. Odlesky
tohoto věčného ohně tančily a odrážely se v červených dnech
měděných kastrolů a těžkých kotlíků, které visely po zdech.

Nespoutaný snílek Gontran dokázal často celé hodiny pozorovat jiskření těch
odlesků, v nichž se mu zjevovaly podivné
vidiny, a Angelika v nich poznávala strážné duchy Monteloupu.

Ten večer Angelika připravovala králičí paštiku. Už ji vyndala z pekáče a teď
ji krájela na porce. Zvenčí sem dolehl dusot
koně.

"Otec se vrací," řekla teta Pulcherie, "asi bychom měli jít
do salónu, Angeliko!"

Jenže po chvíli, během níž jezdec zřejmě seskočil z koně, se
ozval zvonec u dveří.

"Už běžím," vykřikla Angelika.

Pospíchala a ani si neuvědomila, že má vyhrnuté rukávy
a ruce od mouky. V dešti a padajícím soumraku rozeznala
vysokého hubeného muže, jehož kapuce se leskla deštěm.

"Odvedl jste koně do stáje?" křikla. "Tady zvířata často nastydnou. Z močálů stoupává mlha."

"Děkuji vám, slečno," odpověděl cizinec, smekl široký klobouk a uklonil se.

"Jak je u cestujících zvykem, dovolil jsem si odvést koně i se zavazadly do stáje. Jsem ještě daleko od
/65/

cíle své cesty, a protože jsem zrovna míjel monteloupský zámek, rád bych požádal pana barona o útulek na jednu noc."

Podle jeho šatů z těžké tmavé látky s malým bílým límcem ho Angelika odhadovala buď na nějakého obchodníčka, nebo svátečně ustrojeného sedláka. Mýlil ji pouze přízvuk, který nebyl místní, a také vybraný způsob vyjadřování.

"Otecještě není doma, ale pojdte se ohřát do kuchyně. Sluha se vám postará o koně."

Zatímco kráčela před cizincem do kuchyně, postranním vchodem vešel bratr Josselin. Zablácený, s rudým a špinavým obličejem táhl po dlaždicích divočáka, kterého skolil oštěpem.

"Dobrý lov, pane?" zeptal se cizinec nesmírně zdvořile.

Josselin ho přejel nepřívětivým pohledem a něco zabručel.

Sedl si na stoličku a natáhl nohy k ohni. Návštěvník usedl skromně poněkud stranou a přijal od Fantiny talíř polévky.

Vysvětlil, že pochází odtud, že se narodil nedaleko Secondigny, ale že dlouhá léta cestoval a teď už ani pořádně neumí rodný jazyk a mluví se silným přízvukem.

"Ale brzy to napravím," prohlásil. "Vylodil jsem se v La Rochelle ani ne před týdnem."

Po těchto slovech zvedl Josselin hlavu a v očích mu svítlo.

Děti cizince obklopily a zahrnuly otázkami.

"V jakých zemích jste byl?"

Je to daleko?"

"Jaké máte povolání?"

"Žádné," odpověděl neznámý. "Myslím, že by mě teď bavilo jezdit po Francii a vyprávět těm, kdo to chtějí slyšet, o svých dobrodružstvích a cestovních zážitcích."

Jako ti básníci, ti středověcí trubadúři?" zeptala se Ange" lika, která si přece jen občas zapamatovala něco, co jí říkala teta Pulcherie.

"Něco podobného, i když neumím ani zpívat, ani veršovat.

Ale mohl bych vyprávět velice krásné věci o zemích, kde se víno ani sázet nemusí. Hrozny visí na stromech v lese, jenže obyvatelé té země je neumějí zpracovat. Je to tak lepší, protože Noe se opíjel a Pán nechtěl, aby se ze všech lidí stala čuňata.

Na světě ještě existují nevinné národy. Taky bych vám mohl vyprávět o obrovských loukách; když tam chcete mít koně,

/66/

stačí počkat za nějakým skalním výčnělkem na divoké stádo, které tu pobíhá s vlajícími hřívami. Hodíte laso se smyčkou a máte své zvíře."

"Dají se snadno ochočit?"

"Vždycky ne," usmál se návštěvník.

A Angelika najednou pochopila, že ten člověk se směje jen velice zřídka. Vypadal asi tak na čtyřicet, ale v jeho pohledu se zračilo jakési dychtivé odhodlání.

"A pluje se do těch zemí aspoň po moři?" zeptal se nedůvěřivě mlčenlivý Josselin.

"Musí se přeplout celý oceán. Ve vnitrozemí jsou řeky a jezera. Obyvatelé jsou rudí jako měď. Zdobí si hlavy ptačím peřím a plaví se na lodích potažených zvířecí kůží. Byl jsem i na ostrovech, kde jsou všichni úplně černí. Živí se rostlinami silnými jako paže, kterým říkají cukrová třtina. A opravdu se z nich dělá cukr. Ze sirupu dělají nápoj, který je silnější než kořalka z obilí, ale ne tak ohlupující. Člověk se po něm cítí veselý a silný. Říkají mu rum."

"Přivezl jste ten báječný nápoj?" zeptal se Josselin.

"Mám jednu láhev přivázanou pod sedlem. Několik soudků jsem ale nechal u bratrance v La Rochelle a ten si od něj slibuje velký výdělek. Je to jeho věc. Já nejsem obchodník. Jsem jen cestovatel zvědavý na nové země, toužím poznat místa, kde nikdo nemá hlad ani žízeň a kde se člověk cítí svobodný. Tam jsem pochopil, že všechno zlo pochází od lidí bílé rasy, protože slovo boží neposlouchali, ale překrucovali. Neboť Pán nenařídil, aby se lidé zabíjeli ani aby ničili, ale aby se milovali."

Rozhostilo se ticho. Děti nebyly zvyklé na takovou podivnou řeč.

"Takže život v těch zemích je podle vás lepší než u nás, kde Bůh vládne už tak dlouho?" ozval se najednou Raymondův klidný hlas.

Přistoupil blíž a Angelika v jeho pohledu zachytila tentýž výraz, jaký měl cizinec. Ten na něj se zájmem pohlédl.

"Je velice těžké vážit na vahách výhody starého a nového světa, synu. Jak vám to říct? V tom novém světě - v Americe - se žije naprosto jinak. Černoši jsou velice pohostinní. V žádném případě se za nic neplatí, ostatně někde ani peníze neexistují a lidé žijí výhradně z lovu, z rybolovu a z výměny kůží a skleněných předmětů."

"A co pole?"

To se ozvala Fantina Lozierová, což by si nikdy nedovolila v přítomnosti svých dospělých pánů. Ale byla stejně zvědavá jako děti.

"Pole? Na ostrovech černoši něco pěstují, rudoši v Americe

ale ne, ti žijí jen ze sklizně ovoce a divokých rostlín. Leckde se ovšem pěstují brambory, kterým se v Evropě říká podzemní jablka, ale s nimiž tady ještě neumíme zacházet. Nejvíc je tam ovoce: jistý druh hrušek, které jsou ve skutečnosti plné másla, a chlebovníky."

„Chlebovníky? Takže tam nepotřebují mlynáře!" vykřikla Fantina.

"To ne. Tím spíš, že tam roste spousta kukuřice. V některých oblastech lidé jedí kůru některých stromů a kokosové ořechy. S tím člověk vydrží celý den a nemá hlad ani žízeň. Taky se tam jí jakýsi mandlový prášek, kakao, které se mísí se třtinovým cukrem. A pije se výtažek bobů, kterému se říká káva. V pouštích pijí palmovou nebo agávovou šťávu. A žijí tam zvířata..."

"Je možné odplout do těchhle zemí za obchodem?" přerušil ho Josselin.

"Už se tam vydalo několik lidí z Dieppe, a pak několik místních. Můj bratranec také pracuje pro rejdaře, který najímá posádky pro františkánské pobřeží, jak se tam říkalo za Františka I."

"Já vím, já vím," přerušil ho netrpělivě Josselin. "Vím taky, že Olonové občas jezdí do Nové Země a lidé ze severu do Nové Francie,* ale to jsou prý studené země, to mě neláká."

"Champlain byl opravdu poslán do Nové Francie už v roce 1608 a od té doby tam vzniklo mnoho francouzských kolonií. Ale je to skutečně studená země, nežije se tam snadno."

"Pročpak?"

"To se těžko vysvětluje. Možná proto, že tam už jsou francouzští jezuiti."

"Vy jste protestant, že?" skočil mu do řeči Raymond.

* Kanada

/68/

"Ano. Dokonce jsem pastor, i když nemám faru a nejvíc ze všeho cestuji."

"To jste tomu dal, pane," ušklíbl se Josselin. "Podezírám svého bratra, že ho silně láká kázeň a duchovní cvičení Tovaryšstva Ježíšova, které odsuzujete."

"Jsem dalek toho, abych mu něco vytýkal," protestoval hugenot a zamával odmítavě rukou. "Mnohokrát jsem se tam setkal s otci jezuiti, kteří s odvahou a obětavostí jako v evangeliu pronikli hluboko do vnitrozemí. Jisté kmeny v Nové Francii neznají většího hrdinu, než je slavný otec Jogues, irokézský mučedník. Každý má svobodu svědomí a přesvědčení."

"Namouduši, s vámi už nemůžu na podobné téma diskutovat," řekl Josselin, "začínám úplně zapomínat latinu. Ale bratr mluví líp latinsky než francouzsky, takže."

"Vidíte, to je jedno z našich největších neštěstí," vykřikl pastor. "Lidé ve Francii se nemohou modlit ke svému Bohu,

vlastně k Bohu celého světa, ve své mateřštině a svým srdcem, ale potřebují na to ony magické latinské formulky."

Angelika litovala, že přestali mluvit o mořském vlnobití, černošských lodích a cizokrajných zvířatech, jako jsou hadi a obrovské ještěrky se špičatými zuby, které dokážou zabít vola, nebo o velrybách velkých jako loď.

Nevšimla si, že chůva vyšla z místnosti. Nechala pootevřené dveře, takže zaslechli šepot paní de Sancé, která nevěděla, že ji poslouchají:

"Protestant nebo ne, děvenko, je to náš host a zůstane tu tak dlouho, jak bude chtít."

Nato baronka, doprovázená Hortenzií, vešla do kuchyně.

Návštěvník se velice zdvořile uklonil, ale nepolíbil jí ruku ani neudělal dvořanské pukrle. Angelika si řekla, že asi nebude šlechtic, ale je sympatický, přestože je hugenot, aspoň není přepjatý.

"Pastor Rochefort," představil se. "Jedu do Secondigny, kde jsem se narodil, ale cesta je dlouhá, a tak bych rád požádal o útulek pod vaší pohostinnou střechou, madame."

Paní domu ho ujistila, že je vítán; jsou sice všichni věřící katolíci, což jim ale nebrání být tolerantní, jak to doporučil dobrý král Jindřich IV.

/69/

"V to jsem se také opovážil doufat, když jsem sem vcházel, madame," odpověděl pastor a uklonil se ještě uctivěji. "Musím se vám totiž přiznat, že mi přátelé prozradili, že máte už dlouhá léta hugenotského sluhu. Tak jsem za ním zašel a právě Vilém Lůtzen mi vnukl naději, že byste mě mohli přijmout pod vaši střechu."

"Spolehněte se, pane, a můžete tu zůstat, jak dlouho si budete přát."

"Mé jediné přání je sloužit Bohu, jak nejlépe dokážu. Přiznávám, že právě proto se chci pokusit promluvit si s vaším manželem."

"Vy máte nějaké jednání s mým mužem?" podivila se paní de Sancé.

"Spíš možná mám jakési poslání. Ale jistě pochopíte, že se s ním mohu svěřit pouze jemu."

"Samozřejmě, pane. Ostatně už slyším jeho koně."

Baron Armand opravdu brzy nato vešel. Zřejmě ho upozornili na nečekanou návštěvu. Nechoval se tak srdečně jako obvykle. Zdál se rozčilený a jakoby ustaraný.

"Je pravda, pane faráři, že přijíždíte z Ameriky?" informoval se, jakmile se pozdravili.

"Ano, pane barone. A rád bych s vámi mluvil mezi čtyřma

očíma; vy jistě víte o kom."

"Pst," sykl přísně Armand de Sancé a neklidně pohlédl ke dveřím. Pak poněkud překotně dodal, že jejich dům je panu Rochefortovi plně k dispozici, ať jen přikáže sluhům, jak se mají postarat o jeho pohodlí. Večeře bude za hodinu. Pastor poděkoval a požádal o dovolení se na chvíli vzdálit a "trochu se umýt".

To mu nestačil ten liják? pomyslela si Angelika. Ti hugenoti jsou ale divní lidé. Opravdu snad nejsou jako ostatní. Musím se zeptat Viléma, jestli se taky pořád meje.

Zřejměje to nějakýjejich rituál. Protojsou tak často zaražení a nedůtkliví jako Lůtzen. Mají kůži vydrbanou až do krve a musí je to bolet. Jako ten mladý Filip, co se taky neustále chtěl mýt. Však ona ho ta péče o vlastní osobu jednou přivede až ke kacířství. Možná ho upálí a to mu patří.

70

Jen však návštěvník zamířil ke dveřím, aby se uchýlil do pokoje, kam se ho madame de Sancé chystala dovést, Josselin ho prudce chytil za paži.

"Ještě slovíčko, pane faráři. Aby mohl člověk pracovat v té Americe, to musí být asi buď hodně bohatý, nebo si koupit povolení k plavbě, nebo musí být aspoň vyučený řemeslník?"

"Amerika je svobodná země, synu. Tam od vás nikdo nic nežádá, musíte ovšem umět tvrdě a pořádně pracovat a taky se bránit."

"Kdojste, cizinče, že se opovažujete oslovovat toho mladého muže synu, a to v přítomnosti jeho vlastního otce a mě, jeho děda?"

Baron se ozval zvýšeným uštěpačným hlasem.

"Jsem pastor Rochefort, pane barone, k vašim službám. Nemám žádnou diecézi a jen tudy projíždím."

"

Hugenot," zamumlal stařec. "A navíc ještě přijel z té proklaté země..."

Stál na prahu, opíral se o hůl, ale snažil se stát naprosto vzpřímeně. Dokonce si dal tu práci a svlékl si těžkou černou kazajku, kterou nosil v zimě. Angelice se zdálo, že má obličej stejně bílý jako vousy. Bez jakéhokoliv důvodu dostala najednou strach a rychle zasáhla.

"Dědečku, ten pán byl úplně promoklý a myjsme ho pozvali, aby se tu usušil. Vyprávěl nám moc zajímavé věci..."

"Dobrá. Přiznávám, že mám rád odvážné lidi, a když se nepřítel objeví s odkrytým hledím, má právo na jisté ohledy." Nepřicházím jako nepřítel, pane."

"Uchraňte nás svých bezbožných vyznání. Nikdy jsem se neúčastnil sporů, které nepřísluší starému vójákovi. Ale chci vám říct, že v tomhle domě nenajdete duši, kterou byste obrátil

na svou víru."

Pastor neslyšně vzdychl.

"Jásem opravdu nepřijel z Ameriky shánět nové stoupence.

K naší církvi přicházejí věrní i zvědaví zcela svobodně. Vím velice dobře, že členové vaší rodiny jsou oddaní katolíci a že je nesmírně obtížné obracet na víru lidi, jejichž náboženství je založeno na dávných předsudcích a kteří se pokládají za jediné neomylné."

/71/

"Chcete tedy říct, že nehledáte přívržence mezi lidmi jistého postavení, ale mezi divochy, zklamanými dobrodruhy a zběhlými mnichy, kteří jsou šťastni, že jejich prostopášnost někdo posvěť..."

Soudíte poněkud ukvapeně, pane barone," řekl pastor už

"

poněkud tvrději. "Mnohé vysoce postavené osobnosti i katoličtí kněží už přijali naše učení."

"Neříkáte mi nic, co bych nevěděl. Pýcha může oslabit i ty nejlepší. Jenže my katolíci máme tu výhodu, že se opíráme o modlitby celé církve, všech svatých i všech našich zesnulých, zatímco vy ve své pýše odmítáte toto prostřednictví a tvrdíte, že hovoříte se samotným Bohem."

"Papeženci nás obviňují, že jsme pyšní, ale ve skutečnosti jsou to oni, kdo se pokládají za neomylné a přisvojují si právo používat násilí. Když jsem odjížděl z Francie v roce 1629," pokračoval tišeji, "unikl jsem jako úplný mladík krutému nájezdu vojsk pana de Richelieu na La Rochelle. Tehdy právě podepsali mír v Alés a připravili protestanty o právo vlastnit pevnosti."

"Bylo načase. Stával se z vás stát ve státě. Přiznejte se, že jste hodlali vymanit z králova vlivu všechny oblasti západní a střední Francie."

,o tom nevím. Byl jsem tehdyještě příliš mladý, abych chápal tak dalekosáhlé záměry. Věděl jsem jen, že tato nová rozhodnutí byla v rozporu s ediktem nantským krále Jindřicha

IV. A když jsem se teď vrátil, s hořkostí si uvědomuji, že se nepřestala překrucovat některá jeho ustanovení způsobem, který svědčí o zlovůli kasuistů a soudců. Říká se² tomu minimální zachovávání příkazů ediktu. Protestanti jsou například nuceni pohřbívát své mrtvé v noci. Proč? Protože edikt výslovně neříká, že se pohřeb reformovaného může konat ve dne. Takže musí být v noci."

To by mělo vaší pokoře vyhovovat," ušklíbl se starý šlechtic.

"

"A osmadvacátý článek, dovolující protestantům otevřít si

školu všude, kde je víra povolena, jakpak ten byl interpretován? Protože edikt výslovně nemluví ani o vyučovacích předmětech, ani o počtu učitelů, ani o tom, že je třeba mít třídu alespoň v každé osadě, bylo rozhodnuto, že se povolí jediný protestan-
/72/

tantský učitel na školu a kraj. Takže například v Marennnes má šest set protestantských dětí právo mít jednoho jediného učitele. Tak tohle jsou záludnosti, k nimž se uchyluje stará církev," vykřikl pobouřeně pastor.

Rozhostilo se ohromené ticho a Angelika si všimla, že dědeček, v podstatě čestný a spravedlivý muž, je poněkud zaskočen tím jiným výkladem známých faktů. Vtom se ale ozval klidný hlas Raymondův:

"Pane pastore, není v mých silách posoudit, nakolik jsou vaše výhrady proti jistému zneužití moci nesmlouvavými náboženskými horlivci spravedlivé. Jsem vám vděčen, že jste v té souvislosti neuváděl případy, kdy někteří dospělí i děti přestupovali na víru za peníze. Ale měli byste vědět, že pokud se tyto nešvary dějí, Jeho Svatost papež proti nim osobně, a to několikrát, protestoval u nejvyššího francouzského kněžstva i u krále. Zemi křižují oficiální i tajné komise, aby napravily zjištěné křivdy. Jsem dokonce přesvědčen, že kdybyste vy sám odejel do Říma a sdělil vládci papežského stolce svá konkrétní zjištění, většina skutečných chyb by byla napravena..."

"Není na mně pokoušet se napravovat vaši církev, mladý muži," řekl pastor hořce.

"Jistě, pane pastore, my to zvládneme sami, ať se vám to líbí nebo ne," vykřikl mladík s náhlým zápalem, "Bůh nás osvítí."

Angelika s údivem pohlédla na bratra. Netušila, že ten nevýrazný a poněkud pokrytecký mladík je schopen takové vášně.

Ted' zas upadl do rozpaků pastor. Baron Armand se pokusil uklidnit atmosféru a řekl s upřímným úsměvem:

"Už mockrát jsem litoval, že nejsem hugenot. Doneslo se mi, že za přestup ke katolictví zaplatí šlechtici až tři tisíce liber." Starý baron vyskočil.

"Ušetřete mě svých nejapných žertů, synu. Před protivníkem se to nehodí."

Pastor vzal ze židle provlhlý plášť.

"Nepřišel jsem jako protivník. Mám na zámku de Sancé jakési poslání. Vzkaz z dalekých zemí. Chtěl jsem o tom mluvit o samotě s baronem Armandem, ale vidím, že jste zvyklí pro/73/ bírat své záležitosti veřejně před celou rodinou. Je mi to sympatické. Jednali tak patriarchové i apoštolové."

Angelika si všimla, že dědeček zbledl jako slonovinová rukojeť jeho hole a opřel se o veřeje dveří.

Najednou se jí ho zželelo. Byla by ráda zadržela slova, která musela přijít, ale pastor už pokračoval:

"Pan Antoine de Ridoué de Sancé, váš syn, s nímž jsem měl to potěšení se setkat na Floridě, mě požádal, abych se zastavil na zámku, kde se narodil, a abych zjistil, co je v rodině nového. Po návratu mu všechny novinky sdělím. To je vše..."

Starý šlechtic se k němu přiblížil drobnými krůčky.

Ven!" vykřikl zadýchaně. "Dokud budu živ, nesmí býtjméno
"

mého syna, který zradil Boha, krále a vlast, proneseno pod touto střechou. Ven, říkám. Tady není pro žádného hugenota místo."
„Už jdu," řekl pastor nesmírně klidně.

,
Ne!"
"

Znovu se ozval Raymondův hlas.

"Zůstaňte, pane pastore. Nemůžete se potloukat v téhle deštivé noci venku. Žádný obyvatel Monteloupu vám neposkytne přístřeší a první protestantská vesnice je příliš daleko. Prosím vás, abyste přijal pohostinství mého pokoje."
"

Nechod'teještě," řekl Josselin chraplavě. "Musíte mi vyprávět o Americe a o moři."

Starému baronovi se roztřásla brada.

,
Armande," vykřikl tak zoufale, že se Angelice sevřelo srdce,
"tak tady se ujaly zárodky odbojného ducha vašeho bratra Antoina. V duši těchhle dvou chlapců, kteréjsem měl rád. Bůh mě ničeho neušetří. Žil jsem opravdu už příliš dlouho."
Zapotácel se. Vilém ho zachytil. Odcházel opřený o starého vojáka a opakoval třesoucím se hlasem:
„Antoine... Antoine..."

,
Za několik dnů dědeček zemřel. Nikdo nevěděl, na jakou nemoc. Spíš prostě zhasl ve chvíli, kdy si všichni mysleli, že už se z nervového šoku, který mu způsobila pastorova návštěva, vzpamatoval.

Byl uchráněn bolesti z Josselinova odchodu.

/74/

Pár dní po pohřbu uslyšela ráno Angelika, která ještě spala, jak ji někdo polohlasem volá:

"Angeliko! Angeliko!"

Otevřela oči a s údivem uviděla u své postele Josselina. Dala

si prst na ústa, aby neprobudil Madelon, a vyšla za ním na chodbu.

"Odcházím," zašeptal. "Pokus se jim to vysvětlit."

"Kam jdeš?"

"Nejdřív do La Rochelle; odtud odpluju do Ameriky. Pastor Rochefort mi vyprávěl o všech těch zemích: o Antilách, o Nové Anglii a taky o koloniích - o Virginii, Marylandu, Karolíně, vévodství Novém Vorku, Pensylvánii. Vylodím se někde, kde o mě budou stát."

"Tady o tebe taky stojí," řekla lítostivě.

Třásla se pod opranou tenkou noční košilí zimou.

"Ne," odpověděl, "v tomhle světě pro mě není místo. Už se mi nechce patřit ke třídě, která má privilegia a přitom nepřináší žádný užitek. Ať už je bohatá nebo chudá, šlechta neví, k čemu je. Podívej se na otce. Přeshlupuje na místě. Snížil se k tomu, že bude pěstovat muly, ale aby skutečně využil té ponižující situace a posílil penězi svůj šlechtický erb, toho se neodváží. Takže ztrácí tam i tam. Ukazují si na něj prstem, protože pracuje jako nevolník, a na nás taky, protože jsme pořádkem šlechtických žebráků. Naštěstí mi strýc Antoine ukázal cestu. To je otcův starší bratr. Přestoupil k hugenotům a odjel pryč."
„Snad nechceš přestoupit?“ vyděsila se.

,

"Ne. Pánbíčkáři mě nezajímají. Já chci žít." !

Rychleji objal, sešel o několik schodů, pak se obrátil a přejel mladou polonahou sestru pohledem vědoucího muže.

"Máš pěknou postavu a rosteš do krásy, Angeliko. Dávej na sebe pozor. Snaž se taky odejít. Jinak se za pár dnů octneš s nějakým pacholkem na seně nebo se staneš majetkem někte-
rého z těch obtloustlých zemanů, co žijou tady v sousedství."
Znenadání dodal něžně:

"Věř zkušenosti černé ovce rodiny, drahoušku: byl by to děsný život. Uteč z těchtole starých zdí. Já odcházím na moře."

Po dvou schodech seběhl rychle dolů a zmizel.

/75/

(8)

Dědečkova smrt, Josselinův odchod a slova, která jí řekl: Snaž se taky odejít, zasáhla Angeliku hluboce ve chvíli, kdy je přecitlivělá povaha schopna úplně všeho.

Začátkem léta se tedy Angelika de Sancé de Monteloup s partou mladých sedláků, které zverbovala pro své tulácké záměry, chystala odjet do Ameriky. V kraji se o tom dlouho mluvilo a mnoho lidí v tom vidělo další důkaz jejího nadpozemského původu.

Ve skutečnosti výprava nepřekročila nieulský les. Jakmile

se setmělo a obrovskými kmeny stoletého lesa pronikly poslední rudé sluneční paprsky, Angelika se vzpamatovala. Už několik dní žila jakoby v horečce. Snila o tom, jak dorazí do La Rochelle, nastoupí jako plavčík na odplouvající loď a vylodí se na neznámé pevnině, kde ji budou vítat líbezná stvoření s rukama plnými hroznů. Nicolase přesvědčila snadno. "Být námořníkem je lepší než pást dobytek. Vždycky jsem chtěl cestovat." Několik ostatních kluků, kteří raději lítali po lesích, než dřeli na poli, je uprosilo, aby je taky vzali, samozřejmě včetně Denise. Bylo jich celkem osm a Angelika, jediné děvče, jim velela. Kluky, kteří jí naprosto důvěřovali, vůbec nevydělalo, že se v lese stmívá. První část výpravy jim připadala velice příjemná. Šli už od rána, nosy měli umazané od ostružin a v rukou nesli kytice květů, jen kolem poledne si udělali zastávku u potůčku a snědli zásoby pečených kaštanů. Jenže Angelika najednou pocítila, jak ji roztřásla zimnice a to, že udělala pitomost, jí bylo najednou tak jasné, až jí z toho vyschlo v ústech. Nemůžeme strávit noc v lese, pomyslela si. Jsou tu vlci. "Nicolasi," řekla nahlas, "nezdá se ti divné, že jsme ještě nedorazili do Naillé?" Chlapec se zamyslel. "No, asijsme zabloudili. Vzpomínám si, že když jsem jednou šel s tátou, to byl ještě naživu, netrvalo to tak dlouho." Angelika cítila, jak jí do dlaně vklouzla čísi ručka. Bylo to nejmladší dítě, šestiletý klouček. /76/ "Už se začíná stmívat," fňukal. "Asi jsme se ztratili." Ale taky už můžeme být úplně blízko," dodávala jim Angelika odvahu. "Pojďme ještě kousek." Tiše šli dál. Mezi větvemi prosvítalo nebe. "Jestli nedojdeme do tmy do vesnice, nesmíte se bát," řekla Angelika. "Vylezeme na noc na strom. Tam nás vlci nenajdou." Ale klidná nebyla. Vtom však zaslechla stříbrný zvuk zvonu a s úlevou si oddychla. "Ve vsi zvoní klekání," vykřikla. Rozběhli se. Cestička začínala klesat, stromy řídly. Najednou se octli na lesní mýtině a v údivu se zastavili. V zelené úžlabině se choulil do náruče lesa mlčenlivý skvost, nieulský klášter. Zapadající slunce pozlacovalo střechy z růžových tašek, zvoničky, světlé zdi protkané chodbami a křížovými klenbami a rozlehlé prázdné dvory. Zvon zvonil. Ke studni kráčel mnich s vědry. Děti, oněmělé podivným nábožným vytržením, pokročily až

k hlavní bráně. Dřevěná vrata byla pootevřená: vešly dovnitř. Na lavičce seděl mnich v hnědé sutaně a spal: prošedivělé vlasy mu na hlavě tvořily jakousi malou sněhovou korunku, pečlivě umístěnou na holé lebce.

Rozrušení protichůdnými pocity, které právě prožili, se malí tuláci při pohledu na něj nervózně rozesmáli. Přilákali tím na práh dveří obtlouklého žoviálního mnicha.

„Ale dětičky,“ okřikl je v nářečí, „to jsou podivné móresy.“

,

„Myslím, že je to bratr Anselm,“ zašeptal Nicolas.

Bratr Anselm občas projížděl na oslu krajem. Rozvážel svíčky a lahvičky léčivého likéru z výtažku angeliky, které měnil za mouku a kousky špeku. Bylo to s podivem, protože v klášteře nežili žebraví mniši, údajně měli dost peněz z daní ze svých pozemků.

Angelika následovaná věrnou skupinkou k němu pokročila.

Neodvážila se mu svěřit s původním plánem odjet do Ameriky.

Ostatně bratr Anselm určitě o žádné Americe v životě neslyšel.

Sdělila mu jen, že jsou z Monteloupu, že šli do lesa na jahody a na maliny a že zabloudili.

„Ubohá kuřátka,“ politoval je hodný bratr, „vidíte, kam

☞77☞

vede mlsota. Maminky vás určitě půjdou s pláčem hledat a na zpáteční cestě vás asi budou bolet zadečky. V tuto chvíli pro vás nemůžu udělat nic jiného, než vás tu nechat odpočinout. Přinesu vám mléko a černý chleba. Vyspíte se ve stodole, zítra vezmu vůz a dopravím vás domů: stejně mám tím směrem něco na práci.“

Byl to rozumný návrh. Angelika a její přátelé šli celý den.

Věděla, že ani vozem by nebyli v Monteloupu dřív než pozdě v noci. Lesem nevede žádná cesta, jen zkratky, po nichž sem přišli. Musí se jet oklikou přes Naillé a Varrout, a to bylo dost daleko.

Les je jako moře, pomyslela si Angelika, člověk se tam musí taky řídit podle hodin, jak jí to vysvětloval Josselin, nebo tam tápe jako slepec.

Najednou se cítila strašně skleslá! Neměla nejmenší chuť se znovu vydat na cestu a v podpaží nést hodiny tak těžké, jako má pan Molines. Ostatně nechtěl jí její „chlapi“ opustit? Dívenka byla zamlklá; zatímco ostatní seděli podél zdi a v podvečerním chládku s chutí jedli, odsedla si kousek stranou.

Zvon stále zvonil. V narůžovělém nebi štěbetaly vlaštovky a v hromadě slámy a hnoje se hrabaly slepice.

Bratr Anselm prošel kolem a natahoval si kapucu.

„Jdu na nešpory. Buďte tu hodní, nebo vás uvařím v kotli.“

Mezi oblouky chodeb klouzaly hnědé siluety. Starý mnich u vrat pořád ještě spal. Ten už byl zřejmě od bohoslužeb osvobozený. Angelika vstala a odcházela, chtěla si všechno v klidu promyslet. V jednom ze dvorů uviděla překrásný vypřažený kočár. Ve stáji přežvykovali seno ušlechtilí koně. Zaujaloji to, aniž věděla proč. Drobnými krůčky kráčela nádherou tohoto sídla uprostřed stromů. Zatímco do lesa padá noc a vyjí tam vlci, klášter pod křídly svých mohutných zdí žije dál svým uzavřeným, tajným životem, o němž dívka nemá ani tušení. V dálce zaznívá pomalý a sladký nábožný zpěv. Hudba vede Angeliku po kamenném schodišti. Ještě nikdy neslyšela tak líbeznou melodii, neboť písně, které v monteloupském kostele falešně zpívají farář a učitel, mají k téhle nebeské hudbě sfér nesmírně daleko.

278

Najednou zaslechla šustot sukně, a když se otočila, zahlédla v šeru kláštera přicházet velice krásnou, přepychově oblečenou dámu. Aspoň jí to tak připadalo. Ani Angeličina matka, ani tety neměly takovéhle černé sametové šaty vyšíváné šedými květy. Copak mohla tušit, že je to ta nejprostší toaleta, kterou nosí služebnice boží v klášterních zdech? Dáma měla na kaštanových vlasech černou krajkovou mantilu a v ruce dost silný misál. Prošla kolem Angeliky a překvapeně na ni pohlédla. "Co tu děláš, děvenko? Teď se nedává almužna."

Angelika couvla a pokusila se vypadat jako malá hloupá vyděšená venkovanka.

Ve stínu klenby jí ňadra dámy připadala nezvykle bílá a mohutná. Jejich nádhernou oblost, kterou vyšíváný živůtek nabízel, jako roh hojnosti nabízí své ovoce, jen mírně zakrývala lehounká krajka.

Až budu velká, chci mít taky taková ňadra, pomyslela si Angelika a sestupovala po točitých schodech.

Pohládla si svá ňadra, a najednou se cítila podivně zmatená. Když zachytila klapot sandálů stoupajících po schodech, schovala se nervózně za sloup. Mnich o ni zavadil hnědou sutanou. Zahlédla jen jeho velice krásnou, pečlivě vyholenou tvář a modré oči, zářící ve stínu kápě inteligencí. Zmizel. Pak se ozval jeho mírný a mužný hlas.

"Až teď mě upozornili na vaši návštěvu, madame. Byl jsem v klášterní knihovně a studoval jsem několik starých kouzelnických knih o řecké filozofii. Ale sál je daleko a mí bratři pomalí, zvláště v těchhle vedrech. Ačkoliv jsem tu opatem, upozornili mě na vaši přítomnost až po nešporách."

"Neomlouvejte se, otče. Zním to tu, postaral jsem se o sebe. Ach, jak se tady příjemně dýchá. Přijela jsem včera na své pozemky do Richeville a ihned jsem se vydala do Nieulu."

Atmosféra u dvora je od té doby, co se přestěhoval do Saint-Germain, příšerná. Samé smutné a ubohé zmatky. Ve skutečnosti jsem šťastná jen v Paříži. a v Nieulu. Ostatně pan Mazarin mě nemá rád. Dokonce bych řekla, že tenhle kardinál."

Zbytek rozhovoru Angelice unikl. Oba rozmlouvající se vzdalovali.

Své malé kamarády našla v ohromné klášterní kuchyni, kde /79/

úřadoval bratr Anselm, opásaný bílou zástěrou; pomáhali mu ☐; dva tři chlapci v příliš dlouhých sutanách, klášterní novici.

"Dneska večer bude hostina," poznamenal bratr kuchař.

"Přijela komtesa de Richeville. Mám příkaz vyndat ze sklepa ta nejlepší vína, upéct šest kapounů a snažit se sehnat nějaké ryby. kočka A všechno náležitě okořenit," dodal a chápavě mrkl najednoho z bratrů A vzápětí

jeden z bratrů, který seděl na konci dřevěného stolu se sklenkou likéru v ruce. ☐ Angelika zaslechla☐

Anselmův hlas .

"Dáma má velice líbezné služky," odpověděl druhý mnich, ; obtloustlý a zarudlý, jehož břicho jen stěží držel provaz, zavázaný na uzel, na němž se houpal růženec. "Pomáhal jsem těm třem rozkošným slečinkám upravit lůžko v cele, rezervované jejich paní, a donést zavazadla s garderobou."

"Jéje," vykřikl bratr Anselm. "Už vás vidím, bratře Tomáši, . jak nesete zavazadla a truhlice. Vy, který nejste schopni zvednout ani vlastní břich."

"Pomáhal jsem jim radou," odtušil bratr Tomáš vznešeně. ☐ Očima protkanýma krvavými žilkami obhlédl místnost; a Uviděl v kotlících a obrovských hrncích se míhaly ajiskřily odlesky ohně.

"Co to tady máte za čeládku, bratře Anselme?" ; . ☐☐

"Děti z Monteloupu, zabloudily v lese."

"Měl byste je uvařit v kotli s polévkou," řekl bratr Tomáš a strašně zakoulel očima.

Dva malí kluci se vyděšeně rozplakali. ☐

"Nechte toho," okřikl je bratr Anselm a otevřel dveře. "Běžte tady chodbou. Dojdete do stodoly; tam zalezte a spěte. Dneska " . na vás nemám čas. Naštěstí mi rybář přinesl pěknou štiky, jinak by mi bratr opat ve zlosti mohl docela dobře nařídit v tuhle filozofii.

kát se tři hodiny s rukama na kříži, a já už jsem na taková cvičení starý." . "

Když Angeličini malí kamarádi usnuli, pocítila najednou, jak jí ve voňavém seně začínají stoupat slzy do očí.

"Nicolasi," zašeptala, "bojím se, že do té Ameriky nikdy

nedojdem. Potřebovali bychom hodiny." "U ?

"Nedělej si starosti," odpověděl chlapec a zívá. "Tentokrát J+ to nevyšlo, ale bylo nám fajn." a

80

"No jasně," řekla Angelika vztekla, „ty jsi strašně povrchní.

Neumíš uskutečňovat velké plány. A pak, tobě je jedno, že se vrátíme do Monteloup jako hlupáci. Tobě táta nenařeže, protože je mrtvý, ale ostatní to odnesou!"

"Kvůli nim si nedělej starosti," opakoval napůl spící Nicolas, "ti mají tvrdou kůži."

A vzápětí už hlasitě chrápal.

Angelika myslela, že jí starosti nedají usnout, ale vzdálený Anselmův hlas, hubující novice, se pomalu ztrácel a ona usnula.

Vzbudila se, protože jí bylo v seně moc horko. Děti spaly a stodolu naplňovalo jejich pravidelné oddechování.

Půjdu se nadýchnout čerstvého vzduchu, řekla si.

Tápala kolem sebe, až nahmatala dvířka, vedoucí ke kuchyni. Když je otevřela, dolehl k ní zvuk hlasů a smích. Po stěnách poskakovaly odlesky ohně. V království bratra Anselma se zřejmě sešla početná společnost.

Dívka došla až na práh.

Uviděla asi deset mnichů sedících kolem velkého stolu, plného talířů a měděných misek. Na podnosech ležely drůbeží kosti. Vůně vína a pečeně se mísila s jemnější vůní, stoupající z otevřené láhve likéru, jehož sklenku měl každý z hodovníků před sebou. Hostiny se účastnily i tři ženy, zdravé venkovanky, přestrojené za komorné. Dvě z nich se hlasitě smály a zdály se úplně opilé. Třetí, skromnější, vzdorovala chtivým rukám bratra Tomáše, který se ji snažil přitáhnout.

"No tak, no tak, krasavice," drmolil tlustý mnich, "nebuď upejpavější než ta tvá vznešená paní. Můžeš si být jistá, že v tuhle chvíli už s naším otcem opatem nediskutuje o řecké filozofii. Budeš jediná v klášteře, kdo se dneska v noci nebude bavit."

Služka se zklamaně a rozpačitě rozhlížela. Určitě nebyla tak plachá, jak se zdála, jenže brunátný obličej bratra Tomáše ji odpuzoval.

Jeden z mnichů to zřejmě pochopil, protože hbitě vstal a vlastnickým gestem chytil slečinku kolem pasu.

"U svatého Bernarda, patrona našeho kláštera, ta maličká je pro vás příliš jemná, vy staré čuně. Co ty na to?" zeptal se a zvedl prstem vzpurnou bradičku. "Nemám snad hezké oči, /81/

Nechte však ostatní.,

když už ne vlasy. Navíc jsem bývalý voják a ti umějí pobavit i..

dívku."

Měl skutečně černé veselé oči a vypadal prohnáně. Služtička "Já vás neomez

s úsměvem souhlasila. Vtom se k nim ale vrhl bratr Tomáš, kterého rozzlobilo, že byl odmítnut. Někdo převrhl měděný džbán a ženy začaly ječet. Náhle kdosi vykřikl:

"Podívejte! Tamhle Anděl."

Všichni se obrátili ke dveřím, v nichž stála Angelika. Ne- "Pojďte sem

,couvla ,měla pro strach uděláno. Příliš často se účastnila venkovských oslav, než aby ji vyděsily zvýšené hlasy a rozruch.

při pitkách. Ale přesto se v ní něco vzpříčilo. Připadalo jí, že sklášterem, tahle scéna vůbec nejde dohromady s vidinou, která se jí ob-

jevila před očima tam vysoko v lese, když se ve zlatavém soumraku objevil klášter, útulek potřebných a oáza klidu.

"To je ta dívenka, co se ztratila v lese," vysvětlil bratr An-

"Jediná holka v partě kluků," dodal bratr Tomáš. "To je slibné! Možná se taky ráda pobaví? Pojď se napít," řekl a podával děvčátku sklenku likéru, "je to dobré, sladké. Vyrábíme si ho sami z angeliky na blatech: Angelica sylvestris

.

Poslechla, ani ne tak z mlsnosti, jako spíš ze zvědavosti

a ochutnala tu medicínu, o níž slyšela tolik dobrého a která nesla její jméno. Zlatavě zelený nápoj jí zachutnal, byl silný a sametový zároveň, a jak pila, rozlévalo se jí v žilách příjemné teplo.

"Bravo," hulákal bratr Tomáš, "ty aspoň umíš pozvednout, sklenku."

Přitáhl si ji na kolena. Jeho opilý dech a pach potu z jeho sutany se Angelice ošklivily, ale byla omámená alkoholem, který právě vypila. Tomášova ruka jí šmátrala otcovským gestem po kolenou.

"Ta je ale hezounká, ta maličká."

Vtom se ode dveří ozval hlas:

"Nechte to dítě na pokoji, bratře!"

Na prahu stál jako zjevení mnich v kapuci, s rukama schovanými v širokých rukávech.

"Hele, náš kakabus," zabručel bratr Tomáš. "Nikdo na vás nechce, abyste hodoval s námi, bratře Jene, když vás to neláká.

/82/

Nechte však ostatní, ať se v klidu baví. Ještě tu nejste převorem."

"Já vás neomezuju," odpověděl příchozí tvrdě. "Jen vám říkám, abyste nechal to dítě. Je to dcera barona de Sancé a nebylo by dobré, kdyby si místo díků za vaši pohostinnost musela

stěžovat na vaše chování."

Rozhostilo se rozpačité a udivené ticho.

"Pojďte se mnou, dítě," řekl mnich rázně.

Angelika ho mechanicky následovala. Prošli dvorem.

Když zvedla oči, uviděla hvězdné, nesmírně čisté nebe nad klášterem.

"Pojďte dál," řekl bratr Jan a otevřel dřevěná dvířka s okénkem. "To je má cela. Můžete tu v klidu odpočívat až do rána."

Byla to maličká místnost s holými stěnami, ozdobenými pouze dřevěným krucifixem a obrazem Panny Marie. V rohu stálo nízké lůžko, vlastně jen holé prkno, s hrubým prostěradlem a pokrývkou. Pod krucifixem dřevěné klekátko, jehož pultík byl plný modlitebních knih. Teď tu bylo příjemně chladno, v zimě tu ovšem musí být krutý mráz. Kruhové okno se zavíralo jedinou dřevěnou okenicí. Dnes večer bylo otevřené a do místnosti pronikaly závaný nočního lesa, vůně mechu a hub. Nalevo vedl schůdek ke koutu, kde svítila věčná lampička. Byl tam pultík plný pergamenů a misek na inkoust.

Mnich ukázal Angelice na postel.

"Natáhněte se a v klidu spěte, dítě. Já budu pokračovat v práci."

Vešel do kouta, usedl na stoličku a sklonil se nad pergamenem.

Dívka, sedící na kraji tvrdého lůžka, se vůbec necítila ospalá. Neuměla si představit, že existuje tak podivné místo. Vstala a šla se podívat z okna. Pod sebou rozeznávala řady malých uzounkých zahrádek, oddělených od sebe vysokými zdmi. Každý mnich měl svou; chodil tam denně, pěstoval tam zeleninu a hloubil si hrob.

Dívka se přikradla ke koutu, kde pracoval bratr Jan. Profil mladého muže, napůl skrytý kapucí, osvětlovalo věčné světlo. Pozorně kopíroval staré iniciály. Štětečky, které si namáčel v miskách s červenou barvou a zlatým a modrým prachem, /83/

šikovně překresloval obrysy květín a příšer, jimiž se ve středověku s oblibou zdobily misály.

Vycítil přítomnost dívky, zvedl hlavu a usmál se.

"Vy nespíte?"

"Ne."

"Jak se jmenujete?"

"Angelika.

Obličeje, poznamenaný odříkáním a asketickým životem, se mu najednou zkřivil pohnutím:

"Angelika! Dcera andělů! To je ono," zamumlal.

"Jsem moc ráda, že jste přišel, otče. Ten tlustý mnich se mi nelíbil."

"Najednou," řekl bratr Jan a oči se mu podivně leskly,
"mi jakýsi vnitřní hlas řekl: Vstaň a nech své klidné práce.
Pohlídej mé pobloudilé ovečky. Nějaké podivné tušení mě
unášelo z cely. Pročpak nejste, dítě moje, pod střechou vašich rodičů, jak se
na dívku vašeho věku a vašeho postavení
sluší?"

"Já nevím," špitla Angelika a v rozpacích sklopila hlavu.
Mnich odložil štětce. Vstal, zastrčil ruce do širokých rukávů,
přistoupil k oknu a dlouze se zadíval na hvězdné nebe.
"Podívejte se," řekl polohlasně, "nad zemí ještě vládne
noc. Sedláci spí v chalupách a šlechtici na zámcích. Ve
spánku zapomínají na své lidské starosti. Ale klášter nespí
nikdy... Existují místa, kde žije duch. Tady například žije
duch Boha a duch Dávla a bojují spolu boj, který nikdy
nekončí.

Opustil jsem svět velice mladý a přišel jsem se pohřbít mezi
tyhle zdi, abych modlitbami a pústy sloužil Bohu. Spolu s nejvyšší kulturou a
hlubokou mystikou tu bývají i zvyky nehodné,
nemravné. Dezertéři, invalidní vojáci* a líní sedláci, kteří hledají v
klášteře pod mnišskou kutnou klidný a spokojený život,
sem zavlekli své zvrácenosti.

Klášter je jako obrovská loď, zmítaná bouřemi, praskající

* Než Ludvík XIV. postavil Invalidovnu, mohli se vysloužilí vojáci
uchýlit

pouze do klášterů, které jim sloužily jako noclehárny, což mělo za
následek
uvolnění mravů.

/84/

na všech stranách. Ale dokud zůstanou v jeho zdech zbožné
duše, nepotopí se. Je nás tu několik, kdo chceme za každou
cenu vést život kající a svatý, k němuž jsme byli předurčení.
Jenže to vůbec není snadné! Co všechno si vymyslí Dávěl, aby
nás odvrátil od naší cesty. Ten, kdo nežil v klášteře, nikdy
nestanul tváří v tvář Satanovi.

Tolik se snaží vládnout v domě božím. A jako by mu nestačilý záchvaty
beznaděje a pokušení, které na nás sesílá v podobě žen, které mají právo
pobývat v našem útulku, přichází
v noci i sám, klepe nám na dveře, budí nás, bije."

Vyhrnul rukáv a ukázal jí paži plnou modřin.

"Podívejte," řekl lítostivě, "co mi Satan provedl."

Angelika ho poslouchala s rostoucím děsem.

Blázen, pomyslela si.

Ale ještě víc se bála, že není blázen. Tušila v jeho slovech
pravdu a vstávaly jí vlasy hrůzou. Kdy už skončí tahle těžká
a beznadějná noc?

Mnich padl na kolena na tvrdou a studenou podlahu.

"Pane," zvolal, "pomoz mi! Slituj se nad mou slabostí. Ať zlořečený odejde pryč."

Angelika seděla na kraji lůžka a cítila, jak jí nevýslovným strachem vysychá v ústech. Hlavou se jí míhala slova "zlověstná noc", jimiž chůva špikovala svá vyprávění. Obklopovalo ji cosi, co nedokázala snést, co nebyla schopna pojmenovat, ale co jí dusivě stoupalo k hrdlu.

Konečně se nocí ozval jasný hlas zvonu, který narušil hluboké ticho kláštera.

Bratr Jan vstal. Angelika si všimla, že mu na spáncích stojí kapičky potu, jako by podstoupil těžký fyzický boj.

"Ranní mše," řekl. "Ještě nesvítá, ale musím jít s bratry do kaple. Jestli chcete, zůstaňte tady. Přijdu pro vás, až se rozední."

"Ne, já se bojím," protestovala Angelika.

Nejraději by se schovala pod sutanu svého ochránce. "Nemohla bych jít s vámi do kostela? Taky se pomodlím."

"Když chcete, dítě."

Se smutným úsměvem dodal:

"Jindy by mě vůbec nenapadlo brát na ranní pobožnost mla/85/dou dívenku, ale teď potkáváme na našich chodbách tolik podivných tváří, že člověka už nic neudiví. Proto jsem vás odvedl k sobě, jste tu bezpečnější než ve stodole."

Nakonec vážně dodal:

"Můžu vás požádat, Angeliko, abyste - až odejdete z tohoto útulku - nikde nevyprávěla, co jste tu viděla?"

"To vám slibuju," řekla a zdvihla k němu čistý pohled.

Vyšli na chodbu, kde ze starých kamenů s blížícím se svítáním jako by prýštila studená mlha.

"Proč máte ve dveřích to okénko?" zeptala se ještě Angelika.

"Kdysijsme byli poustevnický řád. Otcové vycházeli ze svých cel jen na bohoslužby, a i to bylo v době velikonočního půstu zakázáno. Laičtí bratři kladli jídlo do těchto okýnek. A teď už mlčte, maličká, a snažte se zachovat tajemství. Budu vám vděčný."

Kolem nich procházely za klapotu růženců a mumlaných modliteb siluety v kapucích.

Angelika se vtiskla do kouta kaple a pokoušela se modlit, ale monotónní zpěv a zápach hořících svíček ji uspávaly.

Když se probudila, kaple byla opět prázdná, ale pod tmavou klenbou ještě čadily právě zhašené svíce.

Vyšla ven. Vyhouplo se slunce. V jeho purpurových paprscích se tašky na střeše zdály fialové. Kolem staré kamenné sochy svatého v parku vrkali holubi. Angelika zívla a protáhla se. Přemýšlela, jestli se jí snad něco nezdálo.

Bratr Anselm, hodný, leč pomalý, zapráhl vůz až po obědě.

Nemějte strach, chlapci," řekl vesele. "Tím jen oddaluji váš
"

výprask. Přijedeme do vsi až za soumraku. Tátové budou
ospalí."

Jen aby nebyli venku a nehledali své potomky, pomyslela
si Angelika, která na sebe nebyla moc pyšná. Měla pocit, že
v několika hodinách strašně zestárla.

Už přestanu dělat hlouposti, řekla si rozhodně s mírným
smutkem.

Bratr Anselm ji z úcty k jejímu původu nechal sednout vedle
sebe na sedadlo, venkovánci se usadili vzadu na voze.

"Hyjé, hyjé, tak jedem, malá," pozpěvoval mnich a plácal
mulu po zadku.

Ale zvíře nespěchalo. Už se stmívalo a oni byli ještě na římské
cestě.

"Vezmem to zkratkou," řekl mnich. "Problémje, že musíme
projet kolem Vaunou a Chaillé, a to jsou protestantské vsi.
Dej Bůh, aby už byla tma a ti bezbožníci nás nezahlédli. Mou
sutanu tam moc rádi nemají."

Seskočil, aby pomohl mule po stoupající cestičce. Angelika
si chtěla protáhnout nohy, a tak kráčela vedle něj. Rozhlížela
se udiveně kolem a uvědomila si, že v těchto místech v životě
nebyla, a přece je to jen pár kilometrů od Monteloupu. Cestička
vedla po úbočí jakýchsi sutin, které vypadaly jako opuštěný
kamenolom.

Když se rozhlédla pozorněji, uviděla skutečně v dáli nějaké
ruiny.

Pod bosými chodidly cítila zčernalou strusku.

"To je nějaká zvláštní pemza," řekla, sehnula se a sebrala
nafouklý a těžký kamínek, který ji škrábl.

"To je velice starý římský důl na olovo," vysvětlil jí mnich.

"Je zaznamenán v našich starých spisech pod názvem Argentum, zřejmě se tu
také těžilo stříbro. Ve 13. století se ho pokusili
obnovit, těch několik opuštěných pecí pochází především z oné
pozdější doby."

Dívka se zájmem poslouchala.

"A ruda, co z ní olovo těžili, je určitě tamhle ta černá a těžká
ztuhlá láva."

Bratr Anselm se zatvářil učeně.

"Ale jděte! Ruda jsou tamhle ty velké žluté kusy. Prý se z ní
taky vyrábí jedovatý arzén. To nesbírejte! Raději si vezměte
ty stříbrné lesklé, ale křehké kousky, které se tu občas najdou."

Mnich chvíli hledal, pak na ni zavola a ukazoval jí na
skálu, připomínající pravidelný černý kamenný basreliéf. Trochu ho odškrábl a
odhalil stříbrný lesklý povrch.

"Ale když je tu stříbro," namítla praktická Angelika, "proč ho nikdo netěží? Určitě je cenné, aspoň by se jím daly zaplatit daně."

"To není tak jednoduché, vážená slečno. Není všechno stříbro, co se třpytí. To, co tu vidíte, je ve skutečnosti jen olověná

"Bož'e. Ó ruda. Obsahuje sice stříbro, ale je velice složité ho z ní dostat: způsob, jak to udělat, znají jen Španělé a Sasové. Myslím, že

se musí udělat jakási hmota z uhlí a pryskyřice a pak se musí tavit v silném žáru. Vznikne olověná litina. Kdysi se používala (proti nepřátelům, lili jste ji na ně střílnami na zámku. Ale stříbro z ní dovedou udělat pouze učení alchymisté, a to jsem já jen napůl." "Kdo t "Pomoc " "Nesta

psy?" "Řekl jste, bratře Anselme, lili jste! Proč my?" "Ještě

"Z jednoho prostého důvodu; ten opuštěný kout patří vám, i když je oddělen od vašeho zámku pozemky du Plessisů."

"o tom se otec nikdy nezmiňoval..." Angelika

"Ten pozemek je malý, velice úzký a nic na něm neroste. , Necht

Co by s ním váš otec dělal?" Jej

Jenže co to olovo a stříbro?"

"Nikdo nepochybuje o tom, že už je vyčerpáno. Navíc to, co vám říkám, vím od jednoho saského mnicha. Vášnivě sbíral kameny a četl staré čarodějné knihy. Myslím, že byl trochu blázen..." "Jsou

Mula, táhnoucí vůz, pokračovala v cestě sama a na vrcholku stoupání dorazila na pláň. Angelika a bratr Anselm ji dohonili a vylezli na kozlík. Tma byla čím dál hustší. Hru

"Radši nezapálím lucernu," zašeptal mnich, "aby nás neviděli. Věřte mi, že když mím tyhle vesnice, jdu pěšky s batohem na zádech a s růžencem u pasu. Ne. nejsou támhle pochodně?" zeptal se najednou a přitáhl otěže.

O několik set metrů dál skutečně zahlédli spoustu světelných bodů, jichž stále přibývalo. Noční vítr sem zanášel podivný smutný nápěv. z

"Chraň nás, Matko boží," vykřikl bratr Anselm a seskočil na zem, "to jsou hugenoti z Vauloupu, pohřbívají své mrtvé. Smuteční průvod míří sem. Musíme se vrátit."

Uchopil mulu za ohlávku a snažil se ji na úzké cestičce otočit do protisměru. Jenže zvíře odmítalo. Mnich ztrácel klid, začal nadávat. Už to nebyla "moje malá", ale "proklatá bestie". Angelika a Nicolas k němu přistoupili a také se pokoušeli zvíře přesvědčit. Procesí se blížilo. Píseň sílila: "Pán je naše spása v našich bédách."

/88/

"Bože, bože," sténal mnich.

V zákrutě se objevili první nosiči pochodní. Vůz, napůl zahrazující cestu, stál náhle před nimi.

"Kdo to tu je

"Pomahač ďábla, mnich.."

Brání nám v cestě."

"Nestačí mu, že musíme pohřbívat své mrtvé v noci

"Ještě je hodlá zneuctívat svou přítomností."

Bandita! Libertin! Papežův pes! Čuně jedno!"

"

Na dřevěný vůz zabušily první kameny. Děti se rozplakaly.

Angelika se vrhla s rozevřenou náručí proti zástupu.

Nechte toho! Nechte toho! Jsou tam děti."

Její zjev s rozevlátými vlasy rozpoutal vášně.

"Podívejte, ženská! Asi jedna z těch jejích konkubín."

,A ve voze jejích bastardi, pokřtění svěcenou vodou..."

,

"Tyhle taky přišly na svět bez prvotního hříchu!"

Skrze Ducha svatého!"

"

Jsou to naše děti, ukradli námje a obětovali svejm modlám!"

"Smrt ďáblovým bastardům!"

Na pomoc našim dětem!"

"

Hrubé obličeje černě oblečených sedláků se míhaly kolem vozu. Lidé v průvodu, kteří nevěděli, co se děje, nepřestávali zpívat: "Věčnost je naše spása.," ale dav stále houstl.

Bratru Anselmovi, jímž cloumali sem tam a který utržil i nějakou tu ránu, se podařilo seskočit tak hbitě, že by to člověk

od takového tloušťíka ani nečekal, a rozběhnout se do polí.

Nicolas, krčící se pod údery holí, se pořád ještě pokoušel otočit zděšenou mulu. Po Angelice chňapaly ruce s ostrými nehty.

Kroutila se jako had, až se jí povedlo vklouznout do úžlabiny podél cesty a utíkat pryč. Jeden z hugenotů ji začal pronásledovat. Byl to mladý chlapec, skoro stejně starý jako ona, dospívání zřejmě násobilo jeho sektářskou vášeň. Skočil po ní

a oba se skutáleli do trávy. Angeliku najednou popadl záchvat zuřivosti. Drápala, kousala, ze všech sil zatínala zuby do kůže protivníka, slaná krev se jí lepila na jazyk. Konečně cítila, že soupeř slábne a znovu se dala na útěk.

Před vozem se vztyčil vysoký muž.

/89/

"Zadržte! Dost už, nešťastníci," a stejně jako před chvílí dívka vykřikl:

"Jsou to děti!"

"Děti ďábla! Ano! A co udělali s našimi dětmi? Vyházeli je o Bartolomějské noci z oken."

"To už je dávno, bratři. Spustíte své pomstychtivé paže. Potřebujeme mír. Nechte toho, poslechněte svého pastora!"

Angelika zaslechla zaskřípání kymácejícího se vozu; Nicolasovi se konečně podařilo ho otočit.

Přikrčeně proběhla za křovím a v následující zatáčce ho dohonila.

Bez toho pastora by bylo zřejmě po nás," zašeptal mladý

"

sedlák a zuby mu cvakaly.

Angelika byla samá modřina. Pokoušela se uhladit si roztrhané a zablácené šaty. Tak silně ji tahali za vlasy, že měla dojem, že je skalpovaná, a hrozně ji to bolelo.

O kousek dál na ně zavolal přidušený hlas a z houští vylezl bratr Anselm.

Museli sjet až k římské cestě. Naštěstí vyšel měsíc. Děti dorazily do

Monteloupu za svítání. Oznámili jim, že od včerejšího

večera sedláci prohledávají nieulský les. Našli jen starou čarodějnici, která sbírala na pasece léčivé byliny; obvinili ji, že

jim unesla děti, a bez dlouhých cirátů ji oběsili na dubové větvi.

Uvědomuješ si," domlouval baron Armand své dceři Ange"

lice, "jaké starosti a nepříjemnosti jste mi způsobili všichni dohromady a ty zvlášť?"

Bylo to několik dní po jejím útěku. Angelika se brouzdala roklí a narazila na otce, sedícího na pařezu, zatímco kůň se pásal vedle něj.

Copak, s těmi mulami to nedopadlo, tati?"

"Ale ano, to je v pořádku. Jedu od správce Molinesa. Víš, Angeliko, po tom tvém nesmyslném putování v lese mně a matce teta Pulcherie vysvětlila, že není možné, abys dál zůstala na zámku. Musíš do kláštera. Tak jsem se odhodlal k nesmírně ponižující cestě, které bych se byl rád za každou cenu

vyhnul. Jel jsem za správcem Molinesem a požádal jsem ho o tu půjčku, kterou mi nabídl."

/90/

Mluvil tiše a smutně, jako by se v něm něco zlomilo, jako by právě prožil něco ještě horšího, než byla smrt otce a odjezd syna.

"Chudáku tati," zamumlala Angelika.

"Jenže to není tak jednoduché," pokračoval baron. "Nejenže musím žebrať u prostého člověka, i když už to by stačilo. Mě navíc ještě znepokojuje, že nevím, co tím Molines sleduje. Dal mi tu půjčku za poněkud podivných podmínek."

"Za jakých, tati?"

Zamyšleně se na ni podíval, zvedl mozolnatou ruku a pohladil její nádherné

tmavě zlaté vlasy.

"To je zvláštní... Je pro mě snazší svěřit se tobě než tvé matce. Jsi strašná divoška, ale připadá mi, že dokážeš leccos pochopit. Nepochybuju o tom, že Molines doufá v té záležitosti s mulami ve výhodný obchod, ale dost dobře nechápu, proč se obrací na mě místo na kteréhokoliv místního handlíře. Ano, spoléhá na mé postavení. Dneska mi řekl, že počítá s mými známostmi a příbuznými a doufá, že díky mým stykům generální správce financí pan Fouquet osvobodí od cla, mýta a cestovních daní čtvrtinu naší produkce mul a zaručí nám právo vyvézt další čtvrtinu do Anglie a do Španělska, až válka skončí."

"Ale to je báječné," vykřikla Angelika nadšeně. "To je skvělé vymyšlený obchod. Na jedné straně šikovný neurozený Molines, na druhé straně šlechtic."

"Nešikovný," usmál se otec.

"Ne, jen nezkušený. Jenže máte styky a postavení. Určitě budete mít úspěch. Sám jste tuhle říkal, že vývoz do zahraničí se vám při všech těch daních a poplatcích, které zvyšují náklady, zdá nemožný. Ale pro čtvrtinu produkce vám musí hlavní správce vyjít vstříc! Co budete dělat se zbytkem?"

"Vojenská správa bude mít samozřejmě právo si zajistit koupi za tohoroční ceny na trhu v Poitiers."

"Se vším počítá. Ten Molines je nesmírně chytrý člověk.

Musíte zajet za panem du Plessis a možná napsat vévodovi de la Trémouille. Ale myslím, že sem k nám všechny tyhle vznešené osobnosti zanedlouho přijedou kvůli té jejich frondě."

"Skutečně se o tom mluví," řekl baron s úsměvem. "Ale
/91/

a

radši mi ještě negratuluj! Ať už princové přijedou nebo ne, není jisté, zda bude v mé moci získat jejich souhlas. Ostatně jsem ti ještě neřekl to nejpodivnější."

„A to je co?“ nila níl1

,

"Molines chce, abych dal znovu do provozu starý olověný důl u Vauloupu," vydechl baron a zasní se. "Občas si kladu otázku, jestli má ten člověk všech pět pohromadě a přiznávám se, že tyjeho pochybné obchody těžko chápu. Jsou-li to vůbec obchody. Zkrátka mám požádat krále, aby obnovil naše staré rodinné právo těžit stříbro a olovo. Znáš ten opuštěný důl?" zeptal se Armand de Sancé, když si všiml, že se dcera zamyslela.

Angelika přikývla.☐

"Vědět tak, co ten dáblův spřeženec chce z těch starých kamenů vyzískat?

Protože doly budou samozřejmě znovu otevřeny pod mým jménem, jenže on bude

těžbu platit. Podle "

tajné dohody mezi námi bude mít na deset let právo těžit ten syn, olověný důl a vezme na sebe náklady za nájem půdy a za práci v dolech. Jen musím získat od vrchní finanční správy stejnou rov úlevu na daních na čtvrtinu budoucí produkce a stejné záruky ? byl ?ei

na vývoz. Připadá mi to všechno trochu komplikované," uzavřel baron a vstával. - dvo '

Ten pohyb mu v kapse rozcinkal peníze, které mu právě dal !?:. co j Molines, a ten sympatický zvuk ho uklidnil. j

Zavolal na koně a pohlédl přísně na zamýšlenou Angeliku. .

"Pokus se zapomenout na to, co jsem ti tu vyprávěl, a chystej si výbavu. Protože tentokrát je to rozhodnuto, dcerunko. Jdeš , do kláštera."

Angelika si tedy chystala výbavu. Hortenzie a Madelon odjížděly také. Raymond a Gontranje doprovodí, nechají své sestry u uršulinek a vydají se do Poitiers, k otcům jezuitům, kteří mají pověst vynikajících vychovatelů.

Mluvílo se i o tom, že by s nimi mohl odjet i devítiletý Denis.

Ale chuť se vzbouřila. Nejdřív jí nechali na starost deset dětí a teď jí je "všechny" odvezou. Takové přehánění ji děsí, prohlásila. Takže Denis zůstal. S Marií-Anežkou, Albertem a nej/92/ menším dvouletým chlapečkem, kterému říkali "mimi", stačili vyplnit "volný čas" Fantiny Lozierové.

Jenže několik dní před odjezdem málem Angeličin osud změnila náhodná událost. Jednoho zářijového rána se vrátil pan de Sancé ze zámku du Plessis velice rozrušený.

"Angeliko," volal už ve dveřích jídelny, kde na něho čekala rodina s obědem. "Angeliko, jsi tu?"

"Ano, tati."

Pohlédl kritickým okem na dcerku, která za poslední měsíce ještě vyrostla, měla čistě umyté ruce .a učesané vlasy. Všichni se shodovali v tom, že se Angelika umoudřila:

"To by šlo," zabručel.

Obrátil se k manželce:

"Představte si, že celý klan du Plessisů, markýz, markýza, syn, pážata, sluhové a psi dorazili na své pozemky. Mají slavného hosta, prince de Condé a veškerý jeho dvůr. Vpadl jsem rovnou do toho zmatku a dost mě to rozmrzelo. Ale bratránek byl velice milý. Zavolal na mě, vyptával se, co je tu nového, a víte, o co mě požádal? Abych přivedl Angeliku markýze jako dvorní dámu. Musela nechat v Paříži téměř všechny své dívky, co ji češou, baví a hrají jí na loutnu. Příjezd prince de Condé ji vyvedl z míry natolik, že potřebuje půvabné společnice, aby

jí pomohly."

"A proč ne já?" vykřikla rozhořčeně Hortenzie.

"Protože řekla půvabné," usadil ji otec nemilosrdně.

"Markýz přece prohlásil, že jsem chytrá."

"Jenže markýza chce mít kolem sebe hezké tvářičky."

"No to je příliš," vykřikla Hortenzie a vrhla se na sestru.

Jenže ta to předvíдалa a rychle vyklouzla ven. S tlukoucím srdcem vyběhla až do velkého pokoje, který teď obývala s Madelon. Oknem přivolala jednoho ze sluhů a nařídila mu, aby jí přinesl vědro vody a škopek.

Velice pečlivě se umyla a dlouho si kartáčkovala krásné vlasy, které ji padaly na ramena jako hedvábný závoj. Pulcherie jí přinesla její nejkrásnější šaty, které si nechala ušít do kláštera. Angelice se moc líbily, i když byly dost tmavé. Ale látka byla nová, koupená pro tuto příležitost u známého obchodníka /93/

v Niortu a zdobil je slušivý bílý límeček. Byly to její první dlouhé šaty. Radostně do nich vklouzla. Rozněžnělá teta spráskla ruce.

"Angeliko, ty už jsi úplná slečna. Neměla by sis svázat vlasy? Angelika odmítla. Její ženský instinkt jí napovídal, aby tu nádheru ničím nespoutávala.

Vyšvihla se na krásnou hnědou mulu, kterou pro ni nechal otec osedlat, a v jeho doprovodu vyrazila na cestu do plessiského zámku. Zámek se probudil ze svého zakletí. Baron s dcerou nechali zvířata u správce Molinesa. Jakmile vešli do hlavní aleje, vítaly je tóny hudby. Po trávnících běhali dlouzí chrti a roztomilí ohaři. Stromořadími se procházeli pánové s naondulovanými vlasy a dámy v překrásných toaletách. Někteří s údivem sledovali venkovského šlechtice v hnědém plášti a mladou dívku, vystrojenou jako do penzionátu.

"Je směšná, ale hezká," řekla jedna z dam a ovívala se vějířem.

Angelika přemýšlela, jestli mluví o ní. Proč by měla být směšná? Prohlédla si lépe bohaté toalety jásavých barev ozdobené krajkami a její šedé šaty jí začaly připadat nevhodné.

Baron Armand nesdílel dceřiny rozpaky. Se strachem očekával schůzku, o niž hodlal požádat markýze du Plessis. Získat souhlas s nezdaněním čtvrtiny produkce mul a olova mohlo být pro tak vznešeného šlechtice, kterým současný baron de Ridoué de Sancé de Monteloup skutečně byl, nesmírně jednoduché. Jenže chudák baron si uvědomoval, že tím, že žije daleko od dvora, působí mezi těmito osobnostmi s napudrovanými účesy, voňavým dechem a hlasitými výkřiky, které ho ohlušují, stejně nevhodně jako obyčejný sedlák. Pokud si pamatuje, za dob Ludvíka XIII. byl dvůr daleko prostší a jednodušší. Vždyť

jednou sám Ludvík XIII., šokovaný příliš obnaženými ňadry
jedné poitierské krásy, bez rozpaků plivl přímo do toho indiskrétního. a tak
lákavého místa.

Armand de Sancé, který byl svědkem tohoto královského

,

/94/

gesta, na něj s lítostí vzpomínal, zatímco si sledován Angelikou
razil cestu mezi naparáděnou společností.

Hudebníci na malém pódiu si připravovali nástroje křehkých
a nádherných zvuků: niněry, loutny, hoboje, flétny. Ve velkém
sále plném zrcadel zahlédla Angelika tančit mladé lidi. Ráda
by věděla, jestli je mezi nimi i bratranec Filip.

Mezitím došel baron de Sancé až na konec sálu, klobouk
s ubohým opelíchaným perem držel v ruce, a tam se uklonil.

Angeliky se to dotklo. Při naší chudobě si můžem dovolit být
už pouze hrdí, pomyslela si. A namísto poklony, kterou ji Pulcherie pečlivě
naučila, zůstala stát jako dřevěná panenka a divala se přímo před sebe.

Obličej, které ji obklopovaly, viděla

trochu nezřetelně, ale věděla, že všichni by při pohledu na ni
nejraději vyprskli smíchy. Sluha oznámil: Pan baron de Ridoué
de Sancé de Monteloup a v sále se naráz rozhostilo ticho, rušené
jen dušeným pokašláváním.

Obličej markýzy du Plessis za vějířem zrudl a oči se jí leskly
potlačovaným veselím. Na pomoc všem přiskočil markýz du
Plessis:

"Drahý bratranče," vykřikl, "to je dojemné, že jste přijel tak
rychle a přivezl svou rozkošnou dcerku. Angeliko, jste ještě
krásnější, než když jsem vás viděl naposledy. Vidíte, že vypadá
jako anděl?" obrátil se na svou ženu.

"Naprosto," odpověděla markýza, která se už stačila vzpamatovat. "V jiných
šatech by byla nádherná. Sedněte si tady
na taburet, drahoušku, abychom se na vás mohli vynadívat."

"Drahý bratranče," řekl Armand de Santsé, jehož drsný hlas
zazněl v tomhle vyzdobeném salónu poněkud nemístně, "chtěl
bych s vámi okamžitě mluvit ve velice důležité záležitosti."

Markýz zvedl udiveně obočí.

Skutečně? Poslouchám vás."

"Lituji, ale o této věci můžeme mluvit pouze mezi čtyřma
očima."

Pan du Plessis pohlédl na společnost pobaveně a rezignovaně
zároveň.

"Dobrá, dobrá, bratranče barone. Půjdem do pracovny. Promiňte, pánové a dámy.
Hned se vrátím..."

Angelika na taburetu se stala terčem pozornosti všech oko/95/
lostojících zvědavců. Rozčilení ji pomalu opouštělo. Teď už

jasně rozeznávala všechny ty obličej, které ji obklopovaly. která Většinu z nich neznala. Ale vedle markýzy stála krásná žena, kterou poznala podle úbělové perleťové šije.

Paní de Richeville, pomyslela si.

Komtesiny šaty vyšívané zlatem a čelenka vykládaná perlami jí příliš jasně dokazovaly, jak je její oblečení tmavé a ošklivé. Všechny ty dámy se blýskaly od hlavy k patě. V pase jim visely podivné ozdobičky: zrcátka, kostěné hřebínky, krabičky na bonbóny, hodinky. Nikdy nebude takhle oblečená! Nikdy neshlédne tak zvysoka na lidi kolem a nikdy nebude schopna promluvit tím vysokým, afektovaným hlasem, z něhož jako by byly neustále cítit bonbóny.

"Drahoušku," prohlásila jedna, "má překrásné vlasy, ale nikdo o ně nepečoval."

"Na patnáct má velice malá ňadra."

"Ale miláčku, není jí ještě ani třináct."

"Chcete slyšet můj názor, Henrietto? Jemná dívka už z ní nikdy nebude."

Jsem snad nějaká mula, kterou kupují? napadlo Angeliku, která byla příliš vyvedená z míry, než aby ji to skutečně urazilo. !

"Co chcete," vykřikla paní de Richeville, "má zelené oči, a zelené oči přinášejí smůlu stejně jako smaragd."

"Mají ale zvláštní odstín," namítla jiná.

"Jenže vůbec nejsou něžné. Podívejte, jaký má ta dívka tvrdý pohled. Ne, opravdu, nemám ráda zelené oči."

To mě snad chtějí připravit i o to jediné, co mám, o oči a o vlasy? napadlo dívku.

"Ovšem, madame," řekla najednou hlasitě, "nepochybuju o tom, že modré oči nieulského opata jsou daleko něžnější... a přinášejí vám štěstí," dodala tišeji.

Rozhostilo se hrobové ticho. Ojedinělé zasmání odumřelo. Dámy se zděšeně otáčely, jako by pochybovaly o tom, že ta slova pronesla tahle nepróniknutelná dívka.

Komtesa de Richeville byla rudá až k výstřihu.

"Poznávám ji," vykřikla.

Pak se kousla do rtů.

/96/

Dámy vyděšeně pozorovaly Angeliku. Markýza du Plessis, která milovala podobné skandály, se za vějířem znovu dusila smíchy. Snažila se skrýt svou zlomyslnost tentokrát před sousedkou.

"Filípe, Filípe," zvolala, aby získala čas. "Kde je můj syn?"

Pane Barone, byste tak laskav a přivedl plukovníka?"

Dorazil mladý šestnáctiletý plukovník.

"Filípe, tohle je tvoje sestřenka de Sancé. Proved' jí přece.

Ve společnosti mladých lidí se pobavi víc než mezi námi."
Angelika okamžitě vstala. Zlobila se na sebe, že jí najednou tak tluče srdce. Mladý muž pohlížel na matku s neskryvanou zlostí. Jako by říkal: jak se opovažujete všet mi na krk takovou maškaru?

Pak mu zřejmě došlo, že se tu něco stalo, vzal tedy Angeliku za ruku a utrousil koutkem úst: "Tak pojďte, sestřenko!"
Vložila mu do dlaně malé prstíky, o jejichž kráse neměla tušení. V naprostém tichu ji dovedl až na práh sálu, kde se bavila mládež jejího věku.

"Uvolněte místo," vykřikl. "Přátelé, představuji vám svou sestřenku; baronka Popelka!"

Rozlehl se smích, mládež se k nim vrhla. Pážata měla podivné krátké nabírané kalhotky, končící uprostřed stehna a svýma dlouhýma hubenýma chlapeckýma nohama, napíchnutýma na vysokých podpatcích, připomínala čápy.

Určitě nejsem v těch smutných šatech směšnější než oni s těmi podivnými tykvemi na stehnech, pomyslela si Angelika.

Byla by poměrně ochotně obětovala ještě kousek hrdosti, kdyby mohla o okamžik déle zůstat s Filipem. Ale jeden z chlapců se jí zeptal:

"Umíte tančit, slečno?"

Trochu."

"Opravdu? A jaké tance?"

"Kolo, chorovod..."

"Ale, ale, ale," vyprskli mládenci. "Cos nám to přivedl za exotiku, Filipe! Tak honem, pánové, využijme příležitosti. Kdopak provede tu venkovanku? Kdo je tady odborník na kolo kolo mlýnský?"

Angelika se najednou Filipovi vytrhla a dala se na útěk.

/97/

Běžela obrovskými sály, plnými sluhů a urozených pánů, žiju jako žebrák v

halami s mozaikovými podlahami, kde na sametových podložkách pospávali psi. Hledala otce a hlavně se snažila neplakat. Za to jí nestáli. Zůstane jen vzpomínka, kterou bude muset

vymazat z paměti jako trochu bláznivý a groteskní sen. Ševče, drž se svého kopyta. S trochou dobré vůle si byla schopna uvědomit nabádání tety Pulcherie a řekla si, že je to prostě z panství v

trest za to, že po lichotivé nabídce markýzy du Plessis příliš

trochu zpychla.

Když se vracela z malého zastrčeného salónu, zaslechla ber...

mírně zvýšený markýzův hlas: "Já, ' ' " "

"Ale vůbec ne, vůbec ne! Vy tomu absolutně nerozumíte, "Momú ubohý příteli," říkal pobouřeně a sklíčeně zároveň. "Domníváte se, že pro nás, šlechtice, kteří máme dost peněz, je získat takovou výjimku úplně snadné. Ostatně ani já, ani princ de bleau a de. Condé nejsme kompetentní vám ji udělit." " různějšíc

Žádám vás pouze o to, abyste se přimluvil u hlavního " správce financí pana de Trémant, kterého osobně znáte. Bylo "Taki' by to navíc výhodné i pro něho. Osvobodí mě od poplatků "Já ro a cestovních daní jedině na území od Poitou k oceánu. A i tahle výjimka se bude týkat pouze čtvrtiny mé produkce mul a olo- prosto n

va. Za to bude mít vojenská královská intendatura právo o cokoliv vykoupit zbytek za běžnou cenu a stejně tak bude mít královská pokladna možnost zakoupit za oficiální cenu olovo a stříbro. Pro stát je výhodnější mít několik jistých producentů prozra nejrozumnějšího zboží ve vlastní zemi než kupovat v cizině. A tak gentks mu budou tahat kanóny má krásná silná zvířata s pevnými "Pře . boky." "

Vaše slova páchnou po potu a po hnoji," protestoval markýz a zvedl znechuceně ruku k nosu. "Ptám se sám sebe, do se d'o jaké míry si zadáváte, když se vy, šlechtic, vrháte do věcí, která silně připomíná - odpusťte mi to slovo - obchod." dělija .

"Obchod nebo ne, musíme se uživit," odpověděl Armand šího de Sancé tak tvrdě, že to Angeliku až potěšilo. „J' " "

"A já ne?" vykřikl markýz a vztáhl ruce k nebi, "copak si markýzi myslíte, že já nemám problémy? A přesto vězte, že si do konce da. ' života nedovolím nic, co by mohlo uškodit mé šlechtické cti." králo.

"Víte, bratránku, váš důchod nelze srovnávat s naším. Já do,a` /98/

žiju jako žebrák vedle krále, který mi odmítá pomoc, i vedle výběřčích z Niortu, kteří mě ničí."

"Já vím, já vím, drahý Armande. Ale položil jste si někdy otázku, jak já, dvořan, zastávající dva důležité královské úřady, jsem schopen držet v rovnováze svůj rozpočet? Vězte tedy, že výše mých výdajů překračuje výši příjmů. Jistě, s poplatky z panství v Plessis a z panství mé ženy v Touraine, s platem důstojníka královské armády - asi 40 000 liber - a velitele brigády v Poitou mám průměrný hrubý příjem asi 160 000 liber..."

"Já," odpověděl baron, "bych se spokojil s desetinou.

"Moment, drahý venkovane. Takže to je 160 000 liber příjmů. Jenže si musíte uvědomit, že výdaje mé ženy, náklady na pluk mého syna, na palác v Paříži, na zámček ve Fontainebleau a na cesty, které musím podnikat se dvorem, úroky z nejrozumnějších půjček, recepce, oblečení, vozy, služebnictvo atd

"

to dohromady stojí 300 000 liber.

"Takže máte každý rok schodek 140 000 liber?"

"Já to neřekl, bratránku. A k tomuhle nezáživnému proslovu jsem se snížil jen proto, abyste pochopil, že v tuto chvíli naprosto nemohu pana de Trémant, nejvyššího správce financí, o cokoliv žádat."

Ale znáte ho přece!"

"Znám, jenže už se nestýkáme. Je to sice nebezpečné, ale prozradím vám, že pan de Trémant je ve službách krále a regentky a je dokonce oddán Mazarinovi."

Přesněji řečeno..."

"Přesněji řečeno jsme se s ním proto přestali stýkat. Copak vy nevíte, že princ de Condé, jemuž jsem zůstal věrný, se rozešel se dvorem?"

"

Jak bych to mohl vědět," vyděsil se Armand de Sancé. "Viděli jsme se před několika měsíci a to neměla regentka věrnějšího sluhu, než byl princ."

"Jistě, jenže od té doby se moc změnilo," vzdychl podrážděně markýz du Plessis. "Nemůžu vám to všechno podrobně vykládat. Jen vám řeknu, že pouze díky princovi de Condé se mohla královna, její dva synové a ten rudý ďábel kardinál znovu vrátit do pařížského Louvru. Jenže namísto díků se k tomuto vel/99/ kému člověku chovají velice nevďěčně. Roztržka trvá už několik týdnů. Princ se zdály dost zajímavé některé návrhy Španělska, a tak přijel ke mně, abychom je podrobně prostudovali."

"Návrhy Španělska?" opakoval nevěřičně baron Armand.

"Ano. Mezi námi a na naši šlechtickou čest, představte si, že král Filip IV. šel tak daleko, že nabídl našemu generálovi stejně jako panu de Turenne armádu o deseti tisících mužů."
, K čemu to?"

,

"No přece abychom porazili regentku a hlavně toho zlodějského kardinála. S pomocí španělských armád, vedených panem de Condé, by princ vstoupil do Paříže a Gastona Orleánského, bratra zesnulého krále Ludvíka XIII., prohlásil za krále.

Monarchie bude zachráněna a konečně zbavena toho cizince, který ji připravuje o čest. Copak pro vás můžu při těchto plánech něco udělat, ptám se vás? Chci-li udržet způsob života, který jsem vám právě popsal, nemohu se obětovat pro ztracenou záležitost. Přestože lid, parlament, dvůr, všichni nenávidí

Mazarina, královna se na něj upnula a nikdy ho neopustí.

Řeknu vám, že život, který vede už dva roky dvůr, je nepopsatelný. Tak snad žijí jen cikáni: útěky, návraty, hádky, války.

Už je toho příliš. Následník trůnu Ludvík XIV. je ztracen.

Navíc dcera Gastona Orleánského, slečna de Montpensier - víte, ta vysoká sebevědomá dívka - je zanícená frondistka. Už před rokem stála na straně vzbuřenců. Touží jen po tom, aby se k nim mohla znovu přidat. Moje žena ji zbožňuje a ona jí to oplácí. Jenže tentokrát Alici nedovolím, aby se připojila na jinou stranu než na mou. Ovázat si modrou šerpu kolem boků a připíchnout si obilný klas na klobouk, to není nic vážného, pokud rozkol mezi manžely nezpůsobí další problémy. Protože Alice je prostě v zásadní opozici. Proti podvazkům a pro hedvábné přívěsky, proti patce a pro odhalené čelo. Je to originál. Právě teď je proti Anně Rakouské, regentce, protože poznamenala, že Aliciny ústní pastilky jsou cítit jako projímadlo. Takže Alici nic nepřinutí vrátit se ke dvoru, kde se údajně při těch neustálých královských modlitbách a darebáctví malých princů jen nudí. Budu tedy následovat svou ženu, když ona nechce následovat mě. Mám slabost pro její špičko/100/vání a její způsob milování... Ostatně fronda je příjemná hra..."

"Ale... snad nechcete říct, že pan de Turenne taky...", koktal Armand de Sancé, který ztrácel půdu pod nohama. "Oh, pan de Turenne! Pan de Turenne! Je to přece člověk jako každý jiný. Nemá rád, když není doceněn. Žádal pro svou rodinu Sedan. Odmítli ho. Urazil se, jako by na něj měl právo. Vypadalo to dokonce, že přistoupil na návrhy španělského krále. Pan de Condé tolik nespěchá. Čeká s rozhodnutím na zprávy své sestry de Longueville, která odjela s princeznou de Condé vzbouřit Normandii. Musím vám prozradit, že jsem pozval vévodkyni de Beaufort, jejíž půvaby mu nejsou lhostejné... Protentokrát prostě náš velký hrdina do války tak nespěchá. Jistě mu odpustíte, až uvidíte jeho bohyni... Ta má, panečku, pleť.."

Angelika, schovaná za závěsem, zdálky zahlédla, jak otec vytahuje velký kapesník a osušuje si čelo. Nic pro něj neudělá, pomyslela si se sevřeným srdcem. Ty naše historky s mulami a stříbrnosným olovem jsou mu úplně ukradené.

Hrdlo se jí stáhlo lítostí. Otočila se a vyběhla do parku, kde se začínalo smrákat. Víoly a niněry v salónech neutichaly, ale sluhové už roznášeli svícní. Jiní vylézali na vysoké stoličky a rozsvěcovali svíčky ve svícnech upevněných na stěnách před zrcadly, která násobila jejich odlesky.

Když si pomyslí, říká si Angelika krácející pomalu alejemi, jak si chudák otec dělal starosti kvůli několika mulám, které chtěl Molines během války prodat do Španělska! Zrada?.. Těmhle princům, přestože žijí jenom díky monarchii, je to

všechno naprosto lhostejné. Opravdu se opovažují pomýšlet na odboj proti králi?

Obešla zámek a ocitla se u zdi, kterou tak často přelézala, aby se mohla obdivovat pokladům toho nádherného pokoje.

Bylo tu pusto, dvojice, které neutíkaly před večerním soumrakem, teď na podzim dost chladným, dávaly přednost trávnickům před zámkem.

Jako obvykle si zula boty a i přes své dlouhé šaty se šikovně vyšplhala na římsu v prvním patře. Byla už úplná tma. Vtiskla se do stínu malé věžičky zdobící pravé křídlo zámku, takže kdyby šel někdo kolem, neviděl by ji.

Okno bylo otevřené. Angelika nakoukla dovnitř. Místnost
uns:~:..??

je zřejmě obydlená, protože v šeru svítí olejová noční
lampička ..(?)

a umocňuje nádheru starožitného nábytku a čalounění. Perleť na malém ebenovém
prádelníku se blýská jako sněhové,?
vločky.

Když Angelika pohlédla k posteli s nebesy, měla najednou
dojem, že obraz s bohem a bohyní oživil. Žtn",!;~

Mezi shrnutými prostěradly, jejichž krajkové konce padaly
sk:lcr?

na podlahu, se objímala dvě bílá a nahá těla. Byla tak pro-
vypil;?,.A+r

pletená, že si Angelika nejdřív myslela, že tam spolu zápasí ?
lůžku.s??

dva mladíci, dvě nestoudná pážata; teprve po chvíli rozeznala,?
že je to muž a žena.

Mužovy hnědé lokny téměř zakrývaly tvář ženy, kterou jako ??
by hodlal svým dlouhým tělem úplně rozdrtit. Jeho pohyby dav
byly ale něžné, pravidelné a nějak vášnivě naléhavé, ve světle
lampičky mu hrály vypracované svaly. ?? do

Žena ležela v polostínu, Angelika zahlédla jemnou nožku, ?? "
opírající se o mužovo tělo, ňadro, vykukující zpod paží, které
ho objímaly, lehkou bílou ruku. Jako motýl poletovala nad
mužovými boky a skoro mechanicky je hladila, pak se najednou ? a víc?
otevřenou dlaní opřela o hranu lůžka a z hedvábných polštářů
Kd,:

se ozvalo hluboké zasténání. hněd'

V nastalém tichu Angelika zaslechla dvojí dech, který se l t
prolínal a stále zrychloval, jako by se zvedal vítr před bouří. i a
Pak se náhle uklidnil v dlouhém vzdechu. Ve stínu se znovu ?': drav
ozvalo ženské záupění a ruka klesla na bílé prostěradlo jako
utržená květina.

Angelika byla tak vzrušená, že se jí málem udělalo mdlo,

a současně očarovaná. Tak často pozorovala obraz Olympu
a vychutnávala jeho svěžest, kouzlo a vznešenost, že na ni nakonec zapůsobila
scéna, již byla svědkem a jejíž smysl jako
i malá zkušená venkovanka znala, dojmem nesmírné krásy.
Tak to je tedy láska," řekla si a projel jí záchvěv hrůzy
a rozkoše zároveň.

Konečně se milenci odloučili. Leželi teď vedle sebe jako bledé
/102/

mumie v příšeří krypty. Jejich dech se tišil, leželi v blaženém
klídu, připomínajícím spánek. Nemluvili. Žena se pohnula
první. Natáhla bělostnou paži, vzala ze stolku láhev s perlivým
červeným vínem. Krátce a kajícně se zasmála.

"Oh, miláčku, jsem úplně vyčerpaná," zamumlala. "Musíme
se napít tohoto roussillonského, které tady nechal váš předvídavý sluha.
Dáte si taky doušek?"

Muž z hloubky lože zabručel cosi, co mohlo být pokládáno
za souhlas.

Žena, která jako by se už úplně vzpamatovala, nalila dvě
sklenky, jednu podala milenci a druhou s nesmírným požitkem
vypila. Angelika si najednou uvědomila, že by chtěla být v tom
lůžku, stejně nahá a uvolněná, a vychutnávat horké jižní víno.
Takhle vypadá vínová polévka princů, napadlo ji.

Nevníkala své nepohodlné postavení. Teď viděla ženu v celé
její kráse, obdivovala překrásně kulatá ňadra s tmavou bradavkou, něžné
břicho, dlouhé zkřížené nohy.

Na míse leželo ovoce. Žena si vzala broskev a zakousla se
do ní.

Kdo to k čertu otravuje," vykřikl najednou muž a vyskočil
"

přes milenku na kraj lůžka.

Angelika, která neslyšela zaklepání, myslela, že ji zahlédli,
a víc mrtvá než živá se schoulila do úkrytu.

Když znovu vzhledla, uviděla, že se bůh zahalil do širokého
hnědého županu a převázal ho stříbrnou šňůrou. Obličej neměl
ten asi třicetiletý muž tak krásný jako tělo, měl dlouhý nos
a tvrdý, ale ohnivý pohled, takže poněkud připomínal pohled
dravce. ,

"Jsem tu s vévodkyní de Beaufort," křikl směrem ke dveřím.
Přes toto upozornění se na prahu objevil sluha.

"Vaše Výsost promine. Právě přijel na zámek jakýsi mnich
a žádá, aby ho přijal pan de Condé. Markýz du Plessis se
/103/

domnívá, že s ním Jeho Výsost bude chtít okamžitě mluvit."

"Ať jde dál," svolil princ po chvíli ticha.

Přistoupil k ebenovému sekretáři u okna a vytáhl zásuvku.

Z pozadí místnosti přiváděl sluha mnicha v hnědé kapuci, který se ponížene uклáněl; měl podivuhodně ohebnou páteř. Když se vztyčil, ukázala se snědá tvář se zářivýma černýma očima.

Ženu na lůžku mnich zřejmě vůbec nepřivedl do rozpaků. Lhostejně dál pojídala krásné ovoce, jen přes klín si přehodila lehkou šálu.

Hnědovlasý muž se sklonil nad sekretářem a vytahoval velké obálky s rudou pečeti.

"Otče," řekl a ani se neotočil, "posílá vás pan Fouquet?"

"

"Osobně, pane.

Mnich cosi dodal, Angelika usoudila, že to bylo italsky.

Francouzsky mluvil s lehkým přízvukem, trochu jako děti, což nepostrádalo jistý půvab.

"Nemusíte opakovat heslo, pane Exili," řekl princ de Condé, "poznal jsem vás podle popisu a podle modrého znamínka v koutku očí. Vy jste tedy ten nejšikovnější evropský znalec obtížné a složité vědy o jedech?"

"Vaše Výsost mi lichotí. Jen jsem zdokonalil několik receptů mých florentských předků."

"Italové jsou umělci ve všech žánrech," vykřikl Condé. Zachechtal se, ale vzápětí se mu do obličeje vrátil tvrdý výraz.

Máte tu věc?"

"

"Tady je."

Ze širokého rukávu sutany vytáhl mnich vyřezávanou krabičku. Otevřel ji stiskem jednoho výřezu ve vzát;ném dřevě.

"Vidíte, pane, stačí přitisknout nehet na šíji této miloučké postavičky, nesoucí holubici."

Víčko odskočilo. Na saténové podložce zářila skleněná ampulka plná smaragdově zelené tekutiny. Princ de Condé opatrně uchopil flakónek a zvedl ho ke světlu.

"Římský vitriol," řekl měkce otec Exili. "Je to směs pomalého, leč jistého účinku. Dal jsem jí přednost před účinnějším přípravkem, který vyvolá smrt v několika hodinách. Podle pokynů pana Fouqueta jsem usoudil, že vy sám, pane, a ani vaši

/104/

přátelé nechcete, aby se podezření příliš zúžilo na nejbližší okolí dotyčné osoby. Té se udělá nevolno, bude odolávat přibližně týden, ale její smrt bude vypadat jako přirozený následek zánětu břišní dutiny způsobeného příliš vypečenou zvěřinou nebo ne úplně čerstvým jídlem. Bylo by, myslím, velice příhodné, kdyby byly v těch dnech servírovány škeble, ústřice a podobné pochoutky, mající občas nebezpečné následky. Pak už bude

hračkou tvrdit, že jsou příčinou smrti."

"Děkuji za vynikající rady, otče."

Cóndé pořád ještě pozoroval světle zelenou tekutinu v ampulce a v očích mu svítila nenávist. Angelika pocítila hluboké zklamání: bůh lásky, který sestoupil na zem, nebyl vůbec krásný a děsil ji.

"Dejte si pozor, pane," pokračoval otec Exili, "s tímhle je-
dem je třeba zacházet nesmírně opatrně. Při jeho výrobě musím
i já nosit skleněnou masku. Jediná kapička na kůži by vyvolala
rudý otok, který by mohl zachvátit celou končetinu. Pokud
nebudete mít vy sám možnost vylít tekutinu do jídla oné osoby,
nařídte sluhovi, který tím bude pověřen, aby jednal rychle
a s jistotou."

"Sluha, který vás sem uvedl, má mou absolutní důvěru.

Zařídil jsem a gratuluji si k tomu, že ho osoba, o niž jde,
vůbec nezná. Myslím, že nebude obtížné ho dostat do její
blízkosti."

Princ spiklenecky pohlédl na mnicha, který byl menší než on.

"Předpokládám, že když jste obětoval život podobnému
umění, netrpíte přílišnými skrupulemi, pane Exili. Ale co byste
řekl, kdybych se vám přiznal, že ten jed je určen pro jednoho
z vašich spoluobčanů, pro Itala z Abruzz?"

Tenké rty Exiliho se zkřivily v úsměvu. Rychle se uklonil:

"Mí spoluobčané jsou pouze ti, kteří hodnotí mé služby
přesně podle ceny, jakou mají, pane. A pro tuto chvíli je pan
Fouquet z pařížského parlamentu daleko velkorysejší než jistý
Ital z Abruzz, kterého také znám."

Condé se znovu hlasitě rozesmál.

"Bravo, bravissimo, pane. Mám rád kolem sebe lidi jako
jste vy."

Něžně uložil flakónek na saténovou podložku. Rozhostilo
/105/

se ticho. Oči signora Exiliho pozorovaly vlastní dílo se zadostiučiněním, v
němž nechybělo i trochu pýchy. !

"Chtěl bych dodat, pane, že roztok má tu výhodu, že je téměř
bez chuti a bez zápachu. Jen osoba velice citlivé chuti by mohla
vyčíst svému kuchaři, že byl příliš štědrý při kořenění."

"Jste nesmírně vzácný člověk," opakoval princ roztržitě.

Poněkud nervózně sebral na sekretáři zapečetěné obálky.

"Tady je na oplátku to, co mám po vás poslat panu Fouquetovi. Tahle obálka
obsahuje prohlášení markýze d'Hocquincourt. Tady jsou obálky pana de Charost,
pana a paní du

Plessis, paní de Richeville, vévodkyně de Beaufort, paní de Longueville.

Jak vidíte, dámy nejsou tak líné... nebo snad nemají takové zábrany jako
pánové. Ještě mi chybí dopisy pana

de Maupéau, markýze de Créqui a několika dalších..."

"

"A váš, pane..."

"Máte pravdu. Ale ten je tady. Právě jsem jej dokončil, jen jsem ho ještě nepodepsal."

"Byla by Vaše Výsost tak nesmírně laskavá a přečetla mi text, abych ho mohl srovnat s původním? Pan Fouquet velice trvá na tom, aby nebylo vypuštěno jediné slůvko."

"Jak si přejete," odpověděl princ a nepatrně pokrčil rameny.

Vzal list a četl nahlas:

"Já, Ludvík II., princ de Condé, ujišťuji tímto pana Fouqueta, že budu vždycky oddaný pouze jemu, že neuposlechnu nikdy žádnou jinou osobu, že mu dám k dispozici svá panství, zámky a ostatní majetek, kdykoliv o to požádá.

Na potvrzení čehož mu předávám toto písemné prohlášení, podepsané mou rukou, z vlastní vůle, aniž o to on sám žádal, neboť byl tak laskav a věřil pouhému mému slovu.

Na Plessis-Belliére, 20. září 1649."

"Podepište, pane," řekl otec Exili a oči se mu ve stínu kapuce zaleskly.

Rychle, jako by to už chtěl mít za sebou, uchopil princ de Condé na sekretáři husí brk a namočil ho. Zatímco podepisoval, mnich zapálil malý kahánek. Condé v něm rozpustil červený pečetní vosk a dopis zapečetil.

/106/

"Všechna ostatní prohlášení jsou stejného znění a podepsaná," uzavřel.

"Věřím, že váš pán bude spokojený a dokáže nám to."

"Tím si buďte jist, pane. Jenže nemohu opustit zámek bez ostatních prohlášení, která jste sliboval."

"Budu se snažit vám je opatřit před zítřejším polednem."

"Do té doby tedy počkám pod touto střechou."

"Naše přítelkyně paní du Plessis dohlédne na vaše pohodlí, signore. Uvědomil jsem ji o vašem příjezdu."

"Asi by bylo vhodné, abychom zatím tyhle dopisy schovali do té skříňky, kterou jsem vám právě předal. Má neviditelný uzávěr, budou tam tedy v největším bezpečí."

Máte pravdu, signore Exili. Jak vás tak poslouchám, vidím,

"

že konspirace je také umění, které vyžaduje zkušenost a praxi.

Já jsem jen válečník, a neskrývám to."

Slavný válečník," vykřikl Ital a uklonil se.

"

"Lichotíte mi, otče. Ale přiznávám, že bych byl rád, kdyby pan Mazarin a Její Výsost královna sdíleli váš názor. Ale ať

je tojak chce, mám dojem, že vojenská taktika, i když je hrubší a důkladnější, něčím připomíná vaše listivé úhyby. Vždycky je třeba předvídat záměry nepřítele."

"Pane, vy mluvíte, jako byste se učil u samotného Machiavelliho."

"Vy mi lichotíte," opakoval princ.

Ale byl spokojený.

Exili mu ukázal, jak zvednout saténový polštářek a vsunout pod něj kompromitující obálky. Nakonec vše uložili do sekretáře.

Sotva ital vytáhl paty, Condé si skoro jako dítě vyndal skříňku a znovu ji otevřel.

Ukaž," zašeptala žena a natáhla ruku.

"

Do rozhovoru nezasahovala, pouze si jeden po druhém navlékla na prsty své prsteny. Ale zjevně jí neuniklo ani slovo.

Condé přistoupil k lůžku a oba se sklonili nad smaragdovým flakónkem.

"Myslíš, že je to opravdu tak hrozné, jak říká?" podivila se vévodkyně de Beaufort.

"Fouquet mě ujistil, že neexistuje šikovnější apatykář než /107/

tenhle Florentin. Stejně nemůžeme Fouqueta obejít. To on měl v pařížském parlamentu v dubnu minulého roku nápad se španělskou intervencí, která se nikomu nelíbila, ale dostal se díky ní do kontaktu s Jeho Katolickým Veličenstvem.

Udržím si armádu jen díky jemu."

Dáma se zvrátila do polštářů.

"Takže pan Mazarin je mrtev," řekla pomalu.

"Jako by byl, právě držím v ruce jeho smrt."

"Neříká se, že královna matka jídává s tím, koho tak miluje?"

"Říká," odpověděl Condé po chvíli ticha. "Ale já nesdílím váš nápad, drahoušku. Myslím na jiný postup, šikovnější a účinnější. Co bude královna matka bez synů? Španělce nezbude než se uchýlit do kláštera a tam je oplakávat..."

"Otrávit krále?" vyděsila se žena.

Princ se vesele rozřehtal. Vrátil se k sekretáři a odložil tam pokladnici.

"To jsou celé ženy," vykřikl. "Krále! Rozněžňujete se, protože jde o hezké dítě, které se zmítá v problémech dospívání a od jisté doby na vás u dvora obrací oddané psí oči. Pro nás je to prostě král, nebezpečná překážka v našich plánech. A jeho bratr, ten zhýralý hoch, který se už dnes s oblibou obléká jako dívka a nechává se hýčkat muži, se podle mě hodí na trůn ještě méně než váš královský paník. Ne, věřte mi, že v panu d'Orléans, stejně povolném, jako byl jeho bratr Ludvík XII. přísný, budeme mít krále podle vašich představ. Je bohatý a slaboch."

Co bychom chtěli víc?

Drahoušku," pokračoval Condé, zavřel sekretář a strčil klíč do kapsy svého širokého županu, "myslím, že se budeme muset jít přivítat s hosty. Brzy bude večeře. Chcete, abych zavolal vaši pokojskou?"

"Byla bych vám vděčná, drahý pane."

Angeliku začalo pomalu bolet celé tělo, a tak o kousek couvla.

Napadlo ji, že ji otec už asi hledá, ale nechtělo se jí opouštět svou pozorovatelnu. V pokoji se princ a jeho milenka s pomocí

/108/

sluhů .

pánu,

sluhů a za hlasitého šustění látek a několika nadávek z úst

pána, který byl netrpělivý, oblékali.

Když Angelika odvrátila oči od osvětleného plátna, tvořeného otevřeným oknem,

viděla kolem sebe jen temnou noc,

v níž šuměl blízký les, kolébaný podzimním větrem.

Po chvíli si uvědomila, že je pokoj prázdný. Lampička stále

svítila, ale místnost se znovu ponořila do své tajemnosti.

Dívka se pomalu přiblížila k oknu a vklouzla dovnitř.

Vůně líčidel a voňavek se podivně mísila s noční vůní vlhkého

lesa, mechu, zralých kaštanů.

Angelika ještě přesně nevěděla, co udělá. Mohli ji tu překvapit. Ale nebála

se. Stejně to všechno byl jen sen. Bylo to ,

jako cesta do Ameriky, šílená z Monteloupu, jako zločiny Gillese de Retz...

Rychlým pohybem vytáhla z odhozeného županu klíček od

sekretáře, otevřela ho a vyndala pokladnici. Byla ze santalového dřeva a

pronikavě voněla. Zavřela sekretář, dala klíč na

místo a se skříňkou v ruce vylezla zpátky na římsu. Najednou

se pobaveně usmála. Představila si tvář pana de Condé, až

objeví zmizení jedu a kompromitujících dopisů.

To není žádná krádež, řekla si, když chci zabránit zločinu.

Už věděla, kam svou kořist uloží. Rohové vížky, které italský

architekt umístil na všechny čtyři rohy překrásného plessiského

zámku, nesloužily jen na ozdobu, ale byly opatřeny i miniaturními střílnami a

cimbuřemi, jako měly středověké hrady.

Byly prostorné a měly maličký vikýř.

Angelika strčila skříňku do té, která byla nejbliž. Koho by

napadlo ji tam hledat!

Pak se pružně sesmekla podél fasády a seskočila na pevnou

zem. Až teď si uvědomila, jak má ledové nohy.

Obula si staré botky a vracela se k zámku.

Všichni už byli v salónech. Temná a mlhavá noc nikoho nelákala.

Jakmile Angelika vešla do haly, pošimraly ji v nose příjemné

vůně jídel. Viděla procházet řadu malých olivřežovaných sluhů,

kteří velice vážně nesli obrovské stříbrné podnosy. Defilovali před ní bažanti a sluky ozdobené pery, selátko s květinovým /109/

věncem jako nevěsta, několik pěkných mladých kozlátek, trůnicích na artyčokách a snítkách fenyklu.

Ze sálů a galerií, kde se celá společnost rozesadila kolem malých stolků, prostřených krajkovými ubrusy, zazníval cinkot porcelánu a ťukání sklínek.

Angelika stanula na prahu největšího salónu a spatřila prince de Condé ve společnosti madame du Plessis, ..vévodkyně de Beaufort a komtesy de Richeville. I markýz du Plessis a jeho syn Filip seděli u princova stolu, stejně jako několik dalších dam a mladých pánů. Mezi všemi těmi krajkami, stuhami, látkami vyšívanými zlatem a stříbrem se podivně vyjímal hnědá sutana Itala Exiliho. Kdyby tu byl baron de Sancé, tvořil by přísnému zjevu mnicha patřičný protějšek. Ale ať se Angelika rozhlížela jak chtěla, otce nikde neviděla.

Najednou ji jedno z pážat, které neslo pozlacenou pánev, poznalo. Byl to hoch, který si z ní utahoval kvůli tanci.

"A hele, baronka Popelka," zažertoval. "Co budete pít, Nanyňko? Jablečnou šťávu nebo kyselé mléko?"

Vyplázla na něj jazyk, poněkud zkoprnělého ho obešla a zamířila k princovu stolu.

"Proboha, co to tamhle jde?" vykřikla vévodkyně de Beaufort.

Paní du Plessis sledovala směr jejího pohledu, objevila Angeliku a znovu zavolala na pomoc syna.

"Filipe! Filipe! Buďte tak laskav, příteli, a odved'te vaši sestřenku de Sancé ke stolu mezi dvorní dámy."

Mladík zvedl nevlídný pohled k Angelice.

"Tady máte židli," řekl a ukázal na prázdné místo vedle sebe.

"Sem ne, Filipe, sem ne. To místo přece držíte pro slečnu de Senlis."

, Slečna de Senlis si měla pospíšit. Až konečně dorazí, zjistí, že už ji nahradil... někdo lepší," dodal s krátkým ironickým zasmáním.

. Sousedé se také rozesmáli.

Ale Angelika si sedla. Zašla už příliš daleko, nemohla couvnout. Neodvážila se zeptat, kde je otec, a lesk světél, která se odrážela od sklenic, karaf, stříbra a diamantů dam ji oslepoval až k závratí. Rychle se narovnala, vypjala prsa a odhodila

/110/

těžké zlaté vlasy na záda. Měla pocit, že na ni někteří pánové vrhli vůbec ne lhostejné pohledy. Téměř naproti ní ji chvilinku s arogantní pozorností sledovalo ptačí oko prince de Condé.

"Proboha, vy ale máte zvláštní příbuzné, pane du Plessis.

Co je to za šedivou myšku?"

"Moje mladá venkovská sestřenka, pane. Ale politujte mě: dvě hodiny jsem musel místo našich hudebníků a příjemných nabídek těchto dam poslouchat pana barona, jejího otce, jehož dech cítím ještě teď - jak říká náš cynický básník Agenteuil:

Ani dech mrtvého, říkám vám bez lhaní,
aní pach záchodu není tak omamný."

Společnost se servilně zasmála.

"A víte, o co mě žádal?" pokračoval markýz a vyumělkovaným gestem si utíral oči. "Zestručním to: abych mu pomohl

získat úlevu na daních pro několik mul z jeho stájí a pro výrobu - no považte - olova, které hodlá už vytavené najít pod zeleninou na zahrádce. V životě jsem neslyšel větší pitomost."

"Čert aby vzal tyhle žebráky," zavrčel princ. "Těmi svými venkovskými manýrami zesměšňují náš stav."

Dámy se zalykaly smíchy.

"Viděli jste jeho pero na klobouku?"

A ze stěevíců mu trčela sláma."

"

Angelice bilo srdce tak silně, že měla dojem, že to Filip vedle ní musí slyšet. Pohlédla na něj a přistihla mladíka, jak na ni s nedefinovatelným výrazem upírá modrý a studený pohled. Nemůžu přece nechat otce takhle urážet, napadlo ji. Musela hrozně zblednout. Vzpomněla si, jak zrudla před několika hodinami paní de Richeville, když se v ledovém tichu najednou ozval Angeličín hlas. Něčeho se tedy tihle posměváčkové přece jen báli...

Malička ze Sancé" se zhluboka nadechla.

"

"Možná žejsme žebráci," řekla velice nahlas a velice zřetelně, ale alespoň se nepokoušíme otrávit krále."

"

Stejně jako předtím úsměvy na tvářích ztuhly a rozhostilo se tak těžké ticho, že u vedlejších stolů vzhledli. Konverzace pomalu odumřela, pohyby večeřících se zpomalily a všichni pohlédli na prince de Condé.

Co... Cože?... Co?" koktal markýz du Plessis. Pak se náhle

"

odmlčel.

"Jaké podivné výrazy," ozval se konečně princ, který se jen stěží ovládal. "Ta dívka asi není zvyklá na společnost dospělých. Zřejmě ještě poslouchá chůviny pohádky.."

Ted' mě úplně zesměšní, vyženou a slíbí mi výprask, napadlo Angeliku ve zmatku.

Pohlédla na konec stolu:

"Slyšela jsem, že signor Exili je největší znalec jedů v království."

Nový kamínek hozený do moře vyvolal bouřlivé vlnobití.

Hosté si začali vyděšeně šeptat.

"Bože, ta dívka je posedlá ďáblem," vykřikla paní du Plessis

a zuřivě kousala do malého krajkového kapesníčku. "Už podruhé se za ni musím stydět. Vypadá s těma nevinnýma očima

jako panenka, najednou však otevře ústa a říká příšerné věci."

Příšerné? Proč příšerné?" protestoval klidně princ a ne

spouštěl oči z Angeliky. "Příšerné by byly, kdyby byly pravdivé.

Jenže jsou to jen výmysly holčičky, která neudrží jazyk za zuby."

"Budu držet jazyk za zuby, až se mi bude chtít," odsekla

Angelika.

"A kdy se vám bude chtít, slečno?"

"Až se přestanete posmívat mému otci a poskytnete mu tu malou úlevu, o níž žádá."

Princ de Condé najednou zrudl. Skandál byl na spadnutí.

Lidé na konci galerie vstávali ze židlí. .

K čertu s těmi... s těmi..., " dusil se princ. Najednou však "

vstal a s napřaženou rukou, jako by vybízel vojsko na zteč španělské armády, zavelel vztekle:

"Pojďte se mnou."

Zabije mě, pomyslela si Angelika. Při pohledu na toho vysokého šlechtice, který stál najednou nad ní, se roztřásla strachem i rozkoší.

Ale následovala ho, malá šedá myška šla za tím velkým opentleným ptákem.

/112/

Všimla si, že má nad koleny obrovské krajkové volány a přes krátké kalhoty jakousi sukénku, ozdobenou mnoha prýmký.

Nikdy neviděla takhle výstředně oblečeného mužského. Zároveň ale obdivovala jeho chůzi, způsob, jakým kladl na podlahu vysoké kulaté podpatky.

"

Teď jsme tu sami," řekl rychle Condé a otočil se. "Nechci na vás být zlý, slečno, ale budete mi muset odpovědět na několik otázek."

Ten nasládlý hlas ji vyděsil víc než výbuch vzteku. Vnímala, že je v opuštěné místnosti sama s tímto mocným mužem, jehož intriky prohlédla, a došlo jí, že se do nich také zapletla a že se v nich udusí jako v pavučině. Couvla, začala koktat a zatvářila se jako přihlouplá venkovanka.

Nechtěla jsem říct nic zlého."

"Tak proč jste si vymyslela tu pomluvu u stolu strýce, kterého si vážíte?"

Pochopila, co ji chce donutit říct, zaváhala, vážila pro i proti. Jako úplný hlupák se tvářit nemohla, to by jí neprošlo.

"Nemyslela jsem nic... opakovala jsem jen věci, které jsem

slyšela...," zamumlala, "že pan Exili se moc dobře vyzná ve výrobě jedů... Jen to s tím králem jsem si vymyslela. Víím, že jsem neměla. Ale dostala jsem vztek..."

V rozpacích si pohrávala s uzlem na pásku.

Kdo vám to řekl?"

"

Angelika usilovně přemýšlela.

"Jedno... páže. Nevím, jak se jmenuje."

Mohla byste mi ho ukázat?"

"

Ano."

"

Odvedl ji ke vchodu do salónu. Ukázala mu páže, které si z ní dělalo legraci. ,

"K čertu s těmi mizery, co poslouchají u dveří," zavrčel princ.

Jak se jmenujete, slečno?"

"

Angelika de Sancé."

"Tak poslechněte, slečno de Sancé. Není správné opakovat nazdařbůh slova, kterým dívka vašeho věku nemůže rozumět.

Mohlo by to uškodit vám i vaší rodině. Teď na to nedorozumění zapomeneme. Dokonce půjdu tak daleko, že prostuduji případ /113/

vašeho otce a podívám se, jestli pro něj nemůžu něco udělat.

Jenže jakou mi dáte záruku, že budete mlčet?"

Zvedla k němu zelené oči. ☹,

"Umím stejně tak dobře mlčet, když dostanu zadostiučinění, jako mluvit, když mě někdo napadá."

"Krucinál, z vás až bude žena, muži se budou věšet jen proto, aby vás mohli spatřit," řekl princ.

Ale na obličeji mu pohrával podivný úsměv. Nezdálo se, že by ji podezíral, že ví víc, než řekla. Impulzivní a navíc dost lehkomyšlný Condé nebyl dobrý psycholog ani pozorovatel.

Když ho přešel první vztek, usoudil, že šlo pouze o přízemní drby. ☹

Jako člověka zvyklého na lichotky a citlivého na všechny ženské půvaby ho rozpaky téhle dívenky, už teď velice krásné, pohnuly k tomu, že se přestal zlobit. Angelika na něj ze všech sil upírala pohled plný nevinného obdivu. "p,

"

Mohla bych se vás na něco zeptat?" dodala ještě a mírně přeháněla svou naivitu.

No copak?"

"

Pročpak nosíte tu sukénku?"

"

Sukénku?... Ale dítě, to jsou přece ,brslenky`. Nejsou snad nanejvýš elegantní? Brslenky zakrývají nehezské krátké kalhoty, které ostatně sluší jen jezdcům. Navíc se dají zdobit sámkami a stuhami. A jsou velice pohodlné. Na tom vašem venkově jste nikdy nic takového neviděla?"

"Ne. A co ty obrovské mašle, co máte pod koleny?"

"To jsou volány. Dávají vyniknout lýtku, které se napne a vypadá svalnatější."

"

To je pravda," souhlasila Angelika. "Je to všechno moc krásné. Nikdy jsem neviděla tak krásné oblečení."

"Ach, o šatech si povídejte se ženami a získáte si i tu největší fúrii," řekl princ potěšen svým úspěchem. "Ale teď se musím vrátit k hostům. Slibujete, že už budete rozumná?"

"Ano, pane," prohlásila s co nejněžnějším úsměvem, který odhalil její drobné perleťové zoubky.

Princ Condé se vrátil do salónu a velkorysým gestem uklidnil a vzrušenou společnost. ;I

/114/"

Jezte, jezte, přátelé. To byl jen planý poplach. Ta malá nezbeda se omluví."

, Angelika se sama od sebe uklonila markýze du Plessis.

"Omlouvám se vám, madame, a prosím vás, abych se mohla vzdálit."

Trochu je rozesmálo gesto paní du Plessis, která, neschopna slova, jen ukázala rukou na dveře.

I Jenže u dveří vznikl jakýsi další zmatek.

"Má dcera, kde je má dcera?" křičel baron Armand.

"Pan baron shání dceru," posmíval se sluha.

Mezi elegantními hosty a sluhy v livrejích vypadal chudák baron jako velký černý uvězněný čmelák. Angelika se k němu rozběhla.

,Angeliko," vydechl. "Já se z tebe zblázním. Už tři hodiny

,

tě hledám v té tmě mezi Sancé, Molinesovým statkem a Plessis.

To je ale den, dítě moje. To je den!"

"Pojeď pryč, tati, prosím tě," řekla.

Už byli na zápraží, když je zavolal hlas markýze du Plessis.

"Chvilíčku, bratránku, princ by si s vámi chtěl promluvit. ☐ .

I Kvůli těm celním úlevám, o nichž jste mi říkal..."

Zbytek už okolí nezaslechlo.

Angelika si sedla na poslední schod a čekala na otce. Najednou měla pocit, že má v hlavě úplně prázdnou, že naprosto

ztratila vůli. Přišel ji očichat malý bílý ohař. Mechanicky ho hladila.

Když se pan de Sancé objevil, chytil dceru za ruku.

"Bál jsem se, že jsi zas utekla. Máš opravdu ďábla v těle.

Pan de Condé mi ohledně tebe vysekl tak podivné komplimen- ty, že jsem si nebyl jist, jestli se nemám omluvit, že jsem tě vůbec stvořil."

O chvíli později, zatímco muly pomalu kráčely tmou, potřásl pan de Sancé hlavou a rozhovořil se:

"Já těm lidem vůbec nerozumím. Nejdřív mě vyslechnou a jen se ušklibají. Markýz mi s úcty v ruce vysvětluje, o co je jeho situace horší než moje. Nechají mě odejít a nenabídnou mi ani sklenku vína na svlažení hrdla, a pak mě najednou za/115/ volají zpátky a slíbí mi všechno, co chci. Podle prince dostanu povolení o snížení daní příští měsíc."

, Tím líp, tati," zamumlala Angelika.

Zaposlouchala se do nočního koncertu žab, který prozrazoval blízkost močálu a starého hradu. Najednou jí bylo do pláče. "Myslíš, že si tě paní du Plessis vezme za dvorní dámu?" zeptal se ještě baron.

"Oh ne, to asi ne," pohlédla na něj něžně Angelika.

Z cesty do Poitiers zůstala Angelice jen neurčitá a spíš nepřijemná vzpomínka. Opravili pro tuto příležitost velice starý kočár, do něhož usedla spolu s Hortenzií a Madelon. Sluha přivedl zje stáje muly. Raymond a Gontran si osedlali čistokrevné koně, které jim daroval otec. Jezuité údajně mají v nových kolejích k! pro hřebce mladých šlechticů stáje.

Průvod doplňovali dva těžcí tahouni. Jeden nesl starého Viléma, který měl mladé pány doprovodit. V zemi dochází k příliš

mnoha novým vzpourám a válkám. Pan de la Rochefoucauld prý bouří Poitou pro pana de Condé. Povolává do armády a zabavuje část sklizně, aby ji uživil. A kdo mluví o armádě, mluví i o hladu a bídě, o banditech a zlodějích na všech křižovatkách.

Starý Vilém je tedy tu, kopí opřené o sedlo a starý meč po boku.

Ale cesta byla klidná. Když projížděli lesem, zahlédli několik podezřelých stínů, které mizely mezi stromy. Ale buď kopí starého harcovníka, nebo možná spíš ubohost konvoje lupiče odradila.

Noc strávili v hospodě na opuštěné křižovatce, kde bylo slyšet jen hvízdání větru v bezlistém lese.

Hospodský se uvolil nabídnout cestujícím teplou vodu, již říkal bujón, a nějaké sýry, které snědli při světle špatné lojové svíčky.

/116/

"

Všichni hospodští se paktují s lupiči," oznámil Raymond vyděšeným sestrám. "V hospodách kolem cest dochází k většině vražd. Při naší poslední cestě jsme spali na místě, kde před necelým měsícem kdosi prořízl hrdlo bohatému finančníkovi, který se provinil pouze tím, že cestoval sám."

Vzápětí ale zalitoval, že se pustil do příliš světské debaty, a dodal:

"Tyhle zločiny prostých lidí jsou ale jen důsledkem nevázanosti těch vysoce postavených. Celý svět ztratil bázeň boží."

Měli před sebou ještě den cesty. Všechny tři sestry, roztřesené na promrzlých a rozbitých cestách jako pytle ořechů, se cítily jako rozlámané. Jen velice zřídka najeli na zbytky římské silnice se starým rovným dlážděním. Nejčastěji putovali po blátivých cestičkách rozježděných kopyty koní a koly kočárů. Na nájezdech na mosty museli často stát celé hodiny, až úplně promrzli; mýtný byl obvykle nesmírně pomalý a velmi hovorný úředník, který si s každým cestujícím rád popovídal. Bez zastávky projížděli pouze vysocí šlechtici, kteří pohrdavým gestem házeli k nohám výběrčího pytlíky s penězi.

Prokřehlá Madelon se tiskla k Angelice a rozplakala se, zatímco Hortenzie přes sevřené rty zasykla:

"To je nestoudnost."

Všechny už byly celé utrmácené a neubránily se úlevnému vydechnutí, když se před nimi na úbočí kopce, oblévaného půvabnou říčkou Clain, navečer druhého dne objevilo město Poitiers se svými narůžovělými střechami.

Byl jasný zimní den. Člověk si mohl připadat jako v jižních krajích - ostatně Poitou bylo branou na jih -, tak teple se modralo nebe nad taškami střech. Zvony vyzváněly klekání a vzájemně si odpovídaly.

Tyhle zvony budou teď pět let odzvánět i Angeličiny hodiny.

Poitiers bylo město kostelů, klášterů a kolejí. Zvony odměřovaly život všeho toho lidu v sutanách, těch armád studentů stejně hlučných, jak tiší byli jejich učitelé. Kněží a bakaláři se potkávali na rozích stoupajících uliček, ve stínech dvorů, na náměstích, která jedno nad druhým nabízela svá prostranství městským poutníkům.

Děti barona de Sancé se rozloučily před katedrálou. Klášter /117/

uršulinek se tyčil nad Clainem mírně vlevo. Kolej otců jezuitů stála až úplně nahoře. Mládí je neobratné, takže se rozloučili téměř beze slova, jen Madelon se slzami v očích objala oba bratry.

Tak se za Angelikou zavřela klášterní vrata. Dlouho jí trvalo, než pochopila, že její tíživý pocit pramení z toho, že jí náhle

chybí prostor. Zdi, všude zdi, a mříže v oknech. Spolužačky jí nebyly sympatické; vždycky měla klukovskou partu a malí sedláčci ji obdivovali a poslouchali. Zatímco tady byla mezi těmi slečnami z nejvyšších kruhů a s pořádnými věny Angelika de Sancé jedna z posledních.

Také se musela podřídít mukám kosticemi vyztužené šněrovačky, utažené tak těsně, že se dívky musely držet rovně;

zvykaly si tak za všech okolností shlížet na svět pěkně z vysoka.

Urostlá, vytrénovaná Angelika s vrozeným půvabným držením těla by se bez tohoto mučení klidně obešla. Jenže ze šněrovačky už se stala instituce, jež přerostla zdi kláštera. Když Angelika poslouchala, jak si o tom kusu oděvu šlechtičny povídají, bylo jí naprosto jasné, že šněrovačka je věc v módě nesmírně důležitá. Dokonce se mluvilo i o velrybích kosticích nebo o železných obručích, které se zdobily stuhami a korálky. Takový

živůtek měl podpírat ňadra tak, aby pod krajkami vypadala, že jsou neustále pohotově ze svého úkrytu vyskočit. Velké dívky samozřejmě tyhle výztuhy tajně sundávaly, i když je měl klášter připravit především na správné chování ve vysoké společnosti a na sňatek.

Bylo třeba naučit se tančit, zdravit, hrát na loutnu a klavichord, udržet se dvěma či třemi spolužačkami konverzaci na

dané téma, a dokonce si pohrávat s vějířem a líčit se. Za důležitou byla pokládána i péče o dům. Protože nebesa mohla na člověka seslat nejrůznější nástrahy, věnovaly se žákyně i těm nejhrubším pracím. Popořadě pracovaly v kuchyni nebo v prádelně, rozsvěcely a čistily lampy, zametaly, myly podlahu. Dostalo se jim i jakéhosi základního vzdělání: učily se velice nezábavně podanému dějepisu, zeměpisu, mytologii, počtům, teologii a latině.

Víc péče se věnovalo stylistickým cvičením, speciálně pro ženy bylo důležité umění epistolární; psát dopisy přátelům a milencům zabralo ženě z nejvyšší společnosti nejvíc času.

/118/z

Angeliky jeptišky přílišnou radost neměly, přestože byla docela učenlivá. Splnila, co jí nařídily, ale tvářila se, jako by nechápala, proč se musí zabývat tolika hloupostmi. Občas ji v hodinách marně hledaly: nakonec ji našly v zelinářské zahradě, která se rozkládala nad klidnými a skoro opuštěnými ; uličkami. Na nejpřísnější výčitky vždycky odpovídala, že nevěděla, že dělá něco špatného, když pozoruje, jak roste zelí.

Další léto se ve městě rozšířila dost vážná epidemie, které se začalo říkat mor: z děr vylézala spousta krys a umírala na ulicích i uvnitř domů.

! Fronda, vedená pány de Condé a de Turenne, přinesla krajům na západě, které byly dosud ušetřeny cizích armád, hlad

a bídu. Nikdo už nevěděl, kdo je proti králi a kdo s ním, ale sedláci, jimž výhořely vesnice, táhli do měst. Vznikla armáda ubožáků, která se tlačila u zadních vchodů a natahovala ruce. Brzy jich bylo víc než kněží a studentů.

Mladé schovanky od uršulinek rozdávaly v určité hodiny, a dny chudákům shromážděným před klášterem almužnu. Byly poučeny, že toje takéjedno z posláních budoucí dokonalé dámy. Angelika poprvé uviděla beznadějnou bídu, rozkladnou, skutečnou bídu s chlípnýma a nenávistnýma očima. Na rozdíl od jejích kamarádek, z nichž některé plakaly a jiné svíraly s odporem rty, ji to ani nedojímalo, ani nepobuřovalo. Měla pocit, že poznává obraz, který v sobě nosí už dávno jako předtuchu toho, co jí podivný osud chystá. .

Tahle chátra, zaplňující strmé uličky, kde horký červenec vysoušel všechny fontány, byla hotovým semeništěm moru.

Nakazilo se i několik chovaneček. Jednoho rána si Angelika všimla, že na dvoře chybí Madelon. Když se po ní ptala, řekl jí, že onemocněla a leží na ošetřovně. Za několik dní Madelon zemřela. Angelika nad bledým a jakoby vyschlým tělíčkem neplakala. Dokonce se zlobila, že Hortenzie roní okázalé slzy.

Pročpak to sedmnáctileté bidlo pláče? Nikdy neměla Madelon ráda. Hortenzie má ráda jen samu sebe.

"Bohužel, děvčátka," řekla jí měkce stará jeptiška, "to je, zákon boží. Děti často umírají. Vaše matka měla prý deset /119/

dětí, přišla jen o jediné. S tímhle o dvě. To není moc. Známe jednu dámu, která měla patnáct dětí a ztratila jich sedm. Vidíte, tak je to. Bůh děti dá, Bůh si je vezme zpátky. Mnoho dětí umírá. Je to zákon boží..."

Po Madelonině smrti byla Angelika ještě nezvladatelnější, začala být dokonce neposlušná. Dělal si, co chtěla, na celé hodiny se ztrácela v neznámých koutech rozlehlého domu. Zakázali jí chodit na zahradu a do sadu. Stejně tam ale mizela.

Už ji dokonce chtěli poslat zpátky, ale baron de Sancé přes obtíže, které mu působila občanská válka, platil na rozdíl od, některých dalších rodičů chovaneček za své dcery naprosto pravidelně. Hortenzie byla navícjednou z nejspřádanějších dívek v penzionátu. Díky starší brali ohled na mladší. Ale odmítali si s ní dělat starosti.

Takže jednoho lednového dne roku 1657 stála Angelika, které bylo právě patnáct, znovu u zahradní zdi, bavila se pozorováním ruchu v uličce a vyhřívala se na mírném slunci.

V těchto prvních dnech roku bylo v Poitiers nesmírně rušno. Dorazili sem totiž královna, král a jejich přívrženci. Chudák královna, chudák mladý král, zmítání neustálými vzpourami.

Přijeli do Guyennu porazit pana de Condé. Při zpáteční cestě se zastavili v Poitou, aby se pokusili vyjednávat s panem de Turenne, který držel v rukou tenhle kraj, rozkládající se od Fontenay-le-Comte až po oceán. Chatellerault a Lucon, staré, převážně protestantské pevnosti, se připojily k hugenotskému generálovi, ale Poitiers, které nezapomnělo, že před sto lety jeho kostel vyplenili a jejich pána oběsili kacíři, otevřelo své brány panovníkovi.

Dnes už měl mladý princ kolem sebe jen černé šaty Španělčiny. Lidé, vlastně celá Francie, tak dlouho křičeli: "Pryč s Mazarinem!", až se muž v červené sutaně konečně podvolil. Opustil milovanou královnu a uchýlil se do Německa.

Ale ani jeho

odjezd ještě nestačil uklidnit vášně...

Angelika, opřená o zeď kláštera, naslouchala hluku vzrušeného města, jehož rozčilení proniklo i do téhle vzdálené čtvrti.

Kletby kočích, jejichž kočáry na sebe v klikatých uličkách

/120/

narážely, vpadaly do smíchu a žertů pážat a služek a do "dusotu koní.

Nad vším tímto zmatkem se vznášelo dunění zvonů. Angelika se naučila je rozeznávat: zvon svatého Ilaria, svaté Radegundy, mohutný zvon z Notre-Dame-la-Grande a vážné zvony z věže svatého Prochoria.

Najednou se u zdi vynořil průvod pážat; v saténových a hedvábných oblečcích vypadala jako hejno exotických ptáků.

Jeden z nich se zastavil a zavazoval si tkaničku na botě.

Když vstával, zvedl hlavu a setkal se s pohledem Angeliky, která ho z výše zdi pozorovala.

Pážeci klobouk vzápětí galantně zametal prach.

"Nazdar, slečinko. Nevypadáte, že byste se tam nahoře příliš bavila."

Připomínal jí pážata, která viděla v Plessis. Měl stejné moderní krátké nařasené kalhotky s nabíranými nohavicemi, v nichž jeho nohy vypadaly dlouhé a jako čapí.

Jinak byl ale s tím usměvavým opáleným obličejem a krásnými kaštanovými vlasy docela sympatický.

Zeptala se ho, kolik je mu let. Odpověděl, že šestnáct.

"Ale buďte klidná, slečno," dodal, "umím se dvořit dámě."

Šíbalsky na ni mrkl a najednou napřáhl ruku.

"Tak přece skočte!"

Angeliky se zmocnilo příjemné vzrušení. Šedivé a smutné vězení, které jí svírá srdce, jako by se otevíralo. Ten hezký úsměv obrácený k ní slibuje cosi sladkého a příjemného, po čem hladoví jako po velkém velikonočním půstu.

"Pojďte," šeptal, "jestli budete chtít, zavedu vás do paláce

vévodů Akvitánských, kde bydlí dvůr, a ukážu vám krále."

Chvilíčku váhala, ale pak si hbitě vyhrnula černý vlněný plášť s kapucou.

"Pozor, skáču!" vykřikla.

Málem ji chytil do náručí. Rozesmáli se. Okamžitě jí objal kolem pasu a odváděl ji.

"Co řeknou jeptišky v klášteře?"

"Jsou na mě zvyklé."

"Jak se dostanete zpátky?"

"Zazvoním u dveří a poprosím o almužnu."

/121/

(7)

Vyprskl.

Angelika se radostně vnořila do davu, který ji unášel. Mezi dámami a pány, jejichž krásné oblečení vzbuzovalo obdiv venkovanů, se proplétali obchodníci. Od jednoho z nich koupilo páže dvě smažená žabí stehýnka. Jemu, Pařížanovi, připadalo tohle jídlo nesmírně komické. Oba mladí lidé s chutí jedli. Páže jí vyprávělo, že se jmenuje Henri de Roguier a že je ve službách krále. Král je veselý společník, občas opustí své vážné rádce a přijde si zahrát na ceteru s přáteli. Půvabné italské panenky, neteře kardinála Mazarina, zůstaly u dvora, i když byl jejich strýc nucen odjet.

Chlapec klábosil a přitom úmyslně vedl Angeliku směrem k méně živým čtvrtím. Všimla si toho, ale mlčela. Její tělo bylo ve střehu, očekávalo cosi, co slibovala chlapcova ruka kolem jejího pasu.

Zastavil se a něžně ji vtlačil do oblouku nějakých dveří. Pak ji začal vášnivě líbat. Říkal přitom banální a příjemné věci.

"Jsi krásná... Máš tváře jako sedmikrásky a oči zelené jako rosníčka... Rosnička tam od vás... stůj klidně. Rozepnu ti šněrovačku... Nech mě být... Víím, jak na to... Oh. Ještě jsem neviděl tak bílá a krásná řadra... A pevná jako jablíčka..."

Líbíš se mi, holčičko..."

Nechala se hladit a laskat. Trochu zaklonila hlavu, opřela se o kámen porostlý mechem a bezmyšlenkovitě pozorovala modré nebe nad vlnitou střechou.

Hoch teď mlčel, zrychleně dýchal. Zneklidněl a několikrát se zlostně rozhlédl kolem sebe. Ulice byla poměrně klidná. Ale pořád tu někdo přecházel. Minula je i skupinka studentů, kteří se hlasitě rozesmáli, když zahlédli ve stínu zdi mladý párek.

Chlapec couvl, vzteky zadupal.

"To je ale k vzteku! V tomhle pitomém venkovském hnízdě jsou domy plné až k prasknutí. Dokonce i vysocí šlechtici musí přijímat milenky v předpokojích. Nevíš, kde bychom měli trochu klidu?"

"Tady je nám dobře," zamumlala.

Ale on nebyl spokojený. Utkvěl pohledem na malé kapsičce na jejím opasku a tvář se mu rozzářila.

"Pojď! Mám nápad! Budeme mít salón jako na míru."

/122/

Vzal ji za ruku a rozběhli se ulicemi až na náměstí Notre-Dame-la-Grande. Za ty dva roky, co žila v Poitiers, Angelika město vůbec neznala. S obdivem si prohlížela kostelní portál ve tvaru indické pokladnice, ozdobený po stranách dvěma věžičkami, připomínajícími šišky. Vypadalo to, jako by pod čarodějným sochařovým dlátem rozkvetl dokonce i kámen.

Mladý Henri nařídil své průvodkyni, aby na něho počkala.

Za chvíli se vrátil s klíčem v ruce.

"Kostelník mi na chvíli pronajal kazatelnu."

"Kazatelnu?" opakovala užaslá Angelika.

"No a? Neproказuje podobnou službu zamilovaným chudákům poprvé!"

Znovu ji objal kolem pasu a sestupoval s ní po schodech do sakristie.

Angeliku obklopila tma a ticho klenby. Kostely v Poitou jsou nejtmavší v celé Francii. Pevné stavby na obrovských pilířích skrývají ve svém stínu staré nástěnné malby, jejichž živé barvy se jen pomalu objevují před udivenými očima. Oba mladí lidé tiše postupovali.

"Je mi zima," zašeptala Angelika a přitáhla si plášť.

Položil jí chlácholivě paži kolem ramen, ale i jeho vzrušení opadlo, zdál se spíš vyděšený.

Otevřel dveře monumentální kazatelny a vyšplhal po schodech do kruhovitého prostoru pro kněze, Angelika šla mechanicky za ním. Usedli na podlahu pokrytou měkkým kobercem.

Kostel, hluboká tma a vůně kadidla zchladily chlapcovu podnikavost. Znovu objal Angeliku kolem ramen a něžně ji políbil na spánek.

"Ty jsi ale krásná," vydechl, "líbíš se mi daleko víc než ty bohaté dámy, co mě neustále popichují a zahrávají si se mnou. Dost často mě to otravuje, ale musím jim být po vůli. Kdybys věděla.."

Znovu vzdychl. Obličej měl najednou skoro dětský.

"Ukážu ti něco moc hezkého, něco výjimečného," řekl a začal si prohrabávat kapsy.

Vytáhl čtvereček bílého hedvábí zdobený kraječkou a trochu ušpiněný.

Kapesník?" řekla Angelika.

"

/123/

„Ano. Králův kapesník. Dneska ráno ho upustil. Sebral jsem

ho a nechal jsem si ho jako talisman."

Dlouho se na ni zamyšleně díval.

"Mám ti ho dát jako zástavu naší lásky?"

„Oh ano," odpověděla Angelika a rychle natáhla ruku.

Uhodila do pevné dřevěné stěny, což se pod klenbou hlasitě rozlehlo.

Zaraženě a trochu vyděšeně znehybněli.

Myslím, že někdo jde," špitla Angelika.

"

Chlapec se kajícně přiznal:

"Zapomněl jsem dole pod schody zavřít dveře."

Odmlčeli se a naslouchali blížícím se krokům. Kdosi stoupal po schodech jejich útulku, až se nad nimi objevila hlava starého kněze s černou čepičkou.

Co tu děláte, děti moje?" zeptal se.

"

Hoch s dobře proříznutou pusou začal rychle drmolit:

"Chtěl jsem se sejít se sestrou, je v klášteře v Poitiers, ale nevěděl jsem, jak ji najdu. Rodiče..."

"

Nekřič v domě božím," okřikl ho kněz. "Vstaňte a pojďte se mnou."

Odvedl je do sakristie a usedl na stoličku. Pak si opřel ruce o kolena a pohlédl pomalu z jednoho na druhého. Bílé vlasy vylézající zpod kněžské čepičky tvořily aureolu kolem jeho tváře, která si i přes své stáří zachovala zdravou venkovskou barvu. Měl velký nos, malá, živá, chytrá očka a krásnou bílou bradku. Henri de Roguier vypadal najednou vyděšeně a odmlčel se v rozpacích, které nepředstíral.

"

Je to tvůj milenec?" zeptal se najednou kněz Angeliky a ukázal bradou na mladíka.

Dívka zrudla a páže živě a upřímně vykřiklo:

"Pane, já bych byl chtěl, ale ona není taková."

"

Tím líp, děvenko. Kdybys měla krásný perlový náhrdelník, hodila bys ho na dvůr s hnojem, kam chodí čuňata rýt špinavými rypáky? Co? Odpovíš mi, holčičko? Udělala bys to?"

Ne. Neudělala."

"Nemají se házet perly sviním. Nesmíš promrhat poklad svého panenství, který je určen pouze pro svatební den. A ty, hrubiáne," pokračoval měkce a obrátil se k chlapci, "jak tě
/124/

napadla ta kacířská myšlenka, že odvedeš svou přítelkyni do chrámové kazatelny a tam se jí budeš dvořit?"

"Kam jsem ji měl odvést," protestoval zamračeně hoch.

"V těch místních uličkách užších než spíž, si člověk klidně nepopovídá. Věděl jsem, že kostelník z Notre-Dame-la-Grande občas pronajímá kazatelnu a zpovědnice, aby si tam lidé mohli pošeptat své tajemství daleko od zvědavých uší. Víte, pane Vincente, v těchhle venkovských městečkách slečny příliš přísně hlídají mrzoutští otcové a hádavé matky, takže nemají nejmenší možnost vyslechnout něžné slovíčko, které.."

"Ty ale dovedeš poučit, chlapče!"

"Kazatelna je za třicet liber, zpovědnice za dvacet. To je pro mou kapsu až dost, věřte mi, pane Vincente."

"Já ti klidně věřím," odpověděl kněz, "ale na vahách v chrámové předsíni Notre-Dame-la-Grande, kde ďábel a anděl váží hříchy, to budeš mít ještě dražší."

Obličej, dosud jen vážný, ztvrdl. Natáhl ruku.

"Dej mi ten klíč!" Pak dodal:

"Půjdeš se vyzpovídat, že? Zítra večer tě budu čekat v tomhle kostele. Dám ti rozhřešení. Vím příliš dobře, v jakém prostředí žiješ, chudáku. Jistě by sis raději hrál na muže s dítětem tvého věku než sloužil jako hračka zralým ženám, které tě tahají do svých postelí a svádějí tě na scestí. Ano, vídím, že se červenáš. Stydíš se před tou svěží a bezelstnou dívkou za své falešné lásky."

Chlapec sklopil hlavu, jeho jistota se rozplynula. Konečně

zakoktal:

"Pane Vincente de Paule, smilujte se a neříkejte nic Její Výsosti královně.

Kdyby mě poslala zpátky k otci, nevěděl by, co se mnou. Mám sedm sester, které potřebují věno, a jsem třetí nejmladší v rodině. Nikdy by se mi nedostalo té cti sloužit u krále, kdyby nebylo pana de Lorraine, který... kterémujsem se líbil," dodal v rozpacích. "Koupil mi tu službu. Kdyby mě vyhnali, určitě by chtěl, aby mu otec vrátil peníze, a to on nemůže."

Starý kněz ho vážně pozoroval:

"Nebudu tě jmenovat. Ale je třeba znovu upozornit královnu, jakými hanebníky se obklopuje. Bohužel! Ta dáma je

/125/

zbožná a oddaná svému dílu, jenže co zmůže proti tolika špatnostem? Duše se nezmění vydáním dekretu..."

Přerušilo ho zaskřípění otevíraných dveří. Vešel mladík s dlouhými kudrnatými vlasy v poměrně elegantním černém obleku. Otec Vincent vstal a přísně na něj pohlédl:

"Pane vikáři, chci věřit, že nevíte o obchodech, kterým se věnuje váš kostelník. Dostal třicet liber od tohoto mladíka za to,

že mu umožnil sejít se se svou dívkou v kazatelně vašeho kostela. Bylo by načas, abyste na své služebníky trochu víc dohlédli."

Vikář zavíral pomalu dveře, aby se trochu vzpamatoval.

Když se otočil, přítomí místnosti ještě úplně neskrylo jeho rozpaky. Poněvadž mlčel, otec Vincent pokračoval:

Navíc vidím, že máte paruku a civilní šaty. To je kněžím

„

zakázáno. Není mi příjemné, že budu muset vše oznámit představenému vaší farnosti."

Kněz se jen stěží ovládl, aby nepokrčil rameny.

"Jemu to bude úplně jedno, pane Vincente. Můj prebendář je pařížský kanovník. Koupil si ten úřad před třemi lety od předcházejícího faráře, jenž se uchýlil na své pozemky. V životě tu nebyl, protože má kanovnícký byt při pařížském Notre-Dame, a vsadíme se, že by mu Notre-Dame-la-Grande v Poitiers připadal velice ubohý."

"Oh, mám strach," vykřikl najednou otec Vincent, "že tohle prokleté kupčení s farami a farnostmi, které se prodávají jako osli a kozy na trhu, přivede církev ke zkáze. Kdo se teď stává knězem v království? Přední válečníci a libertini, kteří ani nejsou vysvěceni, ale mají dost peněz, aby získali biskupství, a dovolují si obléknout šat a ozdoby vyslance božího.; . Ach! Kéž nám Pán pomůže potříit tyhle mravy!"

Šťastný, že se hromobití odvrací od jeho hlavy, vikář řekl:

"Já farnost nezanedbávám. Starám se o ni ze všech sil. Prokažte nám tu čest, otče Vincente, a přijďte na naši bohoslužbu

k Nejsvětější svátosti. Uvidíte chrámovou loď plnou věřících.

Poitiers byl zachráněn před kacírstvím díky pílí svých kněží.

To není jako v Niortu, Chatelleraultu a..."

Stařec na něj zamračeně pohlédl:

"Právě hříchy kněží byly hlavní příčinou odpadlictví," vykřikl přísně.

/126/

Vstal, vzal oba mladé lidi za ramena a vedl je ven. Přes svůj vysoký věk a ohnutá záda vypadal energicky a bystře.

Na náměstí před kostelem se už stmívalo a zimní slunce slabě ozařovalo kamenné květiny.

"Ovečky moje," řekl otec Víncent, "vy děti boží, pokusily jste se utrhnout nezralé ovoce lásky. A proto vám trnou zuby a v srdcích máte smutek. Nechte tedy uzrát na slunci života to, co je určeno k rozkvětu. Člověk nesmí sejít při hledání lásky z pravé cesty, pak se totiž může stát, že ji nenajde nikdy. Neexistuje krutější trest za netrpělivost a slabost než být na celý život odsouzen kousat jen do hořkého ovoce, které ztratilo šťávu.

Ted' každý půjdete svou cestou. Ty, hochu, do služby, kterou musíš svědomitě plnit. Ty, děvče, do kláštera ke své práci.

A až se rozedni, nezapomeňte se pomodlit k Bohu, který je otcem nás všech."

S tímje propustil. Pohledem sledovaljejich půvabné postavy až do okamžiku, kdy se na rohu náměstí rozešli.

Angelika se neohlédla dřív, než došla ke vratům kláštera. Měla v duši hluboký mír. A na rameni stále cítila dotek staré laskavé ruky.

Otec Vincent, přemýšlela, to je ten slavný pan Vincent? Ten, co mu markýz du Plessis říká Svědomí království? Co nutí pány sloužit chudákům? Ten, co každý den navštěvuje krále a královnu? Jak je prostý a hodný.

Než zdvihla klepadlo, ještě se ohlédla na město, zahalené tmou. Otče Vincente, požehnejte mi! přála si v duchu.

Bez protestu přijala trest za další útěk. Od toho dne se však úplně změnila. Věnovala se studiu, byla milejší ke spolužačkám. Zdálo se, že se konečně přizpůsobila přísnému duchu kláštera.

V září opustila klášter její sestra Hortenzie. Vzdálená teta si ji vzala do Niortu za dvorní dámu. Ve skutečnosti ona dáma z velice nízké šlechty, která se vdala za bohatého úředníka pochybného původu, zatoužila po tom, aby její syn spojením s některým vznešeným jménem dodal trochu lesku svým pe/127/něžům. Otec právě nabídl synovi úřad královského prokurátora v Paříži a chtěl, aby syn mezi šlechtu zapadl. Byla to pro obě strany nečekaně výhodná transakce. Svatba se konala okamžitě.

Současně vtáhl mladý král Ludvík XIV. jako vítěz do svého oddaného hlavního města.

Francie v občanské válce dokonale vykrvácela: na jejím území operovalo, hledalo se a ne vždy nacházelo šest armád! Armáda prince de Condé, králova vedená Turenem, který se nečekaně rozhodl, že nezradí, armáda Gastona Orleánského, spojence Angličanů, který se rozešel s francouzskými princí, armáda vévody de Beaufort, který se rozešel úplně se všemi, alejemuž pomáhali Španělé, armáda vévody de Lorraine, která válčila na vlastní pěst, a konečně Mazarinova, jenž chtěl pomoci královně z Německa. Slečna de Montpensier byla málem jmenována armádním generálem za iniciativní návrh, aby se z Bastily střílelo z děla proti jejímu vlastnímu královskému bratranci. To gesto ovšem vznešená slečna tvrdě zaplatila, protože jím vyděsila všechny evropské prince, kteří se ucházeli o její ruku.

Slečna si zabila manžela," zamumlal svým rozkošným ab" ruzským přízvukem kardinál Mazarin, když se mu to doneslo. Kardinál vyšel z té kruté a šílené krize jako vítěz. Za necelý

rok se jeho rudá sutana opět objevovala na chodbách v Louvru, ale už nedošlo k žádné "mazarinádě". Všichni už byli na pokraji sil.

Angelice bylo právě sedmnáct, když jí zemřela matka.

Vroucně se pomodlila v kapli, ale neplakala. Neuměla si představit, že tu postavu v šedých šatech a s černým šálem na hlavě, na nějž si v létě posazovala staromódní slaměný klobouk, už neuvidí. Paní de Sancé, vládkyně nad zahradou a sadem, věnovala možná větší péči a něhu hrušním a zelí než svým mnoha dětem.

A právě díky matčině smrti se Angelika sešla s bratry Raymondem a Denisem; přišli jí tu smutnou událost oznámit. Přijala je v hovorně za studenými mřížemi, jak vyžadoval řád.

/128/

Raymond byl teď v koleji. Jak rostl, začal se natolik podobat Josselinovi, že měla chvíli dojem, že vidí nejstaršího bratra tak, jak si ho pamatovala: v černé školní uniformě a s kalamárem u opasku. Byla tou podobou natolik vyvedená z míry, že poté, co pozdravila kněze, který bratra doprovázel, na Raymonda ani nepohlédla a on se musel představit.

"Já jsem přece Raymond, Angeliko, ty mě nepoznááš?"

Téměř ji to vyděsilo. V jejich klášteře, ve srovnání s jinými velice přísném, se jeptišky chovaly ke kněžím nesmírně ponížene a v jejich oddanosti byla instinktivní poddanost ženy vůči muži. Vyvádělo ji z míry, že jí nějaký kněz tyká. Sklopila oči a Raymond se na ni usmál. Taktně jí řekl o neštěstí, které je všechny postihlo, a velice prostě promluvil o poslušnosti, již jsme povinni Bohu. V jeho podlouhlém obličejí s matnou pletí stejně jako v jasných a zářivých očích se něco změnilo.

Také jí řekl, že otce velice zklamalo, že on, Raymond, se během těch let u jezuitů rozhodl, že bude knězem. Po Josselinově odchodu určitě doufal, že Raymond zdědí rodinné jméno.

Ale mladík se zřekl dědictví ve prospěch ostatních bratrů a složil slib.

Gontran chudáka barona Armanda také zklamal. Odmítl vstoupit do armády, odešel do Paříže a studuje, aniž kdo pořádně ví co. Musí tedy počkat, až vyroste třináctiletý Denis, aby se jménu de Sancé znovu dostalo vojenského lesku, jak bylo v rodinách vysoké šlechty tradicí.

Při řeči pozoroval otec jezuita svou sestru. Aby ho dívka slyšela, tiskla na studené mříže tvář jako růže a její zvláštní oči se ve stínu hovorny leskly jako mořská voda. Zeptal se skoro soucitně: ,

A co ty, Angeliko, co bude s tebou?"

"

Potřásla bohatou zlatě lesklou kšticí a lhostejně odpověděla,

že neví.

Rok nato zavolali Angeliku de Sancé znovu do hovorny.

Našla tam starého Viléma, jen o málo prošedivějšího než kdysi. Nerozlučné kopí pečlivě opřel o zeď cely.

Sdělil jí, že přijel, aby ji odvezl zpátky do Monteloupu. Její výchova skončila. Je z ní hotová mladá žena a našli jí manžela.

/129/

Toulouská svatba

(1656-1660)

(1)

Markýz de Sancé si prohlížel dceru Angeliku s neskryvaným potěšením.

"Ty jeptišky z tebe udělaly dokonalou mladou ženu, divo" ženko moje.

"Jo, dokonalou! To se pozná až při použití," zaprotestovala Angelika a navyklým gestem pohodila nádhernými vlasy.

Monteloupský vzduch plný sladkých vůní z blat jí dodával pocit nezávislosti. Zvedala se jako zvadlá květina po osvěžujícím deštíku.

Jenže otcovská pýcha barona Armanda se nedala.

"V každém případějsi daleko hezčí, než jsem si představoval.

Jen pleť máš podle mě poněkud snědší, než se ti hodí k očím a vlasům. Ale ten kontrast má své kouzlo. Všiml jsem si ostatně, že skoro všechny mé děti mají tuhle barvu pleti. Obávám se, že to je poslední stopa oné kapky arabské krve, kterou má v žilách většina lidí z Poitou. Vidělas nejmladšího bratříčka? Vypadá úplně jako Maur."

Pak zničehonic dodal:

"Hrabě de Peyrac de Morens mě požádal o tvou ruku."

"o mou ruku?" podivila se Angelika. "Vždyť ho neznám!"

"To není důležité. Zná ho Molines, a to je hlavní. Ujišťuje mě, že o lichotivější nabídce pro mou dceru se mi nemohlo ani zdát."

Baron Armand zářil. Rozhrnoval holí petrklíče podél úvozové cesty, po níž v tomto vlahém dubnovém ránu s dcerou šel.

Angelika v doprovodu Viléma a bratra Denise dorazila do Monteloupu včera večer. Když se podivila, že má student prázdniny, sdělil jí, že dostal volno na její svatbu.

Co je to za podivnou historií, pomyslela si dívka.

Zatím to nebrala vážně, ale teď ji baronova jistota začala znepokojovat.

(13)

Za ta léta se příliš nezměnil. Jen do bradky a malého knírku , a la Ludvík XIII. přibýlo několik šedých vousů. Angelika, jež očekávala, že ho smrt manželky zdrtila, se téměř podivila, jak je ve formě a usměvavý.

Právě vyšli na svažitou louku nad vyschlým močálem a ona

se pokoušela změnit téma hovoru a zabránit tím konfliktu ve chvíli, kdy se po tak dlouhé době vidí.

"Psal jste mi, otče, že jste utrpěl velké ztráty na dobytku vinou rekvizic pro armádu a krádeží v letech té děsivé frondy."

"Jistě, přišli jsme s Molinesem asi o polovinu zvířat. Bez něho bych byl dávno ve vězení pro dlužníky, a to bych předtím stačil prodat i všechnu půdu."

"To jste mu tolik dlužen?" vyděsila se.

"Bohužel z těch dvaceti tisíc liber, které mi kdysi půjčil, jsem za pět let tvrdé práce mohl vrátit pouhých pět tisíc, a ty ještě odmítl s tím, že je to můj podíl na zisku. Přijal je, až když jsem se rozzlobil."

Angelika prostoduše namítla, že když sám správce tvrdil, že ty peníze nepotřebuje, neměl být otec tak tvrdohlavě velkorysý.

"

Když vám Molines tu spolupráci nabídl, určitě na ní vydělal. On není člověk, který rozdává dary. Ale je to jistým způsobem rovný chlap, a když vám těch dvacet tisíc liber nechává, prostě jen uznává, jakou práci jste se vším měl a že služby, které jste mu prokázal, za tolik stály."

"Naším španělským obchodům s mulami a olovem, osvobozeným od daní až k oceánu, se opravdu jakžtakž daří. A až ustanou ty krádeže a my budeme moci prodat zbytek produkce státu, pokryjeme celé náklady... To je pravda."

Najednou zděšeně pohlédl na Angeliku.

"Alejak bez obalu o tom dokážete mluvit, dcero. Tak nevím jestli se tenhle praktický a dokonce tvrdý jazyk hodí k dívce, která právě přišla z kláštera."

Angelika se rozesmála.

"Zdá se, že v Paříži dnes všechno řídí ženy: politiku, náboženství, kulturu, dokonce i vědu. Říká se jim preciózky. Každý den se scházejí u jedné z nich s chytrými lidmi, s vědci a tak.

Paní domu leží na lůžku, návštěvníci si posedají kolem a dis/132/ kutují. Samotnou mě zajímá, jestli se v mém budoáru nebudou probírat obchody a finance, až se octnu v Paříži."

"To je ale hrůza," vykřikl upřímně zděšený baron. "Angeliko, takovéhle nápady vám přece nemohly vnuknout uršulinky z Poitiers."

"Tvrdily, že jsem vynikající v počtech a logicky uvažuju.

Dokonce příliš... Naopak velice litovaly, že ze mě nejsou schopny vychovat správnou kajícnici... a pokrytce, jako je má sestra Hortenzie. Dlouho je udržovala v naději, že vstoupí do jejich řádu, ale nakonec byl prokurátorův šarm silnější."

"Ale děvenko, nemusíte jí závidět; Molines, kterého právě tak přísně soudíte, vám určitě našel mnohem lepšího manžela,

než má Hortenzie."

Dívka netrpělivě dupla.

"Ten Molines ale opravdu přehání. Když vás tak poslouchám, skoro to vypadá, že jsem spíš jeho než vaše dcera. Copak že se tak stará o mou budoucnost?"

"Jen si nestěžujte, to by byla velká chyba, vy malá tvrdohlavičko," usmál se otec. "Poslouchejte mě chvíli. Hrabě Jofrey de Peyrac je potomek bývalých hrabat z Toulouse, což je ještě starší šlechta než ta, z níž pochází náš král. Navíc je to nejbohatší a nejvlivnější muž z Languedoku."

"To je možné, otče, ale přece si nemůžu vzít člověka, kterého neznám a kterého jste ani vy v životě neviděl."

"Pročpak?" podivil se baron. "Všechny urozené dívky se takhle vdávají. Copak mohou ony samy nebo náhoda rozhodovat o svazcích, které jsou výhodné pro jejich rodiny a na nichž závisí nejen jejich budoucnost, ale do nichž vkládají i své jméno?"

"Je... mladý?" zeptala se dívka váhavě.

"Mladý! Mladý!" zabručel baron otráveně. "To je ale od tak praktické osoby divná otázka. No, váš příští manžel je opravdu o dvanáct let starší než vy. Ale ve třiceti je muž na vrcholu svých sil a má největší kouzlo osobnosti. Nebesa vám mohou dopřát mnoho dětí. Budete mít palác v Toulouse, zámek v Albi a v Barnumé, spřežení, toalety..."

Pan de Sancé zmlkl, byl s představivostí v koncích.

"Co se mě týká, já pokládám žádost o vaši ruku od muže, který vás také nikdy neviděl, za nečekané, mimořádné štěstí..."

/ 133/

Chvíli kráčeli tiše.

"Přesně tak," brblala Angelika, "taky se mi to štěstí zdá příliš mimořádné. Proč ten hrabě, který má všechny předpoklady, aby si mohl vzít za ženu jakoukoliv bohatou dědičku, si vybere dívku bez věna v nějakém Poitou?"

"Bez věna?" opakoval Armand de Sancé a obličej se mu rozzářil. "Vraťme se domů, Angeliko, aby ses mohla převléct. Vyrazíme si na koni, chci ti něco ukázat."

Na baronův rozkaz vyvedl sluha ze stáje dva koně a rychle je osedlal. Zvědavá dívka se na nic neptala. Říkala si, že se jednou vdát musí a že většina jejích kamarádek si stejně jako ona bere nápadníka, kterého jí přivedou rodiče. Proč ji to tedy

,
tak rozčiluje? Muž, kterého ji určili, není žádný stařec. A bude bohatá...

Najednou si Angelika uvědomila, že ji cosi příjemně vzrušuje.

Chvíli nechápala, co to je. Ruka sluhy, který jí pomáhal do sedla, jí sklouzla po kotníku a něžně jí hladila nohu gestem,

které ani při nejlepší vůli nemohla pokládat za náhodné.

Baron se odešel přezout a vzít si čistý límec. Angelika sebou nervózně cukla a kůň pokročil dopředu.

"Co to děláš, sprostáku?"

Zrudla a vztekala se sama na sebe, neboť si musela přiznat, že ji to krátké polaskání příjemně rozechvělo.

Sluha, herkules s rozložitými rameny, zvedl hlavu. Do tmavých očí, z nichž zazářilo důvěrné šibalství, mu padaly prameny hnědých vlasů.

"Nicolasi," vykřikla Angelika, zatímco v ní zápasila radost ze setkání s bývalým kamarádem a zmatek z gesta, které si k ní dovolil.

"Tak tys ho poznala," řekl baron de Sancé vracející se dlouhými kroky.

"Nicolas je široko daleko vyhlášený rošťák, nikdo ho nedokáže zvládnout. Nezajímá ho ani práce, ani muly. Je hrozně líný, honí se za každou sukní. Tak dopadl tvůj někdejší kamarád, Angeliko."

Nevypadalo to, že by se mladík styděl za charakteristiku svého pána. Nespouštěl oči z Angeliky a v témž drzém úsměvu ukazoval řadu bílých zubů. Rozepnutá košile odhalovala mohutnou zarostlou hrud.

/134/

"No tak, hochu, vem si mulu, doprovodíš nás," řekl baron, který si ničeho nevšiml.

"

"Dobře, pane.

Tříjezdci přešli padací most a vydali se cestou vlevo směrem k Monteloupu.

"Kam jedeme, otče?"

Do starého olověného dolu."

"K těm bývalým pecím u nieulského kláštera?"

Přesně tam."

"

Angelika si vybavila klášter s prostopášnými mnichy, svou bláznivou dětskou výpravu, s níž chtěla odjet do Ameriky a vyprávění bratra Anselma o olovu a stříbru a o těžbě, které se tu věnovali ve středověku.

"Nevím, co ten kus neúrodné země..."

"Ten kus země už není neúrodný a jmenuje se teď Stříbrná huť; představuje prostě a jednoduše tvé věno. Vzpomínáš si, jak mě Molines požádal, abych obnovil rodinné právo na těžbu a čtvrtinu produkce také nechal osvobodit od daní? Jakmile jsem toho dosáhl, pozval saské dělníky. Když jsem viděl, jaký význam přikládá tomuto kousku až dosud ladem ležící země, řekl jsem mu, že to bude tvé věno. Myslím, že právě v té chvíli

se v jeho mazané hlavě vylíhla myšlenka na svatbu s hrabětem de Peyrac. Onen toulouský šlechtic totiž ten důl chtěl. Příliš jsem nepochopil, jakým způsobem s Molinesem spolupracuje. Mám pocit, že překupníkem mul a rudy, kterou posíláme přes moře do Španělska, je z největší části on. Což svědčí o tom, že mnohem víc šlechticů, než by se člověk domníval, se věnuje obchodu. Jenže si zároveň myslím, že hrabě de Peyrac má tolik majetku a půdy, že se nemusí zabývat něčím tak podřadným. Zřejmě se tím baví. Je to prý nesmírně originální muž."

"Jestli tomu dobře rozumím," řekla pomalu Angelika, "vy jste věděl, že se zajímá o ten důl, a tak jste mu dal najevo, že si s ním musí vzít i dceru."

"Ty se ale díváš na věci podivným způsobem, Angeliko. Já své rozhodnutí - dát ti důl jako věno - pokládám za výborné. Dobře zaopatřit dcery bylo pro mě a pro matku to nejdůležitější na světě. Ostatně náš rod se nikdy nezbavuje půdy:

i přes nesmírné problémy jsme dokázali zachovat dědictví neJ135J dotčené, přestože du Plessisové víc než jednou pošilhávali po mých proslulých pozemcích na vysušeném močále. Ale že provdám dceru, a to nejen vznešeně, ale i bohatě, je úspěch! Rodina nepřijde o pozemek. Ten nepřipadne cizinci, ale nové větvi, novému svazku."

Angelika jela trochu vzadu, takže otec nemohl vidět výraz její tváře. Drobnými bílými zoubky si s bezmocným vztekem kousala spodní ret. Vysvětlit otci, jak je pro ni ponižující způsob, kterým byla učiněna ona nabídka k sňatku, bylo stejně nemožné jako zviklat jeho víru, že velice šikovně zajistil štěstí své dcery. Ale ještě se pokusila zabojet.

"Pokud si vzpomínám, pronajal jste ty pozemky na deset let Molinesovi. Takže zbývají ještě čtyři roky. Jak můžete dát zem, kterou jste pronajal, někomu jako věno?"

"Molines s tím nejen souhlasí, ale bude pokračovat v těžbě pro pana de Peyrac. Ostatnějak uvidíš, práce už trvají tři roky."

Asi po hodině dorazili na místo. Kdysi si Angelika myslela, že tahle černá pláň se svými protestantskými vesnicemi je na konci světa. Teď se jí ale zdála úplně blízko. Dobře udržovaná cesta ten dojem jen umocňovala. Stála tu nová hornická osada. Otec a dcera sesedli a Nicolas převzal ohlávky jejich koní. Zbídačelá krajina, na niž si Angelika tak dobře pamatovala, se úplně změnila.

Koryty protékala voda a uváděla do pohybu několik žernovů. Drtiče rozbíjely za ohlušujícího rachotu kameny, menší úlomky se rozbíjely ručními kyji.

Stály tu dvě pece, jejichž plameny rozdmýchávaly obrovské kožené měchy. Vedle pecse tyčily černé hory dřevěného uhlí

a zbytek pláň byl zavalen hromadami kamení.

Do dřevěných žlabů, jimiž protékala voda, házeli dělníci lopatou skalní drť.

Jiní chodili s motýčkami proti proudu a žlaby neustále pročišťovali.

Trochu stranou stála poměrně vysoká budova s dveřmi pobitými železem a zamřížovanými okny, zamčená na obrovský zámek.

Hlídali ji dva muži s mušketami.

/136/

"Sklad stříbrných a olověných ingotů," řekl baron.

Pyšně dodal, že příští týden požádá Molinesa, aby ukázal Angelice vnitřek.

Pak ji vedl k vedlejší planině. Obrovské terasy, každá asi čtyři metry vysoká, vytvářely cosi podobného římskému amfiteátru. Semtam se do skály zavrtávaly černé chodby, z nichž se vynořovaly malé vozíky, tažené osly.

"Pracuje tu deset saských rodin, jsou to profesionální horníci, taviči a kamenolamači. To oni rozjeli s Molinesem těžbu."

A kolik to vynáší ročně?" zeptala se Angelika.

"

"Tak to je otázka, kterou jsem si nikdy nepoložil," přiznal se s mírnými rozpaky Armand de Sancé. "Chápeš: Molines mi pravidelně platí nájem. Vzal na sebe všechny náklady s instalací. Cihly do pecí přišly z Anglie a určitě i ze Španělska, přivezli je pašeráci z Languedoku."

"Pravděpodobně prostřednictvím toho, koho jste mi vybrali za ženicha, že?"

"To je možné. Zdá se, že se věnuje tisícům nejrůznějších záležitostí. Je zároveň i vědec; ostatně plány na tenhle parní stroj nakreslil také on."

Baron vedl dceru k jedné nízké terase ve skále.

Ukázal jí jakýsi obrovský železný kotel, pod nímž se topilo a odkud vedly dvě mohutné roury omotané hadry, které končily ve studni. Z té pravidelně vystříkoval až nad úroveň země proud vody.

"To je jeden z prvních parních strojů na světě. Čerpá z dolů podzemní vodu. Sestrojil ho hrabě de Peyrac po jednom ze svých pobytů v Anglii. Vidíš, že jako žena, která se chce stát preciózkou, budeš mít manžela tak chytrého a vzdělaného, jako jsem já hloupý a pomalý," dodal s lítostivým výrazem. "Ale, dobrý den, Fritzi Hauere."

Jeden z mužů u stroje smekl čepici a hluboce se uklonil.

Obličej měl úplně modrý od skalního prachu, který se mu zažral pod kůži za dlouhá léta práce v dole. Na jedné ruce mu chyběly dva prsty. Byl podsaditý a trochu se ohýbal, takže vypadal,

jako by měl příliš dlouhé paže. Do malých jiskrných očí mu padaly prameny vlasů.

/137/

"Myslím, že vypadá trochu jako Vulkán, římský bůh ohně," řekl pan de Sancé. "Nikdo zřejmě nezná vnitřek země lépe než tenhle saský dělník. Proto snad vypadá tak podivně. Mně nebyly ty důlní problémy nikdy moc jasné a nejsem si jist, jestli v tom není trochu čarodějnictví. Říká se, že Fritz Hauer zná tajný způsob, jak udělat z olova zlato. Zvláštní na tom je, že už několik let pracuje pouze s hrabětem de Peyrac, který ho také poslal sem do Poitou."

Hrabě de Peyrac. Pořád jen hrabě de Peyrac, pomyslela si vztekle Angelika.

Nahlas řekla:

"Možná proto je ten váš hrabě de Peyrac tak bohatý. Dělá zlato z olova, které mu posílá tenhle Fritz Hauer. Může se taky stát, že ze mě udělá žábu..."

"Ty mě opravdu trápíš, děvenko. Proč ten výsměch? Tváříš se, jako bych si zasloužil tvou nedůvěru. Čekal jsem radostné výkřiky a slyším jen uštěpačné poznámky."

"Máte pravdu, tatínku, promiňte," odpověděla Angelika v rozpacích, smutná ze zklamání, které četla na upřímné baronově tváři.

"Jeptišky často říkaly, že nejsem jako ostatní, že mám vyšinuté reakce. Nechci skrývat, že ta nabídka k sňatku mě nejen vůbec nepotěšila, ale je mi nanejvýš nepříjemná. Dejte mi čas na rozmyšlenou, třeba si zvyknu..."

Pomalů se vrátili ke koním. Angelika se rychle vyšvihla do

sedla, aby se vyhnula příliš vášnivě pomoci Nicolasově, ale nemohla zabránit tomu, aby jí snědá sluhova ruka nepřejela po bocích.

To je otravné, pomyslela si. Budu ho muset přísně napomenout. .

Podél úvozových cest kvetl hloh. Nádherná vůně jí připomínala dny dětství a zmírňovala její nervozitu.

"Otče," řekla najednou, "je mi jasné, že chcete, abych se v té záležitosti s hrabětem de Peyrac rychle rozhodla. Dostala jsem nápad: dovolíte, abych zajela za Molinesem? Chtěla bych si s ním vážně promluvit."

Baron nejprve pohlédl na slunce, aby odhadl, kolik je hodin.

"Brzy bude poledne. Ale myslím, že tě Molines rád pozve na oběd. Jen jed'! Nicolas tě doprovodí."

/138/

Angelika už tu eskortu odmítla, ale nechtěla, aby to vypadalo, že sedlákovi přikládá nějakou důležitost, a tak se vesele rozloučila s otcem a tryskem vyrazila. Sluha, který jel na mule,

brzy zůstal pozadu.

Půlhodinku nato se Angelika, jedoucí kolem mříže zámku du Plessis, sehnula a pokusila se zahlédnout bílé zjevení na konci kaštanové aleje.

Filip, napadlo ji. A udivilo ji, jak se jí to jméno najednou vybavilo, jako by chtělo podtrhnout její smutek.

Ale Plessisové byli ještě v Paříži. Zatímco markýz, bývalý stoupenec pana de Condé, dokázal najít milost u královny a kardinála Mazarina, princ, vítěz od Rocroi, jeden z nejslavnějších francouzských generálů, odešel poníženě ke králi španělskému do Flander.

Angelika si kladla otázku, jestli zmizení skříňky s jedem sehrálo v osudu pana de Condé nějakou roli.

V každém případě nebyli ani kardinál Mazarin, ani král nebo jeho bratr otráveni. A říkalo se, že pan Fouquet, duše tehdejšího spiknutí proti Jeho Veličenstvu, byl právě jmenován vrchním finančním správcem.

Pomyšlení, že malá bezvýznamná venkovanka možná ovlivnila chod dějin, bylo zábavné. Bude se muset jednou přesvědčit, jestli je ta skříňka pořád na svém místě. A co se asi stalo s tím pážetem, které obvinila? Och, to není důležité.

Angelika zaslechla, jak se blíží Nicolasova mula. Pobídla koně a brzy dorazila k správcovu domu.

Po jídle pozval správce Molines Angeliku do pracovny, kde před několika lety přijal jejího otce. Tam začala i ta záležitost s mulami a dívka se najednou rozpomněla na mnohoznačnou odpověď, kterou jí dal správce na její otázku praktického dítěte:

A co z toho budu mít já?"

"

Vám najdu manžela."

"

Myslel už tehdy na svazek s tím podivným hrabětem z Toulouse? Nebylo to nemožné, neboť Molines byl člověk, který viděl daleko a dokázal plánovat tisíce věcí dopředu. Ostatně ani nebyl nesympatický. Jeho poněkud vychytralé chování odpovídalo jeho postavení. Podřízený, který ví, že je inteligentnější než jeho páni.

/139/

Pro rodinu sousedního zámeckého pána byl jeho zásah skutečným dobrodiním, ale Angelice bylo jasné, že na počátku

byl jen a jen jeho vlastní zájem a ten byl také důvodem jeho velkorysé pomoci. To jí vyhovovalo, nemusela se totiž cítit zavázaná a mít ponižující pocit, že mu musí být vděčná. Přesto jí ale bylo divné, jak je jí ten vypočítavý neurozený hugenot sympatický.

To proto, že vytváří něco nového a možná solidního, řekla si najednou.

Špatně ovšem snášela pocit, že by měla být ve správcových plánech stejně důležitá jako nějaká oslice nebo olověný ingot. Pane Molinesi," řekla úsečně, "otec mi s velkým důrazem "

vykládal o svatbě s jistým hrabětem de Peyrac, kterou jste pro mě zorganizoval vy. Vzhledem k tomu, jaký máte na mého otce v posledních letech vliv, nepochybuji, že i vy sám přikládáte této svatbě velkou důležitost, že jsem tedy určena hrát nějakou roli ve vašich obchodních plánech. Chci vědět, jakou." Chladný úsměv rozvlnil tenké rty jejího společníka.

"Děkuji nebesům, že jste se vrátila taková, jakou jste slibovala být v době, kdy vám tu říkali malá víla z blat. Skutečně jsem hraběti de Peyrac slíbil krásnou a inteligentní ženu."

"Příliš jste riskoval. Mohla jsem zošklivět a zhloupnout, a to by velice poškodilo vaši pověst."

"Nikdy se do ničeho nepouštím na základě domněnek. Přátelé, které mám v Poitiers, mi o vás několikrát podali zprávu a já sám jsem vás zahlédl vloni při procesí."

"Takže vy jste mě dal hlídat," vykřikla zuřivě Angelika, "jako meloun, který zraje pod skleněným příklopem."

Zároveň jí však ta představa přišla tak směšná, že se najednou rozesmála a vztek ji přešel. V podstatě raději věděla, na čem je, než aby se dala zavřít do posady jako husa.

"Kdybych chtěl mluvit tak, jak je zvykem ve vašich kruzích "

,

řekl vážně Molines, "mohl bych se uchýlit k tradičním frázím: mladé, a to velice mladé dívce není vůbec nic do toho, proč jí rodiče vybrali toho či onoho ženicha. Problémy s olovem a stříbrem, obchod a cla nejsou téma pro ženy, zvláště ne pro šlechtičny. Chov mul tím méně. Ale myslím, že vás znám, Angeliko, a tak si promluvíme jinak."

/140/

Jeho důvěrný tón jí vůbec nešokoval.

"Proč si myslíte, že se mnou můžete mluvit jinak než s otcem?."

"To se těžko vysvětluje, slečno. Já nejsem filozof a vycházím spíš ze zkušeností. Promiňte, že jsem tak upřímný. Ale řeknu vám jedno: lidé vašeho světa nemohou nikdy pochopit, že mě pohání - práce."

"Mám dojem, že sedláci pracují daleko víc."

"Ti se plahočí, to není totéž. Jsou hloupí, omezení a neuvědomují si, o co by jim mělo jít, stejně jako šlechta, která neprodukuje vůbec nic. Ta je úplně zbytečná, dokáže vést jen ničivé války. Váš otec se pokouší něco udělat, ale odpusťte mi, slečno, nikdy nepochopí, co je to práce."

"Myslíte, že zkrachuje?" vyděsila se dívka. "Měla jsem dojem, že mu jdou

obchody docela dobře, důkazem toho byl váš

"

zájem o ně.

"Důkazem by bylo především to, kdybychom dokázali vyprodukovat několik tisíc mul ročně, a druhý, daleko důležitější, kdyby to přineslo patřičný zisk, a to rostoucí: to je skutečná známka úspěšného podnikání."

"K tomu snad jednou dospějeme, ne?"

"Ne, protože chov, i když úspěšný a s finančními rezervami pro těžké chvíle - nemoci nebo války - přesto zůstává jen chovem. Stejně jako obdělávání půdy: je to věc strašně dlouhodobá a málo výnosná. Ostatně ani z pozemků, ani z dobytka lidé nikdy skutečně nezbohatli: vzpomeňte si například na obrovská stáda biblických pastýřů, kteří přesto vedli velice skromný život."

"Pokud jste o tom přesvědčen, pane Molinesi, pak nechápu, proč jste se zrovna vy, takový opatrný člověk, pustil do tak zdoluhavé a tak málo výnosné záležitosti."

"No vidíte, slečno, a právě proto vás váš otec a já potřebujeme."

"Já vám přece nemohu pomoci, aby vám ty vaše muly rodily dvakrát rychleji."

"Můžete nám pomoci zdvojnásobit jejich výnos."

Naprosto mi není jasné jak."

"To snadno pochopíte. Aby byla záležitost rentabilní, musí
/141/

fungovat rychle, ale protože nejsme schopni změnit zákony boží, musíme využít nedokonalosti lidského rozumu. Muly jsou jen fasáda celé záležitosti. Pokrývají běžné výdaje a získávají přízeň vojenské správy, které prodáváme kůže i zvířata.

A hlavně můžeme díky nim svobodně cestovat, jsme osvobozeni od cel a daní a můžeme poslat na cesty hodně naložené

karavany. Tak vyvážíme s nákladem mul do Anglie i olovo a stříbro. Při zpáteční cestě zvířata vezou pytle černé strusky, které říkáme ‚základ‘, potřebný pro důlní práce, což je ale ve skutečnosti zlato a stříbro, přicházející z válečnického Španělska přes Londýn."

"Nerozumím vám, pane Molinesi! Proč posíláte stříbro do Londýna a zas ho vozíte zpátky?"

"Přivážíme ho dvoj až trojnásobné množství. Co se týče zlata, hrabě de Peyrac vlastní v Languedoku zlatonosné ložisko.

Až budeme mít Stříbrnou huť, výměnný obchod se vzácnými kovy, který pro něho organizuju, nebude vůbec podezřelý, zlato a stříbro bude oficiálně pocházet ze dvou dolů, které mu patří.

A v tom spočívá náš skutečný obchod. Neboť, chápejte, zlato a stříbro, které můžeme vyrobit ve Francii, je jenom nepatrná

část: my dovezeme, aniž na to přijde finanční správce a aniž zaplatíme clo, obrovské množství španělského zlata a stříbra. Ingoty, které předvádím směnárníkům, nemluví. Nemůžou dosvědčit, že nepocházejí se Stříbrné hutě nebo z Languedoku, nýbrž ze Španělska přes Londýn. Takže s požehnáním královské pokladny můžeme pod záminkou důlních prací dovážet velké množství drahých kovů a neplatíme ani daň z obratu, ani clo a nemusíme si pořizovat drahé těžební zařízení, protože nikdo netuší, kolik tady vyrábíme, a musí důvěřovat číslům, která hlásíme."

"Jenže když na ten obchod někdo přijde, můžou vás poslat na galeje!"

"Nejsme žádní penězokazci. Ani nikdy žádné peníze vyrábět nechceme. Naopak, pravidelně zásobujeme královskou pokladnu dobrými a pravými zlatými a stříbrnými ingoty, jejichž pravost si ověřuje, puncuje je a vyrobí si z nich peníze. Jenže až budeme kryti minimální domácí těžbou, až budou doly ve Stříbrné huti a v Languedoku mít jediného majitele, pak po/142/ cítíme rychlý zisk z drahých kovů ze Španělska. To totiž expeduje levné zlato a stříbro, přicházející z Ameriky: už se mu nechce pracovat a žije pouze z obchodu se surovinami. Londýnské banky mu dělají prostředníka. Španělsko je zároveň nejbohatší a nejchudší země na světě. Pokud jde o Francii, špatné hospodářské vedení jí brání obchodovat veřejně, ale přesto se obohacuje téměř proti své vůli. A především bohatneme my, neboť investované sumy se vrací daleko rychleji a ve větší výši než při obchodu s mulami, které jsou březí deset měsíců a nemohou zhodnotit investovaný kapitál o víc než o deset procent."

Angelika nebyla schopna těmto chytrým úvahám odolat.

"A co hodláte dělat s olovem? Slouží pouze jako zástěrka nebo může být využito i obchodně?"

"Olovo je velice dobré zboží. Je potřeba ve válce a při lovu.

A v poslední době ještě získalo na hodnotě, neboť královna matka pozvala florentské inženýry, a ti zřizují ve všech domech koupelny jako kdysi za její tchyně Kateřiny Medicejské. Musela jste vidět na Plessis podobnou římskou koupelnu se samými olověnými trubkami."

"a váš pán, markýz, o všech těchto projektech ví?"

"Ne," řekl Molines s pohrdavým úsměvem. "Vůbec by tomu nerozuměl a jedině, čeho by byl schopen, by bylo moje odvolání ze správy svých pozemků, což ostatně vykonávám k jeho úplné spokojenosti."

A co ví o vašich obchodech se zlatem a stříbrem můj otec?",

"Domníval jsem se, že už fakt, že přes jeho pozemky procházejí španělské kovy, by mu nebyl milý. Není lepší ho udržovat ve víře, že ten malý zisk,

který mu dovoluje přežít, je výsledkem čestné a každodenní práce?"

Angelikou otřásla pohrdavá ironie správceova hlasu. Řekla

suše:

"a pročpak mám já právo znát všechny ty vaše kombinace,
které na dálku hrozí galejemi?"

"o galejích nemůže být řeči, a kdyby přece jen došlo k nějakému nedorozumění,
vyřeší to několik liber: copak se snad

Mazarin a Fouquet netěší daleko větší vážnosti než princové
z modré krve, ba i sám král? A jen proto, že mají hodně peněz.

/143/

Pokud jde o vás, vím, že se budete zmítat v poutech, dokud
nebudete vědět, proč vás do nich dostali. Problém je v podstatě
velice jednoduchý. Hrabě de Peyrac potřebuje Stříbrnou huť.

A váš otec mu nepřenechá ani kousek země, pokud tím nezajistí
některou ze svých dcer. Víte přece, jak je tvrdohlavý. V životě
neprodá ani kousek svých dědičných pozemků. A naopak
hrabě de Peyrac se chtěl oženit s dívkou z dobré šlechtické
rodiny. Je to výborná příležitost."

"a jestli odmítnu tenhle názor sdílet?"

"Nechcete přece, aby váš otec skončil ve vězení pro dlužníky," řekl pomalu
správce. "Stačí velice málo, abyste upadli do

daleko větší bídy než kdysi. A jaká budoucnost by čekala vás?

Stárla byste v bídě jako vaše tety... Pro vaše bratry a sestry

by to znamenalo konec vzdělání, později odjezd do ciziny..."

Když viděl, že se dívky začínají blýskat oči zlostí, dodal lišácky:

"Ale proč mě nutíte kreslit vám tenhle černý obraz? Představoval jsem si, že
jste z jiného těsta než ti šlechtici, kteří se
s okojí se svou vznešeností a žijí jen z královské almužny..."

☐ Člověk nepřekoná těžkosti, když se jim nepostaví tvář v tvář

a nezaplatí i něco ze své vlastní osobnosti. Je tedy třeba jednat.

Neskrýval jsem před vámi nic proto, abyste věděla, jakým směrem zaměřit své
úsilí."

Žádný proslov nemohl Angeliku víc chytit za srdce. Ještě

nikdy s ní nikdo nemluvil jazykem, který by jí byl bližší. Narovнала se jako

po ráně bičíkem. Viděla Monteloup v ruinách,

bratry a sestry brodící se v hnoji, matku s rudýma rukama

a otce sedícího u sekretáře a pečlivě smolícího žádost králi, na
kterou nikdy nedostal odpověď.

Správce je vytáhl z bídy. Teď je třeba platit.

"Souhlasím, pane Molinesi," řekla bezbarvým hlasem, "provdám se za hraběte de
Peyrac."

/144/

i

☐

(2)

Vracela se po rozblácené cestě, ale nevnímala ji, byla ponořená do vlastních myšlenek.

Nicolas jel za ní na mule. Snažila se nebrat na vědomí podivný strach, který se jí zmocňoval. Rozhodla se. Ať se děje cokoli, necouvne. Bude tedy asi líp, když se bude dívat jen kupředu a nelítostně odhodí všechno, co by ji mohlo chtít odchýlit od načrtnuté cesty.

Najednou na ni zavolal mužský hlas:

Slečno! Slečno Angeliko!"

"

Mechanicky přitáhla otěže a kůň, který klusal už několik minut hodně pomalu, se zastavil úplně.

Otočila se a viděla, že Nicolas stojí na zemi a volá ji k sobě.

Co se děje?" zeptala se.

"

Tajemně zašeptal:

"Slezte, chci vám něco ukázat."

Poslechla, sluha přivázal koně za ohlávku ke kmeni mladé břízy a vnořil se před ní do stínu mlází. Následovala ho. Jarní slunce, prodírající se prvními lístečky, mělo barvu angeliky.

V houští neúnavně pískala pěnkava.

Nicolas kráčel se svěšenou hlavou a bedlivě se rozhlížel kolem. Najednou poklekl, a když vstal, držel v otevřených dlaních voňavé červené plody.

První jahody," zamumlal a v hnědých očích mu kmitl pro" hnaný úsměv.

"Ale Nicolasi, neměla bych...," protestovala Angelika.

Dojetím jí vhrkly slzy do očí. V tom gestu bylo veškeré kouzlo jejího dětství, které jí vracel, kouzlo Monteloupu, procházet lesem, omamné vůně hlohu, svěžesti potůčků, k nimž ji vodil Valentin, jezírek, kde lovili raky, Monteloupu, jemuž se nepodobalo žádné jiné místo na zemi, protože se tu mísila sladká tajemnost blat s trpkou vůní lesů.

Pamatuješ, jak jsme ti říkali? Markýza andělů."

"Nech toho, Nicolasi," řekla slabým hlasem.

Ale to už známým gestem vybírala z natažených dlaní malé voňavé plody. Nicolas stál vedle ní jako kdysi, ale teď ji ten /145/

bývalý hubený a drobný chlapec s živou tváří převyšoval o celou hlavu. Z rozhalenky jeho košileji ovanula drsná vůně mužského těla, opáleného a porostlého tmavými chlupy. Viděla, jak se ta mohutná hrud pomalu zvedá a zmátlo ji to natolik, že se neodvažovala vzhlednout; příliš dobře věděla, s jak odvážným a žhavým pohledem se střetne...

Jedla jahody, s rozkoší je vychutnávala a uvědomovala si,

jak obrovskou cenu pro ni mají.

Naposledy v Monteloupu, říkala si. Naposledy. To nejkrásnější v mém životě drží tyhle ruce, ty hnědé Nicolasovy dlaně.

Dojedla, zavřela oči a opřela si hlavu o mohutný dub.

"Poslechni, Nicolasi..."

"Poslouchám," odpověděl nářečím.

Pocítila na tváři jeho horký dech vonící po moštu. Byl tak blízko, skoro se jí dotýkal, opájel ji svou přítomností. Ale nedotkl se jí, a když na něj náhle pohlédla, viděla, že si dal ruce za záda, aby odolal pokušení se jí zmocnit, obejmout ji. Zarazil ji jeho pohled, z něhož šel strach, díval se na ni bez úsměvu, s divokou žádostivostí. Ještě nikdy nenarazila Angelika na tak silnou mužskou touhu, nikdo jí nedal tak jednoznačně najevo, jakou vášeň vyvolává její krása. Chování pážete v Poitiers byla jen hra, nezralý pokus mladých zvířátek, která začínají vystrkovat dráčky. To tady bylo něco jiného, bylo to mocné a brutální, odvěké jako svět, jako země, jako bouře.

Dívku to zděsilo. Kdyby byla zkušenější, nedokázala by takové výzvě odolát.

Kůže ji pálila, roztřásla se jí kolena, ale couvla jako laň před lovcem. Předtucha čehosi neznámého a úsilí, s nímž se mladík ovládal, jí naháněly strach.

"Nedívej se na mě takhle, Nicolasi," zakoktala a snažila se zpevnit hlas. "Chci ti říct..."

"Vím, co mi chceš říct," odpověděl hluše. "Máš to napsané v očích a v držení hlavy. Ty jsi slečna de Sancé a já jsem jen sluha... Teď už se nehodí, abych se ti díval přímo do očí. Já musím stát se sklopenou hlavou. Dobře, slečno, ano, slečno... A ty se díváš skrze mě a nevidíš mě... Nejsem víc než vesnickej hlupák, jsem míň než pes. Některý šlechtičny se nechávají od svých sluhů dokonce mejt. Lokaj je přece jen lokaj, před tím /146/

můžou bejt klidně i nahý... Lokaj není člověk, je to kus nábytku... a nábytek je k tomu, aby sloužil. Tak takhle mě tedy bereš?"

"Mlč, Nicolasi!"

"Ano, už mlčím."

Dýchal rychle se zavřenými ústy jako nemocné zvíře.

"Jen jedno ti ještě řeknu, a pak už budu mlčet," pokračoval.

"Chci, abys věděla, že v mém životě jsi byla vždycky jen ty.

Došlo mi to, až když jsi odjela; myslel jsem, že se zblázním. Ano, jsem línej, honím se za každou sukní a nenávidím zem i dobytek. Jsem jako něco, co nikam nepatří, co se potácí od jednoho k druhému a neví proč. Jedinej smysl života jsi pro mě byla ty. Když jsi teď tady, musím vědět, jestli jsi pořád moje nebo jsem tě ztratil. Ano, jsem drzej a nestydím se za to.

Ano, kdybys chtěla, vzal bych si tě, vzal bych si tě tady na tom mechu, v tom mlází, na monteloupský půdě, co patří jen nám, nám dvěma a nikomu jinému, jako kdysi," křičel.

Vyděšení ptáci v houštích zmlkli.

"Ty ses zbláznil, chudáku Nicolasi," řekla něžně Angelika.

"Takhle se mnou nemluv," řekl muž a pod opálením zbledl.

Potřásla dlouhými rozpuštěnými vlasy a začala dostávat zlost.

"a jak s tebou mám mluvit?" zeptala se i ona v nářečí. "Ať chci nebo ne, nemám už právo poslouchat milostné návrhy otcova pacholka. Beru si hraběte de Peyrac!"

"Hraběte de Peyrac," opakoval zkoprněle Nicolas.

Couvl a tiše ji pozoroval.

"Takže je to přece pravda," hvízdal. "Hrabě de Peyrac..."

Vy!... Vy! Vy že si vezmete toho člověka?"

„Ano.“

.

Nechtěla se na nic ptát: řekla ano, to stačí. Musela by říct:

Ano, беру si ho, slepě, bez váhání.

Kráčela pěšinkou k cestě a bičíkem poněkud nervózně švihala do něžných větviček podél cesty.

Kůň a mula se pásli na kraji lesíka. Nicolas je odvázal. Se sklopenou hlavou pomohl Angelice do sedla. To ona ho najednou chytila za snědou ruku:

"Nicolasi, řekni... znáš ho?"

Zvedl k ní oči, jiskřily zlou ironií.

/147/

"Jo... viděl jsem ho... Byl tady už několikrát. Je tak ošklivej, že před nim dívky utíkají, když tudy projíždí na černém koni.

Kulhájako ďábel, je zlejjako on... Povídá se, že na svém zámku v Toulouse láká ženy kouzelněma nápojema a divněma zpěvama... Ty, který ho následují, už nikdy nikdo neuvidí nebo zešílejí... Ojjoj, to je ale nádhernej manžel, slečno de Sancé..."

"Tak kulhá?" opakovala Angelika a ruce jí ledovatěly.

"Jo, je to kulhavec. Zeptejte se kohokoliv, každej vám to řekne: je to Velkej Kulhavec z Languedoku."

Rozesmál se a přehnaně kulhavým krokem zamířil k mule.

Angelika švihla koně a tryskem se rozjela. Mezi hložími unikala posměšnému hlasu, který opakoval: Kulhavec! Kulhavec!

Když dorazila na monteloupský dvůr, přejížděl za ni padací most jakýsi jezdec. Zaprášený a zpocený obličej stejně jako

:

kůží podšité kalhoty svědčily o tom, že je to posel.

Nejdřív mu nikdo nerozuměl, měl tak nezvyklý přízvuk, že jim chvíli trvalo, než si uvědomili, že mluví francouzsky.

Když konečně přiběhl baron de Sancé, předal mu jezdec

dopis, který vytáhl z malé železné schránky.

"Bože můj, zítra přijede pan de Andijos," vykřikl rozčileně baron.

"Kdo to je?" zeptala se Angelika.

"Přítel hraběte de Peyrac. Pan de Andijos se s tebou přijede oženit.."

"Ne! Ten taky?"

"...v zastoupení, Angeliko. Nech mě domluvit, dítě. U všech j rohatých, jak říkal tvůj dědeček, to by mě zajímalo, čemu tě ty jeptišky vůbec naučily, když ne povinné úctě k otci. Hrabě de Peyrac posílá svého nejlepšího přítele, aby ho zastupoval při prvním svatebním obřadu, který se bude konat tady, v monteloupské kapli. Druhý obřad proběhne v Toulouse. Při tom bohužel tvá rodina nebude. Markýz de Andijos tě bude doprovázet až do Languedoku. Ti jížani jsou aie rychlí. Věděl jsem, že už vyrazili, ale tak brzy jsem je nečekal."

"Vidím, že jsem kývla právě včas," zamumlala hořce Angelika.

/148/

Druhý den před polednem se dvůr naplnil hlukem skřípajících kol, ržáním koní, pokřikem a vášnivými dohady.

Do Monteloupu dorazila výprava z jihu. Snědý markýz de Andijos s mušketýrským knírkem a ohnivým pohledem měl krátkou žlutooranžovou hedvábnou sukénku, která cudně zakrývala břicho, svědčící o jeho kladném vztahu k životním radostem. Zároveň představil své společníky, kteří půjdou na

svatbě za svědky: hraběte de Carbon-Dorgerac a malého barona Cerbalauda.

Odvedli je do jídelny, kde na stolech, tvořených prkny na dřevěných kozách, rozložila rodina de Sancé to nejlepší, co měla: včelí med, ovoce, kyselé mléko, pečené husy, vína ze Chaillé.

Příchozí umírali žízní. Po prvním doušku se ale markýz de Andijos otočil a odplivl si na dláždění.

"U svatého Pavla, barone, po tom vašem poitouškém úplně trne jazyk. Je to kyselé jako šťovík. Hola, Gaskoňci, vyvalte bečky."

Svou upřímností, zpěvavým přízvukem a dechem vonícím po česneku si barona de Sancé okamžitě získal.

Angelika neměla ani sílu se usmát. Od včerejšího večera se s tetou Pulcherií a s chůvou tak hrozně nadřely, aby starý zámek vypadal aspoň trochu přijatelně, že se cítila úplně rozlámaná a otupělá. Bylo to ostatně lepší: aspoň neměla sílu přemýšlet. Oblékla si své nejelegantnější šaty, ušité v Poitiers; pořád byly ovšem jen šedivé, přestože měly na živůtku několik modrých stužek: šedá myška mezi pány se zářivými stuhami, kde se dalo. Netušila, že její obličejík, něžný jako právě dozrálý

plod, který zářil z velkého naškrobeného krajkového límce, je tou nejkrásnější ozdobou. Všichni tři pánové po ní neustále s obdivem pokukovali a při svém temperamentu to ani neskrývali. Začali se jí jeden přes druhého dvořit. Rozuměla jim jen napůl, protože mluvili strašně rychle a s neuvěřitelným přízvukem, který měnil i to nejprostší slovo ve sluneční paprsek. To budu něco takového poslouchat celý život? pomyslela si otráveně.

Zatím sluhové dokutáleli do sálu obrovské bečky, postavili je na stoly a odzátkovali je. Do otvoru okamžitě vsadili dřevěný

/149/
kohoutek, ale přesto zůstaly na zemi průhledné kalužinky s narůžovělými či zlatohnědými odlesky. z'

"Saint-Emilion," řekl hrabě de Carbon-Dorgerac, který byl z Bordeaux, "Sauternes, Médoc..."

Obyvatelé Monteloupu, zvyklí na špatná jablečná nebo trnková vína, ochutnávali ohlašované moky s velkou nedůvěrou. Denis i všechny tři mladší děti se ale brzy příliš rozveselili. Opojná vůně jim stoupala do hlavy. Angeliku zaplavil pocit pohody. Viděla, jak se otec směje, jak si rozepíná starodávnou vestu a nedělá si hlavu z toho, že má opranou košili. I pánové z jihu si už rozepnuli krásné vesty bez rukávů; jeden z nich si sundal i paruku, utřel si čelo a znovu ji nasadil, jenže trochu šejdrem.

Marie-Anežka chytila starší sestru za ruku a vykřikla jí do ucha:.

"Angeliko, vstaň! Musíš sejít podívat nahoru, u tebe v pokoji je taková nádhera.."

Nechala se vést. V rozlehlé místnosti, kde tak dlouho spávala s Hortenzií a Madelon, stály velké železné a kůží potažené kufry, kterým se říkalo "truhly". Sluhové a pokojské je zotevírali a rozložili jejich obsah po podlaze a po několika rozviklaných křeslech. Na širokém lůžku uviděla Angelika zelené tafetašové šaty. "tašové šaty, jejichž barva dokonale odpovídala barvě jejích očí. Na živůtku je zdobila neobyčejně jemná krajka a vpředu byly vyšívány diamanty a smaragdy, našitými do tvaru květin. Stejný květinový vzor byl vyšitý i na sametovém černě podšitém plášti, který šaty doplňoval. Jeho cípy držely rozevřené diamantové jehlice. kicre

"Vaše svatební šaty," řekl markýz de Andijos, který dívku následoval. "Hrabě de Peyrac dlouho hledal mezi látkami, které nechal přivézt z Lyonu, barvu, jež by vám šla k očím."

"Nikdy je neviděl," protestovala.

"Pan Molines mu je pečlivě popsal: moře, řekl, takové, jaké

spatříme ze břehu, když se do jeho hlubin hrouží slunce."

"Zatracený Molines," vykřikl baron. "Přece nechcete, abych věřil, že je takový básník. Podezřívám vás, markýzi, že jste to trochu přibarvil, abyste potěšil novomanželku, které taková manželova pozornost musí lichotit."

/150/

"a tohle? . Podívej, Angeliko," myší obličejík MarieAnežky zářil vzrušením.

S oběma bratry, Albertem a Jeanem-Marie, natřásala jemné prádlo, otevírala krabice se stuhami, krajkami a vějíři z pergamenu a per.

Byl tu i nádherný cestovní necesér ze zelené

kůže, vyložený bílým saténem, zdobený pozlaceným kováním,

kde byly dva kartáče, ve zlatém pouzdře tři hřebeny a polštářek

na špendlíky, dvě malá italská zrcátka, dvě noční čepičky

a jedna noční košile z jemného batistu, svícen ze slonové kosti

a sáček ze zeleného sametu se šesti voskovými svícemi.

Ležely tu i další šaty, jednodušší, ale velice elegantní, rukavice, pásky,

malé zlaté hodinky a hromada dalších věcí, o nichž

Angelika neměla tušení, k čemu slouží, například malá perleťová krabička, v níž našla výběr černých sametových "mušek".

Podle poslední módy," vysvětlil jí hrabě de Carbon, "se

"

tahle znamínka krásy lepí kamkoliv na obličej."

Nemám dost bílou pleť, raději ji nebudu zdůrazňovat,"

"

řekla a zavřela krabičku.

Cítila něco mezi dětskou radostí a nadšením ženy, která instinktivně vnímá krásu a eleganci a poprvé si to uvědomí.

"A co říkáte tomuhle," zeptal se markýz de Andijos, "s tím také nechce vaše pleť nic mít?"

Otevřel ploché pouzderko a místností, kde se tísnili sluhové a služky, se ozval výkřik a pak obdivný šum.

Na bílém saténu zářily tři řady velice čistých, mírně nazlátlých perel. Nic

nemohlo mladé novomanželce slušet líp. Náhrdelník doplňovaly náušnice a další dvě řady menších perel,

které Angelika nejdřív pokládala za náramky.

To jsou ozdoby do vlasů," vysvětlil jí markýz de Andijos,

"

který se přes svoji tělnatost a válečnické způsoby zřejmě velice dobře vyznal v otázkách ženské elegance. "To se zaplétá do účesu. Upřímně řečeno, neumím vám to dost dobře ukázat."

"Já vás učesu, madame," nabídla se vysoká a silná služka.

Připomínala Fantinu Lozierovou v mladším vydání, zřejmě

jí ožehl tvář týž saracénský plamen, který sem kdysi dávno

pronikl s nájezdníky. Jejich stejně tmavé oči už na sebe stihly

vrhnout pár nepřátelských pohledů.

"To je Marguerita, kojila ji tatáž kojná jako hraběte de Pey/151/
rac. Sloužila nejvznešenějším dámám v Toulouse a dlouho žila
se svými pány v Paříži. Teď bude vaší komornou."

Služka zručně pozvedla těžké nazlátlé vrkoče a propletla je
perlami. Pak nesmlouvavě sundala Angelice z uší malé prosté
kamínky, které jí baron de Sancé věnoval k prvnímu přijímání,
a nahradila je nádhernými šperky. Nakonec přišel na řadu náhrdelník.

"Ach, bylo by třeba víc odhalit ňadra," vykřikl malý baron
Cerbalaud, jehož oči, černé jako borůvky po dešti, se snažily
proniknout až k příjemným oblinám dívčina těla.

Markýz de Andijos ho nelítostně klepl po hlavě.

Páže honem přinášelo zrcadlo.

Angelika se uviděla ve své nové nádheře. Zdálo se jí, že září
úplně celá, dokonce i její matná pleť mírně zrůžověla na tvářích.

Duši jí najednou zaplavila radost a stoupala jí až ke rtům,
které se mimovolně líbezně usmály.

Jsem krásná, řekla si.

Vtom se ale všechno zamlžilo a ona měla pocit, že z hloubky
zrcadla slyší děsivé zachechtání:

"Kulhavec! Kulhavec! Ošklivější než ďábel. To ale budete
mít krásného manžela, Angeliko de Sancé..."

Svatba v zastoupení se konala osm dní nato a hostina trvala
tři dny. Tančilo se ve všech okolních vesnicích a ve svatební
večer se v Monteloupu střílely petardy a salvy.

Na zámeckém dvoře a na okolních loukách stály obrovské
prostřené stoly s lahvemi vína a moštu a s nejrůznějšími druhy
mas a ovoce, z nichž sedláci chodili ujídat a smáli se přitom
hlučným Gaskoňcům a Toulousanům, jejichž bubínky, loutny,
violy a flétny přišly venkovskému houslistovi a hráči na dudy
nesmírně zábavné.

Poslední večer před odjezdem novomanželky do dalekého
Languedoku se pořádala na zámeckém dvoře velká večeře, na
níž se shromáždila šlechta i úřednická smetánka z okolí. Přišel
i Molines se ženou a dcerou.

V rozlehlém pokoji, kde Angelika tolikrát v noci naslouchala
skřípání obrovských větrných korouhviček na věžích starého
/152/

zámku, jí chuva pomáhala s oblékáním. Když jí s láskou prokartáčovala
nádherné vlasy, podala jí živůtek, vyšíváný drahými kameny.

"Bože, ty jsi ale krásná, děvenko," vydechla s obdivem...

"Ňadra máš tak pevná, že si je vůbec nemusíš podpírat... Nešněruj si nikdy
šněrovačku přes ně... Nech je volná..."

"Nemám moc velký výstřih, chuvo?"

"Urozená dáma musí ukazovat ňadra! Bože, jsi nádherná!"

A pro koho," vydechla lítostivě.

Angelika viděla, jak po tváři staré chůvy kanou slzy.

Neplač, nebo ztratím odvalu..."

"Budeš ji bohužel potřebovat, holčičko... Skloň hlavu, ať ti zapnu náhrdelník. Perly do vlasů ať ti dá Margot: v tom já se nevyznám... Oh, děvečko moje, to je hrůza! Když si pomyslím, že tě o svatební noci bude mýt a česat ta tlustá kobyla, co smrdí česnekem a ďáblem na sto metrů, běhá mi mráz po zádech. Klekla si, aby jí našasla plášť na šatech. Angelika slyšela, jak usedavě vzlyká.

Takové zoufalství nečekala a strach, který jí svíral srdce, se zesateronásobil.

Fantina Lozierová vkleče mumlala:

"

Odpust', holčičko, že jsem tě neuměla ochránit, já, která tě kojila vlastním mlíkem. Od té doby, co jsem o tom člověku prvně slyšela, nemůžu oka zamhouřit..."

Co se o něm říká?"

"

Chůva vstala; už zase měla obvyklý věštecký výraz.

Zlato! Zámek plnej zlata.."

"Mít zlato snad není hřích, chůvo. Podívej, jaké krásné dárky mi poslal. Moc se mi líbí!"

"

Jen se nepleť, holčičko. To zlato je prokletý. Vyrábí ho v křivulích a čarodějnejch pecích. Jedno páže, Henrico, ten, co tak dobře hraje na tamburínu, mi řekl, že v jeho toulouským paláci, rudým jako krev, je celá budova, kam nikdo nesmí. U vchodu hlídá chlap, kterej je úplně černej, tak černej jako panenky mejch očí. Jednou, když tam hlídač nebyl, viděl Henrico pootevřenejma dveřma obrovskou místnost plnou skleněnejch baněk, křivulí a misek. Hvízdalo to tam a vřelo. A na/153/ jednou vyšlehl plamen a ozval se hroznej výbuch. Henrico utekl."

"Ten chlapec má fantazii jako všichni jižani."

"Jen si nemysli. Měl přesvědčivej hlas, plnej děsu, ten určitě nelže. Ojjoj, už jeden člověk chtěl získat bohatství a moc za cenu zla, jako tenhle hrabě de Peyrac. Gilles de Retz. Ano, on je zrovinka jako Gilles de Retz, a ani není z Poitou."

Neplácej hlouposti," okřikla ji Angelika. "Nikdo nikdy ne " říkal, že se živí umrlými dětmi."

"Láká ženy," šeptala chůva, "podivnejma kouzlama. V jeho paláci se odehrávají orgie. Zdá se, že ho toulouskej arcibiskup veřejně odhalil, prohlásil ho za ďábla a byl z toho skandál. Ten bezbožnej sluha, co mi to včera v kuchyni vykládal, se

smál jako blázen a říkal, že po tom, co ho arcibiskup proklel, poslal hrabě své lidi zmydlit pážata a sloužící arcibiskupa a sluhové se rvali dokonce až v katedrále. Věřila bys, co se u nás může dít za hrůzy? A kde bere všechno to zlato, co má? Rodiče mu nechali jen dluhy a pozemky v pronájmu. Jako šlechtic neslouží ani králi, ani nikomu jinému u dvora. Říká se, že když přijel do Toulouse pan de.Orléans, guvernér Languedoku, hrabě před ním odmítl pokleknout s tím, že ho to unavuje, a když mu dal guvernér najevo, že by pro něho mohl získat přízeň na nejvyšších místech, hrabě de Peyrac odpověděl, že..."

Stará Fantina zmlkla a tvářila se, že musí ještě sem tam píchnout nějaký špendlík, přestože sukně byla naprosto v pořádku.

"Co odpověděl?"

"Že... aní když bude mít delší ruce, noha se mu stejně neprodlouží. To je ale drzost!"

Angelika se prohlížela v malém kulatém zrcátku z cestovního neceséru a uhladila si prstem obočí, které ji služka Marguerita pečlivě vytrhala.

"Takže ty řeči o tom, že kulhá, jsou pravda?" řekla a snažila se, aby to vyznělo lhostejné.

"Bohužel, děvče! Ah, kristejžíši, a ty jsi tak krásná!"

"Mlč už, chůvo! Už mě tím fňukáním unavuješ. Zavolej Margot, ať mě jde učesat, a přestaň už o hraběti takhle mluvit! Nezapomínej, že je to teď můj manžel."

/154/

Protože se setmělo, zapálili na dvoře pochodně. Hudebníci, kteří na pódiu vytvořili malý orchestr ze dvou viol, jedné loutny, flétny a hoboje, tiše doprovázeli hlasité rozhovory. Angelika najednou požádala, aby poslali pro venkovského šumaře, který hrál k tanci sedlákům na okolních loukách před zámkem. Její uši nebyly zvyklé na tuhle poněkud vyumělkovanou hudbu, určenou dvoru a společnosti pánů v krajkách. Ještě naposledy chtěla slyšet sladké tóny z Poitou a jasný zvuk píšťalky, doprovázený klapotem venkovských dřeváků.

Nebe bylo plné hvězd, ale lehká mlha tvořila kolem měsíce nazlátlé kolo. Neustále se nosila další jídla a dobrá vína. Před Angelikou se objevila mísa s ještě teplými kulatými houstičkami a zůstala tam tak dlouho, až mladá žena vzhledla k tomu, kdo ji přinesl. Viděla vysokého muže v solidních světle šedých šatech, jaké nosí mlynáři. Protože měl dost mouky, byly jeho vlasy stejně bohatě napudrované jako vlasy zámeckých pánů. Límeč a manžety měl z jemné látky.

"Podívej, Valentin, mlynářův syn ti přišel složit hold," vykřikl baron Armand.

"Valentine," řekla s úsměvem Angelika, "co jsem se vrátila,

ještě jsem tě neviděla. Pořád jezdíš s lodičkou po kanálech a nosíš nieulským mnichům angeliku?"

Mladík se hluboce uklonil a neodpověděl. Počkal, až si vezme, pak zvedl mísu a nechal ji kolovat. Najednou zmizel v davu a ve tmě.

Kdyby byli ti lidé zticha, slyšela bych žáby z močálu, napadlo Angeliku. Až se semjedinou vrátím, už je třeba neuslyším, voda bude muset ustoupit polím.

"Ochutnejte tohle," řekl jí do ucha hlas markýze de Andijos. Podával jí jídlo, které nevypadalo zrovna vábně, ale velice příjemně vonělo.

"To je ragú ze zelených lanýžů, madame, přivezli je čerstvé až z Périgordu. Lanýž je božské a kouzelné jídlo. Je to nejlepší prostředek k tomu, aby novomanželka patřičně přijala manželův hold. Po lanýžích má žena horké lůno, vášnivou krev a kůži citlivou na laskání."

/155/

"Nevidím tedy důvod, proč bych je dnes večer jedla," řekla chladně Angelika a odstrčila stříbrný kotlík. "Setkám se přece s manželem až za několik týdnů..."

"Ale musíte se na to připravit, madame. Věřte, lanýž je nejlepší spojenec manželského svazku. Díky jeho jemné chuti budete v předvečer svatební noci něha sama."

"U nás v kraji," řekla Angelika a dívala se se sotva znatelným úsměvem markýzi do očí, "se před vánocemi cpou husy fenyklem, aby měly jemnější a chutnější kůžičku, až je upečeme"

"

a sníme...

Podnapilý markýz se rozesmál.

"Oh. Chtěl bych být tím, kdo sní tuhle husičku," řekl a naklonil se tak blízko, že ji vousy pošimral na tváři. "Ať mě Bůh zatratí," řekl a vstal s rukou na srdci, "jestli se vám ještě opovázím říct jediné neuctivé slovo. Není to ale úplně má vina, protože mě oklamali. Když mě přítel Joffrey de Peyrac požádal, abych hrál roli vašeho manžela a vzal na sebe jeho povinnosti, ne ovšem rozkošná práva, přísahal mi, že jste hrbatá a šilhavá, a já se teď znovu přesvědčuji, že si nedělal starosti s tím, jak se budu trápit. Opravdu nechcete ochutnat ty lanýže?"

"Ne, děkuji.

"Tak je sním já," prohlásil s lítostivou grimasou, která by za jiných okolností mladou ženu nesmírně pobavila, "přestože jsem jen náhradní manžel, a navíc starý mládenec. Doufám jen, že mi bude příroda milostivá a že mi v tuhle slavnostní noc přivede nějakou dámu či dívku, která nebude tak krutá

jako vy."

Pokoušela se jeho žertům smát. Od loučí a pochodní sálalo nesnesitelné vedro. Bylo úplné bezvětří. Všichni zpívali a pili: ze stolů stoupaly těžké vůně vína a omáček.

Angelika si sáhla na spánky a cítila, že jsou mokré.

Co to se mnou je, pomyslela si, cítím, že vybuchnu, že na ně vykřičím svou nenávist. Jenže proč?.. Otec je šťastný. Vdává mě téměř jako princeznu. Tety září blahem. Hrabě de Peyrac jim poslal těžké náhrdelníky z drahých pyrenejských kamenů a nejrůznější další třečky. Bratrům a sestrám se dostane dobrého vychování. A mám si já vůbec na co stěžovat? V klášteře

/156/

nás přece varovali před romantickými sny. Není snad bohatý a urozený muž nejvyšším cílem ženy ze šlechtického rodu?

Najednou se roztřásla jako uštváný kůň, přestože nebyla vůbec unavená. Vypověděly jí nervy, celá její bytost se vzbouřila, selhala v nejneočekávanějším okamžiku.

Že by ze strachu? Z těch historek chůvy, která vidí všude ďábla? Proč bych jí měla věřit? Vždycky přece přeháněla. Molines ani otec nepopírají, že je hrabě vědec. Představovat si přitom bůhvíjaké ďábelské orgie je hloupost. Kdyby chůva opravdu věřila, že bych mohla padnout do drápů nějakého podivného individua, nenechala by mě odejít. Ne, z toho nemám strach. Nevěřím tomu.

Vedle ní držel markýz de Andijos s ubrouskem pod krkem v jedné ruce šťavnatého lanýže a v druhé sklenku s bordeauxským. Lehce chraptivým hlasem, čas od času přerušeným spokojeným škytnutím, deklamoval: hů.

"O zázračný lanýži, dobrodinče milenců. Nalej mi do žil vášeň lásky. Budu líbat svou milenku až do úsvitu..."

To je ono, napadlo Angeliku najednou, to je to, co nechci, co nikdy nemůžu strpět.

Představila si odporného znetvořeného muže, jemuž ji předloží jako bezmocnou oběť. V tichých nocích toho dalekého

Languedoku na ni bude mít ten neznámý veškeré právo. Může volat, křičet, prosit. Nikdo nepřijde. Koupil si ji: prodali ji.

A tak to bude až do konce života.

A na to myslí všichni kolem a nikdo to neřekne, to si možná šuškájí v kuchyních sluhové a služky. A proto se všichni ti jižní muzikanti i hezký kudrnatý Henrico, co tak pěkně hraje na tamburínu, na mě dívají s takovým soucitem. Jenže přetvářka je silnější než soucit. Jediná oběť a tolik spokojených.

Zlato a víno teče proudem. Jich se přece to, k čemu dojde mezi hrabětem a mnou, netýká! Ah, přísahám, že se mě v životě nedotkne...

Vstala; zmocňovala se jí strašná zlost a z úsilí se ovládnout se jí téměř udělalo špatně. V tom zmatku její odchod nikdo nezaznamenal.

/157/

Když uviděla majordoma Clémenta Tonnela, kterého otec najal v Niortu, zeptala se ho na sluhu Nicolase.

"Je ve stodole, stáčí víno, madame."

Šla dál. Šla jako stroj. Nevěděla, proč shání Nicolase, ale potřebovala ho vidět. Od scény v lesíku už na ni ani nepohlédl.

Vykonával lokajské povinnosti s jakousi nonšalantní svědomitostí. Našla ho ve vinném sklepe, kde přeléval víno z beček do

džbánů a karaf, které mu nepřetržitě přinášeli sluhové a pážata.

Měl na sobě žlutou livrej s prýmkou, kterou si baron de Sancé vypůjčil pro tuto příležitost. Nevypadal v ní směšně, naopak mu slušela. Když uviděl Angeliku, narovnal se a vysekl jí hlubokou poklonu, kterou sloužící naučil Clément dva dny před slavností.

"Hledala jsem tě, Nicolasi..."

Paní hraběnko..."

Pohlédla na sluhy, kteří je s karafami v rukách pozorovali.

Nech tu místo sebe na chvíli někoho jiného a pojď se mnou."

"

Venku si znovu sáhla na čelo. Ne, vůbec nevěděla, co udělá, ale cítila, jak se jí zmocňuje vzrušení a opájí ji vůně vína, stoupající z lahví rozestavěných po podlaze. Strčila do dveří sousední stodoly. I tam ji ovanula těžká vůně vína. Nejdřív rozlévali víno tady. Teď byly bečky prázdné a stodola tichá. Byla tu tma a teplo.

Angelika položila ruce na Nicolasova široká prsa. Najednou se mu vrhla kolem krku a roztřásla se pláčem bez slzí.

"Nicolasi," vzlykala, "řekni mi, že to není pravda! Že mě neodvezou, nedají mě tomu člověku. Mám strach, Nicolasi.

Obejmi mě, obejmi mě pevně."

Paní hraběnko..."

"Mlč," vykřikla. "Nebud' zlý, nebud' ještě i ty zlý."

A dodala drsným udýchaným hlasem, skoro ho sama nepoznávala:

"Obejmi mě, obejmi mě pevně, víc nic od tebe nechci."

Zdalo se, že váhá, pak ale jeho silné vytrénované paže obemkly její štíhlou postavu.

Ve stodole byla tma. Horko z posekané slámy sálalo podivným chvějivým napětím, které bývá před bouřkou. Šílená, poloomámená Angelika zabořila tvář Nicolasovi do ramene.

/158/

Znovu pocítila, jak sálá divokou mužskou touhou, ale tentokrát se jí poddávala.

"Oh, ty můj," vzdychla. "Ty jsi můj přítel. Chci, abys mě

miloval... Jen jednou. Chci, aby mě aspoň jedinkrát miloval mladý a krásný muž. Rozumíš?"

Objala ho kolem krku a táhla ho k sobě. Jeho dech byl cítit !,, horkým vínem. Vydechla:

"Markýza andělů..."

"Miluj mě," šeptala a tiskla své rty na jeho. "Jednou jedinkrát. Pak odjedu... Ty nechceš? Ty mě už nemiluješ?"

Něco zamumlal, uchopil ji do náručí, klopýtl ve tmě a padl s ní na hromadu slámy.

Angelika se cítila zároveň podivně střízlivá a zároveň mimo všechny lidské závazky. Vstupovala do jiného světa: plula nade vším, co bylo dosud jejím životem. Omámená neproniknutelnou tmou stodoly, horkem a dusivou vůní, brutálními a zároveň vědoucími doteky, snažila se překonat stud, který se bránil

její vůli. Celou svou bytostí toužila po tom, aby to už bylo za ní, než je někdo vyruší. Se zaťatými zuby si opakovala, že on ji nedostane první. Tím se mu pomstí, to bude její odpověď zlatu, o kterém si myslí, že si za něj může všechno koupit.

Pozorně vnímala příkazy muže, jehož dech se zrychloval, a poddávala se mu, podřizovala jeho vůli, pokorně se poddávala tíze toho těla, které bylo stále těžší a těžší...

Najednou ve stodole vzplanulo světlo svítilny a ode dveří se ozval hrůzyplný ženský výkřik. Nicolas se vrhl do tmy. Angelika viděla, jak se po něm sápe obrovská postava. Poznala

starého Viléma a vymrštila se proti němu. Nicolas mezitím stačil vyšplhat až k vikýři. Slyšeli, jak seskočil a utekl.

Žena na prahu nepřestávala ječet. Byla to teta Jeanne, vjedné ruce držela flakónek, druhou si tiskla na mohutnou dýchavičnou hrud'.

Angelika pustila Viléma a vrhla se na ni, začala jí nehty do paže jako drápy.

"Budete mlčet, čarodějnice stará?... Chcete, aby vypukl skandál, aby markýz de Andijos sbalil kufry i se sliby a dary? /159/

S vašimi pyrenejskými kameny a ostatními tretkami? Mlčte, nebo vám rozbiju tu vaši bezzubou starou hubu."

Už se sem sbíhali zvědaví sedláci a sluhové. Angelika viděla chůvu a za ní otce, který přes své statečné popíjení a nejistou chůzi nepřestával jako správný pán domu bdít nad zdárným průběhem hostiny.

"To vy tady pokřikujete jako pokoušená ďáblem, Jeanne

"Pokoušená?" vykřikla stará slečna bez dechu. "Ach, Armande, já z toho budu mít smrt..."

"Ale copak se stalo?"

"Šlajsem sem pro trochu vína. A v té stodole... jsem viděla... jsem viděla..."

Teta Jeanne viděla nějaké zvíře," skočilají do řeči Angelika

"

"a neví, jestli to byl had nebo kuna. Jenže teto, to opravdu není důvod takhle vyvádět. Udělala byste líp, kdybyste se vrátila ke stolu, víno vám někdo přinese."

"Ano, ano," souhlasil baron ztěžklým hlasem. "Jakmile se vy pokusíte někomu posloužit, Jeanne, způsobíte tímjenom zmatek."

Ona nechtěla nikomu posloužit, pomyslela si Angelika. Slídila po mně, sledovala mě. Za celou tu dobu, co žije na zámku a sedí u toho svého vyšívání jako pavouk uprostřed pavučiny, nás všechny poznala líp, než se známe sami, prokoukne nás předem, odhadne, co uděláme. Sledovala mě. A požádala Viléma, aby jí nesl svítilnu.

Zabořila prsty hlouběji do rozměklé paže tlusté stařeny.

"Rozuměla jste?" zašeptala, "do mého odjezdu nikomu ani slovo, jinak vám přísahám, že vás otrávím bylinami, které znám jen já."

Teta Jeanne naposledy vyjekla a obrátila oči v sloup. Ale ještě víc než hrozba ji zkrotila zmínka o náhrdelníku. S nesouhlasným výrazem, leč mlčky, následovala svého bratra.

Angeliku zadržela pevná ruka. Starý Vilém jí dost drsně vytahal z vlasů a sukně stébla slámy, která tam uvízla. Zvedla k němu oči a pokoušela se odhadnout, jak se tváří.

/160/

"Viléme, chtěla bych, abys pochopil..."

"Nemám co chápat, madame," odpověděl německy s nadřazeností, která ji šlehla jako bič. "Mně stačí, co jsem viděl."

Zahrozil pěstí do tmy a hlasitě zaklel. Zvedla pyšně hlavu a vrátila se na oslavu. Jak usedala, vyhledala očima markýze de Andijos. Padl hlavou do mísy a upřímně chrápal. Stůl připomínal kostelní svícen, na němž dohořívají poslední svíčky.

Většina hostů odešla nebo usnula. Jen na loukách se ještě tančilo.

Angelika vzpřímeně a bez úsměvu dále kralovala své svatební hostině. Z toho nedokonaného činu, z té pomsty, kterou

si slíbila a nevykonala, byla podrážděná až ke konečkům prstů.

V jejím srdci bojoval stud se vztekem. Ztratila starého Viléma.

Monteloup ji zavrhl. Nezbyvalo jí, než odjet za svým kulhavým manželem.

(3)

Druhý den zamířily čtyři kočáry a dva těžké vozy k Niortu.

Angelicejen pomalu docházelo, že ten průvod koní, křik kočích a skřípání náprav je na její počest. Tolik zvířeného prachu

kvůli slečně de Sancé, která nikdy nezažila jiný doprovod než starého vojáka ozbrojeného kopím, to bylo nepředstavitelné.

Sluhové, služky a hudebníci se tísnili na velkých vozech mezi

zavazadly. Po prosluněné cestě mezi kvetoucími zahradami projížděl průvod snědých tváří. Smích, písně a zvuk kytar za sebou zanechávaly ve vůni koňských kobližek bezstarostnou náladu. Děti jihu se vracely do svého zářivého kraje, provoněného česnekem a vínem.

V celé té veselé společnosti se tvářil upjatě pouze majordomus Clément Tonnel. Byl najat jen na svatební týden, ale požádal, zda by ho nevzali do Niortu, aby ušetřil za cestu. Ale hned první večer vyhledal Angeliku a nabídl jí, že zůstane v jejích službách. Vyložil jí, že už sloužil v Paříži a vyjmenoval několik šlechtických domů. Jenže když se nedávno vrátil z Ni/161/ortu, odkud pocházel a kde vyřizoval pozůstalost po svém otci řezníkovi, obsadil mu zatím místo jakýsi intrikán. Od té doby hledá slušný a dost bohatý dům, kde by mohl znovu vykonávat své povolání.

Vybraným diskrétním chováním si získal náklonnost slůžky Marguerity. Tvrdila, že sluha s takovým vystupováním bude přijat v toulouském paláci s otevřenou náručí. Pan hrabě je obklopen mnoha různými lidmi všech barev, kteří jsou velice liknaví. Jen se vyvalují na slunci, a nejlínější ze všech je určitě jejich velitel Alfonso.

Angelika tedy Clémenta přijala. Sice ji trochu děsil, aniž věděla proč, ale byla mu vděčná, že mluví tak, jak je zvyklá, tedy bez toho nesnesitelného přízvuku, kterýjí začínal lézt na nervy. Takže tenhle chladný, štíhlý, poněkud příliš úslušný chlapík, kterého ještě včera neznala, jí bude připomínat rodný kraj.

Jakmile projeli Niortem, hlavním městem blat s jeho těžkou, jakoby litinovou černou věží, obrátil se najednou průvod paní de Peyrac ke světlu. Angelika skoro bezděky pocítila odpor k té nezvyklé krajině bez mraků, porostlé samými vinicemi. Projížděli kolem Bordeaux. Později vystřídala vinice zelená kukuřice. Před Béarnem vjeli cestovatelé do zámku Antonina de Caumont, markýze de Péguilin, vévody de Lauzun. Angelika s pobaveným údivem pozorovala toho mužíčka, jenž byl díky svému šarmu a inteligenci, jak tvrdil de Andijos, "nejoblíbenější chlapec u dvora". Sám král, přes své mládí nesmírně vážný, nebyl s to odolat Péguilinovým žertům a rozesmál se třeba uprostřed porady. Nyní se Péguilin raději zdržoval na svých pozemcích, neboť jeho nechut k Mazarinovi překročila únosné hranice. Ale vypadal, že ho to příliš nesúžuje a hýřil veselými historkami.

Angelika, jež nebyla zvyklá na žargon galantního světa, kterým se teď u dvora mluvilo, nerozuměla ani polovině toho, co vykládal, ale cítila se tu příjemně, veselé prostředí ji uklidňovalo. Vévoda

de Lauzun byl nadšen její krásou a skládal jí
komplimenty ve verších, které na místě složil.

"Přátelé," křičel, "nejsem si jist, jestli i sláva Zlatého hlasu
království teď trochu nevybledne."

Tak Angelika poprvé uslyšela o Zlatém hlasu království.

/162/

"To je nejslavnější zpěvák z Toulouse," vysvětlili jí. "Od
dob velkých středověkých trubadúrů se v Languedoku nikdo
podobný nenarodil. Až ho uslyšíte, madame, neodoláte jeho
kouzlu."

Angelika se vši silou snažila, aby své hostitele nezklamala
odmítavou tvář. Všichni ti lidé byli sympatičtí, někdy sice trochu
prostoduší, ale nesmírně hodní. Horký vzduch, rozpálené
tašky na střechách a listy platanů měly barvu bílého vína a povahy lidí jeho
lehkost.

Ale jak se blížili k cíli, zdálo se Angelice, že jí těžkne srdce.

V předvečer příjezdu do Toulouse přesпали v jednom ze sídel
hraběte de Peyrac, ve vzdušném renesančním záměčku. Angelika vychutnávala
přepych jednoho ze sálů s mozaikou vykládaným bazénem. Urostlá Margot jí byla
stále v patách. Obávala se, že prachem a horkem cesty pleť její paní, s jejíž
teplou

snědostí tajně nesouhlasila, ještě víc ztmavne.

Natírala jí nejrůznějšími mastmi a nakonec jí přikázala, aby
se natáhla na lehátko; velice energicky ji namasírovala a vytrhala jí všechny
chloupky. Angeliku ten zvyk, který byl kdysi,
za dob římských lázní, rozšířen ve všech městech i mezi prostým
lidem, nešokoval. Nyní se mu podřizovaly jen urozené dívky
z lepší společnosti. Neslušelo se mít na těle jediný přebytečný
chloupek. Zatímco se snažili zdokonalit její tělo, Angeliky se
zmocňovala hrůza.

Nedotkne se mě, opakovala si. Raději skočím z okna.

Ale nic nemohlo zastavit spád událostí, vír, jenž ji unášel.

Nazítří ráno, celá nemocná z předtuchy toho, co ji čeká, naposled nastoupila
do kočáru, který ji měl za několik hodin
dovést do Toulouse. Markýz de Andijos se usadil vedle ní. Zářil,
prozpěvoval si, vyprávěl.

Jenže ona ho neposlouchala. Už několik minut měla pocit,
že kočí zpomaluje. Kočáru zahradila cestu skupinka lidí ajezdců. Když kočí
zastavil, ozval se zpěv a výkřiky, doprovázené
rytmickým ťukáním bubínků.

/163/

"U svatého Severina," zvolal markýz a nadskočil. "Mám
dojem, že vám přijel naproti manžel."

"Už!

Angelika cítila, jak bledne. Páží jí hbitě otevírala dvířka kočáru a ona musela sestoupit do písku cesty, na žhavé slunce. Nebe bylo tmavě modré. Z lánů zrající kukuřice po obou stranách cesty stoupalo horko. Výskající průvod se blížil. Poskakovalo tu hejno dětí, oblečených do podivných kostýmů s velkými červenými a zelenými kosočtverci, pokřikovalo a motalo se mezi koňmi jezdců s bílými pery, nastrojených do nádherných livrejů z růžového saténu. Princové lásky! Herci z Itálie!" pokřikoval nadšeně markýz

a gestikuloval tak vášnivě, až to bylo pro sousedy nebezpečné.

"Ah, Toulouse! Toulouse!"

Dav se rozestupoval. Objevila se vysoká postava v rudém sametu, opírající se o ebenovou hůl.

Jak se ten člověk kulhavě blížil, rozeznávala v orámování obrovské černé paruky obličej na pohled stejně nehezký jako chůze. Spánek a levou tvář protínaly dvě hluboké jizvy a napůl přivíraly víčko. Rty byly silné a tvář bez vousů, což nebylo v módě a ještě podtrhovalo neobvyklé vzezření tohoto podivného strašáka. .ú

To není on, modlila se Angelika, Bože můj, udělej, ať to není on!

"Váš manžel, hrabě de Peyrac, madame," hlásil vedle ní markýz de Andijos.

Sklonila se v naučené pokloně, vyjadřující hlubokou úctu.

V úzkých zaznamenávala v duchu směšné podrobnosti:

diamantovou sponu na botách hraběte a také to, že jedna z nich má vyšší podpatek než druhá, aby nebylo tak vidět, že kulhá: zplizované kraje hedvábných krátkých kalhot, přepychovou látku, kord, obrovský límec z bílých krajek.

Promluvil na ni; cosi odpověděla. Ohlušovalo ji bubnování a pronikavé troubení trumpet.

Když se vrátila do kočáru, položil jí na klín obrovskou kytici růží a kytičku fialek.

"Květiny jsou největší krása," řekl jakýsi hlas. "Ty vládnu v Toulouse."

/164/

Angelika si uvědomila, že už to není markýz de Andijos ale, ten druhý. Aby nemusela pohlédnout na odporný obličej, skloupla se ke kytici.

Za chvíli se objevilo město, ježící se věžemi a červenými zvonice. Průvod se vnořil do úzkých uliček, do hlubokých stinných alejí, kde panovalo narudlé přišelí.

V paláci hraběte de Peyrac Angeliku rychle převlékli do překrásných šatů z bílého sametu, vyšíváných bílým saténem. Kanýry a stuhy byly posíté diamanty. Při oblékání jí dívky podávaly ledové nápoje, protože umírala žízní. V poledne, za

hlaholu zvonů, se průvod odebral do katedrály, nanejímž prahu očekával novomanžele arcibiskup.

Po bohoslužbě kráčela Angelika podle šlechtického zvyku sama chrámovou lodí. Pán kulhal před ní a ta dlouhá červená klátivá postava jí najednou pod klenbou zahalenou dýmem kadidla připadala stejně nadpřirozená jako sám ďábel. Venku jako by slavilo celé město. Angelika si nedovedla dát do souvislosti tolik hluku s tak soukromou záležitostí, jakou je její svatba s hrabětem de Peyrac. Bezděky hledala očima divadlo, které vyvolávalo tu radostnou atmosféru a upřímné úsměvy na rtech lidí. Ale všechny pohledy byly obráceny k ní. To před ní se skláněli ti pánové s ohnivýma očima a vznešeně oblečené dámy.

Z katedrály do paláce se novomanželé vraceli na dvou nádherně vyzdobených koních. Cesta podél Garonny byla poházená květinami a jezdci v růžovém oblečení, kterým markýz de Andijos říkal "princové lásky", rozhazovali z plných košíků další květy.

Po levé straně zlatě zářila řeka a rybáři v lodkách je radostně zdravili.

Angelika si uvědomila, že se poněkud strnule usmívá. Opájelo ji modré nebe a vůně vadnoucích květů. Najednou zadržela výkřik: obklopila ji pážata s hnědými tvářemi, o nichž nejdřív myslela, že jsou maskovaná. Najednou však pochopila, že mají opravdu černou pleť. Poprvé v životě uviděla černochoy. Ostatně všechno, co tu prožívala, bylo podivně neskutečné. Cítila se strašně osamělá v zajetí zvláštního snu, na nějž si bude možná po probuzení marně chtít vzpomenout.

/165/

Po svém boku viděla znetvořený profil muže, kterého nazývali jejím manželem a kterého oslavovali.

Na dlažbě zacinkaly zlaté peníze. Pážata je házela do davu a lidé se o ně v prachu prali.

V palácových zahradách stály ve stínu dlouhé bílé stoly. Z fontán před branou teklo víno pro lidi z ulice. Šlechtici a bohatí měšťané vcházeli dovnitř.

Angelika, sedící mezi arcibiskupem a tím člověkem v rudém obleku, neschopná cokoliv sníst, sledovala defilé nesčetných služek a jídel: podnosy s koroptvemi, pečené kachny, křepelky na pánvích, pstruzi, mladí králíci, saláty, čtvrtky jehňat, husí játra. Zákusky, vařené krémy zdobené čtvrtkami broskví, nejrůznější zavařeniny, celé hory medových koláčků a ovoce, stejně vysoké jako černošci, kteří je přinášeli. Nejrůznější vína, od nejrudějších červených až k nejsvětlejším zlatým.

Angelika zahlédla u talíře jakési zlaté napichovátko. Rozhlédla se kolem a

viděla, že většina lidí jí napichuje maso a podává ho do úst. Pokusila se je napodobit, ale po několika neúspěšných pokusech se raději vrátila ke lžíci. Nechali jí ji, když si všimli, že podivný malý nástroj, kterému říkají vidlička, neumí používat. Ten směšný incident ještě zvýšil její zmatek. Není nic těžšího než sedět na slavnosti, při níž nejste srdcem. Angeliku, plnou zlých předtuch a neurčité zloby, ten hluk a nadbytek hrozně rozčiloval. Byla však od přírody hrdá, a tak na sobě nedala nic znát, usmívala se a pro každého měla milé slovíčko. Díky vštípené klášterní disciplíně se i přes únavu držela zpříma a vznešeně. Jen s hrabětem nebyla schopna promluvit ani slůvko, a protože si svého podivného chování byla vědoma, obracela veškerou pozornost k druhému sousedovi, k arcibiskupovi. Byl to hezký čtyřicátník, muž v nejlepších letech. Tvářil se přívětivě a měl velice chladné modré oči. Jediný ze společnosti zřejmě nesdílel všeobecné veselí. "To je ale plýtvání! To je plýtvání!" vzdychal a rozhlížel se kolem sebe. "Když pomyslím na všechny ty chudáky, kteří se denně shromažďují přede dveřmi arcibiskupství, na nemocné, o něž se nemá kdo starat, na děti z kacířských vesnic, které

/166/

nejsme s to přivést na pravou víru, protože nemáme peníze, trhá mi to srdce. Věnujete se dobročinnosti, děvenko?"

"Právě jsem přišla z kláštera, monsignore. Budu velice šťastná, když pod vaším vedením budu moci pracovat pro farnost."

Vrhl na ni pronikavý pohled a slabě se usmál, pak zas sklonil poněkud tučnou bradu.

"Děkuji vám za snahu, dcero. Ale vím, nakolik je život mladé paní domu plný nových věcí, které pohlcují veškerou její pozornost. Takže vás od nich nebudu odvádět dřív, než o to

sama požádáte. Největší úkol ženy, jemuž musí věnovat veškerou energii, je přece získat vliv na duši manžela, že? Milovaná

a šikovná žena může dnes ovlivnit manžela úplně ve všem."

Naklonil se k ní a drahokamy na jeho arcibiskupském kříži se fialově zablýskly.

Žena dokáže všechno," opakoval, "ale mezi námi, madame,

"

vy jste si vybrala opravdu zvláštního manžela..."

Vybrala..., pomyslela si Angelika ironicky. Viděl vůbec otec aspoň jednou toho strašlivého tajtrlíka? Pochybuju. Otec mě má upřímně rád. Za nic na světě by mě nechtěl uvrhnout do neštěstí. Jenže: v jeho očích jsem teď bohatá. Já jsem si přála být milovaná. Sestra Anna by mi znovu zopakovala, že člověk nesmí být romantický... S tím arcibiskupem bych mohla dobře vycházet. To jeho lidé se porvali s pážaty hraběte de Peyrac

v katedrále? Vedro začalo konečně ustupovat večernímu chládku. Začínal ples. Angelika vzdychla.

Budu tancovat celou noc, řekla si, ale za nic na světě nezůstanu ani na okamžik sama s ním...

Nervózně pohlédla na manžela. Pokaždé, když mrkla na ten zjizvený obličej, v němž zářily oči černé jako uhlí, se jí zvedl žaludek. Levé víčko napůl přivřené jizvou dodávalo hraběti de Peyrac zlomyslně ironický výraz.

Opřel se do křesla a právě nesl ke rtům jakousi hnědou hůlčičku. Vtom přiskočil sluha s kouskem žhavého uhlíku a přitiskl ho na konec té hnědé věci.

"Oh, hrabě, dáváte špatný příklad," vykřikl arcibiskup a káravě zvedl obočí.

"Tabák je podle mne nástroj pekel. Jako

prášek proti mozkovým neduhům, prosím, ale pouze na radu lékaře a i to jen s krajním sebezapřením, neboť se mi zdá, že
/167/

v něm lidé nacházejí nezdravé potěšení a příliš často si berou za záminku své zdraví, aby ho mohli po libosti šňupat. Kuřáci dýmky jsou jen spodina našich hospod, celé hodiny se tam otupují tou zlořečenou plodinou. V životě jsem ale neslyšel, že by tímto odporným způsobem užíval tabák nějaký šlechtic."

"Nemám žádnou dýmku ani nešňupu. Kouřím stočený list jako někteří divoši v Americe. Nikdo mě nemůže obviňovat, že jsem vulgární jako mušketýr nebo přepjatý jako nějaký dvorní švihák."

"Existují-li dva způsoby, jak něco dělat, vy si vždycky ještě vymyslíte nějaký třetí," zažertoval arcibiskup mrzutě. "Před chvílí jsem si všiml další vaší speciality. Nedáváte si do sklenky ani žabí kámen, ani kousek jednorožcova rohu. A přece každý ví, že jsou to dva nejjistější prostředky proti jedu, který by vám mohla nepřátelská ruka zamíchat do vína. I vaše mladá žena je opatrná. Vždyť oba ty předměty při doteku s nebezpečným nápojem skutečně mění barvu. To si myslíte, že jste tak nezranitelný, nebo... že nemáte nepřátele?" dodal kněz.

"Ne, pane," odpověděl hrabě de Peyrac. "Jen si myslím, že nejlepší způsob, jak se ubránit jedu, je nedávat nic do sklenice, ale všechno přímo do těla."

Co tím chcete říct?"

"Každý den si беру nepatrnou dávku nějakého obávaného jedu."

"To opravdu děláte?" vykřikl zděšeně arcibiskup.

"Od nejtělejšího mládí, Vaše Milosti. Vy přece víte, že můj otec se stal obětí jakéhosi florentského nápoje, přestože si vkládal do sklenice žabí kámen velký jako holubí vejce. Moje matka byla žena bez předsudků a snažila se najít opravdový prostředek, jak mě

ochránit. Od jednoho maurského otroka z Narbonnu se dozvěděla o metodě, jak se bránit jedu jedem."

"Vaše úvahy skrývají vždycky nějaký paradox, který mě děsí," odpověděl ustaraně arcibiskup. "Člověk by řekl, že chcete všechno reformovat, a přitom každý ví, kolik nepořádků do církve i do království zavedlo samo slovo reforma. Takže opakuju: proč používat metodu, o jejíž účinnosti nemáte žádný důkaz, zatímco ty ostatní jsou ověřené? Člověk musí mít samozřejmě pravý kámen a pravý jednorožcův roh. Teď s nimi

/168/

obchoduje mnoho šarlatánů a namísto pravých věcí prodávají bůhvíco. Ale například můj mnich Bécher, velký vědec, který se v mých službách věnuje alchymii, vám dodá vynikající vzorky."

Hrabě de Peyrac se mírně naklonil dopředu, aby na arcibiskupa dohlédl, a jeho načechrané černé lokny se dotkly Angeličiny ruky; rychle ucukla. Vtom si všimla, že manžel nemá paruku, že ta bohatá hříva jsou jeho vlastní vlasy.

"Mě pouze zajímá, jak si je obstarává. Když jsem byl malý, zabíjel jsem jeden čas spousty žab. Nikdy jsem ale v jejich mozku ten slavný obranný kámen nenašel, a zřejmě by tam měl být. A pokud jde o roh jednorožce, řeknu vám, že jsem projel celý svět a přesvědčil jsem se, že jednorožec je bájně vymyšlené zvíře, které nikdy neexistovalo."

"Takové věci se nedokazují, pane. Nechme je obestřené tajemstvím a nemysleme si, že všechno víme."

"

Pro mě je tajemstvím jediná věc," řekl pomalu hrabě, "jak může tak inteligentní člověk jako vy upřímně věřit takovým... výmyslům..."

Bože, pomyslela si Angelika, v životě jsem nezažila, aby někdo mluvil s církevním hodnostářem s takovým pohrdáním.

Pohlédla na oba muže, jejichž pohledy se střetly. Manžel si všiml, jak je zděšená. Usmál se na ni úsměvem, který mu sice podivně zkřivil tvář, ale v němž zasvitly bělostné zuby.

"Odpustte, madame, že se takhle dohadujeme před vámi.

Arcibiskup a já jsme důvěrní nepřátelé."

"

Žádný člověk není můj nepřítel," vykřikl rozzlobeně arcibiskup. "Kam se poděla láska k bližnímu, která musí obývat srdce každého služebníka božího? Pokud vy mě nenávidíte, já k vám nenávisť necítím. Ale cítím ve vaší přítomnosti strach pastýře o ovečku, která bloudí, a pokud nebudete naslouchat

"

mým slovům, budu umět oddělit zrna od plev.

"

Proboha!" vykřikl hrabě a neradostně se zasmál. "A máme tu dědice Foulquese de Neuilly, biskupa a pravé ruky strašného Simona de Montfort, který vystavěl hořící hranice Albigenských a proměnil nádhernou akvitánskou kulturu v popel. Ještě po čtyřech staletích oplakává Languedoc svou zničenou nádheru a chvěje se při vyprávění o těch hrůzách. Já, potomek
/169/

nejstaršího toulouského rodu, jemuž v žilách koluje ligurská : a vizigótská krev, já se chvěju při setkání s vašima modrýma :: seveřanskýma očima. Čtu v nich dědictví Foulquesovo, dědictví těch nejstrašnějších barbarů, kteří k nám zatáhli sektářství a nesnášenlivost."

"Moje rodina je jedna z nejstarších v Languedoku," zvolal arcibiskup a povstal. V tu chvíli začal mluvit silnějším jižanským přízvukem a Angelika mu skoro nerozuměla. "Vy sám dobře víte, vy drzý tvore, že mi dědictvím patří polovina Toulouse. Už po staletí jsou toulouská léna naše."

"Jen čtyři století, necelá čtyři století, pane," křičel Joffrey de Peyrac a také povstal. "Vy jste přijel na vozech Simona de Montfort s potupnými křížáckými výpravami! Vy jste uchvatitel! Člověk ze severu! Seveřané, co děláte u mého stolu!"

Vyděšená Angelika se začala obávat, že se poperou, ale po posledních slovech toulouského hraběte se ozval hromový smích spolustolovníků. Arcibiskupův úsměv poněkud ztratil na vřelosti. Ale když se vysoká postava Joffreye de Peyrac na znamení omluvy před knězem sklonila, v dobré vůli mu nabídl arcibiskupský prsten k polibku.

Angelika byla příliš vyvedená z míry, než aby se mohla upřímně podílet na všeobecném veselí. Slova, která si oba muži právě vmetli do očí, nebyla bezvýznamná. Vždyť na jihu bývá hlasitý smích často předzvěstí těch nejstrašnějších tragédií. Angelika najednou pocítila ono vášnivé vzrušení, jímž ji v dětství obklopovala chůva Fantina. Díky tomu se nebude muset cítit mezi těmito impulzivními lidmi cizí.

"Není vám dým z tabáku nepříjemný, madame?" obrátil se na ni najednou hrabě a snažil se zachytit její pohled.

Potřásla záporně hlavou. Jemná tabáková vůně v ní vyvolávala vzpomínky na starého Viléma u krbu a velkou kuchyň v Monteloupu. Starý Vilém, chůva, všechny ty důvěrně známé věci byly najednou strašně daleko.

Vtom se v parku rozezněly housle. Přestože byla k smrti unavená, přijala Angelika s povděkem rámě markýze de Andijos, který ji vyzval k tanci. Tanečníci stáli na velkém vydlážděném dvoře s osvěžujícími vodotrysky. V klášteře se Angelika

naučila dost módních tanců, takže se mezi těmito pány a dá/170/
mami z vysoké společnosti, z nichž většina trávila dlouhé
měsíce v Paříži, nemusela cítit v rozpacích. Poprvé tančila na
skutečné slavnosti a zrovna se jí to začalo líbit, když došlo
k jakémusi rozruchu. Páry rozdělil dav, hrnoucí se směrem
k prostřeným stolům. Tanečníci protestovali, ale kdosi vykřikl:
"Bude zpívat..."

Jiní opakovali:

"Zlatý hlas! Zlatý hlas království..."

(4)

V tu chvíli se Angeličiny nahé paže dotkla diskrétnějakási ruka:

"Madame," šeptala služka Margot, "teď musíte zmizet. Pan
hrabě mě poslal, abych vás odvedla do letohrádku u Garonny,
kde strávíte noc."

"Ale já nechci jít pryč," protestovala Angelika. "Chci slyšet toho zpěváka, o
němž se tolik mluví. Ještě jsem ho neviděla."

"Později bude zpívat jen pro vás, madame, v soukromí, hrabě
to zařídil," oznámila jí vysoká žena. "Nosítka čekají."

Při těch slovech přehodila přes ramena své paní plášť s kapucí
a podávala jí černou sametovou masku.

"To si dejte na obličej," šeptala. "Aby vás nikdo nepoznal."

Jinak vás mládenci budou pronásledovat až k letohrádku a budou vás rušit při
svatební noci křikem a rámusem."

Služka vyprskla do dlaní.

"To je v Toulouse zvykem," pokračovala. "Novomanželé,
kteří se nedokážou ztratit jako zloději, se musí vykoupit hrstmi
zlata nebo přetrpět rámus těch šibalů. Arcibiskup a policie se
marně snaží ten zvyk vymýtit... Takže je lepší odjet z města."

Postrčila Angeliku do nosítek, které dva statní sluhové
okamžitě zvedli na ramena. Průvod uzavíralo několik jezdců,
kteří se vynořili ze stínu. Skupinka projela hlučnými uličkami
a vyjela do volné přírody.

/171/

Letohrádek byla skromná stavba v zahradách, které se svažovaly k řece. Když
Angelika sestoupila na zem, překvapilo ji
ticho, rušené jen cvrkotem cvrčků.

Marguerita, která se vyšvihla za jednoho z jezdců, sklouzla ;
na zem a zavedla novomanželku do prázdného domu.

Oči jí zářily a usmívala se očividně potěšená vidinou blížících
se milostných tajností.

Angelika se octla v pokoji s mozaikovou podlahou. U velkého lůžka svítila
noční lampička, ale bylo to zbytečné, protože
sem padalo tak jasné světlo měsíce, že v něm prostěradlo
a krajky zářily jako padlý sníh.

Marguerita vrhla poslední kritický pohled na mladou ženu

a pak začala hledat v taštičce flakónek voňavky, aby jí osvěžila pleť.

"Nechte mě být," odstrčila ji netrpělivě Angelika.

"Madame... přijde váš manžel, musíte..."

"

Nemusím nic. Nechte mě!"

Dobrá, madame."

Služka se uklonila.

"Přeji madame sladkou noc."

"Nechte mě už," vykřikla potřetí Angelika zlostně.

Zůstala sama a měla zlost, že se nedokázala před služkou ovládnout. Nebyla jí sympatická. Její jistota a vševědoucnost ji děsily a podezírala ji, že se jí tajně vysmívá.

Dlouho nehybně stála, až ji začalo přílišné ticho pokoje děsit.

Strach, na který při hostině a zábavě trochu pozapomněla, se znovu ozval. Zaťala zuby.

Nemám strach, řekla si téměř nahlas, vím, co musím udělat.

Umřu, ale nedotkne se mě.

Přistoupila ke dveřím na terasu. Podobný elegantní balkón, který uvedla do módy renesanční architektura, viděla Angelika jen pouze v Plessis.

Lehátko, potažené zeleným sametem, lákalo, aby na ně člověk usedl a obdivoval půvabnou krajinu. Toulouse odtud nebyl vidět, oddělovalo ho rameno řeky. Táhly se tu jen zahrady, leskla se vodní hladina, o trochu dál byla vidět kukuřičná pole a vinice.

Angelika usedla na kraj lůžka a opřela si čelo o mřížoví.

/172/

Od komplikovaného účesu s diamantovými sponami a perlami ji už bolela hlava. S obtížemi si začala uvolňovat vlasy.

Proč mě ta hloupá káča nerozčesala a nepřevlékla? pomyslela si. Myslí si snad, že to udělá manžel?

V duchu se smutně ušklíbla.

Matka Anna by si neodpustila malou přednášku o poslušnosti, s níž musí žena vyhovět všem přáním svého muže. Když

říkala to všem, oči jí vylézaly z důlků a my jsme vybuchovaly smíchy, protože jsme dobře věděly, co si pod tím představuje.

Jenže já nerada poslouchám. Molines měl pravdu, že se neskloním před něčím, čemu nerozumím. Poslechla jsem, abych zachránila Monteloup. Co na mně někdo může ještě chtít? Hrabě

de Peyrac má svůj stříbrný důl. Může s Molinesem pokračovat v těch jejich obchodech. A otec může dál pěstovat muly a přivážet na nich španělské zlato... Kdybych se vrhla z tohoto balkónu a umřela, nic se tím nezmění. Každý bude mít, co chtěl...

Konečně se jí podařilo rozpustit si vlasy. Rozprostřely se jí

po nahých ramenou a ona potřásla divokým pohybem hlavou, jako to dělávala, když byla malá.

Měla pocit, že zaslechla nějaký zvuk. Otočila se a zadržela vyděšený výkřik. Kulhavec, opřený o zárubeň balkónových dveří, ji pozoroval.

Už nebyl v rudém, měl krátké kalhoty a krátkou černou sametovou vestu, takže v pase byla vidět jemná batistová košile s dlouhými rukávy.

Přistoupil k ní svým nerovnoměrným krokem a hluboce se uklonil.

"Dovolíte, abych si sedl vedle vás, madame?"

Tiše přikývla. Usedl, opřel se loktem o kamennou zídku a klidně pohlížel před sebe.

"Kdysi, je to už několik století," řekl, "vycházeli pod stejnými hvězdami dámy a trubadúři po točitých schodech na hradby a tam se věnovali svým milostným hrám. Slyšela jste už o trubadúrech z Languedoku, madame?"

Tohle téma Angelika neočekávala. Hrdlo měla sevřené v instinktivní obraně, a tak poněkud chraptivě zakotkala:

/173/

"Myslím, že ano... Tak se říkalo středověkým básníkům. "

"Básníkům lásky! Jazyk jihu. Sladké jižní nářečí, o tolik měkčí než tvrdá severština. V Akvitánii se učilo umění milovat, neboť, jak pravil Ovidius dávno před trubadúry: ‚Láskaje umění, kterému se dá naučit a v němž je možné se zdokonalit, když se vynasnažíme poznat jeho pravidla.‘ Už jste se někdy zajímala o toto umění, madame?"

Nevěděla, co odpovědět: byla příliš citlivá, aby nevníkala ☹":

lehkou ironii v jeho hlase. Na to, jak byla otázka položena, bylo směšné odpovědět ano stejně jako ne. Nebyla zvyklá na galantní konverzaci. A protože ji příliš mnoho událostí vyčerpalo, opustila ji obvyklá pohotovost. Dokázala pouze otočit hlavu a bezmyšlenkovitě pohlédnout na spící krajinu.

Uvědomovala si, že se k ní naklání, ale nepohnula se.

"Podívejte se," pokračoval, "na ten zahradní bazének se zelenou vodou, v níž se koupe měsíc jako žabí kámen ve sklenici anýzovky... Ta voda má barvu vašich očí, drahoušku. Nikde na světě jsem neviděl zvláštnější a nádhernější oči. A vidíte ty růže, které se v girlandách vinou až k balkónu? Mají stejný odstín jako vaše rty. Ano, ještě nikdy jsem neviděl růžovější rty... a tak mlčenlivé. Pokud jde o jejich sladkost... tu hned posoudím." !

Najednou ji kolem pasu uchopily dvě paže. Angelika pocítila tak pevné objetí, že ji od toho vysokého hubeného muže až překvapilo. Dotek jeho paže ji ochromoval. Hrozný obličej se

k ní skláněl, užuž se jí dotýkal. Vykřikla hrůzou, cukla sebou, pocítila příšerný odpor. Téměř okamžitě byla volná. Hrabě ji pustil a se smíchem ji pozoroval.

"Myslel jsem si to. Naháním vám hrůzu. Raději byste se vrhla z balkónu, než byste mi patřila. Je to tak?"

S tlukoucím srdcem se na něj dívala. Vstal a jeho dlouhá pavoučí postava se v měsíčním světle zdála najednou daleko.

"Nechci vás znásilňovat, vy ubohá malá panno. To nemám ve zvyku. Oni vás tedy nedotčenou obětovali tomu hroznému kulhavci z Languedoku? To je ale příšerné!"

Uklonil se a ona začala nenávidět jeho výsměšný úsměv.

"Víte, měl jsem v životě mnoho žen, bílých, černých, žlutých i rudých, ale nikdy jsem žádnou nenutil násilím nebo ji neku/174/paval. Přišly samy. I vy jednoho dne, jednoho večera přijdete..."

"Nikdy!"

Unikl jí zuřivý výkřik. Se zájmem na ni pohlédl, nepřestával se usmívat.

"Jste malá divoška, ale to já mám docela rád. Snadné vítězství lásku znehodnocuje, těžkým bojem stoupá na ceně. To říká André Chapelain, mistr v umění milovat. Sbohem, krásko, spěte sladce ve své velké posteli, se svými půvabnými údy, malými krásnými ňadry, smutnými, žeje nikdo nelaská. Sbohem."

Druhý den ráno se Angelika probudila a viděla, že slunce je vysoko na obloze. Ptáci, už zmožení vedrem, odpočívali ve stínu zahrady.

Angelika si vůbec nepamatovala, jak se svlékla a -ulehla do postele, která voněla po fialkách. Rozplakala se únavou a zklamáním, možná i pocitem opuštěnosti. Ráno se už cítila silnější.

Ujištění, kterého se jí dostalo od jejího podivného manžela, že se jí nedotkne, dokud si to ona sama nebude přát, ji na jistý čas uklidnilo. To si snad myslí, že se mi začne jeho znetvořená tvář a kratší noha líbit?...

Hýčkala si představu příjemné existence vedle manžela, s nímž budou dobří přátelé. Život by nemusel být tak špatný. Toulouse je zábavné město...

Diskrétní Marguerita s neproniknutelným pohledem ji přišla obléknout. V poledne se Angelika vrátila do města. Clément Tonnel jí vyřídil vzkaz od pana hraběte, že pracuje v laboratoři a že ho nemá na oběd čekat. Ulevilo se jí. Clément dodal, že ho hrabě najal jako majordoma. Je moc spokojen. Místní lidé jsou hluční a líní, ale srdeční. Dům mu připadá bohatý a on se bude snažit, aby s ním byli jeho noví páni spokojeni.

Angelika mu poděkovala za proslov, v němž se mísila úcta sjistou blahosklonností. Byla celkem spokojená, že u sebe bude mít tohoto chlapce, jehož způsoby se tak liší od hlučného okolí.

V následujících dnech se Angelika mohla přesvědčit, že palác hraběte de Peyracje určitě nejnavštěvovanějším místem ve městě. Pán domu se aktivně účastnil všech radovánek. Jeho vysoká

/175/

klátivá postava se pohybovala od skupinky ke skupince " a Angeliku udivovalo, jak všichni ožívají, jakmile se objeví. Pomalu si zvykala na to, jak vypadá, a její odpor slábl. To hluboké rozhořčení a strach, který jí naháněl, určitě vyplývalo z velké části z myšlenky, že se s ním musí milovat.

Ted, když se v tomto ohledu uklidnila, musela uznat, že ten muž umí bavit společnost, je milý, zvláštní a sympatický.

K ní se choval dokonale lhostejně. Projevoval jí úctu, :

jaká přísluší lidem jejího postavení, ale skoro jako by ji neviděl. Každé ráno ji pozdravil. Seděla proti němu u obědů, jichž se pravidelně účastnilo nejméně deset dalších lidí,

takže s ním nemusela zůstat mezi čtyřma očima, jak se obávala.

Zároveň však neuplynul den, aby jí neposlal nějaký dárek; ozdobu nebo šperk, nové šaty, kus nábytku nebo bonbóny či květiny. Všechno tak vkusné a přepychové, že musela být okouzlená, nadšená..., ale zároveň ji to uvádělo do rozpaků. !

Nevěděla, jak dát hraběti najevo radost, kterou jí těmi dárky působí. Pokaždé, když s ním musela přímo promluvit, nebyla s to zvednout oči k jeho znetvořenému obličejí a nešikovně se zakoktávala.

Jednou našla u okna, před nímž sedávala, pouzdro z červeného marokénu s železným kováním, a když ho otevřela, objevila nejkrásnější diamantový náhrdelník, jaký si dokázala představit.

Dívala se na něj, chvěla se a říkala si, že ani královna určitě nemá podobný; vtom zaslechla charakteristický krok svého manžela.

S rozzářenýma očima se k němu rozběhla.

"To je ale nádhera! Jak vám mám poděkovat, pane?"

Ve svém nadšení k němu přímo letěla. Téměř do něj vrazila.

Dotkla se tváří sametové vesty - vtom ji zadržela železná paže. Obličej, který ji děsil, byl najednou tak blízko, že jí úsměv zhasl na rtech a ona s nepřekonatelným pocitem hrůzy uskočila dozadu. Paže Jofre de Peyrac okamžitě klesla a muž řekl s lehkým pohrdáním:

"Děkovat mi? Proč?... Nezapomínejte, drahoušku, že jste žena hraběte de Peyrac, posledního potomka slavné toulouské

/176/

šlechty. Z tohoto titulu musíte být ze všech nejkrásnější a nejlépe oblečená. Takže mi vůbec nemusíte děkovat."

Povinností měla velice málo, a mohla si tedy připadat v paláci

jako host, který naprosto volně disponuje s časem.

Joffrey de Peyrac se jí jako manžel připomínal jen velmi zřídka. Ovšem na plesu u guvernéra či jiného vysokého úředníka musela být právě madame de Peyrac opravdu ta nejkrásnější a nejpřepychověji oblečená žena z celého města.

To pak přicházel bez ohlášení, sedal si vedle toaletního stolku a pozorně sledoval úpravu mladé ženy, radil šikovným rukám Margot a ostatních komorných. Žádná maličkost mu neunikla. Ženská toaleta pro něj vůbec nebyla tajemstvím. Angeliku okouzlovaly jeho přesné postřehy a starostlivá péče. Protože měla dobrou vůli stát se skutečně velkou dámou, poslouchala ho na slovo. V těchto chvílích zapomínala na svou nenávist i na svou hrůzu.

Ale když se jednou večer pozorovala ve velkém zrcadle, nádherná v saténových šatech barvy slonové kosti s vysokým krajkovým límcem, protkávaným perlami, a najednou vedle sebe

zhlédla temnou postavu hraběte de Peyrac, přepadlo ji zoufalství, jako by jí na ramena padl olověný plášť.

Co je platné bohatství a nádhera, pomyslela si tváří v tvář svému osudu, když jsem na celý život uvázaná ke křivonohému a ošklivému manželovi.

Náhle si všiml, že se Angelika v zrcadle dívá na něho, a rychle ustoupil:

"Co je s vámi? Nepřipadáte si krásná?"

Zamračeně pohlédla na svůj obraz.

"Ano, pane," odpověděla poslušně.

"Tak byste se snad mohla aspoň usmát?"

Měla pocit, že hluboce vzdychl.

V následujících měsících si musela všimnout, že Joffrey de Peyrac věnuje daleko víc pozornosti a poklon jiným ženám než manželce.

Byl spontánně, vesele a vynalézavě galantní a dámy ho očividně rády vyhledávaly.

Hrály si na preciózky, jak to bylo v módě v Paříži.

Tady je Dvůr trubadúrské poezie," řekl jí jednou hrabě.

"

/177/

"Všechno, co kdysi tvořilo půvab a kouzlo Akvitánie a pak i celé Francie, se musí uchovat v těchto zdech. Toulouse například slavíval proslulé Květinové hry. Zlatou fialu získal mladý Rousillonský básník. Právě v Toulouse se scházejí skladatelé rondelů ze všech koutů Francie i celého světa a účastní se soutěží pod patronací Clémence Isaurové, slavné inspirátorky trubadúrů v minulosti. Tak se nelekejte, Angeliko, že do mého paláce neustále přichází tolik neznámých tváří. Pokud

by vám vadily, můžete se uchýlit do letohrádku u Garonny."

Ale Angelika netoužila žít v ústraní. Pomalu ji očarovávalo kouzlo tohoto radostného života. Nejdřív se některé dámy pokusily jí pohrdat, ale když zjistily, a to brzy, že je velice duchaplná, přijaly ji mezi sebe.

Když viděla, jaký úspěch mají

slavnosti, jež hrabě pořádá ve svém paláci, který patří přece

i jí, začala se ráda starat o jejich bezchybný průběh. Běhala

z kuchyně do zahrady a z pudy do sklepa, své tři malé černoušky v patách.

Zvykla si na jejich veselé kulaté černé tvářičky. V Toulouse

bylo hodně černých otroků, protože přístavy Aigues-Mortes

a Narbonne se otevíraly Středozemnímu moři, což bylo jakési

pirátské jezero. Doplnout přes moře z Narbonnu do Marseille

bylo opravdové dobrodružství. V Toulouse se velice smáli jakémusi gaskoňskému

šlechtici, kterého cestou zajala arabská

galéra. Francouzský král ho okamžitě od barbarského sultána

vykoupil, ale šlechtic se vrátil nesmírně hubený a netajil se tím,

že mu u Maurů bylo hrozné horko.

Největší dojem na Angeliku dělal Kouassi-Ba. Kdykoliv

toho tmavého obra s bílými porcelánovými očima zahlédla,

snažila se potlačit bázlivý úkrok, přestože se zdál velice milý.

Neopouštěl hraběte de Peyrac ani na krok a také hlídal dveře

tajemných místností uvnitř paláce. Tam se hrabě uchyloval

každý večer a někdy dokonce i ve dne, a Angelika nepochybovala o tom, že toto

chráněné území obsahuje lahvičky a křivule, o nichž Henrico vyprávěl chůvě.

Byla by se tam moc

ráda podívala, ale netroufala si. Až díkyjednomu z návštěvníků

paláce odhalila další rys podivné osobnosti svého manžela.

/178/

(5)

Návštěvník byl zaprášený od hlavy k patě. Cestoval na koni

z Lyonu přes Nimes.

Byl to poměrně vysoký, asi pětatřicetiletý muž. Začal mluvit

italsky, poté přešel na latinu, které Angelika moc nerozuměla,

a skončil u němčiny.

A tímto jazykem, který Angelika znala z domova, jí hrabě

návštěvníka představil.

"Profesor Bernalli ze Ženevy mi prokázal velkou čest a přijel si se mnou popovídat o vědeckých problémech, o nichž si už dlouhá léta korespondujeme."

Cizinec se s italskou galantností uklonil a začal vehementně

tvrdit, že nebudou svými abstraktními debatami a poučkami

obtěžovat tak půvabnou dámu, která má určitě příjemnější

starosti.

Napůl ze vzdoru, napůl z opravdové zvědavosti však Angelika požádala, aby se

směla diskuse zúčastnit. Abyje nerušila,

usedla do výklenku k vysokému oknu, vedoucímu na dvůr. Byl jasný zimní slunečný den. Až vzhůru k ní stoupala vůně z měděných ohřívadel na dvoře, u nichž se hřálo služebnictvo. Angelika s vyšíváním v ruce natahovala uši, aby slyšela oba muže, sedící proti sobě u krbu, kde skomíral malý ohýnek. Nejdřív mluvili o lidech, o nichž v životě neslyšela: o anglickém filozofu Baconovi, Francouzi Descartovi a o francouzském inženýru Blondelovi, kterého oba diskutéri ostře napadali, protože prý pokládá Galileovy teorie za naprosté hlouposti.

Ze všeho toho Angelika nakonec pochopila, že přichozí je vášnivý obdivovatel jakéhosi Descarta, kterého její manžel naopak zavrhoval. Joffrey de Peyrac se ve své typické nedbalé póze uvelebil v křesle a netvářil se o mnoho seriózněji, než když se dohadoval s dámami o rýmech nějakého sonetu. Jeho nenucenost ostře kontrastovala se strnulostí jeho partnera, který seděl na taburetu upjatě a zpříma, s jak to vyžadovalo jeho vášnivé zaujetí pro věc.

/179/

"Jistěže je ten váš Descartes génius," řekl hrabě, "ale to neznamená, že má ve všem pravdu."

Ital se rozohňoval:

"Jsem moc zvědav, co mu chcete vyčíst! Uznejte, že je to první člověk, který se dokázal postavit proti scholastice. Postavil proti náboženskému a abstraktnímu myšlení svou experimentální metodu. Teď už se tedy věci nebudou jako kdysi posuzovat podle absolutních principů, nýbrž se bude brát v úvahu zkušenost a výsledky pokusů a až po nich se vyvodí matematické zákony. A za to vděčíme Descartovi. Jak se můžete právě vy, zastánce realistického myšlení, typického pro renesančního člověka, stavět proti tomuto systému?"

"Já se proti němu nestavím, příteli, opravdu ne. Jsem přesvědčen, že bez Descarta by věda nikdy nevybředla z nánosu s hlouposti, pod nímž ji v posledních letech pohřbili. Ale vytýkám mu, že se pokouší klamat sám sebe. Dopouští se ve svých teoriích zřejmých omylů. Ale nechci vás rozčilovat, věříte-li jim."

"Přijel jsem ze Ženevy, brodil jsem se sněhem i řekami, abych se seznámil s vašimi výhradami proti Descartovi. Poslouchám vás."

"Vezměte tedy například princip gravitace čili vzájemné přitažlivosti těles neboli pád těles k zemi. Descartes tvrdí, že pakliže jeden předmět narazí na druhý, uvede ho do pohybu pouze v případě, že má větší hmotu. Takže korková koule, která narazí na kovovou, jí nemůže pohnout."

"To je naprosto jasné. Dovolte mi ocitovat Descartovu poučku: „Aritmetický součet veličin pohybujících se v různých částech vesmíru zůstává neměnný`“."

"Ne," vykřikl Joffrey de Peyrac a vstal tak prudce, že se Angelika vyděsila. "Ne, to je falešné tvrzení a Descartes si ho neověřil. Stačilo by, kdyby vystřelil z pistole uncovou olověnou kulku proti hadrové kouli, vážící o dvě libry víc, a musel by přijít na svůj omyl. Hedvábná koule by se posunula."
Bernalli strnule pohlížel na hraběte.

"Přiznávám, že mě přivádíte do rozpaků. Uvádíte ale správný příklad. V tomto pokusu s výstřelem pistole hraje možná roli ještě další prvek... Jak ho nazvat: prudkost, síla..."

/180/

"Je to jednoduše rychlost. Ale ta nehraje roli jen při střelbě. Přichází v úvahu při každém přemístování tělesa. To, čemu říká Descartes množství pohybu, je zákon o rychlosti, a ne aritmetický součet věcí."

"Pokud ale není Descartův zákon dobrý, máte nějaký jiný?"

"Koperníkův, jenž mluví o vzájemné přitažlivosti těles, o té neviditelné vlastnosti, připomínající přitažlivost milenců, která se nedá měřit, ale také ji nelze popřít."

Bernalli si podepřel obličej rukama a tiše přemýšlel.

"Už jsem o tom také trochu uvažoval a diskutoval dokonce se samotným Descartem, když jsem se s ním setkal v La Haye před jeho odjezdem do Švédska, kde bohužel zemřel. Víte, co mi odpověděl? Prohlásil, že ten zákon o přitažlivosti bychom měli zavrhnout, protože má v sobě „coś tajemného`“ a už předem vypadá kacírsky a podezřele."

Hrabě de Peyrac vybuchl smích.

"Descartes byl zbabělec a hlavně nechtěl přijít o tisíc zlatých penze, kterou mu přidelil Mazarin. Nezapomínal na to, jak chudák Galilei musel pod nátlakem inkvizice odvolat své „kacířské tvrzení o otáčení země`, a přesto pak zemřel se slovy:

„A přece se točí`. Takže když Descartes ve své Rozpravě o světě přijal teorii Poláka Koperníka De Revolutionibus orbium coelestium, dával si velký pozor, aby nepotvrdil teorii o otáčení země. Omezil se na tvrzení, že „Země se nehýbá, ale je zachycována vířením`. Není to kouzelně vyjádřeno?"

"Vidím, že máte proti tomu chudáku Descartovi výhrady," řekl Ženevan, "ale přesto mu neupíráte, že je geniální."

"Velcí myslitelé si nesmějí dovolit jednat malicherně. Descartes se bohužel příliš snažil chránit si život a zajistit si slušné živobytí, které mohl mít jen díky štědrosti mocných. A dodal bych, že podle mého názoru byl sice geniální matematik, ale v dynamice a obecné fyzice už tak silný nebyl. Ve svých postřezích o pádu těles, pokud sije opravdu pokusně ověřil, zůstal

jen na počátku. Aby se dostal o kus dál, musel by se zabývat neobvyklým, ale podle mého názoru ne nemožným jevem: vzduch není prázdný."

"Co tím chcete říct? Ty vaše paradoxy mě děsí."

"Tvrdím, že vzduch, v němž se pohybujeme, je ve skutečnosti /181/

pouze pevná hmota, něco jako voda, kterou dýchají ryby; ! hmota s jistou rozpínavostí, jistou odolností, zkrátka hmota našim očím neviditelná, přesto ale existující."

"Vy mě děsíte," opakoval Ital.

Vstal a začal rychle přecházet po místnosti. Několikrát se zastavil, zalpal po vzduchu jako ryba, potřásl hlavou a nakonec se vrátil ke krbu.

"Jsem v pokušení vás pokládat za blázna," navázal Ital,

"jenže něco ve mně s vámi musí souhlasit. Vaše teorie vlastně navazuje na studia o pohybu kapalin, jimž jsem se věnoval.

Oh, nelituji té nebezpečné cesty, díky níž se mi dostalo neobyčejného potěšení promluvit si s velkým vědcem. Ale pozor, příteli: Jsem-li já, jehož tvrzení byla vždycky daleko méně odvážná než vaše, nucen jako kaciř odejít do Švýcarska, co bude s vámi?"

"Ále," ušklíbl se hrabě, "já nikoho nepřesvědčuji, diskutuji pouze s lidmi zasvěcenými a ti mě pochopí. Nemám nejmenší touhu popsat a vydat výsledky svého bádání. Věnuju se jim pouze pro vlastní potěšení, stejně jako si pro radost veršuji. s našimi půvabnými dámami. Ve svém toulouském paláci mám klid, kdo by mi tu chtěl škodit?"

"Moc má oči všude," odpověděl Bernalli a neradostně se rozhlédl.

V tu chvíli se Angelice zdálo, že zaslechla lehký šramot a jeden ze závěsů se mírně pohnul. Přeběhl jí mráz po zádech. Od

té chvíle se nebyla s to na rozhovor obou mužů soustředit. Její pohled bezděky utkvěl na tváři Joffreye de Peyrac. Brzký zimní soumrak zahaloval místnost do polostínu, jenž změkčoval šlechticovy znetvořené rysy, ve tmě blýskaly jen jiskrné černé oči a zuby zářící v úsměvu, který zlehčoval i ta nejvážněji míněná slova.

Angelika pocítila v srdci zmatek.

Když se Bernalli vzdálil, aby se předjídlem upravil; Angelika zavřela okno. Sluhové roznášeli na stoly svícny a služky přikládaly do krbu. Joffrey de Peyrac vstal a přistoupil k místu, kde seděla jeho žena.

"Jste tu nějak tiše, drahoušku. Ostatně jako obvykle. Ty naše řeči vás uspaly, že?"

"Ne, naopak, moc mě to zajímalo," odpověděla pomalu /182/

Angelika, a poprvé před manželovým pohledem neuhnula.

"Netvrdím, že jsem všechno pochopila, ale přiznávám, že mě daleko víc zajímají podobné rozhovory než básničky těch dam a jejích kavalírů."

Joffrey de Peyrac si stoupl na schůdek výklenku a pozorně pohlédl na Angeliku.

"Jste zajímavá ženuška. Doufal jsem, že si začínáte zvykat, ale vy mě nepřestáváte udivovat. Už jsem použil lecjaké způsoby, jak svést ženu, po níž jsem toužil, ale nikdy mě ještě nenapadlo vzít si na pomoc matematiku."

Angelika se musela usmát a tváře jí zčervenaly. Rozpačitě sklopila oči. Pokusila se změnit téma:

"Takže v těch tajemných laboratořích, co střeží Kouassi-Ba, se věnujete fyzikálním pokusům?"

"Ano i ne. Mám několik fyzikálních přístrojů, ale především dělám chemické pokusy s kovy, například se stříbrem a zlatem."

"Alchymie," vydechla vzrušená Angelika, před očima se jí mihla vidina zámku Gillese de Retz. "Proč vůbec pořád tak toužíte po zlatu a stříbru?" zeptala se najednou prudce. "Zdá se, že ho hledáte všude, nejen ve vaší laboratoři, ale i ve Španělsku, v Anglii a dokonce i v tom dole na olovo v Poitou, který patřil mé rodině.. a podle Molinesa máte další zlatý důl v Pyrenejích. Na co potřebujete tolik zlata?"

"K tomu, aby byl člověk svobodný, potřebuje spoustu zlata a stříbra, madame. A víte, co říká mistr André Le Chapelain na začátku učebnice Umění milovat: Aby se člověk mohl věnovat lásce, nesmí mít materiální starosti."

"Nemyslete si, že mě získáte dárky a bohatstvím," řekla Angelika hněvivě.

"Já si nic nemyslím, drahoušku. Čekám na vás. Toužím po vás. Milenec musí blednout v přítomnosti milenky. Já blednu.

Máte pocit, že ještě ne dost? Víím, že trubadúrům je doporučováno padnout před jejich vyvolenou na kolena, jenže to je pro mou nohu nedostupné. Omlouvám se. Ale ujišťuju vás, že mohu opakovat s božským básníkem Bernardem Ventadourem: „Milostné utrpení, které mi působí ta kráska, jejímž jsem poníženým otrokem, mi přivodí smrt.“ Umírám, madame!"

/183/

Angelika se smíchem potřásla hlavou:

"Nevěřím vám. Nevypadáte na to, že byste umíral... Zavřete kř se do laboratoře nebo navštívíte paláce vznešených toulouských dam a budete jim radit při jejich básnění."

"Chyběl bych vám, madame?"

S úsměvem na rtech zaváhala, chtěla zůstat u bezstarostného tónu.

"Chybí mi rozptýlení, a vy jste zosobněná Zábava a Hra."

Sklonila se k háčkování. Nebyla si jistá, jestli vítá nebo se .
bojí toho výrazu, s nímž ji Joffrey de Peyrac občas pozoroval
při žertování, k němuž je situace dohnala. Najednou přestával
být ironický a v nastalém tichu pocítila jakousi zvláštní touhu,
která ji pohlcovala a spalovala, cítila se najednou nahá, řadra
pod krajkovým živůtkem se jí zvedala. Nejraději by zavřela oči.
Zneužívá mé důvěry a ovládá mě nějakým kouzlem, řekla
si večer a otrásla se děsem a žádostivostí zároveň.

Joffrey de Peyrac přitahoval ženy. To nemohla Angelika popřít; zpočátku ji to
nesmírně udivovalo, ale pomalu to začínala
chápat. Neuniklo jí, jak ženy najednou propadají vzrušení, jak
sejejí krásné přítelkyně rozechvějí, když se po chodbách ozvou
vážavé kulhající kroky. Jakmile se objeví, zmocní se ženské
společnosti jakási horečka. Ví, jak mluvit se ženami. Je kousavý
i něžný, umí vzbudit ve své společnosti dojem, že je nejpřitažlivější ze
všech. Angelika se při tónu jeho hlasu chvěje jako
uštvaný kůň. Točí se jí hlava a vybavují se jí chůvina slova:
láká ženy podivnými písněmi...

Když se Bernalli vrátil, Angelika vstala a šla mu naproti.

Zavadila o hraběte de Peyrac a najednou zalitovala, že nenatáhl
paži a nevezl ji kolem pasu.

(6)

Prázdnou chodbou se ozval hysterický smích.

Procházející Angelika se zarazila a rozhlédla se kolem. Smích
neustával, stoupal do vysokých tónů a vzápětí se měnil v tichý
/184/

vzlykot. To se smála žena. Angelika ji neviděla. Toto palácové
křídlo, kam se uchýlila před vedrem, bylo velice klidné. Duben
se svými prvními teplými dny poněkud otupoval život v paláci.
Na schodištích pospávala pážata. Angelika, která nenáviděla
siestu, se rozhodla k prohlídce svého domova, jehož všechna
zákoutí ještě neznala. Bylo tu nespočet schodišť, sálů, chodeb
a lodžii, z podloubí a balkónů bylo vidět město, jeho vysoké
věže s modrými kupolemi, rozlehlá nábřeží podél Garonny.
Všechno spalo, Angeličina dlouhá sukně šustila po dlažbě
jako suché listí.

A vtom se ozval ten pronikavý smích. Mladá žena zahlédla
na konci chodby pootevřené dveře. Pak vystříkla voda a smích
okamžitě přestal. Mužský hlas řekl:

"Jestli jste se uklidnila, poslouchám vás."

Byl to hlas Joffreye de Peyrac.

Angelika se tiše přiblížila a nahlédla škvírou do místnosti.

Její manžel seděl v křesle. Viděla jen ruku, položenou na opěradle a držící
jednu z těch hnědých hůlčiček, kterým říkal

doutník.

Před ním klečela v kaluži vody na dlaždicích krásná žena; Angelika ji neznala. Na sobě měla přepychové černé šaty, ale očividně celé promáčené. Prázdný bronzový pohár, ležící vedle ní, jasně dosvědčoval, k čemu posloužila voda, určená k chlazení láhve s jemným vínem.

Žena s dlouhými černými vlasy, přilepenými na spánky, si s úděsem prohlížela promočené krajky na zápěstí:

"Se mnou!" vykřikla přidušeně, "se mnoujste si dovilil takhle jednat?"

"Musel jsem, má krásko," odpověděl Joffrey káravě. "Nemohl jsem dopustit, abyste přede mnou ztratila hrdost. To byste mi nikdy neodpustila. Tak vstávejte, Carmenchito. V tomhle vražedném horku vám šaty rychle uschnou. Sedněte si sem naproti mně."

Ztěžka vstala. Byla to vysoká žena, jejíž dokonalé tvary vyhovovaly vkusu těch, kdo obdivují Rubensovy a Rembrandtovy obrazy.

Usedla do určeného křesla. V jejích černých, doširoka otevřených očích byl trochu vylekaný výraz.

/185/

"Co je s vámi?" pokračoval hrabě. Angelika se až zachvěla, jak byl ten hlas, patřící neviditelné osobě, krásný: ještě nikdy si to neuvědomila. "Podívejte, Carmenchito, už víc než před rokem jste odjela z Toulouse. Následovala jste do Paříže manžela, jehož postavení vám slibovalo skvělý život. Natolik jste pohrdla naší malou provinciální společností, že jste nám za celou tu dobu nenapsala ani řádku. A teď se najednou objevíte v mém paláci, křičíte, vymáháte... co vlastně?"

"Lásku!" vykřikla chraplavým vášnivým hlasem. "Nemůžu bez tebe žít. Ne, neskákej mi do řeči. Neumíš si představit, co jsem za ten dlouhý rok vytrpěla. Ano, myslela jsem, že Paříž utiší mou žízeň po rozkoších a laskání. Jenže uprostřed nejnádhernějších slavností u dvora se mě najednou zmocňovala neuvěřitelná únava. Představila jsem si Toulouse, tenhle r. užový trubadúrský palác... Přistihla jsem se, že o něm mluvím s tak rozzářenýma očima, že si ze mě lidé dělali legraci. Měla jsem milence. Jejich hrubost mě urážela. Pak jsem pochopila: chyběls mi ty! V noci jsem nemohla spát a představovala jsem si tě. Viděla jsem tvé oči, sálající plamenem tvých pecí, tak vášnivé, až jsem omdlívala, tvé bílé, zkušené ruce..."

"Mou půvabnou chůzi," dodal s úsměvem.

Vstal a s přehrávaným kulháním k ní přistoupil. Vzhledla:

"Nepokoušej se mi zprotivit. Copak tvé kulhání, tvá zranění hrají nějakou roli v očích žen, které jsi miloval? Je to nic ve srovnání s tím, co jim dáváš!"

Vztáhla k němu ruce.

"Ty jim dáváš rozkoš," šeptala. "Než jsem tě poznala, byla jsem chladná. To ty jsi ve mně roznítil plamen, který mě stravuje." Angelice tlouklo srdce, jako by se jí mělo rozskočit. Bála se, a nevěděla čeho, snad aby ruka jejího manžela nespočinula na tom krásném rameni, které se mu tak beze studu nabízelo. Ale hrabě se opíral o stůl a nehnutě pokuřoval. Viděla ho z profilu, zohyžděná půlka obličeje byla odvrácená. Najednou měla před sebou úplně jiného člověka, prameny bohatých černých vlasů lemovaly obličej s dokonale čistými rysy.

"Příliš náruživý člověk neumí opravdu milovat," řekl a s klidem vyfukoval oblaka modrého kouře. "Vzpomeň si na při/186/ kázání dvorské lásky, kterým tě můj palác naučil. Vrať se do Paříže, Carmenchito, to je útočiště lidí, jako jsi ty."

"Jestli mě vyženeš, půjdu do kláštera. Ostatně manžel mě tam stejně chce dát zavřít."

"Báječný nápad, drahoušku. Slyšel jsem, že se v Paříži zakládá mnoho zbožných útulků. Zbožnost přišla do módy. I královna Anna Rakouská prý koupila velice krásný klášter ve

Val-de-Grace a umístila tam benediktýnky; a řád salesiánek je taky hodně vyhledávaný."

Carmenchita ho spalovala pohledem.

"To je všechno, co mi k tomu dokážeš říct? Já jsem připravená se pohřbít v klášteře, a ty mě ani nepolituješ?"

"Já nemám sklony k soucitu. Jestli je tady někdo k politování, pak je to tvůj manžel, vévoda de Mérecourt, jenž byl tak nerozvážný a přivezl si tě z madridské ambasády sem. A nesnaž se mě už zaplétat do svého výbušného života, Carmenchito. Ještě ti řeknu poslední příkázání galantní lásky: Milenec smí mít vždycky jen jedinou milenku. A ještě: Nová láska vyhání bývalou."

"To mluvíš o mně nebo o sobě?" zeptala se.

Pod černými vlasy a černým oblečením zbledla jako stěna.

"To říkáš kvůli té ženské, kvůli tvé manželce? Myslela jsem, že si ji bereš pro majetek. Mluvíš o nějakých pozemcích..."

Takže sis ji vybral za milenku? Nepochybuju o tom, že ve tvých rukách se z ní stane obdivuhodná žačka. Jak ses ale mohl zamilovat do dívky ze severu?"

"Není ze severu, je z Poitou. Znáš to tam, je to mírná země, kdysi patřila k Akvitánskému království. Sedláci tam mluví jižním nářečím, a Angelika má pleť jako zdejší dívky."

"Ty už mě nemiluješ," vykřikla náhle žena. "Ach, znám tě víc, než si myslíš."

Sklouzla na kolena, pověsila se Joffreyovi kolem krku.

"Ještě je čas! Miluj mě! Vezmi si mě! Vezmi si mě hned!"

Angelika už nechtěla víc slyšet. Utekla. Proběhla galerií, seběhla po

točitých schodech z věže. Pod schodištěm narazila na Kouassi-Ba, který brnkal na kytaru a broukal si hlubokým sametovým hlasem jakousi domorodou píseň. Široce se na ni usmál a pozdravil.

/187/

"Dobrý den, milostpaní."

Neodpověděla, spěchala dál. Palác se probíral. Ve velkém sále se už shromáždilo několik dam s psacími potřebami, popíjejících chladné nápoje. Jedna z nich na ni zavolala:

"Angeliko, drahoušku, najděte nám vašeho manžela. V tomhle horku se trochu nudíme a chtěly bychom, aby.."

Angelika běžela dál, ale dokázala se na ně usmát:

Jen básněte. Hned se vrátím."

"

Konečně doběhla do pokoje a vrhla se na lůžko. To už je příliš, opakovala si. Ale pomalu si začínala uvědomovat, že vlastně neví, co ji tak pobouřilo. V každém případě už to nemůže snášet.

Takhle to dál nejde!

Angelika vztekle kousala do krajkového kapesníku a zamračeně se rozhlížela.

Pobuřuje ji ta věčná láska, přemíra lásky!

Všichni v tomhle paláci, v tomhle městě, kde arcibiskup občas vrhá blesky z kazatelny a svolává ďábly, peklo a svatou inkvizici na líbertiny a jejich milenky plné šperků a bohatých tretek, pořád mluví, diskutují o lásce. Všechny arcibiskupovy výpady jsou namířeny především proti paláci trubadúrské poezie. Trubadúrská poezie! Co to vlastně znamená? Trubadúrská poezie. Poezie o lásce. Tajemství lásky rozsvěcuje krásné oči, rozezpívává krásná hrdla, inspiruje básníky, podněcuje hudebníky. A místo toho něžného a bláznivého tance je posměvačný a romantický mrzák, kouzelník, který si podrobil Toulouse bohatstvím a radovánkami. Od dob trubadúrů nezažil Toulouse podobný rozkvět, podobný triumf. Setřásl jho severu, našel své pravé poslání...

"Nenávídím ho, pohrdámjím," vykřikla Angelika a dupla si.

Zuřivě zazvonila, a když se objevila Marguerita, přikázala jí, aby zavolala nosítka, že okamžitě odjíždí do letohrádku. Když se setmělo, seděla Angelika dlouho na terase. Kouzlo okolní krajiny jí pomalu uklidňovalo nervy.

Dnes večer nebyla schopna zůstat v Toulouse, projíždět se v kočáře po nábřeží a poslouchat noční zpěváky, sedět v čele stolu na hostině, pořádané hrabětem de Peyrac v zahradách, osvětlených benátskými svítilnami. Čekala, že ji dá manžel při/188/ vézt násilím, aby vítala jeho hosty, ale žádný posel z města nepřišel. Důkaz, že ji nikdo nepostrádá. Nikdo ji tady nepotřebuje. Je tu cizí.

Když viděla, jak je Margot zklamaná, že nebude na slavnosti,
poslala ji zpátky do paláce a nechala si tu jen mladou komornou a pár pážat.
Toulouské předměstí, kde si šlechta vybudovala paláce pro své radovánky,
nebylo v bezpečí před zloději
ani španělskými zběhy.

Když osaměla, pokusila se Angelika soustředit a zapátrat
ve vlastní duši.

Opřela čelo o mříže. Já žádnou lásku nikdy neprožiju, pomyslela si smutně.
Cítila se unavená a přebytečná; právě se chystala vrátit do
pokoje, když uslyšela pod okny tóny kytary. Nahnula se, ale
mezi temnými stíny hájku nikoho neviděla.

Že by mě přišel Henrico potěšit? Je to moc hodný hoch.
Jistě mi chce udělat radost...

Neviditelný muzikant začal zpívat. Ten hluboký mužský hlas
nepatřil pážeti.

Už první tóny Angeliku úplně okouzly. Krásný, sametově
zabarvený hlas byl tak výjimečný, že se mu galantní amatéři,
jimiž byl Toulouse v noci zaplaven, nemohli rovnat. V Languedoku je spousta
dobrých zpěváků. Melodie se rodí samy na rtech,
přívkyklých smíchu a recitaci. Tady ale bylo okamžitě jasné, že
zpívá skutečný umělec. Měl neobyčejně zvučný hlas. Byla ho
plná zahrada, jako by rozechvěl i měsíc na obloze. Zpíval starobylou
kantilénu v tom jižním nářečí, jehož vytříbenost hrabě tak
často vychvaloval. Znal každého odstín. Angelika nerozuměla
všem slovům, ale jedno se neustále vracelo: Amore, Amore!
Láska!

/189/

Najednou si byla jista: To je on, poslední trubadúr, Zlatý hlas

.
království.

V životě neslyšela podobný zpěv. Často jí říkali:

"Och, až uslyšíte Zlatý hlas! Už dlouho nezpíval. Kdypak . ,
"

se zase ozve?

A spiklenecky na ni mrkali a litovali ji, že ještě nezná tuhle
místní slavnou osobnost.

"Uslyšet ho a umřít," říkala madame Aubertre, manželka
člena toulouského magistrátu, která byla na svých padesát let
trochu přemrštěná.

To je on, to je on, opakovala si Angelika. Kde se tu vzal?

To kvůli mně?

Zahlédla ve velkém zrcadle v pokoji svůj odraz. Ruku měla
položenou na srdci a oči jí zářily. Posmívala se sama sobě:
Jsem směšná! To mi jen de. Andijos nebo jiný zbožňovatel najal
muzikanta, aby mi zahrál serenádu..

Ale přesto vyklouzla ze dveří. S rukama na prsou, aby ztlumila tlukot
vlastního srdce, proběhla kolem předpokojů a seběhla po bílém mramorovém
schodišti do zahrady. Že by
Angelika de Sancé de Monteloup, hraběnka de Peyrac, konečně
začínala žít? Protože život, to je láska!
Hlas vycházel z besídky na břehu řeky, kde stála socha bohyně Pomony. Jak se
mladá žena blížila, zpěvák zmlkl, ale
nepřestával preludovat na kytaru.
Měsíc nebyl ten večer ještě v úplňku. Vypadal jako mandle.
Přesto ozařoval zahradu natolik, že Angelika vytušila v besídce
černou postavu, sedící na podstavci sochy.
Neznámý ji uviděl, ale nepohnul se.
Je to černochoch, pomyslela si Angelika zklamaně.
Ale hned si uvědomila svůj omyl. Muž měl černou masku,
ale jeho velice bílé ruce držící nástroj nenechávaly nikoho na
pochybách, jaké je rasy. Vlasy měl schované pod černým šátkem, uvázaným po
italsku kolem čela. Pokud se dalo v tmavé
besídce rozeznat, jeho mírně pomačkané oblečení připomínalo
trochu sluhu, trochu herce. Měl vysoké boty, které nosí poslové
či poutníci, ale z vesty mu vykukovaly krajkové rukávy.
"Zpíváte překrásně," řekla Angelika, když se zpěvák nehýbal, "ale ráda bych
znala jméno toho, kdo vás poslal."

/190/

"Nikdo, madame. Přišel jsem proto, že vím, že tenhle palác
obývá jedna z nejkrásnějších žen v Toulouse."

Muž mluvil tiše a velice pomalu, jako by se bál, že ho uslyší
někdo cizí.

"Přijel jsem dnes večer do Toulouse do Trubadúrského paláce, kde se sešla
početná rozjařená společnost, abych tam zazpíval. Když jsem zjistil, že tam
nejste, vydal jsem se za vámi.

Pověst o vaší kráse se rozkřikla po celém kraji a já vás už
dlouho toužím poznat."

"I vás provází slavná pověst. Jste to přece vy, komu říkají
Zlatý hlas království?"

"Jsem to já, madame. Váš ponížený služebník."

Angelika usedla na mramorovou lavici v besídce. Z popínavé
růže z Jericha stoupala opojná vůně.

„Zazpívejte ještě," pobídla ho.

Znovu se ozval teplý hlas, byl však ještě sladší a jakoby
tlumený. Už nevyzýval, byl plný něhy, zpovídal se, vyznával.

"Madame," řekl vtom hudebník, "odpusťte mi mou odvahu,
ale rád bych vám přeložil do francouzštiny refrén, k němuž
mě inspiruje barva vašich očí."

Angelika přikývla.

Neuvědomovala si, jak dlouho už tady sedí. Nic už nebylo

důležité. Noc patřila jim.

Chvilí preludoval, jako by hledal správnou melodii, pak

dlouze vzdychl a začal:

"Zelené oči mají barvu oceánu

velké vlny mě zalévají

a utonulý v lásce

bloudím v hluboké vodě

jejího srdce."

Angelika zavřela oči. Ještě víc než vášnivá slova ji tón toho

hlasu naplňoval touhou, jakou v životě nepocítila.

"Když zavřete své zelené oči

mihotají se v nich hvězdy

jako zjara

v hloubce tichého jezera."

Ted' to musí přijít, říkala si Angelika, takovýhle okamžik

se prožívá jen jednou za život. Nedá se opakovat. Tohle je

/191/

jeden z těch příběhů lásky, které jsme si vyprávěly v klášteře. 2.,

Hlas ztichl. Neznámý vklouzl vedle ní na lavičku. Podle pevné

paže, která ji uchopila, podle ruky, která jí velitelsky a přitom

něžně zvedla bradu, Angelika instinktivně poznala mistra, který

zaznamenal už nejedno něžné vítězství. Bylojí to trochu líto, ale

jakmile se zpěvákovy rty dotklyjejích, zatočila sejí hlava. Nevědě- 2

la, že rty muže mohou být tak svěží, tak sladké. Octla se v bezpečné

náruči, mužova ústa seještě chvěla něžnými slovíčky a z té něhy 2

a sílyjíimala Angeliku závrat, v níž nedokázala myslet vůbec na nic.

"Neměla bych to dělat... To nesmím... Kdyby nás viděl Jof

frey..."

Pak se všechno propadlo. Mužské rty pootevřely její. Ústa

jí naplnil jeho horký dech, tělo omdlévalo sladkou závratí. Se

zavřenýma očima se oddala nekonečnému polibku, vášnivému

objetí, které vyvolává touhu po dalších. Zmítala se na vlnách

vášně, kteroujejí panenské těloještě nepoznalo, vášně tak silné,

že se v ní najednou probudila podivná zlost a bolest; roztřásla

se a couvla.

Měla pocit, že omdlí nebo se rozpláče. Viděla, že mužovy

prsty hladí její nahá řadra, která jí drze osvobodil z živůtku,

zatímco ji líbal.

Mírně se odtáhla a upravila se.

"Promiňte," rozpačitě promluvila, "asi si budete myslet, že

jsem trochu nervózní, ale já nevěděla... já nevěděla..."

"Co jste nevěděla, miláčku?"

A protože mlčela, zašeptal:

"Že polibek může být tak sladký?"

Angelika vstala a šla k východu z besídky. Měsíc už byl

vysoce, zlátl a propadal se k řece. Musela být na zahradě už celé hodiny. Byla šťastná, báječně šťastná. Po ničem netoužila, jen ještě jednou prožít tu chvíli.

"Vyjste stvořená pro lásku," mumlal trubadúr. "To se pozná z pouhého doteku vaší pleti. Ten, kdo dokáže probudit vaše krásné tělo, vás zavede na vrchol veškerých slastí."

"Mlčte! Takhle nesmíte mluvit! Jsem vdaná, to přece víte, a nevěra je hřích."

"Ještě větší hřích je, když si tak krásná žena vezme za manžela kulhavce."

/192/

"Já si ho nevzala, koupil si mě."

Okamžitě zalitovala těch slov, která pokazila krásnou chvíli.

"Zazpívejte ještě," poprosila. "Ještě jednou, pak musíte jít."

Chtěl uchopit kytaru, ale něco v tom pohybu Angeliku zarazilo. Pohlédla na něj pozorněji. Nevěděla proč, ale najednou se začala bát.

Zatímco tiše zpíval, pečlivě si ho prohlížela. Když ji před chvílí objímal, měla na okamžik pocit něčeho známého; najednou si to uvědomila: ve zpěvákově dechu se do vůně fialek mísila vůně tabáku... I hrabě de Peyrac cucal fialkové pastilky...

A také kouřil. Angelika pojala děsivé podezření... Když sahal pro kytaru, podivně zakolísal...

Vyděšeně vykřikla a pak začala zuřivě trhat listy popínavých růží.

"Ach, to je příliš, to jste přehnal... To je příšerné... Sundejte si tu masku, Joffreyi de Peyrac... Nechte té šaškárny, nebo vám vyškrábu oči, uškrtnu vás, já..."

Píseň náhle zmlkla. Kytara vydala kvílivý tón. Pod sametovou maskou zablýskly bílé zuby hraběte de Peyrac, který se upřímně rozesmál.

Přistoupil klátivým krokem blíž. Angelika byla zděšená, ale ještě víc vztekla.

"Vyškrábu vám oči," opakovala se zaťatými zuby.

Chytil ji za ruce a nepřestával se smát.

"Co pak ale zůstane ošklivému kulhavci, když mu ještě ke všemu vyškrábete oči?"

"Tak nestydatě lhát! Nechal jste mě věřit, že jste... Zlatý hlas království..."

"Ale já jsem Zlatý hlas království."

A protože na něj nevěřícně zírala, dodal:

"Co je na tom divného? Mám jisté nadání, studoval jsem u nejslavnějších italských mistrů. Zpíváte umění, které je dnes velice v módě. Opravdu se vám můj hlas nelíbí, drahoušku?"

Angelika se otočila a rychle si setřela slzy zklamání, které jí kanuly po tvářích.

"Jak je možné, že jsem vás nepoznala, že jsem dodnes nic netušila?"

/193/

"Požádal jsem, aby vám to neříkali. A možná vás taky mé schopnosti příliš nezajímají."

"Ach, to je příliš!" opakovala Angelika. ,

Ale když ji přešel první vztek, najednou se málem rozesmála.

Byl tak cynický, že ji málem donutil být mu nevěrná s ním samým. Musí mít opravdu ďábla v těle... Je vtělený ďábel!

"Nikdy vám tu ostudnou komedii neodpustím," řekla

a stiskla rty, aby vypadala co nejctihodněji.

"Já nesmírně rád hraju komedie. Víte, drahoušku, já jsem neměl zrovna příjemný život, lidé si ze mě tak často tropili žerty, když jsem šel kolem, že mě teď hrozně těší, když se mohu vysmát já jim."

Zvedla k maskované tváři vážný pohled:

"Opravdu jste si ze mě chtěl udělat legraci?"

"Vůbec ne, a vy to dobře víte," odpověděl.

Angelika se bez rozloučení otočila a odcházela.

"Angeliko! Angeliko!"

Tiše ji volal zpátky.

Stál na prahu besídky v tajemném postoji italského harlekýna; položil si prst na ústa:

"Proboha vás prosím, nevyprávějte tuhle historku nikomu, ani vaší oblíbené komorné. Kdyby se někdo dozvěděl, že jsem opustil své hosty a namaskoval se jen proto, abych ukradl polibek vlastní manželce, zesměšnil bych se."

"Vy jste nesnesitelný," vykřikla.

Chytila si sukně a proběhla alejí. Na schodišti si uvědomila, že se směje. Svlékla se, strhala ze sebe šaty, nervozitou se popíchala o sponky. Nemohla usnout, celá rozpálená se obracela sem tam. Maskovaný obličej, znetvořená tvář, profil s jemnými rysy jí tančily před očima. Jaké tajemství to v sobě ten člověk skrývá! Konečněji vzpomínka na vzrušení, které pocítila v jeho náručí, utišila. .

"Jste jako stvořená pro lásku, madame..."

Usnula. Ve spánku viděla oči Joffreye de Peyrac "ozářené plamenem z jeho pecí", tančily v nich plamínky.

/194/

Angelika seděla v palácové galerii s benátskými zrcadly podél stěn. Ještě nevěděla, co podnikne a jak se zachová. Od svého návratu z letohrádku Joffreye de Peyrac neviděla. Clément jí oznámil, že se pan hrabě zavřel s MauremKou assi-Ba v místnostech pravého křídla, kde se pan hrabě obvykle věnuje svým alchymistickým pokusům. Angelika se zklamaně kousla do rtů.

Tam může Joffrey zůstat pěkně dlouho. Ostatně na něj nečeká. Je jí to jedno. Byla ještě příliš rozzlobená tou mystifikací, které ji minulou noc podrobil.

Rozhodla se, že zajde do kuchyně, kde dnes stáčejí do lahví první sezónní likéry. Tabule u trubadúrské poezie má pověst nejvybranější v kraji. Joffrey de Peyrac osobně dohlíží na jídla, která předkládá hostům a Clément, jenž má v této oblasti vynikající znalosti, si získal v domě nesmírně důležité postavení.

Sotva však Angelika došla do kuchyně, provoněné pomeranči, anýzem a dalším kořením, přiběhl udýchaný černoušek a oznámil jí, že ji a jejího muže přišel pozdravit baron Benoit de Fontenac, toulouský arcibiskup.

Ráno nebyla obvyklá doba na návštěvy, ty většinou chodily vpozdvečer. A navíc arcibiskup po jakési nové hádce už několik měsíců nevšel do paláce hraběte de Peyrac, kterého obviňoval, že potlačuje jeho vliv na duši Toulousanů.

Zvědavá a podivně znepokojená Angelika sundala zástěru, kterou si právě převázala sukni, upravila si účes, jež nosila podle poslední módy - dlouhé lokny jí visely až na krajkový límec - a rychle se vracela nahoru.

Na prahu haly zahlédla postavu barona arcibiskupa v rudém plášti s bílou pelerínkou.

Dole na zahradě hlučel průvod kněží, jejich sluhů s meči po boku, pážat a šlechticů na koních kolem kočáru, taženého šesti hnědáky.

Angelika poklekla, aby mohla políbit pastýřský prsten, ale arcibiskup ji zvedl a políbil jí ruku; tím světským gestem chtěl dát najevo, že nejde o žádnou zdvořilostní návštěvu.

(195/

"Madame, prosím vás, nedávejte mi svými poklonami příliš najevo, jak jsem proti vám starý."

"Vaše Milosti, chci dát pouze najevo úctu k urozenému muži jehož kněžská hodnost pochází přímo od Jeho Svátosti papeže, ba přímo od samého Boha..."

Pokaždé, když Angelika pronášela podobná slova, nemohla se ubránit, aby před sebou neviděla matku Annu, učitelku světské výchovy v klášteře v Poitiers. Matka Anna by byla se svou žačkou spokojena, přestože v klášteře nebyla příliš poslušná.

Arcibiskup mezitím smekl klobouk, stáhl rukavice a podal obojí mladému knězi ze svého doprovodu a pak ho gestem poslal pryč.

"Mí lidé na mě počkají venku. Rád bych s vámi mluvil",

madame, daleko od zvědavých uší.

Angelika spiklenecky mrkla na mladého kněze, obviněného že má zvědavé uši, a ten zčervenal.

Mladá žena nechala přinést do salónu občerstvení a pak omluvila nepřítomného manžela. Už mu poslala vzkaz.

"Lituji, že jsem vás nechala čekat. Dohlížela jsem v kuchyni na výrobu likérů. Ale povídám hlouposti a připravuju vás o drahocenný čas."

"Nic není hloupost před naším Pánem. Vzpomeňte příkladu služky Marty. Dneska člověk velice zřídka vidí urozenou dámu

, která by se starala o domácnost. A přitom atmosféru ctnosti a pracovitosti přece vytváří paní domu. Navíc když jako vy, komteso, v sobě spojuje půvab Marie Magdalény s moudrostí Marty..."

Ale arcibiskup byl roztěkaný, galantní konverzace zřejmě nebyla jeho obor. Přes vznešenost a úmyslně přímý pohled modrých očí v něm bylo cosi podezřívavého, co působilo na každého, s kým mluvil. Joffrey jednou poznamenal, že arcibiskup je muž, který vyniká v tom, že chrání lidi, aby se něčím neprovinili.

Zamyšleně si mnul ruce a opakoval, že je nesmírně potěšen, že se opět setkává se ženou, která navštěvuje arcibiskupství od toho dne, kdyji oddával v katedrále svatého Severina, jen velice zřídka.

"Vídávám vás sice na bohoslužbách, dcero, a musím vás za /196/

vaši pravidelnou návštěvu jen pochválit. Ale přiznávám, že jsem byl poněkud zklamán, když jsem s vámi ještě nemluvil ve zpovědnici."

"Mám svého zpovědníka, pane arcibiskupe."

"Ano, je to schopný kněz, ale pro vás, ženu v takovém postavení, to je, myslím..."

"Odpusťte, monsignore," vykřikla Angelika se smíchem, "ale musím vám vysvětlit své stanovisko: dopouštím se příliš mnoha malých hříšků, než abych si dovolila obtěžovat jimi člověka vašeho významu: styděla bych se."

"Připadá mi, dítě, že nechápete podstatu svaté zpovědi. Hříšníku nepřísluší určovat velikost svých chyb. A když mi ozvěna ve městě donese zprávu o výstřelcích, k nimž dochází v těchto zdech, silně pochybuji, že žena tak krásná a půvabná by mohla zůstat nedotčena jako ve dni svého křtu."

"To se nedomnívám, pane," zamumlala Angelika a sklopila oči, "ale myslím, že pověsti přehánějí. Tady se básní, zpívá, pije, mluví o lásce a lidé se tu smějí. Ale nikdy jsem nebyla svědkem bezuzdností, které by byly v rozporu s mým svědomím..."

"Nechte mě věřit, že jste spíš naivní než pokrytecká, dítě.
Příliš mladou vás vložili do rukou muže, jehož slova nezřídka
zavánějí kacírstvím a jehož šikovnost a znalost žen mu dovoluje
bez potíží formovat váš ještě nezralý rozum. Musím vám aspoň
připomenout ty až příliš proslulé školy lásky, které každoročně
pořádá ve svém paláci a jichž se účastní nejen místní šlechta,
ale i měšťanské ženy a veškerá šlechtická mládež z kraje; chvěju
se obavami, protože musím konstatovat, že díky svému bohatství má den ze dne
větší vliv na město. Už i nejvyšší úředníci,
kteří jsou, jak víte, konzulové našeho kraje, pánové přísní a ctihodní,
začínají být znepokojeni tím, že jejich ženy navštěvují
palác trubadúrské poezie."

"To jsou ale složité povahy," odpověděla Angelika a zatvářila se ublíženě.

"Vždycky mi říkali, že vysocí úředníci si pokládali za čest, když je
přijímala šlechta, a to až do chvíle, kdy
díky přízni krále také dostali šlechtické tituly. Můj manžel si
tolik nezakládá na erbu, jako na starobylosti své rodiny. Přijímá všechny,
kdo mají ducha. Udivuje mě, že se nad tím úředničtí pánové tak pohoršují!"
/197/

"Nejdřív duše," zahřměl arcibiskup, jako by byl na kazatelně, "duše
především, madame, a potom pocty."

"Máte skutečně dojem, že duše nás dvou, mé i mého manžela,
jsou v tak vážném nebezpečí, monsignore?" zeptala se Angelika
a doširoka otevřela jasně zelené oči.

Neboť i když byla stejně zbožná jako ostatní ženy a dívky jejího
postavení, chodila na mše, ke zpovědi a dodržovala půstu, jakmile
jí vrozený instinkt napověděl, že je nucena přehánět, vzbouřila se.
Cítila totiž, i když nevěděla přesně proč, že arcibiskup není
upřímný.

Se sklopenými víčky a s rukou na kříži, vykládaném diamanty a ametysty,
vypadal, že se soustřeďuje a hledá v hloubi
své bytosti ozvěnu božské odpovědi.

"Co já vím," vydechl nakonec. "Já nevím nic. To, co se děje
v tomhle paláci, bylo pro mě donedávna tajemstvím, ale den
ze dne mě to víc a víc znepokojuje."

Najednou se jí zeptal:

"Víte, madame, že se váš muž zabývá alchymíí?"

"Opravdu?" odpověděla Angelika nevzrušeně. "Hrabě de
Peyrac je nadaný vědec..."

"Dokonce je prý vynálezce..."

"Také si to myslím. Dlouhé hodiny tráví v laboratoři, ale
tam já jsem v životě nevkočila. Asi se domnívá, že podobné
záležitosti ženy nezajímají."

Otevřela vějíř a začala se ovívat, aby potlačila úsměv a možná
i rozpaky, k nimž ji doháněl knězův pronikavý pohled.

"Mým povoláním je pátrat v lidských srdcích," řekl, jako by si všiml jejího zmatku. "Ale nebojte se, dítě. Vidím vám na očích, že jste přímý člověk a přes své mládí výjimečná osobnost. A váš manžel má možná ještě čas, aby litoval svých omylů a odvolal své kacířství."

Angelika vykřikla:

"Ale já vám přísahám, že se mýlíte, monsignore. Můj manžel možná nejedná jako vzorný katolík, ale vůbec se nezajímá o reformu nebo o jakékoliv hugenotské názory. Slyšela jsem na vlastní uši, jak se těm smutným bradkám ze Ženevy vysmívá a tvrdí, že se tváří, jako by je nebesa pověřila potlačit v lidech veškerou chuť se zasmát."

/198/

"To se mýlíte," prohlásil kněz zamračeně. "Nevidíte snad, jak ho -jak vás, madame - neustále navštěvují známí protestanti?"

"To jsou vědci, mluví s nimi o vědě, nikoliv o náboženství."

"Věda a náboženství spolu úzce souvisejí. Naposledy mě mí lidé informovali, že ho navštívil slavný Ital Bernalli. Víte, že poté, co se ten člověk dostal za kacířské spisy do konfliktu s Římem, uchýlil se do Švýcarska a přestoupil na protestantství? Ale nezdržujte se těmito zřejmými důkazy o stavu ducha, s nímž nemohu souhlasit. Už léta mě zajímá jiný problém. Hrabě de Peyrac je velice bohatý, čím dál bohatší. Odkud má tu spoustu zlata?"

"Ale monsignore, copak snad nepochází zjedné z nejstarších rodin v Languedoku, sprízněných dokonce s bývalými toulouskými hrabaty, která měla v Akvitánii tutéž moc jako tehdejší král na Ile-de France?"

Kněz se přezíravě zasmál.

"To je pravda. Ale šlechtické tituly ještě neznamenají bohatství. Rodiče vašeho manžela byli tak chudí, že ten překrásný palác, v němž dnes žijete, byl ještě ani ne před patnácti lety úplně na spadnutí. Pan de Peyrac vám nikdy nevyprávěl o svém dětství?"

"Ne...ne," zrozpačitěla Angelika, kterou vlastní neznalost úplně zaskočila.

"Byl nejmladší z rodiny a tak chudý, že musel v šestnácti letech odplout do dalekých zemí a dlouhá léta o něm nebylo ani vidu ani slechu. Všichni už mysleli, že je mrtvý. Vtom se však znovu objevil. Jeho rodiče a starší bratři zemřeli: jejich věřitelé si rozdělili pozemky. Všechno vykoupil a od té chvíle jeho jmění neustále roste. Ačkoliv je jeden z mála šlechticů, kterého není u dvora vůbec vidět, dokonce se ho úmyslně vzdaluje, takže nepobírá ani královskou rentu."

"Ale má přece pozemky," namítla Angelika, která se cítila

čím dál hůř, možná to bylo horkem. "Chová v horách ovce, z nichž má vlnu a tu zpracovává ve vlastních přádelnách, vlastní olivovníkové háje, chová bource morušového, má zlatonosné a stříbrnosné doly..."

"Řekla jste zlatonosné a stříbrnosné?"

/199/

"Ano, monsignore, hrabě de Peyrac má ve Francii několik pozemků, o nichž tvrdí, že z nich těží mnoho zlata a stříbra."

Jak přesné termíny užíváte, madame," odpověděl kněz na sládlým hlasem. "o nichž tvrdí, že z nich těží zlato a stříbro..."

To jsem chtěl slyšet. Mé hrozné podezření se potvrzuje."

"Co tím chcete říct, pane? Vy mě děsíte!"

Toulouský arcibiskup na ni znovu upřel příliš světlý pohled, který často ztvrdl jako ocel. Pomalu odříkával:

"Nepochybuj o tom, madame, že váš muž je jeden z největších vědců naší doby, a proto myslím, že skutečně objevil kámen

mudrců neboli tajemství Šalamounovo, tajemství výroby zlata.

Jenže jak ho odhalil? Obávám se, že se dal do spolku s ďáblem."

Angelika si znovu přitiskla vějíř na rty, aby se nerozesmála.

Čekala spíš narážku na skutečný obchod, jemuž se hrabě věnuje a o němž věděla díky Molinesovi a otci: měla obavy, protože věděla, že něco takového je pro šlechtice přestupek, jenž mohl poškodit pověst domu. Takže jí bizarní obvinění z úst arcibiskupa, jenž byl pokládán za velice inteligentního muže, přišlo nejdřív nesmírně k smíchu. Myslí to vážně?

Najednou jí ale blesklo hlavou, že Toulouse je město, kde má inkvizice hlavní stan. Strašná středověká instituce soudu proti kacířům si v Toulouse zachovala své postavení, jehož se neodvažuje dotknout ani král.

Toulouse, to usměvavé město, bylo zároveň město rudé, v němž před sto lety zavraždili nejvíc hugenotů. Dávno před Paříží zažilo svou krvavou Bartolomějskou noc. Konalo se tu daleko víc náboženských obřadů než kdekoli jinde. Je to skutečný "vyzvánějící ostrov", místní zvony neustále svolávají věřící na mše, město se choulí pod krucifixy, svatými obrazy a svatými ostatky stejně jako pod květy.

Španělský plamen tady

zdušil jasnou záři latinské kultury, již sem přinesli někdejší

římszí dobyvatelé. Vedle jásavých průvodů Princů lásky nebo

Kněží mládí, jejichž slavnosti jsou tak proslulé, potká člověk

v ulicích procesí flagellantů s očima zářícíma mystickým vytržením, kteří se mrskají trnitými pruty a zanechávají na dlažbě

krvavé stopy.

/200/

Angelika, ponořená do víru veselého života, nevěnovala tomuto druhému Toulouse přílišnou pozornost. Ale věděla, že

Právě arcibiskup, muž, sedící proti ní ve vysokém křesle a nesoucí ke rtům sklenici ledové limonády, je nejvyšším představitelem inkvizice.

Zděšeně, s upřímnou pokorou zamumlala:

"Přece nemůžete vznést proti mému manželovi obvinění za čarodějnictví, pane arcibiskupe? Copak v zemi, kterou Bůh obdařil tolikým bohatstvím a po níž poházel čisté zlato, není vlastnictví zlata běžné?"

A dodala zlomyslně:

"Slyšel jsem ostatně, že i vy najímáte hledače, kteří propírají písek z Garonny a přinášejí vám zlaté valounky a prach, jimiž zmírňujete bídu lidí."

"Vaše námitky nepostrádají smyslu, dítě. Ale právě proto, že vím, co vynáší dolování zlata ze země, vám musím říct: i kdybyste vymyla písek všech řek a vodních toků v Languedoku, nezískáte ani polovinu toho, co zřejmě vlastní hrabě de Peyrac. Věřte mi, jsem dobře informován."

O tom nepochybuji, pomyslela si Angelika, on ten obchod se španělským zlatem a mulami už taky trvá hezky dlouho... Modré oči zaznamenaly její zaváhání. Trochu nervózně sklapla vějíř:

"Vědec přece ještě nemusí být služebník ďábla. Copak snad u dvora nepostavili dalekohled a nepozorují hvězdy a měsíční hory a nevěnuje se těm výzkumům sám princ Orleánský, králův strýc? A pomáhá mu abbé Picard!"

"To je pravda, ostatně znám abbého Picarda osobně. Není pouze astronomem, je také královským geometrem."

Tak vidíte..."

"Církev, madame, je velkorysá. Podporuje veškeré bádání

,

i velice odvážné, jaké provádí třeba abbé Picard. Ba půjdu ještě dál. U mě na arcibiskupství pracuje velice vědecky nadaný mnich z řádu františkánů jménem Bécher. Už léta se zabývá problémem výroby zlata, jenže s mým povolením a se souhlasem Říma. Přiznávám, že mě stojí spousta peněz, ☹ především za vzácné přípravky, které mu nechávám posílat ze Španělska a z Itálie. Ten muž zná nejstarší tradice svého umění a tvrdí, /201/

že aby dosáhl úspěchu, musí se mu dostat nejvyššího vnuknutí .☹ a to může pocházet jen od Boha či od Ďábla."

"a má úspěch ?"

Dosud ne."

"Chudák! Přes tak vysokou protekci na něho tedy ještě ani ☹ Bůh, ani Satan neshlédli s milostí?"

Angelika se kousla do rtů, okamžitě zalitovala, že se tak j;

uřekla. Měla dojem; že se dusí a že musí říkat hlouposti, aby se toho pocitu zbavila. Tem hovor jí připadal současně hloupý i nebezpečný.

Obrátila se ke dveřím v naději, že uslyší nepravdělnou chůzi svého manžela, a trhla sebou:

"Ach! Vy už jste tady?"

"Právě jsem přišel," řekl hrabě, "a nikdy si neodpustím, pane, že jsem vás nechal tak nesmírně dlouho čekat. Přiznávám, ²

že mě uvědomili o vaší návštěvě před hodinou, ale nemohl jsem odejít od velice složitého pokusu s destilačním přístrojem."

Ještě si nestačil sundat alchymistický plášť, sahající až na zem. Byla to jakási košile, kde byly mezi skvrnami od kyselin vyšity znaky zvěrokruhu. Angelika nepochybovala, že chtěl tím oblečením tak trochu provokovat, stejně jako pečlivě arcibiskupa oslovoval pane, jako by hodlal mluvit s baronem Benoitem de Fontenac jako rovný s rovným.

Hrabě pokynul sluhovi, aby mu pomohl stáhnout halenu.

Pak přistoupil blíž a uklonil se. Slunce mu zazářilo v tmavých lesklých vlasech, o něž velice starostlivě pečoval a jimiž mohl konkurovat pařížským parukám, které začaly přicházet do módy. Má nejkrásnější vlasy na světě, řekla si Angelika.

Srdce jí bušilo prudčeji, než si byla ochotna přiznat. Před očima se jí mihla včerejší scéna.

To není pravda, říkala si znovu, to zpíval někdo jiný. Ach, nikdy mu to neodpustím.

Mezitím si hrabě přisunul vysokou stoličku a sedl si vedle Angeliky, trochu bokem.

Nemohla ho vidět, ale cítila jeho dech, jehož vůně jí připomínala včerejší vzrušující okamžiky. Navíc vnímala, že jí Jof

frey de Peyrac při banálním rozhovoru s arcibiskupem nepře/202/
stává hladit pohledem týl a ramena a dokonce jí nestydatě nahlíží do sladkého stínu živůtku, kde spočívají mladá ňadra, jejichž pevnost si včera ověřil.

Dělal to ze zlomyslnosti vůči knězi, jenž je údajně neotřesitelně ctnostný.

Přestože zdědil arcibiskupství po svém strýci, trval baron na tom, že chce vstoupit do řádu a být nejen odpovědný za jednu z nejdůležitějších diecézí ve Francii, ale být i pastýřem duší. Svým příkladným chováním, které nemohlo vyvolat sebemenší kritiku, se stával ještě obávanějším.

Angelika by nejraději manžela požádala: prosím vás, buďte opatrný!

Současně jí však ten němý hold lichotil. Její panenská pleť, ještě nepolaskaná, volala po bližším doteku, po vášnivých rtech, které v ní probudí rozkoš. Křečovitě se narovнала a cítila, jak jí stoupá červeň do tváří. Říkala si, že je směšná a že to

přece arcibiskupa nemůže pobouřit, vždyť je manželka toho muže, patří mu. Zmocnila se jí touha být jeho věcí, oddat se vědounčně a se zavřenýma očima jeho objetí. Její rozpaky nemohly Joffreyovi uniknout, určitě se baví. Hraje si se mnou jako kočka s myší. Mstí se mi za mé pohrdání, říká si a ztrácela rovnováhu. Aby překonala rozpaky, zavolala na černouška, který pospával v koutě místnosti, a poslala ho pro mísu s cukrovinkami. Když dítě přineslo ebenovou dózu, vykládanou perletí, naplněnou oříšky, sušeným ovocem, pastilkami a kořeněným pečivem, Angelika se vzpamatovala a s daleko větší pozorností začala sledovat rozhovor obou mužů.

, Ne, pane," říkal hrabě de Peyrac a lhostejně cucal několik fialkových cukrátek, "nemyslete si, že jsem začal vědecky bádát proto, abych poznal tajemství moci a síly. Odjakživa mě tyhle problémy zajímaly. Kdybych zůstal chudý, určitě bych se snažil stát královským vodním inženýrem. Neumíte si představit, jak jsme ve Francii pozadu v otázkách zavlažování, v získávání /203/

vody a co já vím čeho ještě. Římané toho věděli desetkrát víc, a když jsem byl v Egyptě a v Číně..."

"Já vím, že jste hodně cestoval, hrabě. Nebyl jste také v oněch východních zemích, kde ještě znají tajemství orientálních králů?" Joffrey se dal do smíchu.

"Byl jsem tam, ale orientální krále jsem nepotkal, kouzla nejsou můj obor. To přenechám vašemu naivnímu dobrákovi Bécherovi."

"Bécher se pořád táže, kdy bude mít to potěšení zúčastnit se vašich pokusů a stát se v chemii vaším žákem."

"Pane, já nejsem žádný učitel. A kdybych byl, vím předem, že bych hloupé žáky ze školy vylučoval."

"Ten mnich je ale pokládán za velice vzdělaného!"

"Jistě, ve scholastice, ale vědecky pozorovat neumí. Nevidí věci takové, jaké jsou, ale takové, jaké by podle něj měly být. Takoví lidé jsou podle mě hloupí a omezení."

"Dobrá, je to váš názor a já vím příliš málo o přírodních vědách, abych mohl posoudit, jestli se vaše antipatie zakládá na pravdě. Ale nezapomínejte, že abbé Bécher, kterého máte za hlupáka, vydal v roce 1639 vynikající knihu o alchymii, pro niž jsem ostatně jen stěží získal v Římě povolení k tisku."

"Vědecká pojednání nemá církev co schvalovat či neschvalovat," řekl hrabě poněkud suše.

"Dovolte, abych byl jiného mínění. Copak církevní učení snad nezahrnuje i přírodu a všechny jevy?"

"Nevím, proč by mělo. Vzpomeňte si, monsignore, co řekl

Pán: Nechte císaři, co císařovo... Císařem je míněna světská moc

lidí, ale taky vnějšková moc věcí. Boží syn tím chtěl potvrdit, že duševní život, život náboženský, je nezávislý na materiálním životě a já nepochybuju, že do toho zahrnul i abstraktní vědy." Kněz přikývl a na rtech se mu objevil nasládlý úsměv.

"Obdivuji vaši dialektiku. Odpovídá našim hlubokým tradicím a dokazuje, že jste si nesmírně správně osvojil teologické vzdělání, které vám bylo poskytnuto univerzitou našeho města. Ale přesto právě tady musí zasáhnout nejvyšší duchovenstvo a přerušit veškeré debaty, protože nic nepřipomíná víc pravdu než nepravda."

/204/

"Právě tahleta věta mě od vás těší, monsignore. Protože skutečně nejde-li o věci striktně náboženské, tedy o dogmata a morálku, domnívám se, že pro vědu existuje jediný argument, a to

pozorování věcí, a ne logická disputace. Jinými slovy musím důvěřovat pozorovacím metodám Baconovým, které vyložil ve svém díle *Novum Organum* z roku 1620. Stejně jako fakta uvedená matematikem Descartem v jeho *Izprávě o metodě* zůstávají jedním z pomníků filozofie a matematiky..."

Angelika si všimla, že jména obou vědců knězi, který je pokládán za vzdělance, víceméně nic neříkají. Bála se, aby se diskuse nepřestíhla a aby Joffrey nepřestal brát na arcibiskupa ohledy. Proč mají ti muži neustále potřebu diskutovat o důležitosti špendlíkových hlaviček? řekla si. Především však měla strach, aby arcibiskup šikovně nezatáhl Joffreye de Peyrac do nějaké pasti.

Zdálo se, že nedůtklivý církevní hodnostář byl zasažen do živého. Jeho pečlivě oholené bledé tváře zrudly, v očích měl výraz povýšené úskočnosti, která mladou ženu děsila.

"Pane de Peyrac, mluvil jste o moci," řekl. "o moci nad lidmi i nad věcmi. Napadlo vás někdy, že vaše výjimečné životní úspěchy by mohly připadat podezřelým lidem, a především ostražitým církvi? Vaše bohatství, které den ze dne roste, vaše vědecké bádání, které k vám přivádí prací pobledlé vědce. Nedávno jsem mluvil s jedním z nich, s německým matematikem Leibnizem. Byl zděšen, že jste úplně hravě dokázal vyřešit problémy, jimiž se největší duchové naší doby marně zabývali. Mluvíte dvanácti jazyky..."

"Pico de la Mirandola v minulém století jich uměl osmnáct..."

"Máte hlas, před nímž bledne závistí velký italský zpěvák Maroni, jste vynikající básník, dokážete - madame promine - naprosto okouzlit jakoukoliv ženu..."

A co tohle?"

"

Angelice se sevřelo srdce, protože vytušila, že si Joffrey de

Peyrac položil ruku na znetvořenou tvář.

Arcibiskupovy rozpaky se změnily ve zlobnou grimasu.

"Nevím, jak to děláte, že na to všichni zapomenou. Jste poněkud příliš talentovaný, věřte mi!"

/205/

"Vaše obžalovací řeč mě překvapuje a znepokojuje," řekl pomalu hrabě. "Až dosud mi nedošlo, že vzbuzuju takovou závist. Měl jsem naopak vždycky dojem, že si se mnou život krutě zahrává."

Naklonil se a oči mu zářily jako v předtuše, že se dobře pobaví.

"Víte, monsignore, že jsem do jisté míry hugenotský mučedník?"

"Vy a hugenot?" vykřikl zděšeně kněz.

"Řekl jsem: do jisté míry. Vysvětlím vám to. Po narození mě matka svěřila kojné, kterou nevybrala podle její víry, ale podle velikosti prsou. Ta chůva byla hugenotka. Odvezla mě do vesnice v Cévennes, která patřila jakémusi reformovanému šlechtici. Nedaleko odtud, jak už to bývá, žil jiný šlechtic a rozkládaly se tam katolické vesnice. Nevím, jak k tomu došlo.

Byly mi tři roky, když se katolíci a hugenoti do sebe pustili.

Má chůva a ženy z vesnice se uchýlily na zámek reformovaného šlechtice. Uprostřed noci ho přepadli katolíci. Všechny pobili a zámek zapálili. Já jsem měl tvář natříkrát proťatou šavlí a vyhodili mě oknem ze druhého patra na zasněžený dvůr. Sníh

mě zachránil před hořícími troskami, které padaly kolem mě.

Ráno se jeden z katolíků vrátil pro kořist, poznal ve mně dítě toulouských pánů, sebral mě, dal si mě do putny na záda spolu, s Margot, kterou kojila stejná kojná a která se jediná zachránila z té hrůzy. Muž zažil několik sněhových bouří, než dorazil k jihu. Když došel do Toulouse, ještě jsem žil. Matka mě položila na prosluněnou terasu, svlékla mě a zakázala lékařům, aby se mě dotkli; tvrdila, že by mě dobili. Tak jsem dlouhá léta ležel na slunci. Chodit jsem se naučil až ve dvanácti letech. V šestnácti jsem odplul. Proto jsem měl tolik času studovat. Nejprve díky nemoci a nehybnosti, později díky cestování. Na tom není nic podezřelého."

Po chvíli ticha řekl arcibiskup zadumaně:

"Vaše vyprávění mnohé vysvětluje. Už mě neudivuje vaše sympatie k protestantům."

"Nechovám žádné sympatie k protestantům."

"Řekněme tedy vaše antipatie ke katolíkům."

"Nemám antipatie ke katolíkům. Jsem, vážený pane, člověk

/206/

zakotvený v minulosti a špatně snáším naši současnou netolerantnost. Měl jsem se narodit o jedno dvě století dřív, v době

renesance, což zní daleko něžněji než reformace, kdy francouzští baroni objevovali Itálii a jejím prostřednictvím nádherné dědictví antiky: Řím, Řecko, Egypt, biblické země..."
Monsignore de Fontenac sebou téměř neznatelně cukl, což Angelice neuniklo.

Dostal ho tam, kam chtěl, řekla si.

Promluvmě si o těch biblických zemích," řekl přátelsky arcibiskup. "Neříká snad Písmo, že král Šalamoun byl jeden z prvních mágů a že vyslal své lodi do Ofyru, kde, chráněn před indiskrétními pohledy, začal proměňovat obyčejné kameny v drahokamy? Historie tvrdí, že se vrátil na lodích naložených zlatem."

"Historie taky tvrdí, že po svém návratu Šalamoun zdvojnásobil daně, což svědčí o tom, že mnoho zlata nepřivezl a především že nevěděl, jak zvýšit jeho zásoby. Kdyby byl opravdu uměl vyrábět zlato, nebyl by zvyšoval daně ani by neposílal lodi do Ofyru."

"Možná že ve své moudrosti nechtěl spojovat tyto záležitosti se svým tajemstvím, kterého mohlo být zneužito."

"Řeknu to tedy jinak: Šalamoun nemohl proměňovat kovy ve zlato, protože žádná taková proměna neexistuje. Alchymie je umění, které neexistuje, je to hloupá středověká pověra, ba dokonce směšná, protože se to nikdy nikomu nepodařilo."

"A já vám říkám," vykřikl arcibiskup a zbledl, "že jsem na vlastní oči viděl, jak Bécher ponořil cínovou lžičku do jakéhosi roztoku, který vyrobil, a změnil ji ve zlatou."

"Nezměnil ji ve zlatou, jen se potáhla zlatem. Kdyby si byl ten dobrák dal tu práci a seškrabal polituru, našel by uvnitř zase jen cín."

"To je pravda, jenže Bécher tvrdí, že je to jen počátek transmutace, počátek samého jevu."

Rozhostilo se ticho. Joffreyova ruka sklouzla po opěradle Angeličina křesla a pohladila jí paži.

Hrabě řekl s despektem:

"Pokud jste přesvědčen, že váš mnich objevil magickou formulku, proč jste tedy dnes ráno přišel?"

/207/

Arcibiskup nezaváhal:

"Bécher si je jist, že vy znáte nejvyšší tajemství, jak transmutaci dokončit."

Hrabě se suše rozesmál:

"Nikdy jsem neslyšel směšnější tvrzení. Já že bych se pustil do tak dětinských pokusů? Chudák Bécher, rád mu přenechám veškeré překvapení a naději z těch hloupostí, které tropí..."

Přerušila je hrozná rána, jako by někam uhodil hrom nebo kdosi vystřelil z děla.

Joffrey vyskočil a zbledl.

"To je... to je v laboratoři. Bože můj, jen aby to Kouassi-Ba nezabilo!"

Rychle zamířil ke dveřím.

Arcibiskup se vztyčil jako soudce. Tiše pozoroval Angeliku.

"Odcházím, madame," řekl konečně. "Zdá se mi, že v tomto domě už ďábel dává najevo, jak ho zlobí má přítomnost. Dovolte, abych se vzdálil."

Dlouhými kroky odcházel. Bylo slyšet praskání bičů a křik kočí, doprovázející biskupský kočár hlavní branou.

Když Angelika osaměla, zděšeně si otřela zpocené čelo. Ten rozhovor, přestože ho sledovala s velkým zájmem, ji vykoledil.

Řekla si, že už má nad hlavu všech těch historek s Bohem, Šalamounem, kacířstvím a magií. Pak jí vlastní myšlenky začaly připadat neuctivé, pokusila se vzpamatovat. Rozhodla se, že muži jsou s tím svým mudrováním nesnesitelní a že to musí v podstatě už rozčilovat i Pána Boha samotného.

(9)

Angelika se nedokázala rozhodnout, co má udělat. Měla hroznou chuť rozběhnout se do zámeckého křídla, odkud se ozvala ta hromová rána. Joffrey vypadal nadmíru znepokojeně. Jsou tam nějaké zranění?... Ale nehýbala se. Z toho, jak tajuplně si /208/

hrabě počínal při svých vědeckých pokusech, správně usoudila, že je to jediná oblast, kde nesnese zvědavost laiků. S arcibiskupem o nich diskutoval také jen na půl úst, a jen proto, že vznešeného tazatele nemohl odmítnout. Kněz ho ale stejně nepřestal podezírat. Angelika se zachvěla. Čarodějnictví! Rozhlédla se kolem. V tomhle překrásném prostředí zaznělo to slovo jako zlověstný žert. Jenže tu bylo ještě příliš mnoho věcí, o nichž Angelika nevěděla.

Jdu se tam podívat, rozhodla se. Ať ho třeba rozzlobím.

Vtom ale zaslechla manželovy kroky a za okamžik už vcházel do salónu. Ruce měl černé od sazí, ale usmíval se.

"Díkybohu nic vážného, Kouassi-Ba májen několik odřenin, ale byl tak dobře schovaný pod stolem, že jsem si v první chvíli myslel, že vylétl oknem. Naopak hmotné škody jsou dost velké. Mé nejvzácnější křivule ze speciálního českého skla jsou napadrté: nezbyla ani jediná."

Přivolal dvě pážata s mísou a pozlaceným džbánem. Umyl si ruce a protřepal krajkové rukávy.

Angelika sebrala veškerou odvahu.

"Je nutné, Joffreyi, abyste věnoval tolik času tak nebezpečné práci?"

"Potřebuju zlato, abych mohl žít," odpověděl hrabě a přejel

pohledem nádherný salón, jehož dřevěný pozlacený strop nechal nedávno obnovit. "Ale to není to nejdůležitější. Ta práce mi přináší potěšení, které mi nic nemůže nahradit. Je to cíl celého mého života."

Angelika cítila, jak ji píchlo u srdce; jako by ji ta slova zasáhla do živého. Když si však všimla, že ji manžel pozorně sleduje, snažila se zatvářet lhostejně. Usmál se.

"Cíl mého života, samozřejmě vedle toho, dobýt vás," dodal s hlubokou dvornou poklonou.

„Nehodlám soupeřit s vašimi zkumavkami a křivulemi,"

,

řekla Angelika trochu příliš rychle. "Ale přiznávám se, že mě slova pana arcibiskupa poněkud vyděsila."

"Opravdu?"

/209/

"Vy jste necítil tu skrytou hrozbu?"

Neodpověděl hned. Opřel se o pařát a zamyšleně pozoroval ploché střechy města, natlačené tak těsně vedle sebe, že .

jejich zaoblené tašky vytvářely jakýsi obrovský koberec nejrůznějších barevných odstínů.

Napravo hlásala vysoká Arsézatská věž slávu obchodníků .. s borytem, jehož pole se dodnes prostírají kolem města. Boryt, rostlina, kterou tady s oblibou pěstovali, byla po staletí jediným přírodním barvivem a zdrojem bohatství toulouských měšťanů

a obchodníků.

Když Angelika viděla, že manžel mlčí, vrátila se ke křeslu a černoušek před ní postavil proutěný košík s vyšíváním.

Den po slavnosti byl palác tichý, Angelika zatoužila poobědvat s hrabětem de Peyrac o samotě, pokud se ovšem neobjeví nepostradatelný Bernard de Andijos.

"Všimla jste si," řekl najednou hrabě, "jak je ten velký inkvizitor mazaný?"

Nejdřív pohovoří o morálce, jen tak mimochodem se zmíní o orgiích v Trubadúrském paláci, udělá narážku na mé cestování a odtud nás zavede k Šalamounovi.

Najednou je zkrátka člověku jasná jediná věc: že pan baron Benoit de Fontenac, toulouský arcibiskup, mě žádá, abych se s ním rozdělil o tajemství výroby zlata, jinak mě nechá upálit jako čaroděje na Solném náměstí."

„Ano přesně tím hrozil," přisvědčila vyděšeně Angelika.

"Myslíte, že se opravdu domnívá, že jste se spojil s ďáblem?"

"On? Ne, to nechává na tom naivním Bécherovi. Arcibiskup je příliš inteligentní a příliš dobře mě zná. Je pouze přesvědčen, že znám tajemství výroby zlata a stříbra. Chce ho znát taky, chce taky zbohatnout."

"Ten je ale podlý," vykřikla mladá žena. "a to se tváří tak ctihodně, důvěryhodně a velkoryse."

"Ale on takový je! Věnuje své bohatství na dobročinné účely. Každý den má prostřený stůl pro chudé úředníky. Platí hasičskou strážnici, nalezinec a co já vím co ještě. Chce zachraňovat duše a upřímně ctí Boha. Jenže podléhá jednomu démonovi: chce vládnout. Touží po oněch časech, kdy jediným pánem města, ba celé provincie byl biskup, který s berlou v ruce soudil, trestal, odměňoval. Takže když vidí, jak vedle jeho katedrály

/210/

sílí vliv Trubadúrského paláce, bouří se. Pokud to takhle půjde dál, bude za několik let vládnout v Toulouse hrabě de Peyrac, váš manžel, drahá Angeliko. Zlato a stříbro dávají moc, a ta moc se najednou přesunuje do rukou zplozence ďáblova. To už nemůže monsignore váhat! Bud' se o moc podělíme, nebo.."
"Nebo co?"

"

"Nebojte se, drahoušku. Dokud nám intriky toulouského arcibiskupa nemohou škodit, nebudeme se jich děsit. Odhalil svou hru. Chce vědět tajemství výroby zlata. Já mu ho rád prozradím."

"Tedy ho znáte?" vydechla Angelika a rozevřela doširoka oči.

"Jen dobře rozlišujme. Neznám žádnou magickou formulku, jak vytvořit zlato. Mým cílem není tolik vytvářet bohatství, jako nechat pracovat přírodu."

"Ale není už to poněkud kacířská myšlenka, jak by řekl arcibiskup?"

Joffrey se rozesmál.

"Vidím, že máte správné katolické vychování. Začínáte se ale v pavučinách těch vratkých argumentací trochu zmítat. Bohužel! Uznávám, že je složité se v tom vyznat. Přesto však církev neexkomunikovala mlynáře, jimž vítr a voda roztáčely mlýny. Ale ta dnešní by mi vypověděla válku, kdybych se pokusil vystavět někde nad Toulouse stejný model parní pumpy, který jsem dal postavit ve vašem stříbrném dole. Přece ale tím, že dám skleněnou nebo kameninovou nádobu hřát nad oheň, se do ní ještě nemusí vloudit sám Lucifer..."

"Musíte ale uznat, že ta exploze byla velice výmluvná. Monsignora zřejmě dost vyděsila a myslím, že byl upřímný. Chtěl jste ho schválně rozčilit?"

"Ne. Byl jsem neopatrný. Nechal jsem výbušné zlato, které jsem získal z těženého zlata a lučavky královské spolu se čpavkem, příliš vyschnout. Nedošlo ale k žádnému samozplození!"

"Co je to ten čpavek?"

"To je přípravek, který Arabové vyrábějí už celá staletí a říkají mu amoniak.

Jeden španělský mnich, vědec, který je mým

přítelem, mi ho poslal demižón. V nejhorším si ho ale mohu

vyrábět sám: jenže to dlouho trvá, a chci-li pokračovat ve vý/211/

zkumech rychleji, kupuji pokud možno přípravky už hotové.

Výroba čistých přísad velice zpomaluje pokrok vědy, které hlupáci jako mnich

Bécher říkají chemie, aby ji odlišili od alchymie,

kteou pokládají za vědu všech věd, jakousi směsici prasíly,

náboženských formulek a nevím čeho ještě. Ale já vás nudím.."

"Ne, ujišťuji vás," řekla Angelika a oči jí zářily. "Poslouchala

bych vás celé hodiny."

Usmál se svým typickým úsměvem, jehož ironii jizvy na levé

tváři ještě zdůrazňovaly.

"Vy jste ale zvláštní hlavička. V životě jsem nepředpokládal,

že budu zasvěcovat do těchhle věcí ženu. Já si s vámi také rád

povídám. Mám pocit, že mnoha věcem rozumíte. Přestože..

Přisuzovala jste mi po příjezdu do Languedoku taky nadpřirozenou moc, že?

Ještě pořád vás tak děším?"

Angelika cítila, jak se červená, ale statečně mu pohled vrátila.

"Ne. Ještě pořád se ve vás nevyznám, ale to asi proto, že ☹

neznám nikoho, kdo by se vám podobal, ale už se vás nebojím."

Odkulhal k židli za ní, na níž seděl během arcibiskupovy

návštěvy. Přestože se v některých chvílích nebál provokativně

vystavovat svou znetvořenou tvář plnému světlu, jindy vyhledával stín a tmu.

Pak měl jeho hlas hned jiný odstín, jako by ☹☹:

se duše Joffreye de Peyrac, osvobozená z tělesné schránky, konečně mohla

volně vyslovit.

Angelika vedle sebe pocítila neviditelnou přítomnost "rudého muže", který ji

kdysi tolik děsil. Byl to tentýž člověk, ale

ona už ho viděla jinak. Málem mu položila onu nesmělou ženskou otázku:

Milujete mě?

Ale najednou se v ní ozvala hrdost, neboť si vybavila hlas,

jenž říkal: "Přijďte.. Všechny přijdou.."

Aby získala rovnováhu, začala znovu mluvit o vědeckých

problémech; v této diskusi si byly jejich duše podivně blízko

a spřátelily se.

"Když jim hodláte vydat své tajemství, proč odmítáte návštěvu mnicha Béchera,

na níž arcibiskupovi zřejmě tolik záleží?"

"Ano, snad jim mohu vyhovět. Jenže já se nebojím tajemství

prozradit, bojím se, že ho nepochopí. Budu je úplně zbytečně

/212/

přesvědčovat, že hmota se dá proměňovat, ale ne transmutovat. Lidé, kteří nás

obklopují, nejsou zralí pro podobné

pravdy. A navíc jsou tihle falešní vědci tak nafoukaní, že až

jim oznámím, že mí nejbližší spolupracovníci při pokusech

jsou černý Maur a nevzdělaný saský horník, vyvolají skandál."

Kouassi-Ba a starý hrbatý Fritz Hauer ze Stříbrné hutě?"

"

"Ano, Kouassi-Ba mi vyprávěl, že když byl ještě malý a svobodný, kdesi ve vnitrozemí divoké Afriky viděl vyrábět zlato

☐ podle receptů starých Egyptanů. Až tam měli faraónové a král Šalamoun své zlaté doly. Jenže ptám se vás, drahoušku, co mi asi řekne monsignore, až mu sdělím, že mým Šalamounovým tajemstvím je Kouassi-Ba? A přesto mě vedl při laboratorní práci opravdu on a podnítil mě k pokusům se zlatonosnou skálou, na níž není zlato vidět. A Fritz Hauer je vynikající horník, člověk temných tunelů, krtek, který dýchá jen pod zemí. Tihle saští horníci si předávají zkušenosti z otce na syna, a tak jen díky jim jsem pochopil podivné proměny přírody a dokážu pracovat s nejrůznějšími příměsemi: s olovem, zlatem, stříbrem a vitriolem, s žíravinami a se vším ostatním."

"Vy jste dokázal vyrobit žíraviny a vitriol?" zeptala se Angelika, které takhle slova cosi vzdáleně připomínala.

"Přesně tak. A slouží mi jako důkaz, že je celá alchymie k ničemu. Žíraviny můžu totiž kdykoliv získat buď ze stříbra, nebo ze žluté či červené mědi a tu naopak zas můžu zpátky proměnit ve stříbro. Počáteční váha mědi se nejen nezvýší, ale naopak, protože dochází ke ztrátám při vypařování. Podobně získávám stříbro z olova a zlato ze skály, která se zdá hluchá. Jakmile bych ale nad vchod do laboratoře napsal: Nic se neztrácí, nic nevzniká, připadala by jim má filozofie opovážlivá, dokonce v rozporu s Genesis."

"Že vy tímhle způsobem dopravujete kusy mexického zlata, které kupujete v Londýně, až do Stříbrné huti?"

"Jste mazaná jako liška, a Molines moc mluvil. Ale ať.

Zřejmě si vás odhadl. Ano, španělské zlato se dá ve výhni přetavit s leštěncem oloveným a s pyritem. Vypadá pak jako obyčejná škvára, kterou ani nejšikovnější celník nepodezírá.

A tuhle škváru převážejí muly vašeho otce z Anglie do Poitou, /213/

nebo ze Španělska do Toulouse, kde ji já nebo Hauer znovu ☐. / změním v krásné lesklé zlato."

"To je ale daňový podvod," řekla Angelika naoko přísně. .

Jste rozkošná, když takhle mluvíte. Tenhle podvod na-

"

prosto neškodí ani království, ani Jeho Veličenstvu, a já díky . němu bohatnu. Ostatně sem hodlám pozvat Fritze, aby dal do provozu zlatý důl, který jsem objevil v Salsigne nedaleko Narbonne. S tímhle zlatem a se stříbrem z Poitou už nebudeme potřebovat vzácné kovy z Ameriky, a tedy nebudu muset ani

podvádět, jak říkáte."

"Proč jste se nepokusil získat pro své podnikání krále? Možná že jsou ve Francii ještě další místa, kde by se dalo těžit vaším způsobem, a král by vám byl vděčný."

"Král je daleko, miláčku, a já nejsem žádný dvořan. Jen takoví lidé mohou mít nějaký vliv na osudy království. Pan Mazarin je oddán koruně, to nepopírám, ale je to především mezinárodní intrigán. Pokud jde o pana Fouqueta, pověřeného zabezpečením peněz pro kardinála Mazarina, je to finanční génius, ale otázka obohacení země uvážlivým využíváním jejího bohatství jej, myslím, naprosto nezajímá."

"Pan Fouquet, to je ono! Už si vzpomínám, kde jsem slyšela o tom římském vitriolu a žiravině. V zámku du Plessis."

Před očima jí ožila celá ta scéna. Ital v hnědé sutaně, nahá žena mezi krajkami, princ de Condé a skříňka ze santalového dřeva, v níž zářil smaragdový flakónek.

"Otče," řekl tenkrát princ de Condé, "posílá vás pan Fouquet." Angelika si najednou uvědomila, že tím, že schovala tu skříňku, zadržela možná ruku Osudu.

"Na co myslíte?" zeptal se jí hrabě de Peyrac.

"Na jednu podivnou příhodu, která se mi kdysi stala."

A po tom dlouhém mlčení mu najednou vyklopila celou historku se skříňkou, jejíž podrobnosti jí napořád utkvěly v paměti.

Pan de Condé, "dodala, "určitě chtěl otrávit kardinála"

"

a možná i krále a jeho bratra. Nerozuměla jsem ale těm dopisům, které princ a ostatní pánové posílali panu Fouquetovi.

Počkejte... už si na ten text přesně nevzpomínám... Bylo to /214/

něco jako.. Přisahám, že budu sloužit jen panu Fouquetovi a že mu dávám k dispozici svůj majetek..."

Joffrey de Peyrac jí beze slova naslouchal. Nakonec se ušklíbl:

"To je ale svět! Když si člověk pomyslí, že v té době byl Fouquet jen jakýsi bezejmenný parlamentář! A už byl tak šikovný finančník, že mu sloužili i princové. Dnes je z něj nejbohatší člověk království, rozumí si i s Mazarinem. Což dokazuje, že na výsluní Jeho Milosti bylo místo pro oba.

Takže

vy jste byla tak odvážná, že jste se té skříňky zmocnila? A schovala jste ji?"

"Ano, já..."

Najednou instinktivně zavřela ústa.

"Ne, hodil jsem ji do leknínového jezírka ve velkém parku."

"a myslíte, že vás někdo podezřívá, že v tom máte prsty?"

"Nevím. Nemyslím, že někdo přikládal mé osůbce nějaký význam. Přestože jsem se o té skříňce před princem de Condé

zmínila!"

"Opravdu? Ale to bylo šílenství!"

"Potřebovala jsem získat pro otce úlevu na daních. To by bylo dlouhé vyprávění," řekla se smíchem, "teprve teď vidím, že jste do toho byl nepřímo zapleten. Ale ráda bych si to všechno zopakovala jen proto, abych znovu viděla vyděšené obličejy těch nafoukanců."

Když mu odvyprávěla svou slovní potyčku s princem de Condé, manžel potřásl hlavou:

"Skoro se divím, že vás tu mám ještě živou. Skutečně jste musela vypadat strašně nevinně. Zaplést se do intrik těch lidí ode dvora je velice nebezpečné. Zbavit se v případě potřeby nějaké dívenky je pro ně naprostá maličkost."

Při těch slovech vstal a zamířil k závěsu; prudce ho roztáhl.

Zlostně se zamračil.

"Nejsem dost mrštný, abych zvědavce překvapil."

"Někdo nás poslouchal?"

"Jsem si tím jist. Není to poprvé, co mám dojem, že naše rozhovory někdo sleduje."

/215/

Vrátil se na své místo. Bylo stále větší horko. Vtom se město rozeznělo tisíci zvony, které zvonily klekání. Mladá žena se zbožně pokřížovala a pomodlila se k Panně Marii. Hlas zvonů sílil a Angelika s manželem, sedící u otevřeného okna, nemohli hezkou chvíli vůbec promluvit. Seděli tedy tiše a byli si tak blízci, že to Angeliku hluboce dojalo.

Nejenže mi jeho přítomnost nevadí, ale jsem šťastná, řekla si s údivem. Bylo by mi ještě nepříjemné, kdyby mě políbil?

Znovu si uvědomovala Joffreyův pohled na své šíji.

"Ne, drahoušku, nejsem kouzelník," mumlal. "Možná mám od přírody jisté nadání, ale především jsem se chtěl učit. Chápeš?" opakoval něžně a ona byla blažená. "Toužil jsem poznat všechny ty složité věci: filozofii, vědu, i ženská srdce. S rozkoší jsem začal odhalovat to krásné tajemství. Někdy to vypadá, že v očích není nic, a je tam celý svět. Jindy si tam svět představujeme, a nenajdeme nic... než hlasitou rolničku. Co se skrývá v tvých zelených očích, připomínajících hlubiny rozbouřeného oceánu?" Slyšela, jak se pohnul, a jeho husté černé vlasy ji pohládily po nahém rameni jako měkká hedvábná kožešina. Zachvěla se při doteku rtů, který její skloněná šíje bezděky očekávala. Se zavřenýma očima vychutnávala ten dlouhý vášnivý polibek a cítila, že se blíží hodina její porážky. Pak se rozechvělá, ještě odmítající, ale už přemožená, přijde jako všechny ostatní nabídnout objetí tohoto tajemného muže.

(10)

Několik dní nato se Angelika vracela z ranní projížďky podél Garonny. Ráda jezdila na koni, a tak vyjížděla skoro každé ráno, kdy nebylo ještě takové horko. Joffrey de Peyrac ji doprovázel jen zřídka. Jízda na koni a lov ho na rozdíl od ostatních šlechticů moc nezajímaly. Mohlo by se zdát, že se bojí, že by to fyzicky nezvládl, kdyby nebyl téměř stejně slavný šermířjako zpěvák. Byl přes svou zraněnou nohu prý neuvěřitelně
/216/

mrštný. Denně ve zbrojárně paláce trénoval, ale vystřelit ho Angelika neviděla nikdy. Nevěděla o něm ještě mnoho dalších věcí, a občas si trochu smutně vybavila slova, která jí zašeptal arcibiskup v den její svatby: mezi námi, vybrala jste si zvláštního manžela. Zdálo se, že po tom zdánlivém sblížení zaujal hrabě vůči ní znovu uctivý, leč chladný odstup. Viděla ho velice málo a vždycky v přítomnosti hostů, a kladla si otázku, jestli v tom novém ochladnutí nehraje nějakou roli vášnivá Carmenchita de Mérecourt. Ona dáma se totiž skutečně vrátila do Toulouse a jejími výstřelky se bavila celá společnost. Tentokrát se už zcela veřejně tvrdilo, že ji pan de Mérecourt zavře do kláštera. Zatím hrozbu neuskutečnil pouze z diplomatických důvodů. Válka se Španělskem pokračovala, ale kardinál Mazarin, který se už dlouho snažil uzavřít mír, doporučoval, aby se Francie vyvarovala všeho, co by mohlo Španěly pobouřit. Krásná Carmenchita pocházela z přední madridské rodiny. Bouře jejího manželského života byly tedy důležitější než bitvy ve Flandřích, a v Madridu se všechno vědělo, neboť přes neexistenci oficiálních styků fungovali nejrůznější tajní poslové, převlečení za mnichy, podomní obchodníky a nejrůznější kupce, kteří neustále přecházeli Pyreneje.

Carmenchita de Mérecourt tedy v Toulouse rozhodila své sítě a Angelika z toho byla zneklidněná a nešťastná. I když ve styku se skvělou společností už nabyla společenského švihu, zůstávala v podstatě prostá jako polní kvítek, který rychle vadne. Neměla v sobě sílu bojovat proti Carmenchitě a občas, když se jí srdce svíralo žárlivostí, si dokonce říkala, že Španělka se vlastně k originálnímu hraběti hodí víc než ona. Jen si byla jistá, že v otázkách vědy stojí v očích svého muže nejvyš.

/217/

A právě to ráno, když se v doprovodu pážat, několika obdivovatelů a přítelkyň, kterými se ráda obklopovala, blížila k paláci, uviděla před branou znovu kočár s arcibiskupským erbem. ☐ Vystupovala z něj dlouhá přísná postava v hnědé sutaně a za ní naparáděný šlechtic s mečem po boku, působící nesmírně nadutě; už zdálky slyšeli jeho pronikavé rozkazy a nadávky.

"Na mou duši," vykřikl Bernard de Andijos, Angeličin věrný průvodce, "to je rytíř de Germontaz, arcibiskupův synovec. Chraň nás nebesa! Je to hrubián a největší pitomec, kterého znám. Poslechněte mě, madame, pojedme zahradou, ať se mu vyhneme."

Skupinka zahnula doleva, nechala koně ve stáji a zamířila do oranžérie, kde bylo díky několika vodotryskům velice příjemně. Sotva se však hosté rozesadili kolem stolu s ovocem a ledovými nápoji, oznámilo páže Angelice, že ji volá hrabě de Peyrac.

V hale zastihla manžela ve společnosti šlechtice a mnicha, které před chvílí zahlédla před palácem.

"To je abbé Bécher, významný vědec, o němž nám už monsignore vyprávěl," obrátil se k ní Joffrey. "Současně vám představují pana de Germontaz, synovce Jeho Excellence."

Mnich byl vysoký a hubený. Husté obočí skrývalo velice blízko sebe položené, trochu šilhavé oči, které sálaly horečnatým a mystickým světlem: z hnědé sutany mu vyčníval dlouhý žilnatý krk. Jeho společník působil naprosto protichůdným dojmem. Pan de Germontaz, stejně veselý a živý, jako byl mnich asketický, zářil dobrou náladou a na svých pětadvacet let vypadal dost blahobytně. Lokny mohutné světlovlasé paruky mu padaly na modrou saténovou vestu, zdobenou růžovými mašlemi. Krátkou sukénku měl tak širokou a s tolika krajkami, že jeho šlechtický meč vypadal v tom nadýchaném okolí skoro nepatřičně. Pštosím perem širokého klobouku zametl před Angelikou zem, políbil jí ruku, a když se narovnal, mrkl na ni tak drze, že ji to až pohoršilo. Když už je tu moje žena, můžeme jít do laboratoře," řekl hrabě de Peyrac.

/218/

Mnich sebou cukl a udiveně pohlédl na Angeliku.

"Mám tomu rozumět tak, že madame vstoupí do svatyně a zúčastní se našich rozhovorů i vědeckých pokusů?"

Hrabě se ironicky ušklíbl a arogantně pohlédl na hosta.

Dobře věděl, jak jeho výraz působí na ty, kdo ho vidí poprvé, a zlomyslně toho zneužíval.

"Otče, v dopise monsignorovi, v němž jsem souhlasil s tím, že vás na jeho mnohokrát opakované přání přijmu, jsem mu sdělil, že půjde vlastně o jakousi zdvořilostní návštěvu, při níž mohou být osoby podle mého výběru. On s vámi na oplátku poslal rytíře, kdyby vašim očím náhodou uniklo něco, co je třeba vidět."

"Ale pane hrabě, vy jako vědec přece víte, že přítomnost ženy je v naprostém rozporu s hermetickou tradicí, podle níž nelze dosáhnout žádného výsledku, když působí protikladné

fluidum..."

"Představte si, otče, že v mé vědě jsou výsledky vždycky přesné a nezávisí ani na náladě, ani na přítomných osobách..."

Mně to velice vyhovuje," vykřikl rytíř radostně. "Netajím
"

se tím, že mám slabost spíš pro krásné ženy než pro křivule a staré hrnce. Ale strýc trval na tom, že mám Béchera doprovodit, abych získal znalosti pro své nové poslání. Ano, strýc mi hodlá koupit místo vikáře ve třech diecézích; jenže on je hrozný. Dá mi ho pouze za podmínky, že budu vysvěcen. Přiznávám, že bych se spokojil jen s prebendou."

V živém hovoru mířila skupinka ke knihovně, kterou jim chtěl hrabě předvést nejdřív. Mnich Bécher, který vnímal tuto návštěvu jako neobyčejné štěstí, po němž dlouho toužil, kladl mnoho otázek, na něž Joffrey odpovídal s rezignovanou trpělivostí. Angelika s Germontazem po boku kráčela za nimi. Rytíř nevynechal jedinou příležitost, aby se jí nedotkl nebo nevedl dvojsmyslné řeči.

Je to skutečně pitomec, řekla si. Vypadá jako tlusté prasátko, ozdobené na hostinu krajkami a květinami.

"Nechápu dobře," řekla mladá žena hlasitě, "jakou souvislost má vaše návštěva manželovy laboratoře s vaším budoucím církevním úřadem."

/219/

"Přiznávám se, že já taky ne, ale strýc mi to dlouze vysvětloval. Zdá se, že církev není tak bohatá a mocná, jak vypadá a hlavně jak by měla být. Strýc si taky stěžuje na centralizaci královské moci a pokles pravomoci státu, k němuž dochází v Languedoku. Církevní shromáždění i místní soud, jemuž, jak víte, předsedá, mají stále menší pravomoc. Tu přebírá správce provincie a jeho policejní, finanční a armádní špehové. Těmto nezodpovědným královským zplnomocněncům by rád postavil do cesty spolek nejvyšších představitelů provincie. A navíc vidí, že váš manžel vlastní nesmírné bohatství a ani město, ani církev z toho nemají žádný užitek."

"Ale pane rytíři, my přece na církev přispíváme."

To nestačí. On se chce dělit napůl."

Na žáka velkého inkvizitora je trochu příliš otevřený, napadlo Angeliku, pokud to ovšem není dobře naučená úloha.

"Stručně řečeno," pokračovala, "monsignore se domnívá, že veškeré bohatství provincie by mělo přejít do rukou církve."

"Církev musí být na prvním místě."

"S monsignorem v čele! Víte, že jste vynikající přímlovce?"

Určitě vás vaše výmluvnost proslaví. Pograttulujte mým jménem svému strýci!"

"Vyřídím, krasavice. Máte nádherný úsměv, ale zdá se mi,

že v něm není kouska něhy. Nezapomínejte, že církev je pořád ještě nejmocnější síla, zvláště v Languedoku."

"Hned je jasné, že přes své krajky a stuhy se na vikáře dokonale hodíte!"

"Bohatství přesvědčí každého. Strýc mi ho poskytl. Budu mu sloužit, jak nejlépe dovedu."

Angelika suše sklapla vějíř. Už se nedivila, že arcibiskup tomuhle obtloustlému synovci věnoval důvěru. Přes rozdílné povahy měli tytéž ambice.

V knihovně, kde závěsy udržovaly polostín, se kdosi pohnul a při jejich příchodu se zlomil v pokloně.

"Co tu děláte, Clémente?" zeptal se hrabě s mírným překvapením. "Sem bez mého dovolení nikdo nesmí a já se nepamatuji, že bych vám byl dal klíč."

"Pan hrabě promine, ale uklízím v této místnosti sám, nechtěl jsem svěřit péči o tak vzácné knihy obyčejnému sluhovi."

/220/

Rychle sebral hadr, koště a vědro, začal couvat a hluboce se přitom klaněl.

"Už je mi naprosto jasné," vydechl mnich, "že tady narazím na mnoho podivných věcí: žena v laboratoři, sluha v knihovně, dotýkající se svými nečistými rukama svazků, které obsahují veškeré vědění... Ostatně pověst vaší knihovny je stejně vynikající jako vaše! Podívejme se, co tady máte."

V přepychové vazbě tu našel klasiky alchymie: byly tu Paracelsovy Principy konzervace těl tedy mumii, Alchymie od velkého Alberta, Hermetica Hermanna Sourcinguse, Explication

1572 od Thomase Erasta a konečně, k jeho velkému potěšení, jeho vlastní kniha o transmutaci.

Mnich, teď už úplně klidný a plný důvěry, následoval hostitele.

Hrabě vyvedl hosty z paláce a mířil s nimi ke křídlu, kde byla laboratoř.

Jak se návštěvníci blížili, viděli nad střechou obrovský kouřící komín.

Vystupovalo z něj měděné koleno, připomínající zobák apokalyptického ptáka. Když byli až u něj, přístroj zaskřípal a otočil se k nim černou tlamou, z níž vycházel černý kouř.

Mnich uskočil.

"To je jen korouhvička na komíně, která má při větru zesílit tah v pecích," vysvětloval hrabě.

"Mně při větru táhne komín velice špatně."

"Tady je to naopak, využívám podtlak způsobený větrem."

"Takže vítr pro vás pracuje?"

"Přesně tak. Jako u větrných mlýnů."

"Ve mlýně, pane hrabě, vítr otáčí lopatky."

"U mě se pece netočí, ale vzduch nasávají."

Nemůžete nasávat vzduch, když je to prázdnota."

"Hned uvidíte, jak mi komíny pekelně táhnou."

Než mnich za Angelikou a hrabětem překročil práh, třikrát se pokřižoval, zatímco je černý Kouassi-Ba slavnostně zdravil ohnutou šavlí, kterou vzápětí zasunul zpátky do pochvy.

V pozadí obrovské místnosti jiskřily dvě pece. Třetí, úplně

/221/

stejná, byla tmavá. Před pecemi ležely podivné kožené a železné přístroje a hliněné a měděné roury.

"To jsou měchy. Používám je, když potřebuju velice silný

☐ oheň, například když chci tavit měď, zlato nebo stříbro," vysvětloval

Joffrey de Peyrac.

Podél stěn místnosti se táhla prkna, sloužící jako police. Stály na nich baňky a křivule s nejrůznějšími etiketami, na nichž byla kabalistická znamení a číslce.

"Tady mám zásoby nejrůznějších přípravků: síru, měď, železo, cín, olovo, borax, arzén, jed na krysy, rtuť, lápis, modrý

a zelený vítriol. Naproti, v těch skleněných demižónech, mám oleum, těžkou vodu a zředěnou kyselinu solnou.

Na nejvyšší polici vidíte skleněné, kovové a hliněné zkumavky a misky, a ještě dál křivule a destilátory. V místnůstce vzadu mám horniny obsahující zlato, například arzenovou rudu a různé kameny, z nichž získávám stříbro.

Tady je

mexický kerargyrit, který mi přivezl jeden španělský šlechtic."

"Pan hrabě se chce asi vysmívat nevzdělanosti ubohého mnicha, když tvrdí, že tahle měkká hmota je stříbro, vždyť v ní po něm není ani stopy."

"Hned vám to dokážu," odpověděl hrabě.

Vzal z hromady ležící u pece velký kus dřevěného uhlí. Pak vyndal z poháru na polici stearinovou svíčku, zapálil ji od louče, železným špalíčkem vydloubl v uhlí okrouhlou díрку, vložil do ní kuličku kerargyritu, který byl opravdu špinavě šedožlutý a poloprůhledný, přidal trochu boraxu, pak uchopil ohnutou měděnou trubičku, přiblížil ji k plameni svíčky a šikovně do ní foukl proti dirce naplněné oběma práškovitými přípravky. Rozpustily se, promísily, změnily barvu, pak se na nich objevilo několik kovových bublinek a ty se nakonec díky tomu, že hrabě zafoukal silněji, slily do jediné zářivé pecičky. Odložil trubičku a špičkou nože vyrýpl malý lesklý ingotek.

"Tady máte stříbro, které jsem před vašima očima získal z té podivně vypadající hmoty."

"To stejně snadno získáváte transmutací i zlato?"

"Nejde o žádnou transmutaci; získávám jen drahé kovy z nerostů, které je už obsahují, ale ne v podobě kovu."

/222/

Mnich nevypadal moc přesvědčeně. Zakašlal a rozhlédl se

kolem.

A co je to tady za roury a prolévky?"

"To je vodní potrubí podle čínského způsobu. Vymývám tu zlato nebo ho vysrážím z písku rfutí."

Kněž potřásl hlavou a s nedůvěrou přistoupil k hučící peci, v níž stálo několik doruda rozpálených tyglíků.

Máte tu velice pěkné přístroje," řekl, "ale nic, co by alespoň "

vzdáleně připomínalo ,athanor` nebo slavný ,dům Moudrého kuřete`."

Peyrac se rozesmál tak, že sotva popadal dech. A když se uklidnil, omlouval se:

"Odpusťte, otče, ale poslední sbírku těch pitominek zničila exploze výbušného zlata, již byl monsignore nedávno svědkem."

Bécher se zatvářil nesmírně uctivě:

"Monsignore mi o tom říkal. Vy tedy dokážete vyrobit nestabilní zlato, které vybuchuje?"

"Nechci před vámi tajit, že se mi dokonce podařilo vyrobit i výbušnou rtuť!"

A co vejce mudrců?"

"

To mám v hlavě."

"

Nerouhejte se," okřikl ho mnich.

"

"Co je to za historku s kuřetem a vejcem?" vykřikla Angelika. "V životě jsem o něčem takovém neslyšela."

Bécher se po ní pohrdavě ohlédl. Ale když viděl, že hrabě de Peyrac stěží potlačuje úsměv a rytíř de Germontaz upřímně zívá, musel vzít zavděk tímto skromným posluchačstvem.

Ve vejci mudrců se završuje Velké Dílo," řekl a upřel uhran"

čivý pohled do něžných očí mladé ženy. "Působení Velkého

Díla se projevuje na čistém zlatě, které symbolizuje Slunce,

čistém stříbře, to je Měsíc, do nichž je třeba přimísit rtuť

-Merkura. Alchymistaje spojí ve vejci mudrců neboli v baňce,

v níž působí zvětšující a zmenšující se silou jako v dobře regulované peci

Vulkán. Tím se ve směsi probudí semenná moc

Venušina, jež na sebe vezme podobu regenerační substance

neboli kamene mudrců. Od té chvíle se ve vejci začínají odehrávat reakce

určitého řádu: díky jim lze sledovat tvar hmoty.

/223/

Musí se dávat pozor především na tři barvy: černou, bílou, červenou, které jsou znakem rozkladu, rozpadnutí a zrudnutí kamene mudrců. Zkrátka střídání smrti a znovuzrození, jímž musí

projít podle staré filozofie každá živá hmota, aby nezanikla.

Duch světa, nutný prostředník mezi vesmírnou duší a tělem, je podněcovatelem všeho živého, silou, oživující čtyři složky.

Tento duch je rozptýlen ve zlatu, ale bohužel v něm není aktivní, jen uvězněný. A vědec ho musí vysvobodit."

"a jak postupujete, otče, abyste ho vysvobodil? Tedy toho ducha, který je podstatou všeho a který je uvězněn ve zlatu?" zeptal se jemně Peyrac.

Jenže alchymista nepostřehl ironii. S očima zvednutýma k nebi sledoval svůj dávný sen.

"Abych ho vysvobodil, potřebuji kámen mudrců. Ale ani to ještě nestačí. S pomocí prášku, vyvolávajícího přeměnu, je třeba dodat impuls výbušnému fenoménu, který změní všechno na čisté zlato."

Chvilí mlčel, ponořen do myšlenek.

"Po dlouhých letech bádání mohu myslím říct, že jsem dosáhl jistých výsledků. Smísil jsem rtuť, ženský princip, se zlatem, mužským principem, ale musí to být čisté zlato v plátcích. Tuto směs vloží do athanoru` neboli do domu Moudrého kuřete`, do svatyně, relikviáře, který musí vlastnit každá alchymistická laboratoř. Vejce, dokonalý rohovinový a hermeticky uzavřený ovál, aby ani kousíček jeho hmoty nemohl uniknout, jsem uložil do kotlíku s popelem a dal do pece. Rtuť horkem a vnitřním dechem, podporovaným ohněm, který neustále udržuji na patřičném stupni a síle, dokáže nenásilně rozpustit zlato a rozložit ho na atomy. Za šest měsíců získám černý prach, kterému říkám Hlubinné temno. Pomocí tohoto prachu mohu transformovat jisté části kovových předmětů v čisté zlato, jenže živá síla mého purum aurum není bohužel ještě dost mohutná, protože ho nedokážu transformovat do hloubky a úplně."

Ale určitě jste se pokusil ten slabounký zárodek posílit?"
"

zeptal se Joffrey de Peyrac a v očích mu pobaveně blýskalo.

"Ano, a ve dvou případech jsem už měl, myslím, blízko k cíli.

/224/

Poprvé jsem postupoval následovně: dvanáct dní jsem nechal vyzrávat vlašovičnickové a bažankové štávy v hnoji. Získaný produkt jsem destiloval a dostal červený roztok. Dal jsem ho znovu do hnoje. Vylíhli se tam červi, kteří se vzájemně požrali, až zůstal jeden jediný. Živil jsem toho jediného červa stejnými bylinami, až ztloustl. Pak jsem ho spálil, rozdobil na popel a smísil jeho prach s vitriolem a s prachem Hlubinného temna. Ale moc ho to neposílilo."

"Fuj," ulevil si znechuceně rytíř de Germontaz.

Angelika se vyděšeně ohlédla na manžela, ale ten byl úplně klidný.

"a podruhé?" zeptal se.

"Podruhé to bylo nesmírně nadějně. To když mi jeden cestovatel, který ztroskotal v neznámých vodách, přivezl panenskou zem, na niž ještě žádný člověk nevstoupil, jak mě ujistil.

Skutečně absolutně panenská země obsahuje sémě a zárodky kovů, tedy skutečný kámen mudrců. Jenže ta zemina určitě nebyla úplně panenská," uzavřel vědátor s lítostivým povzdechem, "protože jsem nedosáhl kýžených výsledků."

Ted' se málem rozesmála i Angelika. Trochu příliš rychle, aby zakryla své veselí, se zeptala:

"Vy jste mi ale, Joffreyi, přece vyprávěl, že jste ztroskotal na opuštěném ostrově, zahaleném mlhou a pokrytém ledem."

Mnich Bécher vyskočil a s rozzářenými očima objal hraběte kolem ramen.

"Vy jste ztroskotal u neznámých břehů? Věděl jsem to, tušil jsem to. To tedy o vás píší naše tajné spisy, vy jste ten, kdo se navrácí z nejvzdálenější části světa, odkud bouří hrom, duje vítr a padají kroupy a déšť! Na tomto místě se najde ona věc, pokud bude hledána."

"Něco z toho, co popisujete, tam bylo," řekl přezíravě šlechtic. "Dodal bych dokonce ještě ohnivou horu uprostřed ledu, který mi připadal věčný. Nikde ani živáčka. Je to pobřeží Ohňové země. Zachránila mě portugalská plachetnice."

Dal bych život, dokonce duši, za kousek té panenské země,"

"

vykřikl Bécher.

"Bohužel, otče, nenapadlo mě přivést ji."

/225/

Mnich na něj vrhl zamračený podezíravý pohled a Angelice bylo jasné, že mu nevěří.

Světlé oči mladé ženy přejížděly postupně po všech třech mužích, kteří v tom podivném prostředí misek a křivulí stáli před

ní. Joffrey de Peyrac, Velký Kulhavec z Languedoku, opřený o zídku jedné z pecí, pohlédl povýšeným ironickým pohledem na své hosty. Dával zřetelně najevo, jak si vůbec nevážil starého dona Qicota alchymie a jeho naparáděného Sancha Panzy.

Ve srovnání s oběma směšnými figurkami připadal Angelice tak velký, svobodný a výjimečný, že se jí sevřelo srdce jakýmsi neznámým citem, který téměř bolel.

Miluji ho, napadlo ji najednou. Miluji ho a mám strach.

Ach, jen ať mu neublíží. Ne dřív než. než.

Bála se, neodvažovala si domyslet svou touhu: ne dřív, než mě sevře do náručí..

(11)

"Láska," řekl Joffrey de Peyrac, "umění milovat je velice

vzácná vlastnost naší rasy. Projel jsem hodně zemí a všude jsem se setkal s tímž názorem. Radujme se, pánové, i vy, dámy, věnujme se jí, ale pozor! Neboť nic není tak křehké jako ona, pokud k ní nepřistoupíme s citlivým srdcem a zkušeným tělem."

V jeho obličeji pod černou sametovou maskou, rámovaném bujnou hřívou, se zablýskl úsměv.

"Proto jsme se sešli tady, v paláci trubadúrské poezie. Nevybízím vás ale k návratu do minulosti. Připomenu vám sice našeho učitele v Umění milovat, který kdysi probouzel v mužských srdcích milostný cit, ale neopomenu ani to, co v nás zdokonalila další staletí: tedy umění rozmlouvat, bavit se, zářit duchem; neodepřeme si ani daleko prostší, ale neméně důležité požitky: dobré jídlo a dobré pití, které také pomáhají podnítit lásku." ..

/226/

"Ano, to mi vyhovuje líp," zaječel rytíř de Germontaz.

"K čertu s city, já slupnu půl králíka, tři křepelky, šest kuřat, vypiju láhev šampaňského a šup, miláčku, jdeme na to."

"a když se ten miláček jmenuje paní de Montmaure, pak se dozvíme, že ještě umíte pěkně chrápat, ale to je taky všechno, co v posteli umíte."

"To že řekla? Zrádkyně! Pravda, jednou večer jsem byl poněkud unavený..."

Obloustlého šlechtice přerušil výbuch všeobecného smíchu a on se snažil vyklouznout z nepříjemné situace tím, že zvedl stříbrný poklop z jednoho z jídel a podal si dvěma prsty kuřecí stehýnko.

"Já když jím, tak jím, a ne jako vy, co pletete všechno dohromady a snažíte se bůhvíco vymýšlet v situaci, kdy to vůbec není potřeba."

"Vy nevycválané čuně," řekl tiše hrabě de Peyrac. "Působíte mi nesmírné potěšení. Jste dokonalé ztělesnění toho, jak bychom se neměli chovat, co nenávidíme. Pohledte, pánové a dámy, máte před sebou potomka barbarů z těch křížových výprav, které přišly se svými knězi v čele zapálit tisíce hranic

mezi Albi, Toulouse a Pau. Tak krutě žárlili na překrásnou zemi, kde se opěvovala láska k ženám, že ji obrátili v prach a udělali z Toulouse nesnášenlivé, nedůvěřivé město s fanatickýma očima. Nezapomínejme na to..."

Takhle by neměl mluvit, pomyslela si Angelika.

V některých černých očích uprostřed smějících se lidí zahlédla krutý záblesk. Stále ji překvapovalo, s jakou zlobou vzpomínají tihle jižané na minulost starou čtyři století. Ale křížové výpravy Albigenkých byly zřejmě tak hrůzné, že ještě dnes hrozí venkovské matky dětem, že na ně zavolají strašného Montforta.

Joffrey de Peyrac s oblibou podněcoval tuto zlobu ne snad

z provinciálního fanatismu, ale z nenávisti k jakékoliv omezenosti, hrubosti a hlouposti.

Angelika, sedící na opačném konci obrovské tabule, ho pozorovala. Měl rudé šaty zdobené diamanty. Masku na obličeji a tmavé vlasy zdůrazňovaly bělost jeho límce z flanderských krajků, jeho manžet i dlouhých bílých živých rukou se zářícím prstenem na každém prstě.

/227/

Ona sama byla v bílém, což v ní ještě víc vyvolávalo vzpomínku na svatební den. Stejně jako tehdy seděli kolem dvou ohromných stolů, postavených v palácové galerii, nejslavnější languedoctí a gaskoňští šlechtici. Jenže dnes v téhle skvělé společnosti chyběli starci a kněží. Teď, kdy už Angelika znala každou tvář jménem, si uvědomila, že většina párů dnešního večera k sobě oficiálně nepatří. Andijos přivedl svou milenkou, zářivou Pařížanku. Madame de Saujac, jejíž manžel byl soudcem v Montpellier, něžně skláněla tmavovlasou hlavu na rameno jakéhosi kapitána ze zlatým knírkem. Několik šlechticů, kteří přišli sami, se ochomýtalو kolem dam dost odvážných a samostatných, aby přišly do slavné školy lásky bez gardedámy. Ti skvostně oblečení pánové a dámy zářili mládím a krásou. V plamenech svící a loučí se lesklo zlato a šperky. Dokořán otevřenými okny sálu proudil dovnitř vlhký jarní podvečer. Vůně citroníkových listů a koření, zapáleného v miskách, se mísila s vůní vín a odháněla hmyz.

Angelika měla pocit, že je příliš venkovská a nehodí se sem jako polní kvítek na záhon růží.

Byla ale velice krásná a chováním se naprosto nelišila od těch nejurozenějších dam.

Malý vévoda de Forba des Ganges se dotkl její nahé paže.

"Bolí mě srdce, madame," šeptal, "že patříte takovému Mistru. Dnes večer mám oči jedině pro vás."

Žertem ho pleskla vějířem přes prsty.

"Nepokoušejte se praktikovat to, čemu vás tady učí. Řiďte se raději slovy zkušených: prázdnou slámu mlátí ten, kdo spěchá a chová se jako větrná korouhvička. Copak jste si nevšiml rozkošného nosíku a růžových tváří své sousedky zprava? Slyšela jsem, že tahle vdovička čeká jen na to, až ji někdo utěší po smrti starého a bručavého manžela."

"Díky za radu, madame."

Podle Mistra Le Chapelaina nová láska vyháňá starou."

"Veškeré rady z vašich nádherných úst jsou předem přijaty."

Dovolte, abych vám políbil ruku. Slibuji vám, že se o tu vdovičku postarám."

/228/

U stolu naproti nim se hlasitě dohadovali Cerbalaud a pan de

Castel-Jalon.

"Jsem chudý jako myš," řekl Castel-Jalon, "a netajím se tím, že jsem prodal kus vinice, abych se mohl slušně obléknout a přijet sem. Chci však být milován pro sebe sama a ne pro své bohatství."

"Nezískáte tu pravou lásku. Ocitl byste se přibližně v situaci onoho věřícího, který jednou rukou laská láhev a druhou milenku a přitom smutně uvažuje, kolik těžce vydělaných peněz ho bude stát jedna i druhá."

"Tvrším, že silný cit..."

"Silný cit nevykvetě ze starostí..."

Joffrey de Peyrac se smíchem zatleskal.

"Klid, pánové, vyslechněte slova starého Mistra, jehož filozofie vás rozsoudí. Jeho spis Umění milovat začíná slovy: Láska je aristokratická. Aby se člověk mohl věnovat lásce, nesmí mít materiální starosti, jež by ho nutily šetřit časem. Takže bohatněte, pánové, a zahrnujte své milenky šperky. Jiskra v oku ženy při pohledu na šperk může velice snadno zapálit lásku v srdci. Já osobně miluji pohled, který na sebe upírá žena do zrcadla, když dostane nový šperk. Neprotestujte, dámy, nebuďte pokrytecké. Mohly byste si vážit někoho, kdo by se nesnažil umocnit vaší krásu?"
Dámy se rozesmály. .

"Jenže já jsem chudý," vykřikl Castel-Jalon lítostivě. "Peyraku, nebuď tak tvrdý a neber mi naději!"

Zbohatni!"

"

To se lehko řekne!"

"Chce tojen snahu! Aspoň tedy nebuď lakomý. ,Lakomstvíje nejhorším nepřítelem lásky!` Jsi-li chudý, nešetři časem ani sllou , dopouštěj se tisíce hloupostí, hlavně se snaž pobavit! ,Nuda nahlodá každou lásku!` Copak, dámy, nedáváte snad přednost zábavnému společníkovi před skvělým vědcem? A ještě jednu útěchu ti poskytnu: ,Jedině dobrotou se získá láska!'"

Jaký má překrásný hlas, jak umí mluvit, pomyslela si Angelika.

/229/

Na ruce cítila polibek malého vévody. Poslušně se od ní odvrátil a sklonil se k vdovičce s růžovými tvářemi. Angelika zůstala opuštěná a přes dlouhý stůl a modravý kouř z misek nespouštěla oči z rudé postavy pána domu. Vidí ji? Proniká maskou, halící jeho zraněnou tvář, nějaké poselství? Nebo si jen jako správný epikurejec povýšeně a lhostejně hraje se slovíčky?

"Řeknu vám, že jsem poněkud zmaten," vykřikl vtom mladý vévoda de Forba des Ganges a povstal. "Jsem ve škole lásky poprvé a přiznávám, že jsem očekával spíš příjemně frivolní atmosféru, a vůbec ne tak přísná slova jako: Jedině dobrotou

se získá láska. To musíme být světci, abychom získali své dámy?"

"Bůh vás chraň, pane vévodo," zašeptala se smíchem mladá vdova.

"To je vážná námitka," skočil jí do řeči Andijos. "Chtěla byste mě vidět se svatozáří, drahoušku?"

"To jistě ne.

"Proč spojujete dobrotu se svátostí?" vykřikl Joffrey de Peyrac. "Záslužné je i to, je-li člověk veselý, galantní, je-li básník či fanfarón; a především - a to je na vás, pánové - zdatný a schopný milenec. Naši otcové dávali do protikladu dvorskou lásku a lásku nevázanou. Já říkám: budme schopni jedné i druhé. Člověk musí milovat upřímně a cele, tedy duševně i tělesně."

Na chvíli se odmlčel a pak pokračoval o poznání tišeji:

"Nepohrdejme citem, který musí doprovázet touhu, umocňovat ji a zjemňovat.

Proto se domnívám, že ten, kdo chce poznat lásku, musí ukázat srdce a smysly tak, jak doporučuje Le Chapelain: „Milenec musí mít pouze jednu milenku. Milenka má pouze jediného milence.“ Vyberte si partnery, milujte se a rozejděte se, až se začnete unavovat. Ale nestaňte se přelétavými milenci, kteří se opájejí city, pijí ze všech číší najednou a strhávají lásku z vysokého piedestalu na zem."

"U svatého Severina," vykřikl Germontaz a zvedl hlavu od talíře. "Kdyby vás slyšel strýc arcibiskup, nebyl by schopen slova. V životě jsem něco takového neslyšel. Podobným věcem mě nikdo neučil."

"Vás naučili strašně málo, pane rytíři... Co vás ale vlastně na mých slovech tak šokuje?"

/230/

"Všechno. Hlásáte zároveň věrnost i volné mravy, mravnost i vášnivou lásku. A pak najednou jako z kazatelny pranýřujete vášnivé opojení. Ten výraz budu přesně panu arcibiskupovi tlumočit. Nepochybuju, že ho příští neděli vykřičí do plné katedrály."

"Má slova shrnují moudrost celých lidských pokolení. Láska je nepřítel jakýchkoli výstřelků. Stejně jako v jídle tu dávejme přednost kvalitě před kvantitou. Vášně končí tam, kde začíná násilí a nechutná zvířecnost. Copak je schopen vychutnat dokonalý polibek ten, kdo chrochtá jako prase a pije jako duha?"

"To mám být jako já?" zabručel rytíř de Germontaz s plnými ústy.

Angelika si pomyslela, že snad ani není zlý. Proč ho ale Joffrey s takovým gustem provokuje? Vždyť si přece uvědomuje, jak je nebezpečné, že je tady.

"Arcibiskup k nám poslal špióna," oznámil manželce v předvečer slavnosti.

Pak dodal zlehčujícím tónem:

"Víte, že jsme si vypověděli válku?"

"Co se stalo, Joffreyi?"

"Nic. Arcibiskup prostě chce tajemství mého bohatství, ne-li to bohatství samo. Už mě nepustí ze spárů."

"Budete se bránit, Joffreyi?"

"Jak nejlíp dovedu. Bohužel se ještě nenarodil člověk, který by dokázal zničit lidskou hloupost."

Sluhové odnesli podnosy. Sedm pážat přineslo kytice růží a pyramidy ovoce.

Před každého hosta položili talíře s kořeněnými pastilkami a nejrůznějšími zákusky.

"Líbí se mi, jak prostě mluvíte o milostné vášni," řekl mladý Cerbalaud. "Vězte, že jsem vášnivě zamilovaný, a přesto jsem tady sám. Nemám dojem, že jsou má vyznání málo naléhavá a nechci se chlubit, ale občas se mi zdá, že je má láska opětována. Jenže má přítelkyně je velice upjatá. Když si dovolím jen trochu odvážnější gesto, několik dní mě stíhají jen kruté a studené pohledy. Už měsíce se zmítám v ďábelském kole:
/231/

získám ji plamenným vyznáním a ztrácím pokaždé, když se pokusím svou touhu dokázat..."

Cerbalaudova nešťastná láska všechny pobavila. Jakási žena ho objala a políbila na ústa. Když se šum poněkud uklidnil, Joffrey de Peyrac řekl laskavě:

"Buď trpělivý, Cerbalaude, a pamatuj si, že cudné dívky dokážou prožít nejvyšší rozkoš. Musejí však potkat šikovného milence, jenž v nich potlačí onen podivný předsudek, že láska je hřích. Nedůvěřuj dívkám, které pletou dohromady lásku a manželství. A pamatuj si: I při největší vášni ber v úvahu zábrany své milenky, když laskáš či jsi laskán, zachovej vždy jistý stud. A ještě: Buď vždycky pozorný k nárokům ženy."

"Mám pocit, že příliš straníte ženám," protestoval šlechtic, který dostal přes prsty vějířem. "Kdybychom vás poslechli, museli bychom neustále umírat u jejích nohou."

"A taky že ano," přisvědčila milenka Bernarda .de.Andijos.

"Víte, jak my v Paříži říkáme mužům, kteří se nám, preciózkám, dvoří? Umírající."

"Ale já nechci umřít," odpověděl Andijos zachmuřeně.

"Umřít musejí mí soupeři."

"To máme vyhovovat všem dámským vrtochům?"

"Samozřejmě."

"Budou námi pohrdat..."

"a budou nás podvádět."

"To se máme nechat klamat?"

"Jistěže ne," řekl Joffrey de Peyrac. "Vyzvěte své soky na

souboj a zabijte je. „Kdo nežárí, nemůže milovat. Podezírání mé milenky zvyšuje vášně mé lásky!“

"Ten ďábelský Chapelain myslel na všechno."

Angelika pozvedla sklenku a napila se. Krev se jí rozproudila rozesmála se. Líbilo se jí, jak tyhle jižanské hostiny končí, jak muži najednou zvyšují hlasy, popichují se, zesměšňují, jeden vytahuje meč a druhý citeru.

"Zpívej! Zaspívej nám!" ozvalo se najednou. "Chceme slyšet Zlatý hlas království."

V lodži podle sálu začali tiše hrát hudebníci, Angelika si
/232/

všimla, jak vdovička klade hlavu na rameno malého vévody.

Lehounkým prstíkem vybírá sladkosti a dává mu je do úst.

Usmívají se na sebe.

Na temném nebi se objevil kulatý zářivý měsíc. Na pokyn Joffreye de Peyrac zhasl sluha jednu svíčku po druhé. V nastalé tmě si oči pomalu přivykaly na sladké světlo měsíce, ale hlasy utichaly, ozývaly se jen vzdechy objímajících se dvojic. Někteří hosté vstávali. Procházeli se zahradou nebo galeriemi otevřenými nočním vlním.

"Mé dámy," promluvil vážný, nádherný hlas Joffreye de Peyrac, "i vy, vážení pánové, buďte tedy vítáni v paláci trubadúrské poezie. Prožijeme tu spolu několik dní, budeme jíst u jednoho stolu. Máte v tomto křídle připraveny pokoje. Najdete v nich víno, zákusky a míchané nápoje. A pohodlná lůžka. Jste-li mrzutí, spěte v nich sami. Můžete tam však i přijímat přátele... náhodné, nebo na celý život, to záleží na vás.

Jezte, pijte, milujte.. ale buďte diskrétní, neboť ,láska nesmí být veřejná, chce-li si zachovat všechnu svou hloubku..` a ještě jednu radu.. pro vás, dámy. Vězte, že i lenost je velká nepřítelkyně lásky. V těch zemích, kde je žena dosud otrokem muže, na Východě a v Africe, musí právě ona vynaložit všechny síly a dovést svého pána na vrchol rozkoše. Pod naším civilizovaným nebem jsme vás skutečně příliš zhýčkali. Občas toho zneužíváte a na naši snahu odpovídáte lhostejností.. která nemá

daleko k hlouposti. Snažte se tedy jednat s odvahou, jež bude odměněna rozkoší: ,Spěchající muž a pasivní žena jsou neradostní milenci.` Nakonec ještě rada na gastronomické téma.

Uvědomte si, pánové, že šampaňské, jehož máte několik lahví u lůžka, podporuje spíš představivost než výkonnost. Jinými slovy: chystáte-li se bojovat, nepřehánějte to s ním. Žádné víno však není vhodnější na oslavu vítězství, pro uklidnění po šťastné noci a pro zachování vášně a síly. Klaním se vám, dámy."

Odsunul křeslo, zkřížil nohy na stole, uchopil kytaru a začal zpívat. Obličej pod maskou obrátil k měsíci.

Angelika se cítila nesmírně osamělá. Ze stínů Arsézatské věže se dnes v noci vynořoval ze zapomenutí zaniklý svět. Horkokrevný Toulouse znovu objevoval svou duši. Město opanovala vášeň a mladá žena v rozpuku ženství k tomu nemohla zůstat
/233/

lhostejná. Člověk si nemůže beztrestně povídat o lásce a jejích kouzlech a nepropadnout té nádherné slabosti. Téměř všichni hosté už opustili místnost. Jen někteří se se sklenkou v ruce ještě kochali rozkoší z mnohoznačného rozhovoru. Paní de Saujac líbala svého kapitána. Příjemný vlahý večer, prosáklý vůní vzácných vín a chutných pokrmů, kořeněných vybranými bylinami, hudba a květiny završovaly své dílo a začarovávaly palác do magického kouzla lásky.

Muž v rudém nepřestával zpívat, ale i on zůstal sám.

Na co čeká? říkala si Angelika. Že se mu vrhnu k nohám a řeknu: vezmi si mě?

Zachvěla se a zavřela oči.

Byla zmatená a plná rozporů. Ještě včera byla připravená podlehnout, dnes večer se bouřila: Láká ženy zpěvem! Zdálky jí to připadalo strašné, zblízka nádherné. Vstala a odcházela: musím uniknout pokušení, říkala si. Když ji však vzápětí napadlo, že ten muž je její manžel před Bohem, sklopila hlavu.

Cítila se ztracená a vyděšená. Díky přísné výchově si teď tímhle příliš svobodným životem připadala zaskočená. Vyrostla v prostředí, kde se za jakoukoliv slabost platilo výčitkami a zábranami.

Žena, která se v podobné noci oddá vášnivým dotekům milence, běží nazítří v slzách do zpovědnice a volá po klášterních zdech, za nimiž by odčinila svůj prohřešek. Angelika správně cítila, že si ji Jofrey nechce podrobit jako manželku, ale jako milenku.

I kdyby byla vdaná za někoho jiného, jednal by stejně. Snad měla chuť pravdu, že je ten muž ve službách ďábla..

Pod schodištěm narazila na objímající se dvojici. Žena něco drmolila, jako by se modlila. Angelika v bílých šatech bloudila po paláci plném vzdechů. Zahlédla Cerbalauda, jak kráčí osaměle zahradní alejí a medituje, určitě promlouvá ke své příliš cudné milence. Angelika se usmála. Chudák Cerbalaud. Zůstane věrný své lásce, nebo ji opustí pro nějakou méně krutou dívku?

Po schodech scházel nejistým krokem rytíř de Germontaz.

Zastavil se před Angelikou a zlostně vykřikl:

"Čert vem ty jižanské vytáčky a okolky! Ta holčina, co se

/234/

až doteď zdála docela přístupná, mi najednou vlepila políček. Zdá se, že jí nejsem dost něžný."

"

Mezi chováním venkovského neotesance a kněze je jistě ještě celá škála dalších možností! Možná vás trápí, že jste si ještě úplně nevyjasnil, pro co se rozhodnete!"

Přistoupil k ní celý brunátný a dýchl na ni vinné výpary.

"Mě trápí, že mě tu vodí za nos takové ještěrky, jako jste vy. Se ženskými se musí jednat jinak..."

A než stačila couvnout, pevně ji objal a přitiskl jí na ústa vlhké a mastné rty. S odporem ucukla.

(12)

Pane de Germontazi," ozval se najednou hlas.

Zděšená Angelika zahlédla na vrcholku schodiště rudou postavu hraběte de Peyrac. Strhl si masku a odhodil ji za sebe.

Uviděla obličej, který dokázal mít tak hrozný výraz, že se před ním zachvěli i nejotrlejší chlapi, znetvořená tvář se mu stáhla.

Velice pomalu, s přehnaným kulháním scházel ze schodů; na posledním schodě najednou vyšlehl blesk, jak vytáhl meč.

Germontaz couvl a zapotácel se. Za Joffreyem sestupovali Bernard de Andijos a Castel-Jalon. Arcibiskupův synovec pohlédl k zahradám a uviděl, jak odtud přichází Cerbalaud. Hlasitě sípal.

,

To je.. to je past," koktal, "chcete mě zabít."

"

Sám sis ji zaklapl, ty prasáku," odpověděl Andijos. "Kdo se tě prosil, abys zneuctil manželku svého hostitele?"

Angelika se chvěla a snažila se přitáhnout roztrhaný živůtek.

To není možné. Přece se nebudou bít! Musí něco udělat... Joffrey riskuje smrt, ten tlouštík má sílu...

Joffrey de Peyrac sestupoval pomalu dolů a jeho dlouhé znetvořené tělo se najednou zdálo mrštné jako tělo akrobata.

Když došel až ke Germontazovi, opřel mu špičku zbraně o břicho a řekl prostě:

Braň se!"

"

/235/

Protivník díky vojenské výchově instinktivně vytáhl meč a ostří se zkřížila. Několik vteřin byli do sebe zaklesnutí, obličej soku byly jen pár centimetrů od sebe.

Ale hrabě de Peyrac najednou hbitě uskočil. Rychlostí vynahrazoval menší pružnost, způsobenou zraněnou nohou.

Germontaz couvl na schodiště a Joffrey musel postoupit o několik schodů. Vtom hbitě přeskočil balustrádu a rytíř měl taktak čas se obrátit a znovu mu čelit. Byl už unavený. Zvládal téměř poslepu všechny výpady, ale nezvyklá rychlost hraběte ho vyváděla z míry. Hraběcí meč mu roztrhl rukáv

a škrábl ho na paži. Bylo to jen povrchové zranění, ale hodně krvácelo: zasažená paže, držící zbraň, ochabovala. Rytíř bojoval se stále většími obtížemi. Ve vytřeštěných očích se objevila panika; oči Joffreye de Peyrac hořely pochmurným plamenem a nebylo v nich slitování. Angelika v nich četla rozsudek smrti.

Kousala si rty, až málem vykřikla bolestí, ale neodvažovala se pohnout. Najednou zavřela oči. Zaslechla jakýsi tlumený a hluboký sten, jako když dřevorubec hekne námahou. Když znovu vzhledla, uviděla na mozaikovém dláždění ležet rytíře de Germontaz, z jehož boku trčel meč. Velký Kulhavec z Languedoku se nad ním skláněl.

"Já ti dám ještěrky," řekl skoro laskavě.

Uchopil jílec meče a rozhodným pohybem ho vytáhl. Così vystříklo a Angelika zahlédla na svých bílých šatech krvavé skvrny. Podlomila se jí kolena, musela se opřít o zeď. Joffrey se k ní naklonil. Po obličeji mu stékaly kapky potu, pod rudou vestou se bouřlivě vzdouvala hubená hrud'. Pozorně, naléhavě a přitom skoro vesele jí pohlédl do očí. Když se setkal se zeleným pohledem plným úzkosti, pomalu se usmál.

Řekl velitelsky:

"PoJd'!"

Kůň pomalu kráčel podél řeky, kopyta se mu bořila do písčité cesty. V nevelké vzdálenosti střežili svého pána tři sluhové, Angelika však jejich přítomnost nevníkala. Měla pocit, že se octla úplně sama pod hvězdným nebem, sama v náručí Joffreye

/236/

de Peyrac, který si ji posadil před sebe do sedla a odváží si ji do garonnského letohrádku, aby s ní prožil jejich první milostnou noc. Sluhové v letohrádku, vyceповaní přísným správcem, dokázali být neviditelní. Pokoj byl připraven. Na terase vedle lehátka stála mísa ovoce a v bronzové nádobě se chladily láhve, ale všude bylo prázdno.

Angelika s manželem mlčeli. Panovalo naprosté ticho. Nicméně když ji netrpělivě objal, zamumlala:

"Proč se mračíte? Ještě se zlobíte? Já ho opravdu nechtěla vyprovokovat."

"Já vím, drahoušku."

Zhluboka vzdychl a chraptivě pokračoval:

"Tak dlouho jsem čekal na tenhle okamžik, že se mi až svírá srdce, nedokážu se usmát. Nikdy jsem nemiloval žádnou ženu tak jako tebe, Angeliko, a dokonce mám pocit, že jsem tě miloval ještě dřív, než jsem tě znal. A když jsem tě uviděl... To na tebe jsem čekal. Jenže tys pyšně prošla kolem mě, unikala jsi mi jako bludička z močálů. A já jsem se ti dvořil jakoby

žertem, protože jsem se děsil toho, že se mi vysměješ nebo ti budu odporný. Nikdy jsem nečekal na ženu tak dlouho, nikdy jsem nevynaložil takovou trpělivost. Patřila jsi mi přece! Tisíckrát jsem byl v pokušení vzít si tě násilím, ale já nechtěl jen tvé tělo, já chtěl tvou lásku. Takže když jsi teď tady, konečně se mnou a moje, zazlívám ti všechno to utrpení, co jsi mi způsobila. Zlobím se na tebe," řekl se spalující vášní.

Pohlížela zpřímá do té zruznělé tváře, která ji už neděsila, a usmála se.

"Pomsti se," zašeptala.

Zachvěl se, také se usmál.

"Jsi ženštější, než jsem si myslel. Neprovokujte mě, madame!

Ještě budete žádat o milost!"

Od toho okamžiku nad sebou Angelika ztratila vládu. Když se znovu setkala se rty, které ji již jednou políbily, propadla se do závratí neznámých pocitů, jež v ní probouzely jakýsi podivný smutek. Celá strnula v předtuše závratného pádu do

/237/

nicoty, který nic nemůže zadržet; pocítila takovou rozkoš, že ji to téměř vyděsilo.

Těžce oddychovala a pokoušela se uniknout těm rukám, které v ní každým dotekem probouzely novou vášně, a s pocitem, že se na chvíli vynořila ze sladké propasti, viděla kolem sebe kroužit hvězdné nebe, zamlženou pláň s postříbřenou stuhou Garonny. Zdravá a urostlá Angelika byla jako stvořená pro lásku. Ale náhlé uvědomění si vlastního tělaji vyvedlo z míry, měla dojem, že ji něco svírá a tiskne, něco spíší v ní než mimo ni. Až mnohem později, už zkušenější, si dokázala uvědomit, jak Joffrey de Peyrac krotil svou prudkou touhu, aby si mohl podrobit svou kořist, podříditi ji své velitelské vůli.

Skoro si nepamatovala, jak ji svlékl a položil na lehátko.

S nesmírnou trpělivostí si ji pomalu podmaňoval, pokaždé pokornější, rozhořelou a vzlykající, s očima sálajícíma horečkou.

Bojovala a podřizovala se zároveň, ale když se jí zdálo, že ono rozechvění, které nebyla schopna kontrolovat, už nevydrží, najednou se uvolnila. Měla pocit nesmírného blaha, zároveň sladkého i strhujícího: odhodila veškerý stud a vycházela vstříc

těm nejodvážnějším dotekům: se zavřenýma očima se nechala unášet proudem rozkoše. Nebránila se bolesti, každá částička jejího těla zuřivě volala po tom, aby se ho zmocnil jeho pán.

Když do ní vnikl, vykřikla a doširoka otevřela oči, v jejichž zelených zorničkách se odrážely všechny hvězdy jarního nebe.

"Konečně," zamumlala.

Ležela na lehátku a přicházela k vědomí. Měkká indická šála, kterou měla přehozenu přes sebe, jí chránila tělo, zbrocené

potem, před nočním vánkem. Pohlédla na Joffreye de Peyrac, který stál, celý černý, ve světle měsíce a naléval do pohárů chladné víno. Rozesmál se.

"Pomalu, holčičko! Jste přílišná začátečnice, než abych si mohl dovolit pokračovat ve výuce. Čas nekonečného laskání ještě přijde. Mezitím se napijme. Protože dnes večer si za svůj výkon oba zasloužíme odměnu."

Na její krásné tváři obrácené k němu se objevil úsměv, jehož podmanivost si ještě neuvědomovala; v těch několika vteřinách se totiž zrodila nová Angelika, vyrovnaná a svobodná.

/238/

Oslňný zavřel oči. Když na ni znovu pohlédl, uviděl na půvabném obličejí strach.

"

Rytíř de Germontaz," lekla se Angelika. "Oh, Joffreyi, já zapomněla! Vy jste zabil arcibiskupova synovce."

Uklidňujícím gestem ji pohladil.

"Už na to nemyslete. Byli tu svědci. Je jasné, že jsem byl zneuctěn. Arcibiskupovi, který je šlechtické krve, nezbude než to uznat. Bože, drahoušku, máte ještě nádhernější tělo, než jsem si myslel."

Prstem sledoval bílou jemnou křivku mladého těla. Usmála se a slastně vzdychla. Vždycky jí říkali, že mužijí sou po milování hrubí nebo lhostejní...

Joffrey byl prostě ve všem úplně jiný než ostatní.

Lehl si k ní na lehátko a tiše se rozesmál.

"Když si pomyslím, jak arcibiskup právě shlíží z výše své arcibiskupské věže na palác trubadúrské poezie a proklíná mé volnomyšlenkářství. Kdyby věděl, že zrovna prožívám onu ,zavrženíhodnou rozkoš` s vlastní ženou, jejímuž spojení se mnou sám požehnal..."

"Jste nenapravitelný. Právem se na vás dívá s podezřením, existuje-li totiž dvojí způsob, jak něco udělat, vy si určitě vymyslíte třetí. Mohl jste být buď nevěrný, nebo pěkně rozumně plnit manželské povinnosti. Ale ne! Vy musíte svou svatební noc zahalit takovou atmosférou, že se ve vašem náručí cítím jako hříšnice."

Příjemný pocit, ne?"

"Mlčte! Vy jste ďábel! Přiznejte, Joffreyi, že i když vy se ze všeho elegantně vykroutíte, většina vašich dnešních hostů na tom bude hůř. Jak šikovně jste je vmanipuloval do toho, čemu monsignore říká spoušť.. Vůbec nevylučuju, že jste... nebezpečný zjev."

"a vy, Angeliko, jste přepůvabná nahá malá jeptiška! A nepochybuju o tom, že z vašich rukou se mé duši dostane odpuštění. Nezatrácujme životní rozkoše. Tolik jiných národů žije podle úplnějiných zákonů, a nejsou proto ani méně ušlechtilé, ani méně šťastné. Když jsem zjistil, jak necitelné srdce

/239/

a nešlechtné city skrýváme pod nádhernými šaty, vysnil jsem si pro své vlastní potěšení daleko jemnější muže a ženy, kteří dělají jménu Francie větší čest. Těší mě to, protože miluji ženy jako všechno, co je krásné. Ne, Angeliko, klenote můj, nemám žádné výčitky svědomí a nepůjdu ke zpovědi..."

Angelika se mohla stát sama sebou, až když se stala ženou. Předtím byla jen růže svázaná v kytici; uvězněná ve vlastním těle, které bylo díky kapce maurské krve v žilách nadáno schopností prožívat ty největší rozkoše.

Během dalších dnů, plynoucích v nejrůznějších trubadúrských zábavách, jí připadalo, že se octla v úplně jiném světě, ve světě hojnosti a štěstí. Měla pocit, že okolní skutečnost zmizela, že se život zastavil.

Byla stále zamilovanější. Tváře jí zrůžověly, smích měl úplně nový podtón. Každou noc ji Joffrey de Peyrac našel ještě žádostivější, dychtívější, a její chvilkové vzpoury mladé Díany proti novým rozkoším se rychle rozplývaly v ještě něžnějším odevzdání.

Zdálo se, že jejich hosté se cítí stejně uvolněně a lehce.

Zčásti za to vdělili zázračným schopnostem geniálního hraběte de Peyrac, jenž nezapomněl na žádnou maličkost, která by mohla přispět k pohodlí a dobré pohodě přítomných.

Byl všude, veselý a společenský, a přesto se Angelice zdálo, že myslí jen na ni, že zpívá pouze pro ni. Občas pocítila osten žárlivosti, když zahlédla, jak se vpíjí pohledem do vášnivých očí nějaké kokety, ale musela přiznat, že se manžel vždycky šikovně vykroutil nějakou lichotkou, na něž byl takový mistr.

S ulehčením a zklamáním zároveň sledovala o týden později těžké kočáry, vyjíždějící ze dvora a sjíždějící na cestu k dalekým šlechtickým sídlům, z jejichž dvířek mávaly krásné ruce v krajkových rukávech. Pánové smekali klobouky. Angelika jim z balkónu vesele mávala.

Vůbec se nezlobila, že je tu zase víc klidu a že má teď manžela

/240/

jen pro sebe. Podvědomě však litovala, že ty nádherné dny končí. Takové šťastné chvíle se v životě nemohou opakovat.

Už nikdy - začala tušit Angelika najednou - už nikdy se ty nádherné týdny nevrátí...

Hned ten večer se Joffrey zavřel v laboratoři, kam nevšel od začátku školy lásky.

Jeho spěch Angeliku rozzuřil, vztekla se převracela sama na obrovském lůžku, kde na něj marně čekala.

Všichni muži jsou stejní, říkala si hořce. Jen tak mimochodem se uráčí vám věnovat trochu času, ale nakonec dají vždycky přednost svým koníčkům. Někteří soubojům, jiní válčení. Joffrey křivulím. Kdysi jsem byla ráda, když mi o nich vyprávěl, protože mi tím projevovat své přátelství, ale teď tu laboratoř nenávidím.

Konečně ze vzdoru usnula.

Náhleji probudil záblesk svíčky, u lůžka stál Joffrey a svlékal se. Rychle si sedla a objala si pažemi kolena.

"Stojí to ještě za to?" zeptala se. "Venku už zpívají ptáci.

Snad byste udělal líp, kdybyste tuhle příjemně načatou, noc strávil ve svých pokojích a tiskl přitom na srdce nějakou pěknou křivuli!" Upřímně se rozesmál.

"Omlouvám se, miláčku, ale dělal jsem pokus, od něhož jsem nemohl odejít. Víte, že náš strašný arcibiskup už se zase ozval?

I když smrt synovce přijal velice důstojně. Jenže pozor: souboje jsou zakázány. Takže má další eso v rukávě. Dostal jsem ultimatum, že musím tomu pitomci Bécherovi prozradit tajemství výroby zlata. A protože mu v žádném případě nemůžu říct o svých španělských obchodech, rozhodl jsem se, že ho vezmu do Salsigne a ukážu mu, jak se těží a zpracovává zlatonosná ruda. Přizvu k tomu Sase Fritze Hauera a pošlu posla do Ženevy. Bernalli by se rád seznámil s těmito pokusy a určitě přijede."

To mě vůbec nezajímá," odpověděla Angelika pomstychti" vě. "Já jsem ospalá."

Byla si vědoma, že s rozpuštěnými vlasy a v košilce, jejíž /241/

krajka sklouzla po nahé paži, zrovna nedodává svým slovům váhy.

Pohládl jí něžné bílé rameno, ale ona ho špičatými zoubky kousla do ruky. S předstíranou zlobou ji zvrátil na postel.

Chvilí bojovali. Angelika rychle podlehla Joffreyově síle, která ji znovu a znovu překvapovala. Vzporná nálada ale neopouštěla, úporně se bránila jeho dotekům. Najednou jí začala krev proudit rychleji. V těle se jí zažehla vášnivá jiskra, celou ji ovládlo toužebné očekávání rozkoše. Udýchaná zvědavě sledovala pocit, který prožívala. Tělo se vzepjalo. Zmítala se na vlnách rozkoše v závratí, kterou dosud nepoznala. S hlavou zvrácenou dozadu a pootevřenými rty si najednou vzpomněla na stíny v nazlátlém výklenku, osvětleném noční lampičkou. Zaslechla sladké, drásavé záupnění, slyšela ho stále jasněji. Vtom

poznala vlastní hlas. V šedém svítání uviděla nad sebou tvář fauna, který se usmíval a s přimhouřenýma zářivýma očima naslouchal zpěvu, který dokázal vyloudit.

"Oh, Joffreyi," vydechla Angelika, "já asi umřu. Jak to, že je to stále nádhernější?"

"Protože láska je umění, v němž se lze zdokonalovat, miláčku, a vy jste nadaná žačka..."

Úplně uvolněná se k němu přitiskla a usínala. Jak bylo Joffreyovo tělo v těch krajích snědé. A ta opojná vůně tabáku...

(13)

Asi dva měsíce nato sledovala kočár hraběte de Peyrac na rozježděné cestě k hrádku Salsigne v Aude malá skupinka jezdců.

Angeliky, zpočátku cestou nadšené, se začínala zmocňovat únava. Bylo strašné horko a všude plno prachu. Klidný krok koně ji inspiroval k zamyšlení: zprvu mrzutě pozorovala mnicha Conana Béchera, který jel na mule a dlouhé hubené nohy v sandálech se mu klátily po stranách, pak domýšlela důsledky arcibiskupovy tvrdohlavé zloby. A protože v ní Salsigne vyvolalo vidinu sehnuté postavy Fritze Hauera, vracela se v du/242/

chu k otcově dopisu, který jí Sas přivezl do Toulouse ve voze, v němž dorazil se ženou a třemi světlovlasými dětmi, jež přestože už hezky dlouho žily v Poitou, mluvily jen tvrdým německým nářečím.

Angelika nad tím dopisem dlouho plakala, otec jí totiž oznamoval, že zemřel starý Vilém Lützen. Stáhla se do tmavého

kouta a celé hodiny proplakala. Ani Joffreyovi nebyla schopna vysvětlit, proč ji tak bolí u srdce při představě staré vousaté tváře se světlýma přísnýma očima, které se však dokázaly kdysi tak něžně dívat na malou Angeliku. Manžel jí večer uklidňoval, hýčkal a hladil a na nic se neptal, takže se trochu upokojila.

Minulost je minulost. Dopis barona Armanda v ní však vyvolával vidiny malých fantómů s bosýma nohama a vlasy

plnými slámy, pobíhajících po studených chodbách Monteloupu, kam se v létě schovávaly do chládku slepice.

Navíc si baron i stěžoval. Život stále nebyl snadný, i když díky obchodu s mulami a velkorysosti hraběte de Peyrac nikdo netrpí nedostatkem. Ale zemi postihl hrozný hladomor; to spolu se zátahem četníků proti pašerákům vyvolalo vzpouru obyvatel močálů. Najednou se vynořili z křovin, vyplnili několik osad, odmítli platit daně a začali zabíjet úředníky a výběrčí. Museli proti nim vyslat královské vojáky a zahnat je

"jak ropuchy zpátky do louží". Podél cest visely spousty oběšenců.

Angelika si najednou uvědomila, co to znamená vlastnit jedno z největších bohatství v provincii. Už zapomněla na ten zanedbaný svět, plný obav z daní a odvodů. Okouzlihoji vlastní štěstí a přepych natolik, že je z ní sobec? Možná byje arcibiskup

ani tak nepronásledoval, kdyby ho byla dokázala obměkčit pokorou a milodary.

Zaslechla, jak chudák Bernalli vzdychá.

, To je strašná cesta! Ještě horší než u nás v Abruzzách.

,

Vždyť z toho vašeho krásného kočáru zbydou jen trosky. To je skoro zločin!"

Prosila jsem vás přece, abyste si se mnou vyměnil místo,"

"

řekla Angelika. "Aspoň by ještě posloužil."

Ale galantní Ital to nechtěl připustit, přestože si bezděky sáhl na bolavá stehna.

j243/

"Fuj, signoro, muž hodný toho jména se nemůže vézt v kočáře, zatímco mladá žena jede na koni."

"Máte zastaralé předsudky, pane Bernalli! Dnes už muži nedělají takové okolky. Ostatně jak vás tak začínám poznávat, jsem si jista, že jakmile uvidíte hydraulický stroj, který nasává a vystřikuje vodu; pohmožděniny vás hned přestanou bolet." Vědec se rozzářil.

"Vy jste nezapomněla, madame, jak vášnivě jsem zapálen pro vědu, které říkám hydraulika? Váš manžel mě do Salsigne skutečně nalákal na ten stroj, co údajně vyvrhuje vodu. Už jsem nepotřeboval nic a znovu jsem se vydal na cestu. Kladu si otázku, jestli náhodou nevynalezl perpetuum mobile."

"To přeháníte, příteli," ozval se za nimi hlas Joffreye de Peyrac. "Je to jen model, napodobující hydraulické mlýny, které jsem viděl v Číně a které jsou schopny čerpat vodu z hloubky sto padesát stop a víc. Podívejte! Už jsme tady!"

Brzy se ocitli na břehu malého potůčku a uviděli před sebou jakousi kolébající se bedničku, která se rychle otáčela kolem své osy a v pravidelných intervalech vystřikovala v nádherné parabole vysoký proud vody.

Vodotrysk dopadal do jakéhosi vyvýšeného bazénu, z něhož už velice pomalu vytékal dřevěným korytem.

Celá konstrukce byla zahalena pestrobarevnými odlesky umělé duhy, takže Angelice se ten hydraulický vodotrysk nesmírně líbil.

Bernalli se však tvářil zklamaně a řekl s polito-

váním:

"Přicházíte o devatenáct dvacetin výkonnosti toho potoka.

To nemá absolutně nic společného s perpetuum mobile." ,

"Kašlu na účinek a výkonnost," namítl hrabě. "Stačí mi, že dostanu vodu do patřičné výšky a zlatonosná hornina je bez přestání narušována."

Návštěvu dolu odložili na zítřek. Starosta vsi jim připravil

skromné, ale pohodlné ubytování. Přivezli si ve voze matrace a lůžka. Peyrac nechal dům k dispozici Bernallimu, mnichu Bécherovi a de.Andijosovi, který tu samozřejmě nesměl chybět. Sám dal přednost velkému stanu s dvojitou střechou, který si dovezl ze Sýrie. ,

"Myslím, že jsme po křížáckých výpravách zdědili zvyk tá/244/bořit. Uvidíte, Angeliko, že v tomhle horku a v téhle krajině, nejsušší z celé Francie, je pod stanem příjemněji než v kamenné stavbě."

Kvečeru sem skutečně začal proudit svěží vzduch z hor.

Zvedli cípy stanu a viděli nebe, narůžovělé v zapadajícím slunci, a slyšeli slavnostně smutné písně saských horníků na březích Gavy.

Joffrey de Peyrac vypadal nezvykle ustaraně.

"Ten mnich se mi nelíbí," vykřikl znenadání. "Nejenže nic nepochopí, ale navíc si všechno vysvětlí podle svých naprosto falešných představ. Raději bych o všem mluvil s arcibiskupem, jenže on chce vědecké svědectví. To zní jako vtip! Kdokoliv by byl vhodnější než tenhle pánbíčkář."

"Já jsem ale slyšela, že mnozí kněží jsou zároveň vynikající vědci," protestovala Angelika, poněkud vyvedená z míry.

Hrabě nedokázal zadržet zlostné gesto.

"To nepopírám. Dokonce tvrdím, že během staletí církev uchovávala kulturní dědictví světa. Ale teď právě ustrnula ve scholastice. Věda je obětována osvětleným páterům, kteří jsou schopni popírat fakta, bijící do očí, jen proto, že nedokážou najít nějaké teologické vysvětlení jevu, jenž má vysvětlení pouze v přírodě."

Zmlkl, pevně objal svou ženu a řekl cosi, co pochopila až mnohem později:

"i vás jsem si vybral jako svědka."

Druhý den ráno dorazil Sas Fritz Hauer, aby dovedl hosty do zlatonosného dolu.

Důl tvořil rozlehlý výkop, vytvářející u úpatí Corbiérského výběžku jakousi pláň. Z velké plochy země byla 5 sáhů do délky a 15 sáhů do šířky odstraněna horní vrstva a šedý povrch byl rozparcelován pomocí železných a dřevěných kyjů na malé bloky, které se pak na vozících odvážely k drtičům.

Bernalliho pozornost přilákaly především hydraulické tlouky. Dřevěné, železem pobité kůly bušily samy od sebe, kdykoliv se nádoba naplnila vodou a vychýlila se z rovnováhy.

"To jde ale síly vníveč," vydechl Bernalli, "avšak vzhledem /245/

☐ tomu, kolik těžké práce to nahradí, je to velice jednoduchá konstrukce. To je taky váš vynález, hrabě?"

"Jen jsem napodobil Číňany, kteří mají tahle zařízení, jak mi prozradili, už asi tři či čtyři tisíce let. Využívají je především na loupání rýže, která je jejich základní potravinou."

"Jenže kde je tady zlato?" namítl rozvázně mnich Bécher.

"Vídím, že vaše vynálezy těží z téhle zelené a šedé drcené skály jen šedý a těžký prach."

Ukážeme vám saskou tavírnu."

"

Skupinka přešla přes pláň k otevřeným katalánským pecím, umístěným v kůlně beze stěn.

Měchy, obsluhované vždy dvěma a dvěma chlapci, horce a dusivě vydechovaly. Jasně plameny co chvíli šlehaly z otevřených tlam pecí a díky nim se kolem usazovaly mastné světlé saze, pokrývající zemi jako bílý sníh silně páchnoucí česnekem.

Angelika sebrala trochu toho sněhu do hrsti a nesla ho k ústům, česneková vůně ji lákala.

Přiskočil k ní lidský skřet v kožené zástěře, jako by vylétl z pekel, a tvrdě ji uhodil přes ruku, aby zarazil její gesto.

Než mohla zareagovat, skřet ji varoval:

"Gíft, gnádíge Dame, je to jed."

Angelika si nerozhodně otřela ruku, sledována chmurným pohledem mnicha Béchera.

"U nás," řekl přidušeně, "pracují alchymisti v maskách."

Zaslechl ho Joffrey a zasáhl:

"Tady nejde o žádnou alchymii, přestože všechny přísady samozřejmě nejsou k jídlu, dokonce je lépe na ně nesahat. Dáváte lidem pravidelně mléko, Fritzi?" zeptal se německy.

"Máme tu šest krav, Výsosti."

"Dobře, ale nezapomínejte, že mléko není na prodej, ale na pití."

"Netrpíme nouzí, Výsosti, a taky bychom rádi zůstali naživu, jak nejdéle to půjde," odpověděl starý nahrblý mistr.

"Mohl bych vědět, pane, co to je za pastovitou hmotu v té ďábelské peci?" zeptal se Bécher a pokřižoval se.

"To je tentýž těžký písek, který se těží v dole jen promytý a usušený."

/246/

"a podle vás právě tenhle prach obsahuje zlato? Nevidím v něm sebemenší zrnko, dokonce ani když ho promývají."

"a přesto je to zlatonosná ruda. Přineste jí kousek, Fritzi!"

Horník ponořil lopatu do obrovské hromady šedozeleňých kamínků, jež se mírně leskly.

Bécher je opatrně rozemnul v dlani, čichl k nim, ochutnal, vyplivl a prohlásil:

"Vitriolarzén. Prudký jed. Ale žádné zlato. Ostatně zlato se těžší z písku, ne z horniny. A na té pláni, co jsme před chvílí viděli, není po písku ani stopy."

"Přesně tak, vážený kolego," potvrdil Joffrey de Peyrac a obrátil se k Sasovi.

"Jestli už je vhodná chvíle, přidej tam olovo."

Ale přesto museli ještě hodnou chvíli čekat. Hmota v peci stále rudla a rudla, roztékala se a vřela. Stoupaly z ní těžké bílé páry a usazovaly se na všem kolem, i na oblečení, jako bílý nadýchaný povlak.

Když pec konečně téměř přestala kouřit a plameny se zmenšily, dva Sasové v kožených zástěrách přivezli na vozíku několik olověných ingotů a vsunuli je do mazlavé hmoty.

Tavenina měkla a kapalněla. Sas ji míchal dlouhým zezelenalým dřevem.

Stoupaly bubliny, pak se objevila pěna. Fritz Hauer ji několikrát sebral obrovským řešetem a železným pohrabáčem.

Pak hmotu ještě promíchal.

Konečně se hornický mistr sklonil ke dvířkám na opačné straně pece. Vytáhl pískovcovou zátku a do předem připravených forem začal vytékat stříbrný proud.

Mnich se zvědavě přiblížil a pak řekl:

"Tohle všechno není nic jiného než olovo."

"Souhlasím," potvrdil Peyrac.

Najednou mnich vyjekl:

"Vidím tři barvy."

Zadýchaně ukazoval na ingot, který pomalu stydl. Ruce se mu třásly a koktal:

"Velké Dílo, viděl jsme Velké Dílo."

"Ten dobrák se z toho ještě zblázní," konstatoval Andijos naprosto neuctivě, přestože šlo o arcibiskupova důvěrníka.

/247/

Joffrey de Peyrac s úsměvem vysvětloval:

"Alchymisté velmi trvají na úkazu tří barev při získávání kamene mudrců a transmutaci kovů. Ale to je jen okrajový jev, lze ho srovnat s duhou po dešti."

Mnich najednou padl před Angeličiným manželem na kolena. Jekal zuby a děkoval mu, že mu dovolil být přítomen životnímu dílu".

"

Hraběte směšná scéna rozzlobila a řekl suše:

"Vstaňte, otče. Ještě jste vůbec nic neviděl, budete mít možnost se o tom přesvědčit na vlastní oči. Nejde o žádný kámen mudrců, a mně je to kvůli vám líto."

Sas Fritz Hauer pozoroval výjev se zdrženlivým výrazem na své zvláštní tváři, poznamenané prachem a úlomky horniny.

"Muss ich das Blei durchbrennen vor allen diesen Herrschaf ten?" zeptal se. "Musím to ukazovat přede všemi?"

"Dělej, jako bych tu byl sám." .

Angelika viděla, jak ještě teplý ingot uchopili do vlhkých hadrů a naložili na vozík. Převezli ho k jakési malé peci, postavené v předem rozpálené tavírně.

Cihly uvnitř pece, jimiž byl vyloženjakýsi vyhloubený otvor, byly bílé a porézní. Byly vyrobeny ze zvířecích kostí, roztrhané mrtvolky zvířat páchly kolemjako mrchoviště. Což spolu s vůní česneku a síry vytvářelo téměř nedýchatelné ovzduší.

Mnich Bécher, ještě před chvilíčkou zrudlý horkem a vzrušením, najednou zbledl, když viděl hromadu kostí, a začal se křížovat a drmolit modlitby.

Hrabě se nemohl ubránit smíchu a řekl Bernallimu:

"Tady vidíte účinek naší práce na tohohle moderního vědce.

Když si pomyslím, že vyloučení zlata z kostního popela bylo za Řeků a Římanů dětská hra."

Ale Bécher před příšerným divadlem přesto necouvl. Celý bledý se probíral růžencem a nespouštěl oči ze starého Sasa a jeho pomocníků.

Jeden z nich házel do pece žhavé uhlí a druhý dmýchal měchem, až se olovo začalo tavit a stékat do středu vyhloubeniny, vyložené cihlami z kostí.

Když se všechno roztavilo, ještě zvýšili žár a z olova se začalo kouřit.

/248/

Na znamení starého Fritze přiskočil chlapec s dmychadlem, jehož konec byl připevněn na ohnivzdornou kameninovou trubičku. Přiložil její špičku na kraj prohlubeniny a začal foukat studený vzduch na rudý povrch roztaveného olova.

Vzduch začal najednou vytvářet zářivou rostoucí skvrnu.

Byla stále zářivější, pak jasně zbělela a roztáhla se po celém povrchu kovu.

Mladíci rychle odstranili veškeré řeřavé uhlí zpod pece. I měchy přestaly pracovat.

Vylučování pokračovalo samo od sebe: kov vřel a zářil. Chvilími se zahalil do tmavého oparu, který se vzápětí rozptýlil

a vytvářel tmavé skvrny, poskakující po povrchu jiskřivé hmoty, a když některý z těch plovoucích ostrůvků připlul k okraji lázně, cihly jako by ho vysály a povrch se zdál najednou ještě čistší a zářivější.

Současně se plocha kovu očividně zmenšovala. Nakonec z něj zbyla větší palačinka, ztmaví a silně se leskl. V tu chvíli i Angelika jasně viděla, jak se kov viditelně smršťil, pak rázem ztuhl a ztmaví.

"To je bleskový efekt, popsáný Berzélie, jenž se do hloubky zabýval slučováním," poznamenal Bernalli. "Jsem moc rád, že jsem mohl vidět ten metalurgický postup, který jsem znal jen z knih."

Alchymista mlčel. Pohled měl nepřítomný a bezvýrazný. Fritz mezitím uchopil tu palačinku do kleští, ponořil ji do vody a žlutou a zářivou ji podal pánovi.

"Čisté zlato," zamumlal s úctou mnich.

Není absolutně čisté," odpověděl Peyrac. "Jinak bychom " "

neviděli bleskový efekt, který prozrazuje přítomnost stříbra.

"Rád bych věděl, jestli tohle zlato odolá kyselině sírové a kyselině solné."

"Jistě, vždyť je to pravé zlato."

Kněz se už vzpamatoval z pohnutí a zeptal se, jestli může dostat malý vzorek výrobku, aby ho mohl předat svému dobrodinci arcibiskupovi.

"Vezměte mu klidně celou tuhle placičku, kterou jsme vyrvali z útrobu našich Corbières," řekl hrabě, "a vyložte mu, že to zlato pochází z horniny, která ho už obsahuje a že je jen na /249/

něm, aby odhalil na svých pozemcích ložiska, díky kterým zbohatne."

Conan Bécher pečlivě zabalil do kapesníku vzácný koláč, vážící aspoň dvě libry, a neodpověděl. Zpáteční cesta byla přerušena na první pohled nepatrnou příhodou, která však bude později hrát v životě Angeliky a jejího manžela jistou roli.

Na poloviční cestě do Toulouse začal hnědý kůň kulhat, zranil se o křemínek na cestě. Neměli náhradního koně, museli by jednoho vypřáhnout z kočáru. Jenže Angelika tvrdila, že by bylo pod její důstojnost jet na mohutném tahounovi. Uchýlila se tedy do kočáru, kde už seděl Bernalli, jenž nebyl moc dobrý jezdec. Když Angelika viděla, jak ho každý výlet vyčerpá, obdivovala ještě víc jeho ochotu vydat se na dlouhé cesty jen proto, aby si prohlédl hydraulickou pumpu nebo si popovídal o tíži těles. Navíc byl neustále odněkud vyhoštěný Ital chudý a cestoval bez sluhů a na najatých koních. I když se kočár dost houpal, byl tím, čemu říkal "úžasné pohodlí", velice nadšen. Když ho Angelika se smíchem požádala o kousek místa, v rozpacích sundal nohy, které si natáhl na sedadlo.

Hrabě a Bernard de Andijos klusali chvíli podél kočáru, ale cesta byla úzká a velice prašná, a tak ho museli následovat v mírné vzdálenosti, aby nepolykali zvedající se prach. Vpředu jeli dva sluhové.

Cesta byla stále užší a strmější. Po výjezdu z jedné zatáčky kočár se skřípěním zastavil a cestující před sebou viděli skupinku jezdců, křížících jim cestu.

"Buďte klidná, madame," řekl Bernalli a vykoul ze dvířek.

"To jsou sluhové jiného kočáru, který jede naproti nám."

"Jenže na téhle stezce se nedokážeme vyhnout," vykřikla Angelika.

Sluhové obou skupinek si zatím šťavnatě nadávali. Nově příchozí s pohrdáním tvrdili, že couvnout musí kočár pana de Peyrac a na důkaz toho, že mají přednost, začal jeden sluha rozdávat rány bičem, které dost náhodně zasahovaly lidi z druhé strany a koně zapřažené do kočáru. Koně se vzpínali, kočár se naklonil a Angelika měla pocit, že se řítí do rokle. Neubránila se výkřiku.

To už sem cválal Joffrey de Peyrac. S hrozným výrazem
/250/

v obličeji dojel až k muži s bičem a sešlehal ho jezdeckým bičíkem. V té chvíli dorazil protijedoucí kočár a skřípavě zastavil. Vystoupil z něj tlustý mrtvičnatý muž, jemuž z krajkové vestičky s mnoha stuhami vyčnívala jen hlava, pokrytá stejnou vrstvou pudru jako prachu. Jeho nákladné oblečení tvořilo podivný kontrast k upocenému tváři. Mával holí se slonovinovou rukojetí, na níž se skvěla saténová rozeta, a křičel:

"Jak se opovažujete mlátit mé lidi? Copak nevíte, vy neotesanče, že máte co činit s předsedou toulouského parlamentu, baronem de Masseneau, pánem z Pouillaku a jiných statků? Žádám vás, abyste se klidil a nechal nás projet."

Hrabě se obrátil a hluboce se uklonil.

"Velice mě těší. Jste příbuzný pana Masseneaua, notářského písaře, o němž jsem už slyšel?"

"Pan de Peyrac," vykřikl muž poněkud vyveden z míry.

Ale jeho hněv ve slunečním žáru pravého poledne přesto neopadl a tvář mu zfialověla.

"Rád bych vás ujistil, pane hrabě, že i když jsem titul získal poměrně nedávno, jsem stejně urozený jako vy. Mohl bych vám ukázat královské listiny, které dosvědčují mé šlechtictví."

"Já vám věřím, velevážený pane Masseneau. Společnost bude ještě litovat, že vás vyzvedla tak vysoko."

"Žádám, abyste mi tuto poznámku vysvětlil. Co mi vyčítáte?"

"Nemyslíte, že tady není vhodné místo pro podobné rozhovory?" namítl Joffrey de Peyrac, který měl co dělat, aby udržel koně, rozdrážděného vedrem a tímhle tlustochem mávajícím holí.

Ale baron de Masseneau nehodlal ustoupit.

"Vy se rád vyjadřujete k veřejným věcem, pane hrabě. Ale vůbec se neobtěžujete účastnit se zasedání parlamentu."

"Nezajímá mě parlament, který nemá žádnou autoritu. Setkal bych se tam jen s kariéristy a přivandrovalci, kteří touží

pouze po tom, aby si mohli u pánů Fouqueta a Mazarina koupit šlechtictví. A to za cenu toho, že potlačí poslední languedocké svobody."

"Pane, já jsem jeden z nejvyšších představitelů královské spravedlnosti. Languedoc už dávno patří ke koruně, je to státní
/251/

provincie. Přede mnou se nehodí mluvit o místních svobodách."

"Před vámi se dokonce vůbec nehodí použít slova svoboda. Vy nejste schopen ani pochopit, co znamená. Vy jste dobrý jen na to, abyste tyl z královských podpor. A říkáte tomu služba králi."

"Aspoň se o něco snažím, zatímco vy..."

"Já nechci od nikoho nic, zato naprosto přesně platím všechny daně, a to v dobrém zlatě pocházejícím z mých pozemků nebo obchodů. Víte, pane Masseneau, že z miliónu liber, který králi přináší Languedoc, platím já celou čtvrtinu? Berte to jako výstrahu pro čtyři tisíce pět set šlechticů a jedenáct tisíc měšťanů."

Předseda parlamentu se soustředil na jediné:

"Z obchodů," vykřikl pobouřeně. "Takže je pravda, že obchodujete." ,

"Obchoduji a vyrábím. A jsem na to hrdý. Já bych totiž nedokázal jen natahovat ruku ke králi."

"Jste hrozně zpupný, pane de Peyrac. Ale pamatujte si: měšťanstvo a nová šlechta jsou budoucí silou království."

"To mě uvádí v nadšení," ironizoval ho hrabě. "Takže ta nová šlechta může teď projevit své kvality tím, že zdvořile ustoupí a nechá projet kočár, v němž paní de Peyrac už ztrácí trpělivost."

Novopečený baron však tvrdohlavě přešlapoval v prachu a kobylicích.

"Není důvodu, proč bych vám měl ustupovat. Opakuji, že mé šlechtictví je stejně kvalitní jako vaše." .

"Jenže já jsem bohatší, vy tlustý opičáku," vykřikl Joffrey vztekle. "A protože pro měšťáka mají cenu jen peníze, hezky se klidte, pane Masseneau, a nechte projet mé bohatství."

Vyrazil kupředu a rozhodně rozrážel řady úřednickova služebnictva. Tlustoch měl jen taktak čas vrhnout se na stranu, aby ho nepřejel hraběcí kočár. Kočí, který čekal jen na pánovo znamení, radostně triumfoval nad kolemstojící čeledí.

Angelika v letu zahlédla zkřivenou tvář pana Masseneaua, mávajícího nazdobenou holí a křičícího:

"Pošlu hlášení... Pošlu dvě hlášení... Pan de.Orléans, languedocký guvernér, se všechno dozví.. A královská rada."

/252/

Když Angelika jednou vešla s manželem do knihovny, objevila tam Clémenta Tonnela, popisujícího voskové tabulky tituly

knih. Stejně jako když byl přistižen poprvé, zdál se v rozpacích a snažil se tabulky a rydlo schovat.

"Hrome, vy se snad opravdu učíte latinsky," vykřikl hrabě spíš překvapený než rozzlobený.

"Vždycky jsem toužil po vzdělání, pane hrabě. Chtěl jsem se stát písařem na notářství, a jsem velice šťasten, že sloužím v domě nejen šlechtice, ale i slavného vědce."

"Ale mé knihy o alchymii nemají s právy nic společného," odtušil Joffrey de Peyrac a zvedl obočí; sluhova podlézavost mu byla vždycky protivná. Jako jedinému ze všech lidí v domě mu netykal.

Když odešel, řekla Angelika roztrpčeně:

"Nemůžu si na toho Clémenta stěžovat, ale nevím, proč mi jeho přítomnost stále víc vadí. Když se na něj podívám, mám dojem, že mi připomíná něco nepříjemného; vždyť jsem si ho ale přece sama přivezla z Poitou!"

"Je sice trochu indiskrétní," řekl Joffrey a pokrčil rameny, "ale pokud jeho vášeň po vědění nepovede k tomu, že mě bude špehovat v laboratoři..."

Angelika téměř bez důvodu ztratila náladu a během dne se jí majordomova tvář s jízvami po neštovicích několikrát mihla před očima.

Po nějakém čase požádal Clément Tonnel o dovolenou, aby si mohl v Niortu uspořádat nějaké dědické záležitosti. Pořád něco dědí, pomyslela si Angelika. Vzpomněla si, že z podobných důvodů už odešel z předcházejícího místa. Clément slíbil,

že se vrátí za měsíc, ale když ho zahlédla, jak si velice starostlivě opravuje koňský postroj, měla najednou tušení, že ho hned tak neuvidí. A zavrhla i myšlenku, že po něm pošle dopis domů.

Když odjel, znenadání propadla neodůvodněné touze znovu uvidět Monteloup a svůj kraj. Ne že by jí otec chyběl. I když teď byla velice šťastná, neurčitě mu svou svatbu zazlívala. Bratři a sestry se rozprchli. Starý Vilém zemřel a z dopisů, které dostávala, vytušila, že tety jsou stále hádavější a chůva panovač/253/nější. Na chvíli se jí do myšlenek zapletl Nicolas: zmizel z kraje hned po Angeličině svatbě.

Když k sobě byla upřímná, musela si přiznat, že touží po návratu proto, že se chce podívat na zámek du Plessis a zjistit, jestlije tajemná skříňka sjedem pořádještě ukrytá v té ozdobné věžičce. Proč by tam nebyla? Mohli by ji objevit jedině v případě, že by zbořili zámek. Proč jí ten starý případ najednou tak vrtá hlavou? Ty dobové rozpory jsou už dávno pryč. Mazarin, král i jeho bratr stále žijí. Pan Fouquet se dostal k moci bez zločinu. A nemluví se o omilostnění prince de Condé, který se chce vrátit?

Odehnala přeludy a rychle našla předchozí klid.

(14)

Jak Angeličin dům, tak království prožívaly šťastné období.

I toulouský arcibiskup pro daleko závažnější starosti přestal svého soupeře hraběte de Peyrac pronásledovat svým podezíráním.

Ano, monsignore de Fontenac byl spolu s arcibiskupem bayonnským pověřen doprovázet pana Mazarina na cestě do Pyrenejí.

Celá Francie si opakovala tu zprávu: v doprovodu, před nímž strnul v obdivu celý svět, vyrazil pan kardinál na ostrov Bidassoa v Baskicku dohodnout mír se Španělskem. Konečně tedy skončí ta věčná válka, která se s příchodem jara vždycky znovu rozhoří. Ale ještě víc než tahle tolik očekávaná novina naplňoval radostí duši i toho nejposlednějšího obyvatele království neuvěřitelný plán. Jako záruku míru souhlasilo Španělsko s tím, že dá svou infantku za manželku mladému francouzskému králi. Nehledě na zdrženlivost a žárlivé pohledy se na obou stranách Pyrenejí naparovali pýchou, protože v soudobé Evropě byli vedle bouřící se Anglie, rozdrobených malých

/254/

italských a německých vévodství a vedle těch nešlechtických národů, jimž se říkalo námořní, vedle Vlámů a Holanďanů jediné tyto dvě královské děti hodny jedno druhého.

Jakému jinému králi by mohli svěřit infantku, jedinou dceru Filipa IV., idol s perleťovou pletí, vychovaný v přísném stínu ponurého paláce?

A která princezna by jako manželka mladého dvacetiletého prince, naděje jednoho z největších národů, mohla nabídnout takové záruky šlechtické krve a výhodné spojenectví?

U provinčních dvorů se samozřejmě o téhle záležitosti vášnivě debatovalo a dámy z Toulouse tvrdily, že mladý král

vskrytu hrozně pláče, protože je vášnivě zamilovaný do přítelkyně z dětství, snědé Marie Manciniové, kardinálovy neteře.

Státnická povinnost je však silnější. A kardinál dává naopak jasně najevo, že slávu svého královského svěřence a dobro království staví nade vše.

Chce dosáhnout míru, který by korunoval úspěchem všechny jeho intriky, které svými italskýma rukama splétá už léta.

Vlastní rodina byla nelítostně odsunuta. Ludvík XIV. se ožení s infantkou.

A tak s osmi kočáry pro svou osobní potřebu a deseti na zavazadla, čtyřicetimi mulami, sto padesáti livrejovanými sluhy, stovkou jezdců, dvěma sty pěšáky míří kardinál ke smaragdovým břehům Saint-Jean-de-Luz.

Cestou se k němu připojili arcibiskupové z Bayonne a Toulouse s veškerou pompou, která dodala delegaci ještě vznešenější zdání. Z druhé strany hor

mezitím don Luis de Haro,
zástupce Jeho Nejvyššího Katolického Veličenstva, dával jako
protiváhu všemu tomu luxusu na odiv přezíravou jednoduchost
a projížděl kastilskými pláněmi pouze se zavazadly plnými goblénů, jejichž
scény připomínaly všem, kdo je pravoplatným dědicem slávy starobylého
království Karla V.

Nikdo z nich nespěchal, žádný nechtěl přijet první a ponížit
se tím, že bude muset čekat. Nakonec postupovali metr po
metru a jako zázrakem se jim podařilo vyhovět etiketě tím, že
Španěl i Ital dosáhli břehů Bidassoy téhož dne a v touž hodinu.

/255/

Nastaly chvíle nerozhodnosti. Kdo první spustí na vodu
lodku a dorazí na Bažantí ostrůvek uprostřed řeky, kde se
mají setkat. Našli totéž východisko, vyhovující jejich pýše.
Kardinál i don Luis de Haro nechali téměř současně ohlásit,
že jsou nemocní. Jenže past nezaklapla, protože se až příliš
shodli, a tak se tedy muselo čekat, až "nemoci" pominou

,

avšak nikdo se nechtěl uzdravit dřív.

Svět se zachvěl. Dohodnou se o míru? Dohodnou se na svatbě? Probíralo se
každé sebemenší gesto.

Angelika v Toulouse sledovala tyto záležitosti jen zpozzdáli.

Byla plná své radosti, která se jí zdála daleko důležitější než
královská svatba.

Byli si s Joffreyem den ode dne blíží a ona začala vášnivě
toužit po dítěti. Připadalo jí, že teprve pak bude skutečně
jeho ženou. Bylo sice hezké, že podle svých slov nikdy nemiloval žádnou ženu
do té míry, aby jí ukázal laboratoř a mluvil s ní o matematice, zůstávala
však skeptická a propadala
žárlivosti na minulost, která ho rozesmávala, zároveň však
tajně těšila.

Poznala, jak citlivý je ten statečný muž, uvědomovala si,
s jakou odvahou snášel svou ošklivost a znetvoření. Obdivovala ho, že vyhrál
sázku. Připadalo jí, že kdyby byl krásný
a nezranitelný, nemohla by ho vášnivěji milovat. Chtěla mu
dát dítě, aby ho odměnila, ale ubíhaly dny a ona se začala bát,
že je neplodná.

Když na počátku zimy 1658 zjistila, že je těhotná, šťastně
se rozplakala.

Joffrey neskrýval své nadšení a pýchu. Tuto zimu, kdy se
všechno točilo kolem příprav na královskou svatbu, o níž ještě
nebylo rozhodnuto, ale všichni místní šlechtici snili o tom, že
se jí zúčastní, byl život v paláci velice klidný. Hrabě de Peyrac
dal vale společenskému životu, který dosud vedl, a dělil svůj
čas mezi práci a svou mladou ženu. Aniž se svěřil Angelice,

využil arcibiskupovy nepřítomnosti k tomu, aby k velké spokojenosti části představitelů provincie a obyvatelstva znovu ovládl veřejný život v Toulouse.

/256/

Rodit odjela Angelika do záměčku, který měl hrabě v Béarnu na úpatí Pyrenejí, kde bylo chladněji než ve městě.

Budoucí rodiče samozřejmě předem vášnivě diskutovali o jménu, které dají synovi, dědici titulu hrabat z Toulouse.

Joffrey chtěl Cantora podle slavného languedockého trubadúra Cantora de Marmont, ale protože se syn narodil v plném létě, právě když se v Toulouse konaly Květinové hry, pojmenovali ho Florimond.

Byl to snědý chlapeček s hustými černými vlasy. Několik dní se na něj Angelika neurčitě hněvala za strach a bolest, které jí při porodu způsobil. Porodní bába ji ale ujišťovala, že napoprvé" šly věci velice dobře. Jenže Angelika dosud téměř "

nebyla nemocná, a nebyla tedy zvyklá na fyzickou bolest. Během těch dlouhých hodin ji bolest pomalu přemáhala a v ní se bouřila pýcha. Na té cestě, na níž jí ani láska, ani přátelství nemohly pomoci, byla sama, mučená neznámým dítětem, které se jí panovačně dožadovalo. Obličej, které ji obklopovaly, byly najednou cizí.

Tato hodina byla předzvěstí kruté samoty, již bude muset jednoho dne čelit. Ještě to nevěděla, ale její nitro ji na to upozorňovalo a dalších čtyřiašest hodin byl Joffrey de Peyrac vyděšený její bledostí, mlčením a nuceným úsměvem.

Po třech dnech se večer Angelika zvědavě sklonila nad kolébku, kde spal její syn, a poznala obličej s dokonalými rysy, které připomínaly Joffreyův neporušený profil. Představila si krutou šavli, která se začala do téhle andělské tvářičky, a křehké tělíčko, padající z okna, zkroutené ve sněhu mezi šlehajícími plameny. Vidění bylo tak jasné, že vykřikla děsem. Uchopila dětátko a instinktivně si ho přitiskla na prsa. Bolela ji, protože je měla plná mléka a porodní bába jí je pevně převázala. Vysoce postavená dáma nekojí své děti. Mladá, urostlá a zdravá chůva odveze Florimonda do hor, kde hošík stráví první léto svého života.

Když však porodní bába vešla večer do pokoje šestinedělky, zalomila rukama, neboť Florimond vesele pil z prsu vlastní matky.

"Madame, vy jste se zbláznila! Jak vám teď zastavím mléko! Dostanete horečku a ztvrdnou vám prsa."

/257/

"Budu ho kojit sama," oznámila Angelika zarputile. "Nechci, aby mi ho někdo

vyhodil z okna."

S pohoršením se mluvilo o šlechtičně, která se chová jako venkovanka. Nakonec se dohodli, že v domě přece jen bude i kojná. Florimond měl nesmírnou chuť k jídlu, budou ho živit obě.

Zatímco se pověst o problémech s kojením rozlétla po kraji až do nejmenší vesničky, patřící k zámku, mířil sem Bernard de Andijos. Hrabě de Peyrac ho jmenoval svým pobočníkem a vyslal ho do Paříže, aby tam najal palác, protože se chystal na cestu do hlavního města.

Při zpáteční cestě zajel Andijos přímo do Toulouse, aby tam zastupoval hraběte na Květinových hrách.

V Béarnu ho nečekali. Vypadal rozrušeně. Hodil opratě svého koně sluhovi, vyběhl po dvou schodech nahoru a vtrhl do Angeličina pokoje. Ležela na lůžku, Joffrey de Peyrac seděl na parapetu okna, probíral se strunami kytary a tiše si broukal. Andijos nevěnoval tomu rodinnému zátiší jediný pohled.

"Přijíždí král," vykřikl udýchaně.

„Kam?“

,

"K vám, do paláce trubadúrské poezie, do Toulouse."

Nato padl do křesla a vysoušel si čelo.

"Ale ale," zasmál se Joffrey de Peyrac a nepřestával hrát, aby dopřál příchozímu popadnout dech, "zachovejme klid! Doneslo se mi, že král, jeho matka a dvůr vyrazili na cestu za kardinálem do Saint-Jean-de-Luz, proč by ale jezdili do Toulouse?"

"To je dlouhé povídání! Zdá se, že pro vzájemné skládání poklon se don Luis de Haro a pan Mazarin ještě nedostali k diskusi o svatbě. Ostatně prý zatím nedohodli nic. Narazili na sebe ohledně pana de Condé. Španělsko žádá, abychom ho přijali s otevřenou náručí a zapomněli nejen na zradu frondy, ale i na to, že tenhle princ francouzské krve byl dlouhá léta španělským generálem. Je to hořká pilulka a špatně se polyká. Příjezd krále by byl za těchto okolností směšný. Mazarin jim radil, aby zatím trochu cestovali. Tak cestují. Dvůr jede do /258/

Aix, kde králova přítomnost bezpochyby zabráni vzpouře, k níž se tu schyluje. Jenže nejdřív dorazí všechen ten vznešený svět do Toulouse. A vy tam nejste! A arcibiskup taky ne! Radní šílí..."

"Nepřijímají přece urozenou společnost poprvé!"

Musíte tam jet," uprošoval ho Andijos. "Proto jsem pro

"

vás přijel osobně. Když se král dozvěděl, že bude projíždět Toulouse, údajně řekl: „Konečně poznám toho Velkého Kulhavce z Languedoku,

kvůli němuž mi už brní uši".

"Ach, já chci jet do Toulouse," vykřikla Angelika a vyskočila z postele.

Ale s bolestnou grimasou padla nazpátek. Byla opravduještě příliš zesláblá, než aby snesla špatné horské cesty a únavu královské návštěvy. Do očí jí vstoupily slzy zklamání.

"Ach, král v Toulouse! Král v paláci trubadúrské poezie, a já tam nebudu!"

"Neplačte, drahoušku," chlácholil ji Joffrey. "Slibuju, že budu tak úslužný a roztomilý, že mu nezbude, než nás pozvat na svatbu. Uvidíte krále v Saint-Jean-de-Luz, a to nebude zaprášený poutník, ale zaskví se ve vši slávě."

Hrabě odešel vydat rozkazy ohledně svého zítřejšího odjezdu a dobrák Andijos se ji jal utěšovat.

"Manžel má pravdu, má krásná dámo. Dvůr! Král! Pchá

,

to přece nic není! Jediná trubadúrská hostina je daleko lepší než slavnost v Louvru. Věřte mi, já v Louvru byl a v předpokoji byla taková zima, že mi zmrzla kapička u nosu. Jako by král neměl lesy, z nichž by mu dovezli dříví. A co se týče hodnostářů u královského dvora, mají tak dřevé punčochy, že královniny dvorní dámy klopí oči, a že to nejsou zrovna stydlivé dívenky."

"Kardinál vychovatel údajně nechtěl zvykat svého královského chovance na přepych, který by přesahoval možnosti země?"

"Nevím, co chtěl či nechtěl kardinál, který si ostatně pro sebe nikdy neopomněl zakoupit surové i broušené diamanty, obrazy, vzácné tisky, goblény a šperky. Ale myslím, že se král pod tou svou nevinnou tváří nemůže dočkat, aby už konečně to poručnictví setřásl. Má dost hrachových polévek a matčiných výtek. Už mu leze krkem věčně se zodpovídat ze všech

/259/

neštěstí vyplněné Francie, a ani se mu nedivím, vždyť je to pěkný hoch a navíc král. Není daleko doba, kdy zatřeše svou lví hřívou."

"Jak vypadá? Popište mi ho," prosila ho netrpělivě Angelika.

"Není špatný, není špatný! Má v sobě jistou vznešenost, která imponuje. Ale protože v době frondy neustále jezdil od města k městu, je daleko vzdělanější než nějaký sluha, a kdyby nešlo o krále, řekl bych, že mi připadá poněkud potměšilý. Navíc prodělal neštovice a má poďobaný obličej."

"Vy mi ho chcete znechutit," vykřikla Angelika, "mluvíte jako ti prokletí Gaskoňci, Béarnané nebo Albigenští, kteří se neustále podivují, proč Akvitánie nezůstala nezávislá na francouzském království. Pro vás existuje jen Toulouse a jeho slunce. Ale já umírám touhou

vidět a poznat krále."

Uvidíte ho na svatbě. Možná že tím ceremoniálem skutečně !

"

začne být dospělý. Ale pojedete-li do Paříže, zastavte se ve

Vaux a pozdravte pana Fouqueta. To je dnes skutečný král

Francie. To je přepych, přátelé! To je nádhera!"

"Takže vy jste taky jel podkuřovat tomu podezřelému a nevzdělanému finančníkovi?" zeptal se hrabě de Peyrac, který se zrovna vracel.

"Naprostá nutnost, příteli. Nejen proto, aby vás v Paříži přijali, neboť princové jsou v jeho područí, ale i proto, přiznávám, že jsem se užíral zvědavostí vidět v jeho vlastním prostředí toho mocného zbohatlíka, který je teď po Mazarinovi určitě největší osobností v zemi."

"Seberte odvahu a nebojte se říct: před Mazarinem. Každý ví, že kardinál nemá u věřitelů, kteří drží v ruce veškeré finanční zdroje země, žádný kredit, zatímco tenhle Fouquet se těší jejich plné důvěře."

"Jenže on ten mrštný Ital není žárlivý. Zásobuje peníze královskou pokladnu, aby měla dost na válku, nic jiného se od něj nežádá... zatím. Nedělá si starosti, jestli jsou to peníze vypůjčené na pětadvacetiprocentní nebo dokonce padesátiprocentní úrok. Dvůr, král, kardinál žijí z těchto zpronevěr. To se nezarazí hned tak! A on bude stále stavět na odiv svůj erb, šikovnost a svou devizu: Quo non ascendam, neboli kam já až nevystoupím!"

/260/

Joffrey de Peyrac a Bernand de Andijosještě chvíli diskutovali o obrovském bohatství Fouqueta, který začal jako soudní úředník, pak se stal členem pařížského parlamentu, ale přesto stále zůstal synem malého bretaňského úředníka. Angelika se zamyslela, protože si při každé zmínce o Fouquetovi vybavovala tu skříňku s jedem a bylo jí to stále nepříjemné.

Rozhovor přerušil sluha, který přinášel markýzovi svačinu.

"Hrome," ulevil si markýz, když si spálil prsty o teplé houstičky, v nichž byl zázračně zapečený oříšek studených husích jater. "Nikde jinde člověk nenajde takovéhle dobroty. Přesněji řečeno tady a ve Vaux. Fouquet má znamenitého kuchaře jménem Vatel." Najednou vykřikl:

"To mi připomíná jedno podivné setkání. Hádejte, koho jsem přistihl v srdečném rozhovoru s panem Fouquetem, pánem nad Belle-Isle a dalšími hrady a vlastně vícekrálem Bretaně? To neuhádnete!"

Asi těžko! Stýká se s tolika lidmi!"

"Přesto hádejte... Je to někdo z vašeho domu... dá-li se to tak říct!"

Po delší úvaze Angelika prohlásila, že by mohlo jít o jejího švagra, manžela sestry Hortenzie, který dělal v Paříži stejně úspěšně soudce jako kdysi slavného žalobce...

Andijos však zavrtěl hlavou.

"Kdybych se nebál vašeho manžela, prodal bych vám tu informaci pouze za hubičku, protože na to nikdy nepřijdete."

„Dobrá, klidně mě polibte, ostatně se to sluší, když člověk navštíví šestinedělku, a už mi to prozradte, příliš mě napínáte."

"Takže: přistihl jsem tam vašeho bývalého majordoma Clémenta Tonnela, který setrval s vrchním správcem ve velice srdečném rozhovoru."

Musel jste se zmýlit. Jel pouze do Poitou," řekla Angelika nějak příliš rychle. "Není důvodu, aby se stýkal s takovými osobnostmi. Ledaže by hledal ve Vaux službu."

"Z jejich rozhovoru jsem měl stejný dojem. Mluvili o Vatelovi, správcově kuchaři."

"Vidíte," konstatovala Angelika s ulehčením, po jehož příčině nepátrala, "chtěl pracovat pod dozorem toho Vatele; je

/261/

prý geniální. Jen si myslím, že nás mohl upozornit, že se do Languedoku nevrátí. Copak ale můžete čekat nějakou zodpovědnost od obecného lidu, když už vás nepotřebuje?"

"Ano, jistě," přitakal Andijos a vypadal, jako by myslel na něco jiného, "ale jedna maličkost se mi zdála přece jen podivná.

Vešel jsem znenadání do místnosti, kde správce hovořil s tím darebákem Clémentem. Byl jsem ve skupince více či méně ovíněných šlechticů.

Omluvili jsme se správci, ale já si všiml, že

ten náš chlapík rozmlouval s Fouquetem dost důvěrně, a když jsme vešli, byl najednou mnohem servilnější. Poznal mě. Když jsme vycházeli, viděl jsem, jak Fouquetovi něco rychle šeptá. Ten na mě upřel chladný hadí pohled a pak řekl: „Myslím, že to není důležité`."

"Tak oni tě tedy pokládali za nedůležitého, příteli?" usmál se Peyrac a probíral se strunami kytary.

"Připadlo mi to tak."

"To je ale rozumný názor!"

Andijos se zatvářil, že se chystá tasit meč, a všichni se rozesmáli.

(15)

Musím si na to vzpomenout, říkala si Angelika. Mám to v hlavě zasuté za ostatními vzpomínkami. Ale vím, že je to strašně důležité. Musím si vzpomenout!

Opřela si obličej do dlaní, zavřela oči, soustřeďovala myšlenky. Bylo to strašně dávno. V plessiském zámku. Tím si byla jistá, ale pak se všechno zamlžilo.

Plamen z krbu jí sálal na čelo. Postavila před sebe barevnou

hedvábnou zástěnu a mechanicky se ovívala vějířem. Venku zuřila bouře. Jarní horská bouřka, bez blesků, ale s proudy krup, které čas od času zadrnčely na sklo. Angelika nemohla usnout, vstala a sedla si ke krbu. Pobolívala ji záda a zlobila se sama na sebe, že se nedokázala dost rychle zotavit. Porodní bába tvrdila, že to všechno zavinila její tvrdohlavost v otázce /262/

kojení, ale Angelika dělala, že neslyší: když držela dítě u prsu a pozorovala, jak pije, byla čím dál šťastnější. Rozkvétala.. Cítila se najednou vážněji, něžněji. Viděla samu sebe jako zářící a shovívavou matrónu, obklopenou dovádějícími caparty. Proč tak často myslí na své dětství, když z jejího nitra malá Angelika stále víc mizí?. To mělo nějaký důvod. Pomalu se problém zpřesňoval: Existuje něco, na co si naprosto nutně musí vzpomenout.

Dnes večer se měl vrátit manžel: oznámil jí svůj příjezd, ale bouřka ho zřejmě zdržela, takže přijede až zítra. Zklamáním se skoro rozplakala. Tak netrpělivě čekala na vyprávění o králově návštěvě. Rozptýlilo by ji to. Hostina a slavnost prý byly nádherné. Jaká škoda, že nemohla být tam, místo aby seděla tady a lámala si hlavu vzpomínáním na podrobnosti, které určitě vůbec nejsou důležité.

Bylo to v Plessis. V pokoji prince de Condé... Dívala jsem se oknem. Musím si znovu vybavit všechno kousek po kousku...

Klaply dveře, z haly sem zalétl zvuk hlasu.

Angelika vyskočila a vyběhla z pokoje. Poznala Joffreye.

"Ach, miláčku, konečně jste tady! Tolik jsem se těšila!"

Seběhla po schodech a on ji sevřel do náručí.

Seděla mu u nohou na polštáři a tiskla se k němu. Když sluhové odešli, netrpělivě ho pobídla:

"Tak vyprávějte."

"Bylo to opravdu velice podařené," řekl Joffrey de Peyrac

a trhal zrníčka hroznu. "Město se na to patřičně připravilo.

Nechci se chlubit, ale myslím, že hostina v Trubadúřském paláci překonala všechno očekávání. Zavolal jsem odborníka

z Lyonu a on všechno dokonale naaranžoval." .

A co král? Co král?"

"Král je opravdu krásný mladík, jemuž zřejmě dělají moc dobře pocty, které jsou mu prokazovány. Má plné tváře, hnědé laskavé oči a chová se vznešeně. Myslím, že má rozbolavělé srdce. Malá Manciniová mu ho poranila, rána se ještě nezacelila, ale protože si vysoko cení svého postavení krále, sklání

/263/

se před státními zájmy. Viděl jsem královnu matku, krásnou,

smutnou a poněkud rezervovanou. Vznešená slečna a králův bratr se pohádali o otázku etikety. Co vám ještě říct? Bylo tam hodně krásných jmen a ošklivých tváří... Skutečně největší radost jsem měl ze setkání s malým Péguilinem, víte přece, s rytířem de Lauzun, synovcem vévody de Gramont, béarnským guvernérem. Sloužil u mě kdysi jako páže ještě předtím, než odjel do Paříže. Pořád vidím ten jeho kočičí obličejík z doby, kdy jsem pověřil paní de Vérant, aby ho trochu otrkala."

"Joffreyi

"Ale on dodržel slovo, vzal si k srdci učení našich škol lásky. Musel jsem totiž konstatovat, že se stal miláčkem všech dam. A pro svou duchaplnost si získal i krále, jenž se nemůže bez jeho vtipů obejít."

"a co král? Vyprávějte mi o králi! Byl spokojen s hostinou, kterou jste mu uspořádal?"

"Moc spokojen. A několikrát opakoval, jak lituje, že tam nejste. Ano, král byl spokojený... příliš spokojený."

"Jak příliš? Proč ten ironický úsměv?"

"Protože se mi doneslo, že když král nastupoval do kočáru a jeden z dvořanů poznamenal, že se naše slavnost může rovnat hostinám Fouquetovým, Jeho Výsost prý poznamenala: Ano, skutečně, a já si kladu otázku, zda nebude brzy třeba tyhle lidi trochu přiškrtnout. Dobrá královna vykřikla: Jak to mluvíte, synu, na slavnosti, která byla uspořádána na vaši počest! Unavuje mě už, odpověděl král, když vidím, jak mě vlastní poddaní ponižují svou pompou."

No tohle! ǃ nǎřlí!" vykřikla Angelika pobouřeně. "Ani "

se mi tomu nechce věřit. Jste si tím jist?"

"Věrný Alfonso mu držel dvířka, sám mi ta slova opakoval."

"Tak nízké myšlenky nemůže král mít ze sebe! To ho jeho dvořané popichují proti nám a kazí mu náladu. Jste si jistý, že jste se nechoval k některému z nich příliš přezíravě?"

"Ujišťuju vás, madame, že jsem byl sladký jako med. Staral jsem se o ně jako o své vlastní. Dokonce jsem položil do pokoje každého, kdo spal v zámku, měsíc plný zlata. A vězte, že nikdo z nich si ho nezapomněl vzít."

/264/

"Vy je hýčkáte, ale zároveň jimi pohrdáte a oni to cítí "

,

řekla zamyšleně Angelika.

Najednou vstala, sedla si manželovi na klín a přitiskla se k němu. Venku zuřila bouře.

"Kdykoliv zaslechnu jméno toho Fouqueta, přeběhne mi

,

mráz po zádech," zamumlala. "Znovu vidím tu skříňku sjedem na nižsem už skoro zapomněla, a začne mě to pronásledovat."

"Jste hrozně nervózní, drahoušku. Snad nakonec nebudu mít ženu, kterou otřese každý závan?"

"Já si musím vzpomenout," zasténala mladá žena a zavřela oči.

Zabořila tvář do vlhké hřívy vonící po fialkách.

"Kdybyste mi tak mohl pomoci, abych si vzpomněla... Jenže to nejde. Mám pocit, že kdybych si vzpomněla, věděla bych, odkud se blíží nebezpečí."

"Žádné nebezpečí nám nehrozí, miláčku. Narození Florimonda vás trochu vykolejilo."

"Vidím ten pokoj...", pokračovala Angelika se zavřenýma očima. "Princ de Condé vyskočil z postele, protože někdo zaklepal na dveře... Ale já to neslyšela. Princ si oblékl župan a vykřikl: Jsem s vévodkyní de B2aufort..., ale sluha přesto otevřel dveře a vpustil mnicha v kapuci... Ten mnich se jmenoval Exili..." Najednou strnula a zadívala se před sebe tak upřeně, že to hraběte vyděsilo.

"Angeliko," vykřikl.

"Už si vzpomínám," řekla hluše. "Joffreyi, já už si vzpomínám... Ten sluha prince de Condé byl... Clément Tonnel."

"Vy jste se zbláznila, drahoušku," řekl se smíchem. "Tolik let byl ten člověk v našich službách a vy si něco takového uvědomíte až teď?"

"Viděla jsem ho jen letmo a v polostínu. Ale ta podobaná

,

tvář, ty podlézavé způsoby. Ano, Joffreyi, teď jsem si jistá byl to on. Už je mi jasné, proč jsem se celou tu dobu, co byl v Toulouse, na něj nikdy nemohla podívat bez nepříjemného pocitu. Vzpomínáte, jak jste jednou řekl: Nejnebezpečnější špión je ten, koho nepodezíráme? Cítil jste, že se potlouká kolem domu. Ten neznámý špión, to byl on."

/265/

"Na ženu, která se zajímá o vědu, jste příliš romantická."

Políbil ji na čelo.

"Nemáte trochu horečku?"

Potřásla hlavou.

"Neposmívejte se mi. Jsem úplně vyvedená z míry, když si . uvědomím, že mě ten člověk sleduje už několik let. Pro koho pracuje? Pro Condého? Pro Fouqueta?"

"Nikdy jste o téhle záležitosti s nikým nemluvila?"

"S vámi. jednou, a on nás poslouchal."

"To všechno už je dávno pryč. Uklidněte se, poklade, myslím, že si zbytečně děláte starosti."

O několik měsíců později, právě když odstavila Florimonda, jí najednou manžel jen tak mimochodem řekl:

"Nechci vás nutit, ale byl bych rád, kdybyste si každé ráno před jídlem vzala tohle."

Otevřel dlaň a ona uviděla malou bílou pilulku.

"Co to je?"

"Jed... v nepatrné dávce."

Angelika na něj pohlédla: .

"Čeho se bojíte, Joffrey?"

"Ničeho. Ale je to nejlepší způsob. Tělo si na jed pomalu zvyká."

"Myslíte, že mě někdo chce otrávit?"

"Nemyslím si nic, drahoušku. Jen prostě nevěřím v jednorožcův roh."

V květnu byli hrabě de Peyrac a jeho žena pozváni na královskou svatbu. Měla se konat v Sain-Jean-de-Luz, na březích

ostrova Bidassoy. Španělský král Filip IV. osobně přivezl svou dceru, infantku Marii-Terezu, mladému králi Ludvíku XIV.

Mír byl podepsán. nebo téměř podepsán. Francouzská šlechta zaplavila všechny cesty k malému baskickému městečku.

Joffrey a Angelika opouštěli Toulouse brzy ráno, než nastane vedro. Florimonda samozřejmě doprovázela chůva, služka
/266/

a černoušek, který ho měl bavit. Bylo to zdravé dítě s nádhernou tvářičkou španělského Ježíška, s černýma očima a vlasy.

Nepostradatelná služka Marguerita dohlížela v jednom z vozů na garderobu své paní. Kouassi-Ba, kterému nechali ušít tři livreje, jednu krásnější než druhou, vypadal na koni, stejně černém jako jeho pleť, jako velký vezír. Doprovázel je i Alfonso, vždycky věrný arcibiskupův špión, hudebníci s malým houslistou Giovannim, kterého měla Angelika tak ráda, a jakýsi François Binet, kadeřník dholič, bez něhož Joffrey de Peyrac neudělal ani krok. Průvod, v jehož čele jeli Bernard de Andijos a Cerbalaud, doplňovali sluhové, služby a lokajové.

Díky vzrušení a starostem s odjezdem si Angelika skoro nevšimla, že projíždí předměstí Toulouse.

Když kočár přešel most přes Garonnu, vykřikla a přitiskla nos na sklo.

"Co je vám, drahoušku?" zeptal se Joffrey de Peyrac.

"Chci ještě naposled vidět Toulouse," odpověděla Angelika.

Pozorovala růžové město, rozložené na březích řeky, se štíhlými věžemi kostelů a paláců.

Najednou se jí srdce sevřelo strachem.

"Sbohem, Toulouse," zamumlala. "Sbohem, paláci trubadúrské poezie."

Jako by tušila, že je už nikdy neuvidí.

ANNE A SERGE

GOLONOVI

ANGELIKA

MARKÝZA

ANDĚLU

Z rancouzského originálu

Angehque marquise des Anges

vydaného nakladatelstvím Opera Mundi, Paris 1956,

Přeložila Hana Múllerová

Obálka g typografie Pavel Hrach

vydal Československýspisovatel

a Lidové nakladatelství

v Praze roku 1991

Odpovědné redaktorky Jiřina Tejkalová

a Lenka Ščerbaničová

Výtvarný redaktor Milan Pašek

Technický redaktor václav Oulik

vytiskly Tiskárny Vimperk s

AA IS 93, yA 16 45. 13/34 vydání první

Stran 272. 22-084-91

opravila Mathauserová Ivana

Plzeň